

සිහලවක්ෂුපකරණං

කණ්ඩකසොලපට්ඨනෙ පට්ටකොට්ඨිභාරවාසිනා
ආචරිය ධම්මනාන්දිකෝරෙන විරචිතං

අම්බලම්ගොඩනගරෙ අභාරාමාධිපතිනා
අගගමනාපණ්ඩිතෙන බුඬදත්තමහාපේරෙන
පටිසංඛතං

අම්බලම්ගොඩනගරෙ පාඨසාලාචරියෙන
ඇම්. ඩබ්ලිව්. අභයසිරිනාමකෙන
පාකට්ඨකතං

කොළඹනගරෙ
අනුලයනාලයෙ මුද්දාපිතං

2502

1959

පෙරවදන.

මින් අවුරුදු 50 කටත් වැඩි කලකට උඩදී මා බුරුමයට යන්ට පෙර “සිහලවැවු” නමින් පොතක් ඇතිබව අසන්ට නො ලැබුණි. දෙවෙනිවර එහි ගොස් 1908 දී මාස කිපයක් රැන්ගුන්නුවර තැවති සිටිනාතර එහි “බර්තාඩ්” නිදහස් පුස්තකාලයට නිතර ගොස් පරණ දුලිභ පොත් කියවන්ටත් මට ඕනෑ පොත් පිටපත්කරන්ටත් පටන්ගනිමි.

ඒ කාලයේදී ඒ පුස්තකාලයෙහි “සිහලවැවු, සහසාවැවු” යන පොත්දෙකක් ඇතිබව එහි පුස්තකතාමාවලියෙන් දැනගනිමි. නමුත් එකල කථාපොත් ගැන වැඩි ආශාවක් නොතිබුණ බැවින් අභිධම්ම පිළිබඳ දුලිභ පොත් කිපයක් පිටපත් කරගන්තා මිස ඒ කථාපොත් කියවා බලන්ටවත් කාලයක් ගත නොකෙළෙමි. සිහලවැවු අපේ පාලි රසවාහිනියම වෙන්ට ඇත යන අදහසක් ඒ කාලයේදී තිබුණ බැවින්ද එය බලන්ට උත්සාහවත් නොවිමි.

සිහලවැවු - සහසාවැවු දෙක රසවාහිනියෙන් වෙනස් වූ පොත් දෙකක් බව පසුකලක දැනගනිමි. නමුත් එවිට ඒවායේ පිටපත් සොයා ගැනීම පහසු කරුණක් නොවීය. මා මුලදී එහි සිටි කාලයෙන් පසු මහායුඛ දෙකක් ඇතිවිය. දෙවෙනි ලෝකමහායුඛයේදී වරක් ජපනුන් විසින් රට අල්ලා ගැනීම නිසාත් තැවත ඉංග්‍රීසින් විසින් ජපනුන් තෙරපා දැමීම නිසාත් ඒ රටට සිදු වූ හානිය ඉතා මහත්ය. බර්තාඩ් පුස්තකාලයේ පොත්වලින් බොහොමයක් ද විනාශ විය. එහි තිබුණ ඉතිරි පොත් දැන් ජාතික පුස්තකාලයට ගෙනගොස් තැන්පත් කොට තිබේ. ඒ පොත් අතරෙහි මේ සිහලවැවු ඇද්ද නැද්ද යන්න තවම නිශ්චයවශයෙන් දැනගත නො හැකිවිය.

මින් අවුරුද්දකට පමණ උඩදී ලංකාවිශ්වවිද්‍යාලයේ උපපුස්තකාලයාධිකාරී කේ. ඩී. සෝමදාස (බී. ඒ., ඇම. ඇස්.) මහතා බුරුමඅකුරෙන් ලියූ සිහලවැවුවේ පුස්තකාල

පිටපතක් ගෙනැවිත් එය සිංහල අකුරෙන් ලියා දෙන සේ මාගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. මා එය සතුටෙන් බාරගෙන ලියන්ට පටන් ගත්විට දිරාගිය ඒ පොතේ කොළවල හුලස් කැඩී ඇති බැවින් ඇතැම් වචන ද සමහර විට ගාථා පදයක් හෝ දෙකක් ද කැඩී ගොස් ඇතිබව පෙනුණි. එසේ වුවත් ඒ පොතේ අන් පිටපතක් ලක්දිව ඇතිබව දැනගන්ට තොලැබුණු බැවින් එය නිබෙන සැටියෙන් පිටපත් කෙළෙමි. එය අවසන්කොට මේ පොත පිළිබඳ ප්‍රවෘත්ති ඇතුළත් ලිපියක් සිළුමිණ පත්‍රයේ පළකෙරෙව්වෙමි ඒ ලිපිය දුටු හුණුමුල්ලේ සඹමඤ්ඤාලංකාරස්ථිරතුමා තමන් 1923 නේ බුරුමරමේ සිටියදී දිරාගිය පුස්තකොළ-පොතකින් ලියාගත් පිටපතක් ඇතිබව දන්වා එවීය. ඒ පිටපත ගෙන්වාගත් මම කලින් පොතේ කැඩීගිය තැන්වල තිබී නැතිවීගිය වචන හා ගාථාපද බොහොමයක් පුරවාගනිමි.

මෙසේ සිටිනාතර යථොක්ත සෝමදාස මහතා සහසංවත්සව නිබෙන, අම්බලම්ගොඩට ආසන්න, තැන් දෙකක් ලියා එවීය. ඒ දෙතැන නම් කොස්ගොඩ බෝගහපිටියේ විහාරය, වැලිතර රේවනවිදුලය අසල නිබෙන මහාකප්පිනමුදලීඤ්ජරාමය යන දෙකයි. (ඒ මහතාට මේ පොත් ගැන දැනුම ඇතිවූයේ කලකට පෙර ඒ මහතා විසින් දකුණුපලාතේ හැම විහාරස්ථානයකම තිබුණ පුස්තකොළපොත්වල තාමාවලියක් සපයාගත් බැවිනි.) මා බෝගහපිටියේ විහාරයට දෙගමනක් ගිය නමුත් ඕනෑ පොත සොයාගත නො හැකිවිය. මහාකප්පිනමුදලීඤ්ජරාමයට ගිය දෙවෙනි ගමනේදී මට සහසංවත්සව ලබාගත හැකිවිය. බුරුමඅකුරෙන් ලියූ ඒ පොත්මිටියේ තවත් මිටි දෙකක් තිබුණ බැවින් ඒවා විමසා බැලූවිට මාගේ මහත් පුද්ගමයටත් ප්‍රීතියටත් හේතුවෙමින් සිහලවත්සවක් ඇතිබව දකිනට ලැබුණි. දැන් ඒ විහාරස්ථානය පාලනය කරන මාවඩවිල පඤ්ඤාසේන ස්ථිරයන්ගෙන් මේ පොත් දෙකම ඉල්ලාගෙනැවිත් මාගේ සංස්කරණයේ බොහෝ

තැන් සකස් කරගත්තෙමි. ඒ පුස්තකාලපොත මෙරටට ගෙනැවිත් අවුරුදු බොහෝ ගණනක් ගතවූ නමුත් තවම ඉතා හොඳ තත්ත්වයකින් පවතී. මෙහි පිටපත් තුනෙන් සකස්කළ මේ පොතේ තවත් ශුඛකළ යුතු තැන් තිබෙන්නේ සාලපයකි. මෙහි කථා 82 ක් ඇතැයි පෙනෙතත් ප්‍රථම වර්ගයෙහි කථාදෙකක් අඩුය. ඒ දෙක නම් මහාවේනියකථා, දීඝාව්‍යවේනියකථා” යන දෙකටම උද්‍යානගාථාවලින් පෙනේ. තෙවෙනි පරිච්ඡේදයෙහි ද මහානාගකේරවස්තුවට පසුව කථාදෙකක් අඩුව පෙනේ. ඒ වායේ නම් වත් දූතගාතීමට පිළිවෙලක් නැත. මේ අඩු පාඩු ඇතත් විනාශ මූලයට පත්වෙතට ගිය මේ පොත උගතුන් ඉදිරියේ තබන්නේ මහත් ප්‍රීතියකිනි.

මෙය අටුවාකාලයට පෙර ලියනලද්දක් සේ පෙනේ. බැම්මිණිකියාසාය පිළිබඳ ප්‍රවාහනි මෙහි ඇතිත් දුටුගැමුණු රජුගේ සොහොයුරු වූ සඬානියා රජුගෙන් පසුව සිටි රජතුමාගේ නමක් මෙහි නොපෙනේ. මෙහි කතෘවරයා කණටකසෝල පටුතෙහි ඉපද පට්ටකොට්ඨි විහාරයෙහි විසූ ධම්මනාදි තෙරනාමය. මේ නම් අත්තිසි පොතපතකින් දකිනට නොලැබේ. මේ නම් අති තැන් ලක්දිව වූහසි සිතනට ද ඉඩ නැත. මෙහි තිබෙන කථා හතක් සුරථ දේශය හා සමබක වෙති, එක් කථාවක් ගනුරරට හ සමබකය; තවෙකක් ධර්මාශෝකකාලයේ පුවතක් දක්වන්නකි ඉතිරි කථා සියල්ල ලක්දිව හා සමබකයි. මේ තෙරුන්ට සුරථදේශය සමබක දැනුමක් ඇතිබැවින් පෙර බෞද්ධාගම පැතිර තිබුණු ඒ දේශයෙහි විසූ මේ තෙරුන් විසින් මෙය සම්පාදනයයි සිතිය හැක. ඒ රටෙහි වූ පෝරිමාසි තදිය, අවිමන්තපථිතය, උපසංග විහාරය, කණ්ඩගිරිවිහාරය, විත්තාගතෙර ආදී නම් මෙහි විද්‍යාත වෙති. මේ නම් ඇතිතැන් හෝ ඒ නම් වලින් පෙරලී ගිය නම් ඇති තැන් හෝ සොයාගත හැකිදැයි විමසා දැන් දිල්ලි විශ්ව විද්‍යාලයේ බෞද්ධාගම පිළිබඳ කොටසේ මහාචාර්යවරයා සිටින පී. ඩී. බාපන් (එම්. ඒ., පී. එච්. ඩී.) පඬිතුමන් වෙත

ලිපියක් යැවීමට. මාස කිපයකට පසු ඒ මහතාගෙන් උත්තරයක් ලැබුණේ මේ පෙරවදන ලියද්දීය. ඒ මහතා විසින් සුරථජනපදය ගැන හොඳින් කරුණු දන්නා ඒ මහතාගේ මිත්‍රයකුට ඒ ගැන ලියායවා තිබේ. ඒ මිත්‍රයා අනුමානයෙන් කීපතැනක තම ලියා එවූ විට ඒ ගැන පිළිගත හැකි තවත් කරුණු දන්වා එවන්ට කියායාවූ බවත් තවම එහෙත් උත්තරයක් නොලැබුණ බවත් පවසා තිබේ. සුරථදේශය දැන් බටහිර ඉන්දියාවේ “කනියාවාඩි” නමින් ප්‍රකට කොටසෙහි ඇතුළත් බව ඒ මහතා කියයි.

මෙය සුරථදේශයෙහි සම්පාදිත වූවක් නම් එරට සම්පාදිතවූ පාලිපොත් අතුරෙන් අපට ලැබී තිබෙන එකම පොත මෙය වේ. අටුවාකාලයට පෙර ලියැවුණු පාලිපොත් ඇත්තම් ඒත් කීපයකි. මෙය එයින් එකක් වීමත් වැදගත් කාරණයකි. පාලියෙන් පොත් ලිවීම දියුණු නොවූ ඒ මුල්කාලයේ දී ව්‍යාකරණඥ්‍යාදියෙන් යුක්තව පොත් ලිවූ සැටි දැනගැනීමට මේ පොත උපකාර වේ. මෙහි 152 වෙනි පිටුවේ “සාටකාය මුඛං ඵකෙඤ්ඤා නිපජ්ජි” (= වස්තුයෙන් මුණ වසාගෙන හොත්තේය) යි ද 156 වෙනි පිටුවේ “තත්ථ දිබ්බසාටකායො ච දිස්සා” (= එහි දිවස එ දැක) යයි ද සාටකශබ්දයසම්මුතියෙන් යොදා තිබේ. එය පුලලිංගික හෝ නපුංසකලිංගික වියයුතුය. 100 වෙනි පිටුවේ “සමපන්නා පාටලිපුරෙ,” “නිමනෙත්ති සකෙ සරෙ” යන තැන්වල දුතියාවෙන් යෙදිය යුතු පාටලිපුර - සර ශබ්ද දෙක සන්නමයෙන් යොදා තිබේ. “පාටලිපුත්‍රයට පැමිණියාන” යනාදි තැන්හි සන්නමය යෙදීම දැනුත් ඇතැම් භාෂාවල ඇතැයි රැන්ගන් විශ්වවිද්‍යාලයේ පාලිකවිකාචාරී දේවප්‍රසාද් ගුණා මහතා මා සමඟ කීය. අපේ සිහලබසෙහි ද “ගමට ගියා” යන්න ඇතැම් පළාත්වල “ගමේ ගියා” යයි කියනු ලැබේ. 99 වෙනි පිටුවේ “නාසිකං ගහෙඤ්ඤා මරිඤ්ඤා” යන්න යොදා තිබෙන්නේ “නහය තදකොට හුස්ම හිරකර ගෙන මැරී” යන තේරුම දීමටයි. භාගිනෙය්‍ය යන්නෙන්

සොහොයුරියගේ පුතා කියවෙන තමුත් මෙහි ඒ වචනය “සොහොයුරියගේ සාමියා” යන අර්ථයෙහි යොදා තිබෙන බව 148 වැනි පිටේ තිබෙන “පුතො පතස්ස සමුදානාගරාජා චන්දනමයං පලංකං මයං හොතුති භාතිනෙයස්ස පෙසෙසි” යන වාක්‍යයෙන් පෙනේ. මේ කථාව මිණිපලහට යුඛකල ලක්දිව තාරජුන් පිළිබඳවයි. මෙහි කියවෙන්නේ එය රත්සලුන් ආසනයක් වූ බවයි. ජේතවනභූමියෙන් මෙහි ගෙනා ගස කිරිපලු තොව පලොල් ගසක්යයි ද කියවේ. තාගදීපයෙහි මහවිලක් ඇති බවත් කියවේ.

152 වෙනි පිටේ “මුසිමනතමපි සිත්ථං අලහිත්වා” යන තැන සිත්ථ යන්න යොදා තිබෙන්නේ බත්වලටය. “බත් මිටක්වත් නොලබා” යි එහි අර්ථ ගතයුතු. 156 වෙනි පිටේ “භාතරාතං භණ්ණභයා” යන්න “සොහොයුරන්ගේ තජ්නියට භයින්” යන අදහස ගැනීම සඳහා යොදා තිබේ. භණ්ණ යන්නෙන් කීම හෝ කථාකිරීම ගැනේ. තමුත් සිංහලෙහි “බණ්ණි” යන්න අපභාසකරයි, තජ්නකරයි යන අර්ථයන්හි දැනුත් යෙදේ. 163 වෙනි පිටේ “කථානි ච කථානි ච ගහෙත්වා රඤ්ඤා සිසෙ උකඛිපිත්වා” යන තැන ‘උකඛිපිත්වා’ යන්න යොදා තිබෙන්නේ “දමාගසා” යන තේරුම දීමටයි. ඒ සඳහා යෙදිය යුත්තේ බිපිත්වා යන්නයි. 141 වෙනි පිටේ “ඉදං වතනමානං සො පුරිසො අනතනො ධිතුයා කපෙසි” යන තැන වතනමානං යන්න යොදා තිබෙන්නේ “ප්‍රවෘත්තිය, සිතිය” යන තේරුම දීමටයි. මේ අර්ථයෙහි යෙදූ මේ වචනය පොතේ නොයෙක් තැන දකිනට තිබේ. එතැන යෙදියයුතු හරිවචනය “පවත්නා” යන්නයි. මේ යෙදුම්වලින් ඒ කාලයේ භාෂා විලාසය අපට දැනගන්ට ලැබේ.

මේ පොතේ සිංහලපරිවර්තනය පසුගිය ජනවාරි මස මුලදී මුද්‍රණයෙන් පලවිය. එය පලවූයේ මා මෙරටින් පිටවී සිටි අවස්ථාවකදී බැවින් එහි පටුනක් නැතිව පලකොට තිබේ. පටුනක් නැතිබව මට පෙනීගියේ පලවී සති කීපයක් ගතවූ පසුය.

විනයයට මුණපා සිටි මේ පොත එසින් බේරාගැනීමට උපකාර වූ ශාස්ත්‍රාලායී කේ. ඩී. සොමදාස මහතාට ද පොතේ පිටපතක් එවූ හුණුමුල්ලේ සබමමසූභාලංකාර සථවිර තුමාට ද බුරුමපිටපතක් මට බාරදුන් මාවඩවිල පඤ්ඤාසේන සථවිර තුමාට ද මුල්පිටපත සෝමදාස මහතාට බාරදුන් පණ්ඩිත අනුන්ගල්ලේ විමලකීර්තිතිස්ස නායක සථවිර තුමන්ට ද මෙය මුද්‍රණයට පැමිණෙව් ඇම්. ඩබ්ලිව්. අබේසිරි මහතාට ද මාගේ සතුතිය හිමිවේ.

පොල්වත්තේ බුබදාන
නායක සථවිර

30. 3. 1959.

අගාරාමය,

අම්බලම්ගොඩ.

PREFACE

When I was spending some months at Rangoon in 1908, I frequented the Bernard Free Library and read some old MSS and copied out some that I wished to have with me. Although I came across the names of Sihlavatthu and Sahassavatthu I was not interested in MSS relating stories; further I was of opinion that the Sihlavatthu was the same as our Rasavahini. It was afterwards I learnt that both Sihlavatthu and Sahassavatthu are works different from the Rasavahini.

Copies of the Sihlavatthu are very rare in Ceylon though it contains many stories connected with the Island. The only copy that was found here was at Ambarukkharama, Welitara, Balapitiya, which too was in Burmese characters. The credit of discovering of this MS goes to Mr K. D. Somadasa, B. A., M. S., the Assitant Librarian of the University of Ceylon. He has found it while he was making a list of palm-leaf Mss that were in the monasteries of the Southern Province. As this MS was in a much dilapidated state, with the permission of the owners, he carried it with him and made a case for its safety and handed it over to me for transliteration in Sinhalese characters. While transliterating I found that some words and lines of the stanzas, near the edges of the palm-leaves, missing due to those portions having crumbled down owing to the dilapidated state of the MS. In spite of these defects I copied the MS as there was no other MS available.

After transliteration I published an article giving an account of this MS in Silumina, a Sinhalese Sunday Paper. Having seen this article, an Elder named H. Saddhammanyanalankara of Hastivanarama, Negambo District, informed me of a copy of the same made by him from a dilapidated Burmese MS. when he was in Burma in 1923. At my request, he gladly sent me the MS, and with this I could fill up some of the gaps in my copy. Later, on the information of Mr. Somadasa, I visited Bogahapitiya Vihara at Kosgoda, and Mahakappina - Mudalidarama at Balapitiya in order to get MSS of the Sahassavatthu. I could get nothing from Bogahapitiya; but from the latter Vihara I got Sahassavatthu in Burmese characters. As there were some other MSS in the same bundle I inspected them and, to my great surprise and joy, I found a well-preserved copy of the Sihalavatthu in Burmese. With the consent of the incumbent monk I took it with me and completed this edition, which now has only a few defects. I am very glad to put this edition before the literary world as a copy of a very rare manuscript, which was saved just in time before complete destruction.

The name of the author of this work is given as Acariya Dhammanandi whose native place was Kantakasola - pattana, and the residing place Pattakotti Vihara. I am not able to locate these places either in Ceylon or India. Perhaps these localities are in Saurashtra of Western India as this Elder seems to be acquainted with that country and relates some stories connected with it. Here are seven stories about Saurashtra, one about Gandhara, one connected with the Emperor

Dharmasoka and all others of Ceylon. In the stories of Saurashtra are found Proper names such as Porimasi - nadi, Upasinga-vihara, Accimantasela, Kandagiri-vihara and Cittabhatthera. I wrote to Professor P. V. Bapat, M. A., PH. D., of the University of Delhi, requesting him to find out or identify these places in Saurashtra. After some months I received an answer from him when I was writing this Preface, in which he states that he could not still identify these places; but he says that Saurashtra is now included in the Province of Katiyaward.

This work seems to have been compiled before the time of Buddhaghosa. The Great Panic, i. e. 12 years famine, is mentioned here; but no king later than Saddhatissa, Dutthagamani's brother, is mentioned in the work. This is so far the only Pali work that we have, compiled in Saurashtra. As it was compiled in a period when the Pali scholarship was not very high, we find here some grammatical mistakes and peculiar phrases. These facts enhance the value of this work. On page 156 we read "Dibbasatakayo ca disva," and on page 152 "Satakaya mukham thaketva nipajji." Here 'sataka' is taken as feminine, which in fact is masculine or neuter. In many places we see the word **vattamana** used in the sense of 'news' or 'what has happened,' the correct word for which is 'pavatti.' Again on p 153 'Kinjakka' was used in feminine as "Kinjakghiyo sampatanti," which being neuter, must be 'Kinjakkhani.'

I have given more such passages in my Sinhalese Preface but dropped them here as diacritical marks are not available in this press.

I translated this work into Sinhalese in a concise form and it appeared in print last January; and it was hailed by the learned. It is my belief that this Pali text which is little known in Ceylon although it contains valuable accounts of the Island will be received warmly by the Pali scholars all over the world

My thanks are due in the first place to Mr. Somadasa, the discoverer of the text; to the Ven. H. Saddhammanyana Thero, to the incumbent monks of Ambarukkarama and Mahakappina - Mudalindarama for lending their MSS and Mr. M. W. Abesiri, the publisher.

A. P. BUDDHADATTA

30. 3. 1959

Aggarama

Ambalangoda.

අනුකතමණිකා

පිටිංකා

1.	නිසංතුනනවායසං	වච්ඡු	1
2.	හරිතාලනිසං	”	5
3.	මෙතෙනයවච්ඡු	”	11
4.	මහාදනන	”	15
5.	මනොරමමංස	”	17
6.	චුසංදෙවජෙර	”	21
7.	සාලිකුමාර	”	26
8.	සඛානිසංරඤ්ඤ	”	32
9.	මහාදෙවර්පාසික	”	36
10.	පාසාණපෙන	”	39
13.	ඵමහපෙන	”	42
14.	කසිපෙන	”	44
15.	තණ්ඩුලපෙන	”	47
16.	භතනනරායකරපෙන	”	50
17.	පතාකපෙන	”	52
18.	බලිවල්ලපෙන	”	55
19.	සංඝසනකපමනන	”	57
20.	තරුණභිකූ	”	59
21.	පරදරවිරතවච්ඡු		63
22.	ලොහභාජන	”	65
23.	බඩහඤ්ඤා	”	67
24.	මකකට්ඨ	”	70
25.	විබහනකවොර	”	71
26.	ගකාරවොර	”	74
27.	කොනතිපුත්තපේර	”	75

28.	චුල්ලිපාසිකාය	වච්ඡු	82
29.	මහානාගඤ්ඤ	„	85
33.	හංකාලාය	„	89
34.	මහාදෙවුලපාසිකාය	„	91
35.	සුමනාය	„	94
36.	කම්බුචුලපාසිකාය	„	97
37.	කාරපණ්ණදිනා	„	99
38.	මිත්තඤ්ඤ	„	102
39.	මහාචුල්ලපාසිකාය	„	105
40.	කුන්දකම්මාරාය	„	107
41.	මාලෙය්‍යදෙවනේරාය	„	109
42.	දුඨගාමනීරකෙද්ද	„	111
43.	හණ්ඩාගාරිකනිසාමව්ව	„	115
44.	තම්බසුමනනේරාය	„	119
45.	දුග්ගතකායකාය	„	121
46.	සුමනාබාලිකාය	„	123
47.	අසිච්ඡාදිකාය	„	126
48.	කාකවණ්ණනිසාය	„	128
49.	සසමංස	„	129
50.	ධම්මකරාජ	„	130
51.	සඛාවතකකුලං	„	136
52.	කම්බුලගතිනවච්ඡු	„	137
53.	කුණ්ඩලනිසානේර	„	138
54.	මහාවෙහිසපුජා	„	139
55.	බාරසසහසාහිකච්ඡු	„	140
56.	පිණ්ඩපානවිසුච්චිකාරණං	„	141
57.	පිණ්ඩපානවිසුච්චි	„	142

58.	පිණ්ඩානපාරිසුඛි	වච්ඡ	142
59.	දනඵල	„	143
60.	චතස්සනං කුමාරිනං	„	144
61.	සන්දේසං පුඤ්ඤඵලං	„	146
62.	සන්දේසිකදනඵලං	„	147
63.	වන්දනපලංක	„	148
64.	ඔවාදකරස්ස	„	149
65.	ලජ්ජිසාමණේරස්ස	„	151
66.	විත්තගුත්තනේරස්ස	„	153
67.	බුද්ධකතිස්සනේරස්ස	„	153
68.	වාතගණ්ඩවාසිච්ඡුලසුමනාය	„	155
69.	දුග්ගතපුරිසස්ස	„	157
70.	දවින්නං දහරහිකබුනීනං	„	158
71.	ලබ්බකණ්ණස්ස	„	159
72.	පුට්ඨත්තදායකස්ස	„	159
73.	ලජ්ජිපේර	„	161
74.	රොහණනේර	„	161
75.	උසහමිත්ත	„	162
76.	රජතපුඤ්ජ	„	164
77.	ධම්මසුතමච්ඡ	„	164
78.	මහාධම්මනන්දිනේර	„	165
79.	සුවණ්ණපුප්ඵභයනේර	„	166
80.	අබ්බබාදකතිස්සනේර	„	166
81.	මහානාග-චූලනාගනේර	„	167
82.	මංගණවාසිපේර	„	168

සිහලවත්තපකරණං

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ
සම්මාසම්බුධස්ස

(1. තිස්සතුන්තවායස්ස වත්තු.)

එවමනුසුයානෙ. සිහලදීපෙ කිර² අනුරාධපුරෙ තිස්සෝ
තාම තුන්තවායෝ සිබ්බතකමමන ජීවති, තිසරණගතෝ
පඤ්චසිකඛාපදිකෝ, සඬො පසනෝ බුඩ්ධසාසනෙ. අනතතෝ
සරීරං කාලසුත්තකෙන ඵාලෙකා³ සිබ්බතකමමං කරොති,
අසිසරීරං මෙ මාතාපිතුනං හොතු, අසිසං මය්හංකි.⁴ සො
සුරියෙ උභිතෙ⁵ යාව මජ්ඣන්තිකසමයා කමමං කරොනො
යං යං ලහති, තං තං භික්ඛුසංඝස්ස දානා මජ්ඣන්තිකතො
යාව සුරියන්තංගමා යං යං ලහති තෙන තෙන මාතාපිතරො
පොසෙති. සො දිවසෙ දිවසෙ දානං දෙනො කදුචි
දසින්නං, වීසාය, තිංසාය, වත්තාප්පිසාය, පඤ්ඤාසාය, සතානං
භික්ඛුනං කදුචි බහුකාතං පි භත්තං දෙති, විවරාදිකං ච
දෙති. එවං ජීවමානං තං මාතාපිතරො එවං යාවන්ති:

1. “කරොම තෙ ඝරාවාසං, තරාතං⁶ එසා ධම්මතා;
සරීරං ජග්ගන්තාය, යා සා තුය්හං භවිස්සති.”

තිස්සෝ භණති:

2. “අනතරායකරා එසා ධම්මාජීවස්ස⁷ ජනතුතො;
දුතසීලරතං චිත්තං; ඝරාවාසෙන’ තඤ්ඤො.
3. සලලං සංගො ච පංකො ච ගණේධා රොගො භයං ඉති
පරිච්ඡේති තං සාධු කුසලො අනතරාසිකං.

1. A. K. සිහලදීපතො. 2. A. සරීරංගුථං සුත්තකං. 3. A.
පාලෙකා. 4. K. මය්හං හොතු. 5. K. උභිතෙ සුරියෙ 6. K.
6. K. තනුතං 7. K. ධම්මජීවිස්ස.

4. අකිකරණංති තං වුත්තා අවකබ්බකරණංති ච
අඤ්ඤාණකරණං ඉදං, පඤ්ඤා තත්ථ නිරුජ්ඣති.
5. සුතම්පි නසානි එත්ථ, සීලංපි පරිධංසති,
භිරොත්තප්පං විතාසෙති, මිත්තධම්මො ත නිළති.
6. ආකාසගමනෙ සිඛා පඤ්චාභිඤ්ඤා මහිඞ්කා
කාතලාභී මහෙසකතා අප්පෙසකතා තතිං අහුං.
7. තෙ වා තතොපි⁸ අඤ්ඤාපි කාමෙසු දොසදස්සිතො
පරිචජ්ජංසු තෙ කාමෙ විසංච ජීවිතත්තිකා.
8. අච්ඡාදනං ආහරණං අන්තං පාතං විලෙපනං
සද්දනං පරිභුඤ්ජනති; ඉත්තිනං තත්ති තිත්තතා.
9. යදි මෙ හරියා කොති එසා පුත්තානමාගමො.
පුත්තදරපමත්තසා කුසලතතං ත නිළති.
10. ඡබ්බෙඛවා කුසලං කමමං,⁹ කාමෙසු වෙ පමජ්ජති
විධංසෙත්තාන සබ්බමං පච්ඡා තප්පති දුමමති
11. ඉති දොසෙ සමෙකඛ්ඛවා සරාවාසෙත'තත්තිකො;
මමන්තරං ච තුමහාකං මාතුගාමො තවිජ්ජති.”
12. එවං වාක්‍යං නිසාමෙත්වා නිසාසා උතුමාතරො
අතත්තිකොති ඤාත්තා තුණ්හිභුතා තද අහුං.
13. සො සරාවාස'නිච්ඡන්තො බුහමවාරං සමාවරි.
තසා සමපන්තසීලසා නිත්තිසද්දො අබ්භුගගතො:
14. “අනුරාධපුරෙ නිසොසො සෙඨො ච සීලවා”ති ව,
සසරීරං විහජ්ජිවා අහු සො ගුරුපුජ්ජකොති.

තද ඛණ්ණසවා භික්ඛු තුසිතපුරං ගත්තා දො විමානාති
පමුඛාති දිස්වා දෙවෙ පුච්ඡනති, දෙවා භණන්ති:

15. “රඤ්ඤා ච සමාතිස්සස්ස, තිස්සස්ස තුන්තවායස්ස¹⁰.
එතෙ සිතා දුට්ඨෙ ව්‍යමනා සජාලා සමපට්ඨමා”ති.

[තං] සුත්වා තෙ භික්ඛු අනුරාධපුරං ගත්තා මනුස්සානං
අරොචෙසුං. මනුස්සා සමාතිස්සරඤ්ඤා නිවෙදෙසුං.
රාජා තුන්තවායං පකෙකාසාපෙත්වා පටිපුච්ඡි: එවං වෙචං
ච කරොසීති? “එවා දෙවා”ති. “මයං ඡාගං දෙති”ති?

8. A. දෙවාදයොපි 9. H. ධම්මං. 10. A. H. තිස්සතුන්තවායස්සව.

“දෙමි¹¹ දෙව, තුයහං භාගං සබ්බසත්තානං වානි. රාජා අත්තානො මකුටං තස්ස අදාසි. අත්තානො පාසාදස්ස පුරතො පාසාදවරමෙකං සුවණ්ණෙරජතාදිට්ඨකරණසම්පන්නං අදාසි, සමාකුලං චතුපණ්ණාසවත්ථසහස්සානි සහස්සස්ථානකං ජන පදමෙකං ච අදාසි. තුනුවායො මහාදුතපති අහොසි. තතො පඨාය භික්ඛුසංඝස්ස විවරාදීනි ත දුලලභානි හොනති. තස්ස මරණකාලෙ “ධම්මං අසුඤ්ඤා විප්පලපති”ති ආනංසු. ගුණකිතතිතො:

16. “රාජ, තාහං විලපාමි; දෙවතා තුරිතයනති මං.
තාසාහං ලපසි.¹² භනෙත, ආගමෙථාති අබුට්ටිං.
17. යාවතා තම්බපණ්ණේයං වසනති ජිතසාවකා,
තිවිවරාති සබ්බෙසං නික්ඛිතත්‍වං ච අදාස’හං.
18. සහස්සක්ඛිතත්‍වං දීපානං සහස්සං ජාලිතාති¹³ මෙ;
අකාලධම්මසවණං සහස්සං ච පවතතිතං.
19. මධුං ඝතං ච තෙලං ච ඵාණීතං ඔසධාති ච
බහුති බහුසො දින්නා; දාති කිං විලපාමහං?
20. පරියනෙත කතං කාරං තොසෙති දදතො¹⁴ මනං;
බුඬෙ ධම්මෙ ච සංඝෙ ච නිසු වක්ඛිසු නිස්සිතං.
21. බහුං භි කුසලං කත්වා සකාසිහස්ස සාසනෙ
පිතිසොමනස්සං ආසි; තාසො මයහං ත විජ්ජති.
22. රථපරිවාරිතතුරිතා මමෙකං
ජප්පි ච දෙවගණා සමාගතා,
(1) පස්වියං ගති? භද්දකං පසත්ථං.
(2) භගවති පාරංගතො බුහෙථ මෙ (?)
[අඤ්ඤත්ථ එවං දිස්සති:]
(1) [නිමිව භි තභිං භද්දකං පසත්ථං.
(2) භගවති භිරිගතා බුහෙථ මෙ]

23. ජීතවරංගදහ - පමාදහිතං
 බහුසංඛම්මකථං තභිං පවතනං
 තුසිතපුරවරං ගතසුගතං
 සුගතමයො මුනි අංකුරො භාසොති.
 [අඤ්ඤවජ්ජසම්. එවං දිස්සති:]
23. පවරරථගණා සමාගතා නෙ
 මම පුරතොව සුරාලයා ඉදති;
 කිම්චි තභිං හඤ්ඤං පසස්සං (?)
 හගවති භිරිගතා බුගෙමව මෙ(?)
24. පුරිව අරහතං පමාදවජ්ජො (?)
 බහුලං ධම්මකථා සදා පවතනා
 තුසිතවරෙ දෙවෙ සුහඤ්ඤකමහි
 අජීතවරො මුනිඅංකුරො ච තත්ථ.
25. ඉති බහු කුසලාති සඤ්ඤසිත්තා
 ජීතවරසාසනං පවරං ලභිත්තා
 තුසිතපුරරථවරමාරුහිත්තා
 පවතපථෙත¹⁵ පයාති තුනනවායො.
26. යං කිංචි කුසලං කම්මං සුඛචිත්තස්ස ජනතුතො
 අභිණ්ණං සෙවමානස්ස උත්තමස්ථංව පුරති.
27. තුනනවායං ච දිස්වාන යෙ පුඤ්ඤං තපපමජ්ජරෙ
 තෙ පසාදං ජනෙස්සන්ති ධම්මජිනිස්ස භික්ඛුතො.
28. අකුසලමෙවං වජ්ජසිත්තා
 කුසලස්ථං යදි සෙවති සදා
 අමිතසුඛසම්පදං ච භුත්තා
 අරියසුඛං ලභතෙ යථාසුඛෙතාති.

තුනනවායවජ්ජ පඨමං.

(2. හරිතාලනිය වක්‍ර)

එවමනුයුත්තන: සිහලදීපෙ අනුරාධපුරය පවර්මදිසායං පඤ්චසොජනමනෙන සමුද්දායදෙසෙ භූමංගණො නාම ගාමො අත්ථි. තසමිං ගාමෙ වාහසහස්සහතිකුලං¹ අත්ථි. තසමිං කුලෙ ඝරණියා සත්ත පුත්තා අරොගා බලවනො; තෙසු පේඨකා ජ ජනා කමමං කරොනති තෙසං කණ්ඨො නියොසා නාම දුරකො කිඤ්චි ත කරොති. තෙ ජජනා මාතුයා බියන්නති: “අමම, නියොසා කිංචි ත කරොති”ති. මාතා භණති: “හොතු භාව, ඉදුති නියොසා තරුණො කිලාපසුතො; පවර්ම වත්තාතං ජාතිවා කමමං කරියාති” ති. සො කමෙන වර්තීවා සොලසවස්සදොසිකො ජාතො තස්ස මාතාපිතරො. අත්තතො සමානකුලස්ස වාහසහස්සහති කුලස්ස සුමතං නාම දුරිකං ආතෙවා තියොදුරකෙන සඨිං විවාහං අකංසු. තදා කිරස්ස මාතා සුණ්භාය පඤ්ච ධනාති අදසි: තාලිතණ්ඩුලං, මුසලං, උදුකබලං, පිටාතෙන සහ සටං, භුඤ්ජිතකභාජනං. දවා අත්තතා විසුං වසාපෙසි. දුරිකා තාති දිස්වා එකමනෙන නිසීදිවා රොදති. නියොසා ආගන්වා හරියං රොදනං දිස්වා “හදො, කසමා රොද සිති?” සා සබ්බං තස්ස ආවිකම්. සො භණති: “හදො,

1. මාදිසං පුරිසං ලබා සුමනෙ කියො රොදසි? කරවා පුරිසකාරං තෙ පුරිසස්සාමි මාතසං.
2. මා ව නිං සුමනෙ සොචි, මා භාසි ව හදකෙ; මමත්ථි පොරිසං පුඤ්ඤං නාම ධවානුරුපතො.

සො එවං වවා පුත්ත ආහ: “තෙන හි සුමනෙ සුවෙ තාලිතණ්ඩුලං දොභාගං කවා එකං සංඝස්ස සලාකහත්තං පවාති; එකං අමෙන දො ජනා භුඤ්ජියාමා” ති විහාරං ගත්වා සවාත්තාය සංඝතො [එකං භික්ඛුං?] හත්තගහං කිමනොසි. තං හත්තගහං සංඝො දහරසාමණෙරං පාපෙසි. දුරකො තං ලභිවා හඬතුඬො සුවෙ වාහසහස්සහතිකුල-පුත්තස්ස තියොසං පටමසලාකහත්තං පණිතං ලභියාමිති

1. H. වාසන - A. වාසසහතිකුලං. K. පොත්තක නච්ඡි.

කාලසොව' සහ සරං ගතො. සුමනාපි ලොණකපණෙන' සහ භතතං තසාං අදාසි. සාමණේරො තං ගහෙතා දුමමනො ආසනසාලායං ගතො සබ්බෙ සාමණේරා සංගමම් පසස්ස; පසස්සා සබ්බෙ හස්සා තිස්සං. "ඛාකලොණ නිස්සො"ති³ නාමං අකංසු. සාමණේරොපි තං භතතං සුමනාය පුරතො යෙව ආසනසාලාය දුරුවනියනනරෙන ඡබ්බසි. සුමනා සරං ගතායා රොදි. තිස්සො ආගන්තා "හද්දෙ කසමා රොදසි"ති පුච්ඡි. "සාමි, තුඛං භතතං මයං පුරතො යෙව සො සාමණේරො ආසනසාලාය දුරුවනියනනරෙ ඡබ්බසි. සබ්බෙ සාමණේරා හස්සා තුයහං නාමං ඛාකලොණකනිස්සො'ති අකංසු" ති. තිස්සො "අහො සුඤ්ඤං ආවරියානං කතං නාමං, මන්තෙත සම්පට්ඨමි. මයං නාමං සකලතමිපණ්ණේදිපෙ පාකටං හවිස්සති. මා උකකණ්ඨි"ති වතා පාතොව ලායං ගහෙතා බෙත්තං ගන්තා භතියා ධඤ්ඤා ලාසි. සො බලවා සිසං ලාසි. බහුං ලාසිතා මහස්සානං චිත්තං ආරාධෙසි. තෙ තුඨා මජ්ඣනනිකො යෙව අමමණධඤ්ඤාං අදංසු. සො තං ගහෙතා සරං තෙතා හරියාය අදාසි. "හද්දෙ ඉමිනා කිණ්ඨා මච්ඡ - මංස - දඬි - සප්පිසම්පුත්තං පණිතං භතතං කතා දෙති"ති වතා පුත බෙත්තං ගතො ලාසිතුං ආරභි. යාව සායණං ලාසිතා අමමණධඤ්ඤාං ලභිතා අගමාසි. එවං සො කමමං කතා බහුං ධඤ්ඤාං ලභිතා දානං පවනෙතසි තාසාං භතතිකා භික්ඛු වසින්නති, කදාපි දස, විසං, තිංසං, චත්තාලීසං, පඤ්ඤාසං, සතං, අතිරෙකසතංති. සො දව්සු නිසු සංවච්ඡ රෙසු අතිකකතොසු භික්ඛුසහස්සමපි දානං සමත්තො, ලොණනිස්සො මහාදානපතීති සිහලදීපෙ පාකටො ජාතො.

සො බහුන්තං දානකාමො භික්ඛු අලභනො භික්ඛු පුච්ඡි: "අහමහනො බහුන්තං දානකාමො, න ච භික්ඛු

2. රසවාසිතියං "උදකලොණමනෙතනා" ති චුත්තා, ඉධ ලොණපණ්ණේන නා"ති චුත්තත්තා තත්ථ "උදකලොණපනෙතනා"ති හවිතඛිබංති මඤ්ඤමි. සිහලපාසාය "ලොණවිලකොල" (?) 3. A, B ලොණනිස්සොති.

ලහාමි, කුනිං භික්ඛු ලභියාමි”ති? භික්ඛු භණ්ණති:
 “උපාසක, නාගදීපං බහු භික්ඛු ගවේණති, භගවතො
 පරිභොගසාවකවෙනියං වන්දනන්තය; යදි නිං තනිං
 ගවේජයාසී, බහු භික්ඛු ලභෙය්‍යාසීති “සාධු, භනෙන,
 තනිං ගවේජාමි”ති, සො නාගදීපං ගන්ත්වා හරිතාලයාමෙ
 බාහුබලෙන⁴ කමමං කත්වා ධනං ලභිත්වා සඛො පුඤ්ඤත්තකො
 හුත්වා පරිභොගවෙනියං වන්දනන්තය ආගතාගතාගතානං
 භික්ඛුනං දෙති, දසන්නමපි විසතියාපි යාව සහස්සානං
 භික්ඛුනං දුතං දෙති. තෙන’ස්ස හරිතාලයාමෙ වසතීති
 “හරිතාලයාමකතියො”ති නාමං ලභී. තත්ථ එකස්මිං දිවසෙ
 තවසතා භික්ඛු තවකබ්බත්තුං ආගන්ත්වා තස්ස පිණ්ඩපාතං
 ගණ්ණන්ති. තෙසං අනතරෙ තස්සා යෙව රතතියා දො
 අරහන්තා සහායකා පියංගුදීපෙ නිසින්නා සමුලලාපං
 කරොන්ති: ඉමෙ හි ආවුසො දීපා භික්ඛුනං ලාභගොවරා,
 අයං ජලබුදීපො ව තමබපණ්ණිදීපො ව

3. දවන්නං ඉමෙසං දීපානං කතමෙ දීපවාසිකා
 මනුස්සා සඛා පසන්නා? භික්ඛං ව සුලභං කුනිං?

තත්ථ එකො අරහා ජලබුදීපං පසංසති; එකො පත
 අරහා තමබපණ්ණිං පසංසති.

4. එවං තෙ මන්නසීත්වාන ස්වාතන්තය දුට්ඨෙ වසී
 අබ්බුගන්ත්වන වෙහාසං ඔතරං දොපි දීපකෙ.
5. සිතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ භික්ඛු භුත්වා නිගහතා,
 සුමතා දාරං නිස්සාය භික්ඛුං පස්සති සා’පරං⁵.
6. පෙක්ඛන්ති ලඛා තං⁶ භික්ඛුං වරන්නං⁷ තත්ථ තත්ථ ච
 හන්තේ පතනං ගහෙත්වාන පාවිසී සා සකං ඝරං.
7. තණ්හුලමපි ගහෙත්වාන සප්පිං ඵාණිං මධුං දබ්බං
 ආහරිත්වාන සා බ්පපං පවිත්වා ගුලසංයුතං⁸
- 8 මධුරං පණ්ණිතං භතනං පරිපූරෙසී භාජනං.
 පතනං ආධාරකං කත්වා ඝරදාරං පවත්තිතං.

4. K. බාහුබලෙන. 5. K. සාදරං. 6. K. H පෙක්ඛතෙ.
 7. B. H. තෙ භික්ඛු වරන්ති. 8. K. ගුලමුත්තමං.

9. ථෙරො පනතමගහෙතො⁹ ථෙරො සුමනමබුට්ඨි:
“පනතං¹⁰ මුඤ්ච සුමනෙ නං, ගච්ඡිස්සං යෙන පඤ්ඤං.”.
10. “නාහං දෙව පමුඤ්චාමි, නත්ති මෙ තාදිසං බලං;
තුලෙහ පනතං ගහෙතොත ගච්ඡ්ථ යෙන පඤ්ඤං.
11. පනතං ගහෙතො සො ථෙරො ගච්ඡන්තො අමබරෙ තදා
පෙකකන්තියා’ව සුමනාය සො වසී ගගනං ගතො.
12. ඕතා ආරෙ ව සුමනා හඬතුඬා කතඤ්ජලී
වසී සො පෙකකම්මානාය යාව දීපං පටිස්සති.¹¹
13. ආගන්තො භික්ඛුසංඝස්ස පරිපූරි යදිව්ඡකං;
පූරයමපි සහස්සානං පරියන්තං න දිස්සති.
14. භුඤ්ජිතො පරියොසානෙ සබ්බෙසු පනතධොවිතො
ජමබුද්දිපං සමාගන්තො පච්ඡා සො ආගතො වසී.

තදා ච හරිතාලතිස්සස්ස වණණං වණණයන්තා සබ්බෙ
භික්ඛු නිසීදන්ති. චන්තාරො ච ලොකපාලා ලොකෙ අනු
විචරන්තා පෙකකන්ති. තෙ සබ්බං දිඨං සුවණණපට්ටෙ
ලබ්බිතො දෙවානං තාවතිංසානං සුඛම්මාය සභාය වාවෙන්ති.

41. තස්ස ගාමස්ස තාමෙත නිස්සො සො හරිතාලකො
ගුණෙති පාකටො එසො සකලාය තමපණ්ණිං.
42. එදිසො සීලසම්පන්නො සබ්බොද්ගපති ච සො
ත චිරෙතෙව කාලෙන දෙවකායං ගමිස්සති.

තං සුචො සකෙකා දෙවානමිනෙදා විමතිතො විමංසාය
විතතං උප්පදෙසී: නිස්සො වෙ සබ්බො භොති, උද්භු
අස්සබ්බො? යදි සබ්බො භොති, භික්ඛුනං සන්තිකෙ පසාදං
කරිස්සති; යදි සබ්බො න භොති, අප්පසාදං කරිස්සතිති
භික්ඛුවෙසං ගහෙතො හරිතාලතිස්සස්ස සරං අගමාසී.
තස්මිං බණේ සුබ්බඤ්ජනං භොජනං තස්ස පුරතො
ථපෙතො පානීයථාලකං ගහෙතො ඕතාය සුමනාය සකෙකා
තස්ස සන්තිකං ගන්තො ආහ:

43. “උපාසක මහාතිස්ස, මං උන්තාරෙහි සාගරා;
අනුරාධපුරං ගන්තො තමස්සාමි ච වෙතියං.”

9 K. පනතං ගහෙතොත. 10. K. හන්තං ව 11. K. H. හටිස්සති.

44. සාධු හනෙත" ති සො තුසො උභතිනාන ආසනා
අභුඤ්ජිතාන භොජනං තං භික්ඛුං අනුබ්බසි.
45. තිත්ථං පනාන සො භික්ඛු තිස්සං ඉදමුචි:
"ඝරෙ තෙ මෙ මහාතිස්ස, පමුඨං දකසාටකං,"
46. තපෙව තෙ නිවතතිත්ථා ඝරං ගනත්වා උභො ජනා
දකසාටකමාදය පුත තිත්ථං උපාගතා.
47. උපගන්ත්වාන තං තිත්ථං පුත තිස්සං ඉදමුචි:
ඝරෙ තෙ මෙ මහාතිස්ස, පමුඨං දණ්ඩකං මයා.
48. තපෙව සො නිවතතිත්ථා ඝරං ගනත්වා උභො ජනා
තත්ථ දණ්ඩකමාදය පුත තිත්ථං උපාගතා.
49. උපගන්ත්වා තදීතිත්ථං¹² පුත තිස්සං ඉදමුචි:
ඝරෙ තෙ මෙ මහාතිස්ස, පමුඨං තෙලතාලිකා.
50. තපෙව තෙ නිවතතිත්ථා ඝරං ගනත්වා උභො ජනා
තෙලතාලිකමාදය පුත තිත්ථං උපාගතා.
51. උපගන්ත්වා තදී තිත්ථං¹² පුත තිස්සං ඉදමුචි:
ඝරෙ තෙ මෙ මහාතිස්ස, පමුඨං කාශබ්බකං.
52. තපෙව තෙ නිවතතිත්ථා ඝරං ගතා¹³ උභො ජනා.
සසරීරං භි දසෙත්වා තිස්සං සො ඉදමුචි:
53. "සුදුක්කරං කතං තිස්ස, භිණ්ඩනො සබ්බරතතියං;
සඬො ව දයකො වා'සි; විමංසත්ථාසි' ධාගතො" ති.

තිස්සො ආහ:

54. ත මයං දුක්කරං එතං පුරිස්සං අරොගිනො
අඤ්ඤමපී තාදිසං කමමං පුරිසානං සුඛාවහං.¹⁴
55. මයං උපඝීතා එසා සුමනා දුක්කරං කරි,
දකථාලං ගහෙත්වාන අඨාසි සබ්බරතතියං.

සකෙතා ආහ:

56. තුය්හං හරියා යොග්ගා¹⁵ යස්සා නං තිස්ස සාමිකො,
සමෙති තුය්හං සංවාසො දෙවො විය ව තඤ්ඤො.
57. ආපුච්ඡාමි මහාතිස්ස, ගච්ඡස්සං තඤ්ඤං වතං
විමංසනත්ථං ආගච්ඡං, සඬො වා සො අසඬකො

12. B. H. K. —ත්තාන තං තිත්ථං.

13. B. K. ගන්ත්වා.

14. B. A. සුභාවහං 15. H. K. පයොගා.

58. හරිතාලසං ගාමසං සමුද්දසං ව අනන්තරෙ
යොජනං පරිභාසෙත්වා දෙවරාජා දිවං ගතොති.

වක්‍ර වික්‍රාමෙතබ්බං.

59. ඉති බහුකුසලාති සංවසිත්වා
ජිතවරසාසතසමපදං ලභිත්වා
තුසිතපුරරථං¹⁶ සමාරාභිත්වා
ගගනපථෙන පයාති තිස්සනාමොති.

හරිතාලතිස්සවක්‍ර දුතියං.

(3. මෙතොයා වක්‍ර.)

එව මනුසුයාතො: තම්බපණ්ණිදීපෙ රොහණජනපදෙ
කම්බොජගාමෙ¹ මාලෙයානෙත්තො පටිවසති. ථෙරො
පුබ්බණ්ණසමයං නිවාසෙත්වා පතනවිවරමාදය කම්බොජගාමං
පිණ්ඩය පාවිසි. අථඤ්ඤතරො පුරිසො අඨ උපපලහත්තකෙ
ගහෙත්වා ගාමං පටිසන්තො ථෙරං දිස්වා තාති පුප්ඵාති
අදුසි. ථෙරො තාති ගහෙත්වා විනෙතසි: කුභිං ආරො
පෙස්සාමි, මහාවෙනියෙ උදුහු වෙනියගිරිපබ්බතෙ, උදුහු
මහාබොධිමහිති? පුත'ස්ස එතදහොසි: ඥං නුතා'හං
භගවතො දකඛිණදුඨං ව චූලාමණිවෙනියං ව තාවතිංස
භවතෙ පූජෙස්සාමිති, විනෙතත්වා තං බණ්ඤෙඤ්ච වෙහාසං
අබ්භුගගන්ත්වා අච්ඡරාසංඝාතමනෙතන වෙජ්‍යන්ත
පාසාදස්ස පමුබෙ අඨාසි නිලුපපලකලාපෙ ගහෙත්වා.
සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ භගවතො දකඛිණදුඨං ව කෙසධාතු
යො ව චූලාමණිස්ස අබ්භන්තරෙ පකඛිපිත්වා වෙජ්‍යන්ත
පාසාදස්ස පුරතො තියොජනපරිමණ්ඩලං වෙනියං පතිඨා
පෙසි. ථෙරො තං වෙනියං උපසංකම්ත්වා අඨසු ඨාතෙසු
අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා එකමන්තං අඨාසි. සකෙකා
ථෙරං දිස්වා සපරිවාරො ආගන්ත්වා අභිවාදෙත්වා එකමන්තං
අඨාසි. ථෙරො සකකං පුච්ඡි: සකක දෙවානම්ඤ්ඤ,

මෙතෙතයෝ බොධිසතෝ ඉධාගමිසානිති? “ආම භනෙන, අජ්ජඨමි, ආගමිසානි. සො හි පකකස්ස පඤ්චමියං අභමියං වාතුද්දසියං පණණරසියං ව වන්දනථාය ආගච්ඡතෙවා”ති. එවං තෙසං කථෙන්නාතං යෙව පාවිතපස්සෙ මහතා පරිවාරෙන එකො දෙවපුතො දිස්සති.² තං දිස්වා ථෙරො දෙවරාජං පුච්ඡි: එසො මෙතෙතයෝ බොධිසතොති? සකෙකා: තෙ’සො බොධිසතො; සො අඤ්ඤතරො දෙව පුතොති ආහ. ථෙරො: කතමො එසොති? සකෙකා ආහ:

1. අනුරාධපුරෙ පුබ්බෙ සුචිකමෙත ජීවති

බහුපුඤ්ඤකරො එසො තුන්නාමායොති විසසුතො.

සො දෙවපුතො ආගන්ත්වා දකඛිණදිසායං අඬාසී, උපසොභයමානො. පුත එකො දෙවපුතො තථෙව මහතා පරිවාරෙන ආගච්ඡි. ථෙරො දෙවරාජං පුච්ඡි: සකෙකා: තෙ’සො බොධිසතො, අඤ්ඤතරො දෙවපුතොති. කතමො එසොති? සකෙකා ආහ:

2. හරිතාලමහාගාමෙ මහාදුතපතී අහු.

හරිතාලකතියෙසාති, සොපි ආගච්ඡතෙ ඉධාති.

සො දෙවපුතො ආගන්ත්වා පච්ඡමිය දිසාය උපසොභය මානො අඬාසී. පුත එකො දෙවපුතො තථෙව මහතා පරිවාරෙන ආගච්ඡති. තං දිස්වා ථෙරො දෙවරාජානං පුච්ඡි. සකෙකා: තෙ’සො බොධිසතො, අඤ්ඤතරො දෙවපුතොති. කතමො එසොති? සකෙකා ආහ:

3. දුඨගාමණිඅභයස්ස කණ්ඩො සො මහායසො

සඬාතියෙසාති නාමෙන, සො පි ආගච්ඡතෙ ඉධ.

සො දෙවපුතො ආගන්ත්වා උතතරදිසාය උපසොභය මානො අඬාසී. පුත එකො දෙවපුතො තස්ස පච්ඡතො තථෙව මහතා පරිවාරෙන ආගච්ඡති. තං දිස්වා දෙවරාජානං පුච්ඡි. සකෙකා: තෙ’සො බොධිසතො, අඤ්ඤතරො දෙව පුතොති. ථෙරො කතමො එසොති? සකෙකා ආහ:

2 K. ආගච්ඡති

4. තථාගතස්ස යො උපං කාරසී දිපපජ්ජරෙ (?)

දුඨගාමිණී අභයො සොපි ආගච්ඡතෙ ඉධානි

සො දෙවපුත්තො ආගන්ත්වා පුරිමාය දිසාය උප-
සොභයමානො අභාසී. තෙසං පච්ඡතො මෙතෙනයෙසා
බොධිසත්තො ආගච්ඡති. තස්ස චතුසු පස්සෙසු චතස්සො
දෙවකඤ්ඤායා සපරිවාරායො අලංකතායො ආගච්ඡන්ති
පරමත්තකායා¹ ජලිතගතිසන්නිභා. තා දෙවකඤ්ඤායො
දිසවා ථෙරො දෙවරාජානං පුච්ඡ: එතා චතස්සො චන්තා
මනුස්සලොකෙ කිං පුඤ්ඤං අකංසුති? තාසු එකා විචිත්‍ර
චණ්ණා විචිත්‍රරංසා, විචිත්‍රාලංකාරා, විචිත්‍රවත්ථා; එකා
රත්තරංසා, රත්තාලංකාරා, රත්තවත්ථා; එකා තමබිජිත
චණ්ණා, තමබිජිතරංසා, තමබිජිතාලංකාරා, තමබිජිතවත්ථා;
එකා පිතචණ්ණා, පිතරංසා, පිතාලංකාරා, පිතවත්ථාති?
දෙවරාජා භණ්ති:

5. රථස්සුඝාතකාලමති කුමහකාරස්ස ගාමකෙ
විත්‍රපුපෙථති පුජේත්වා සා දෙවී දකඛිණේ සිතා.
6. තාගදීපමති සා ථෙරී යාවිත්වා උපපලං සයං
චෙතිසං අභිපුජේසි; වාමපස්සෙ ව සා සිතා.
7. ලංකාය ජතපදමති කණ්ණිකාරකගාමකෙ
පුජේත්වා කණ්ණිකාරෙති පච්ඡා සා දකඛිණේ සිතා.
8. තමො පස්සෙත යො පුබ්බෙ ආසී තමමණ්ගාමකෙ²
පූජං ලොභකෙතුං³ කත්වා පච්ඡා වාමෙන සා සිතා.
9. අතෙකදෙවපුත්තා පි දෙවකඤ්ඤාපි යා පියා
තා මෙතෙනයසං පරිවාරෙත්වා ගච්ඡන්ති තාව අමබරෙ.
10. පුණ්ණමායං යථා චක්ඛෙ සිරදකාලෙව භානුමා
චණ්ණරූපෙන තෙජෙන දෙවමජ්ඣෙකි විරොචති.
11. මිගමජ්ඣෙකි යථා සීහො, ගවමජ්ඣෙකි යද්ධසහො,
තගමජ්ඣෙකි යථා මෙරු, දෙවමජ්ඣෙකි විරොචති.
12. පකඛිමජ්ඣෙකිව ගරුලො, නදීමජ්ඣෙකිව සාගරො
තරුමජ්ඣෙකි පාරිච්ඡත්තො, දෙවමජ්ඣෙකි විරොචති.

1. B. පරපත්තකායා 2. K. කසිකමමකගාමකෙ 3. K. ලොභ
කෙතුං B. ධංලොදකෙ.

13. පුප්ඵමජේකි කොකනදෙ, මණ්ණිමජේකි වෙඵරියො,
තරමජේකි වකකවනති, දෙවමජේකි විරොවති.
14. පබ්බතග්ගෙ යථා අග්ගි, සුවණ්ණකණ්ණිකා යථා
සබ්බෙ දෙවෙ අතිකකමම වණ්ණනෙජෙන දිප්පති.
15. එවං අනොමවණ්ණො සො මෙතෙතයො ජිනපුංගවො.
සබ්බදෙවගණමජේකි පජ්ජනොතො ආගතො.

තා වතස්සො දෙවකඤ්ඤයො යාවජ්චං මනුස්සලොකෙ
මාලාදිති පුජං කත්වා තතො චුතා තුසිතභවතෙ නිබ්බතතා
අතෙකසතපරිවාරා බොධිසතතං පරිවාරෙත්වා ආගන්ත්වා
නියොජ්ජනපරිමණ්ණලං චූලමණ්ණිවෙනියං වන්දිත්වා පදකම්මණං
කත්වා යෙන මාලෙය්‍යජෙත්ථො තෙන ගන්ත්වා මාලෙය්‍ය-
ජෙත්ථං වන්දිත්වා එකමන්තං අථංසු. මෙතෙතයො
බොධිසතො මාලෙය්‍යජෙත්ථං පුච්ඡි: “කුතො භනො
ආගමස්ථා”ති? “ජබ්බදීපා මහාරාජා”ති. “කිං භනො
ජබ්බදීපකාතං මනුස්සාතං සමාරං”නති? “අත්ථ සමාරං
මහාරාජා”ති. කිං භනො සමාරනති?

16. යං කිඤ්චි කුසලං කත්වා තුග්ගං පජෙන්නති බොධියා
මෙතෙතයාසමමාසමුඛස්ස දස්සනං භවතු තො සදා ති.

බොධිසතො ආහ:

17. යං කිඤ්චි කුසලං කත්වා මමං පජෙන්නති මානුසා
සංසාරභයභීතාතං භවාමි භවමොවකො.
18. අවිජ්ජාභවතං ඝොරං තණ්හාජාලසමාකුලං
චුග්ගන්තං වතුරොසෙති ලොකං සන්තාරයිස්සහ.
19. කිලෙසාවට්ඨපකකතො, තණ්හාතකකරසෙවිතො
සංසාරනදිසමුලෙන සුමග්ගං දස්සයිස්ස’හ.
20. සංජීවෙ කාලසුතො ව තාපනෙ මහා තාපනෙ
අවිචිතිරයෙ සතො⁴ සබ්බෙ⁵ නිබ්බාපයිස්ස’හ.
21. අඤ්ඤාණබ්බිතා බබ්බෙ, තණ්හාජාලවසං⁶ ගතෙ
ජෙත්වාත බ්බිතං සබ්බෙ සමපාපෙස්සාමි නිබ්බුතිං.
22. [මිච්ඡාදිසිකවාටෙ හි දාසසිද්ධිඅග්ගලෙ
මග්ගංගමග්ගතාලෙහි] විවරස්සාමි පාණිතං.

23. රාගදෝෂතමකානං⁷ භතතෙතතානජනතුතං
පඤ්ඤාසලාකං දත්තාන නයනං සොධසිසා⁸හං
24. සොකාතුරං දුක්ඛිතං ව [ජරාමරණපිළිතං
ඤ්ඤාසධවරං දත්තා තිකිවජ්ජාමි] පාණිතං
25. මොහකාකාරසමුලොභ වාරෙසු වරමානුසෙ⁸
ඤ්ඤාලොකං කර්තාන විවරිසාමි තං සරං.⁹
26. [අපායෙ පරිවතනනං අතාණමපරායනං
උපායා උඛරිතාන දසාසිසා¹⁰] පරායනනි.
27. [*හික්ඛනීදුසකා හික්ඛ, සනති සංඝසා හෙදකා,
පඤ්ඤානනාරියං කමමං ථුපබොධිත හෙදකං
28. බොධිසත්තසා මාරණං මචෙජ්ජරා ව මුසාවාද
න ගොනති මම සනතිකෙ, මනුසාලොකං ගන්තාන
මයා කපිත මෙ වෙ තං වදෙය්‍යාථාති පාණිතං ති

ඉදං වත්තා මෙතෙතයො බොධිසත්තා ථෙරං වන්දිත්වා
තුසිතභවතං පච්චාගතො] ථෙරොපි තිවතතිත්වා තම-
පණ්ණිදීපං සමපාපුණි. ථෙරො කමොච්ඡාමං පිණ්ඩාය
පාවිසි * [තතො පථාය ඤ්ඤාකානං ආරොචෙසි. ඤ්ඤාකාපි
ථෙරසා ඔවාදං සුත්වා සබ්බාති තාති කුසලකමමාති
කරිංසු. තෙ මනුසා ආයුපරියොසානෙ මනුසාලොකතො
විවිත්වා දෙවලොකං සමපාපුණිංසුති.]

29. අසංඛෙය්‍යාති දොඤ්ඤා සංවසිත්වා කුසලං බහුං
ගන්ත්වා ඤ්ඤාපරිපාකං සමොධිං පාපුණිසාති.
30. පාපුණිත්වාන සමොධිං අනුකම්පාය පාණිතං
ධම්මතාවමධිථාය තාරෙසාති¹¹ සදෙවකං.
31. තං ධම්මතාවමාරායන ධම්මපීතිසා හික්ඛතො
සංසාරසමා'හිතිකම්ම ගොති තිබ්බාණපතති සා.
32. විසෙසො තු මහාසතො හවිසාති අතාගතෙ
මෙතෙතයසමාසම්බුද්ධො සරණො සබ්බපාණිතංති.

මෙතෙතයවත්ත නතිසං

7. H රාගදෝෂමොහකානං 8. K. සදෙවකෙ මරාමානුසෙ.

9. K. විහතිසාමි තං තමං. 10 K ධාරසිසා * ඉපමසංලක්ඛණානං.
අබ්භන්තර පාඨං. K. පොඤ්ඤායෙව දිසානති. 11. H. තාරෙසානති.

(4. මහාදත්ත වක්ඛු.)

එවමනුසුය්‍යතෙ: තමබපණ්ණිදීපෙ රොහණජනපදෙ අඤ්ඤතරො සාකට්ඨකො, සො ගුලුහරිතං¹ සකටං ආදාය ගමහිරකද්දමං පනෙනා, සකටො කද්දමමජේඛ ලග්ගො, තස්සෙ'කො මහාදත්තො තාම බලිවද්දෙ, කසිසිතුං න සකෙකාති, සාකට්ඨකො එවමාන.

1. “ගමහිරෙර කද්දමෙ අජ්ජ උඬරෙය්‍ය තුවං යදි; යුගෙ පුත ත යොජෙස්සං; එවං ජනාති දත්තක.”

තං සුත්වා මහාදත්තො උස්සාහං පරිවත්තමානො² දළහං පරකකමං කත්වා උඬරිතුං උස්සාහමකාසි සාකට්ඨකො බලි-
වද්දං පරාමසිත්වා පාපෙසි. බලිවද්දෙපි සබ්බථාමෙන සකටං ධාරෙසි; එවං ඡවාරෙ අලිකං භණ්ණෙනාපි උත්තරාපෙසි.³ පුත සත්තමචාරෙ සමපනෙන බලිවද්දෙ සුචු පරකකමං කරොන්නොපි න සකෙකාති, ජිණ්ණදුබ්බලභාවෙන පුත වෙගෙන කසිසිත්තස්ස උරං හිජ්ජි, සො ලොභිතං වම්චිත්වා තථෙව පති. සො තං ඡබ්බිත්වා අඤ්ඤං යොජෙත්වා පකකාමි. අඤ්ඤතරො කුමාකාරො ආගන්ත්වා තස්ස ජීවත්තස්සෙව වමමං උප්පාටෙත්වා මනතිකාමද්දත්තාය ගතො. අඤ්ඤතරො ගකිබ්බො ආගන්ත්වා තහාරුති ථාලෙත්වා ගහෙත්වා ගතො, විණාතනතිකරණත්තාය. පුත එකො ලුද්දකො සුතබ්බෙති සහ ආගන්ත්වා මංසං ඡිජ්ඣිත්වා සුතබ්බං අදාසි. සුතබ්බෙති මංසාති මුබ්බෙන ලුඤ්චිත්වා බාදිත්වා පකකමනති. ජීවත්තස්සෙව කායං කණ්ණකිපිලලිකා⁴ බාදනති, සො මහා-
දුක්ඛප්පනො නිපජ්ජි.

තද, චූලපිණ්ඩපාතිකතිස්සකෙරො පඤ්චති හිකඛු-
සතෙති සඬං තෙන මග්ගෙන ගව්ජනො, තං බලිවද්දං දිස්වා කාරුඤ්ඤං උප්පාදෙත්වා පනෙතන උදකං ආහරාපෙත්වා පායෙසි. ගොණොපි යාවදත්තං පිට්ඨිත්වා අස්සාසං ලභී පෙරෙ තස්ස පුරතො නිසීදිත්වා මහාසතිපඨානසුත්තං භාසිත්වා

1 H සොතුල්ලහරිතං.

2 H. උස්සාහ පරිගහනමනො.

3. H. උඬරාපෙසි. 4. K. කුසුකිපිල්ලිකා.

සරණ අදහි. සීලානි ථේරස්ස දිය්‍යමානස්ස ගොණො කාලං
කරොනො; ධම්මෙ නිමිත්තං ගහෙත්වා නාවතීංසභවතෙ
තීංසයොජ්ඣකෙ කතකම්මානෙ උප්පන්නො අච්ඡරාසභස්ස
පරිවුතො. පුබ්බජාතීං පසංඝිත්වා ථේරස්ස කඤ්ඤානං දස්සෙතුං
අඤ්ඤාතනසමයෙ අච්ඡරාසභස්ස පරිවුතො සභ විමානෙන
ආගන්ත්වා ථේරස්ස පාදමුලෙ නිපතීත්වා එකමන්තං අඬාසී.
ථේරො අජානනො විස පුච්ඡති:

2. අභිරුපො දස්සනීයො වණේණනොභාසයං දිසා
අච්ඡරාගණසංකිණේණා කොත්‍ර තමසි මාරිස?

දෙවපුතො ආහ:

3. බලිවද්දෙ පුරෙ ආසීං අපායපටිසන්ධිකො
කුසලං නාභිජානාමි [මොහයොනිගතො අහං.
4. ගමනිරෙ කදදුම] මජ්ඣෙකෙ සකටෙ යොජ්ජනති මං.
සකටං උබරන්තස්ස හදයං මෙ විජාලයි.
5. උතතිණ්ණමතො සකටෙ තත්ථෙව පතීතො අහං.
පතීතං දුබ්බලං දිස්වා [ඡබ්බිත්වා සාමිකො ගතො.
6. ජීවන්තමෙව මං කෙවි වම්මං,] මංසං න්හාරු ව
උප්පාටෙත්වාන ගච්ඡන්ති නිද්දයා'කරුණා ජනා.
7. එවං ව්‍යසනමාපන්නං දිස්වා භවං මහාමුනි
සතිපඨානසුත්තන්තං අභාසී අනුකම්පකො.
8. සුත්තන්තපරියොසානෙ [සරණානි අදහි මෙ;
සීලානි] දිය්‍යමානස්ස මරණං මෙ උපසිදං.
9. තත්ථ කාලංකරිත්වාන නාවතීංසපගො? අහං.
යදි සීලානි දජේජ්ජය්‍ය යාමලොකෙ භවෙය්‍ය'හං.
10. දෙවලොකගතස්සාපි පුබ්බතාමං ත නස්සති;
“මහාදත්තො” ති ජානන්ති සබ්බෙ දෙවා සඉන්ද්‍රකා.
11. බලිවද්දෙ අහං සනො; දුක්ඛප්පන්නො සුදුරුණං;
වත්වා සුභාසිදං සුත්තං සරණං ව අදහි මෙ.
12. සොතආරං පටිඨස්ස එලං පස්සාමි ඊදිසං.
මමෙව පරිවාරෙන්නා සභස්සා අච්ඡරා ඉමා.
තං හි සුත්තං නිසාමෙත්වා පත්තොමහි ඊදිසං සිරිං.

14. යෙ ජනා ඉඤ්ඤා⁴ කාලෙ සාසනං පඤ්ඤාපාසරෙ,
තෙසං වත්තබ්බකං තඤ්ඤා පත්තානං සුබමුත්තමං.
14. දඬා සරණසීලාති තං සුත්තං යෙව භාසථ;
තං ධම්මනාචමාරුක්ඛා නාරෙහි මං භවණ්ණවා.
15. තස්ස සුත්තස්ස තෙජෙන සීලෙන සරණෙන ව
අපායදෙහං ඡේත්වාන දෙවදෙහං ලභිං අහං..
16. එවං සො යාචි තං⁵ ථෙරං සතිපට්ඨානදෙසනං
දෙවපුත්තො මහාදත්තො විරත්තො භවසන්ධියා.
17. සරණාති ව සීලාති දඬා ථෙරො මහාවසී
තං යෙව සුත්තං දෙසෙත්වා විතෙති පටිමෙ ඵලෙ.
18. සො ධම්මවක්ඛුං ලබාන බුබුසුත්තස්ස සන්තිකෙ
සිරසා ඔත්මිත්වාන පාදෙසු පණමං කරි.
19. සහස්සඅවජරා සභිං සොනාපත්තිඵලෙ ඩිතො
ගගනෙ හංසරාජාව පක්කමි සො සුරාලයං.
20. තස්මා සුජනසංසග්ගං පසංසනති තථාගතා,
තං සුඬා ධම්මපිතිං ව භියෙසා භියෙසා පසංසති.
21. බහුගුණජනනං ති භි ඤාත්වා ධිරො
සුජනානං යො සමාගමෙ පසංසෙය්‍ය (?)
අසුරම්ච බහුං ව තාදිසං ලභිත්වා (?)
තථාවිධං (?) සපජුරිසං සෙවෙය්‍යාති.

මහාදත්තවක්ෂු ඡසං. (?)

(5. මහොරමමංසවක්ෂු.)

එවමනුසුය්‍යතෙ: අනුරාධපුරෙ අඤ්ඤාතරො දහරසාමි-
ණෙරො උපජ්ඣායස්ස පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජන්තස්ස කුසුම
පණණාති¹ දඬා පණ්ඩාතං කරි:

1. “ඉමිනා පුඤ්ඤාත මෙ හත්තෙ වෙනතා-පණ්ඩිති ව
යථ යද්දුපපජ්ජාමි, මයුරමංසං සමජ්ඣතු” ති.

4 K. විඤ්ඤා [= වා ඉඤ්ඤා.] 5. K. යාවති. 1. මයුරමංසං. (?)

සො කාලංකතා නසමි යෙව නගරෙ අඤ්ඤතරසමි කුලෙ උපපනො. නසස ජාතදිවසනො පඨාය නසමි සරෙ සදව මයුරමංසං උපපජ්ජති.² තෙන'සස "මනොරමමයුරමංසො"ති තාමං කතං. සො කමෙන වසඪිතා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජී. නසසාපි මයුරමංසං යෙව උපඨාසි. එක-දිවසං අඤ්ඤතරො අමචෙවා මයුරමංසං ලභිතා මනොරමං³ පෙරං නිමනොතා සරං තෙනා⁴ ආසතෙ නිසීදපෙනා හොජනං දූපෙසි හරියං පන'සස මංසලොහෙන ථොකං දාතුකාමා හොති. ථොකං ගණනනායා සබ්බං උපඨති. සා විශොජෙතුං අසකෙකානති සබ්බං පෙරසස පුපි (?) තං දිසවා මනොරමමයුරමංසතෙරො සිතං පාතුකරොති. අමචෙවා පෙරසස සිතකාරණං පුච්ඡනො:

2. සීලවනො පබ්බජ්ජා ඡත්‍රිඤ්ඤෙසු සංවුතා පසසිතා කාරණං කිඤ්චි සිතං පාතුකරොනති තෙ,⁵
3. මනොරමං මංසං දිසවා සිතං පාතුකතං තයා; තමහං සොතුමිච්ජාමි, බුහි මෙ සිතකාරණං?

පෙරො ආහ:

4. [මම පුඤ්ඤං] අජාතනති ථොකං සා දාතුමිච්ජති, තං සබ්බං පතිතං දිසවා සිතං පාතුකතං මයා.
5. අනවසෙසං න තෙ දෙනති යෙ ජනා මච්ජරී ඉධ; පුඤ්ඤවනතං තරං දිසවා මච්ජරනොතන නිබ්බරා (?)
6. [යාදිසං මෙ කතං පුඤ්ඤං දකඛිණෙය්‍යෙසු තාදිසු] තං පුඤ්ඤං අජ්ජ පච්චකං⁶; අනතරං සා ගවෙසති.
7. මච්ජරතාරිං දිසවාන සිතං පාතුකතං මයා, තං කාරණං විජානාති; අඤ්ඤං මා තං විකපපසි.

අමචෙවා පෙරසස පුඤ්ඤං පසසිසාමිති පුනදිවසෙ නිමනොතා කණාජකං බිලංගදුතියං හරියං ආණාපෙනා බහි ගතො. තගරපාලදෙවතා මනුස්සවෙසෙන මධුරං මයුරමංසං සාලිතණ්ඩුලං දධිසථං ව නසස [හරියාය දතා ඉදමබුචි:]

2. H උපඨාති. 3. H, K. මනොරම මයුරමංසං- 4. B, H. නසි.
5. H පාතුකරොසි තා. 6. B, K H පච්චතනා.

8. ඉදං මයුරමංසං ච තණ්ඩුලං ච දධිසං.
අමච්චො පෙසසි අයෙෂ, පච්චා දෙති භික්ඛුතොති
අමච්චහරියා තං සබ්බං දිස්වා විනොසි:
9. අමච්චො මං නිවාරෙත්වා බහි සො නිගානො තදා;
පුත [තාදිසාති දිස්වා] පසනො මෙ මනිපුණේනති? (?)
10. සාධුකං සමපට්ඨත්වා මයුරමංසං දධිසං.
ඔදනං සුපච්චාත පේරස්ස පටිපාදති.
11. ආගන්ත්වාන තතො පේරො නිසීදිත්වා ආසනෙ
තං භතතං පරිභුඤ්ජිත්වා පකකම් යෙන පඤ්චනං.
12. සො අමච්චො ඝරං ගන්ත්වා හරියං පටිපුච්ඡති:
“යං ආණ්ඩනං මයා සබ්බං කතං තෙ තං කණාජකං?”
13. සං තස්ස චචනං සුත්වා අමච්චං ඉදමබ්බි:
පුබ්බෙ අඤ්ඤං භණ්ණිත්වා පච්ඡා අඤ්ඤං පචතතිතං.
අමච්චො ආහ “කිං මයා පුතවුත්තං”ති? සං ආහ:
14. “යං තයා පෙසිතං සබ්බං සාලිං මංසං දධිං ඝතං
පච්චා සුකතං භතතං තං පා’දං ගරුසාමිකං”.
15. ඉදං සුත්වා අමච්චො සො විමහිතො ච තදා අහ.
පසාදං විපුලං කත්වා චච්භෙද මුදිරිති:
16. “අහො සුදෙසිතො ධම්මො බුබ්බිකාදිවබ්බුතා
උපකාරාති පුඤ්ඤාති අගාරියතගාරිතං.”
17. කුසලං තෙන කතතබ්බං කුසලෙනෙව ජන්තුතා;
මයුරමංසං දිස්වාන පච්චකං ඵලමිදිසං.
18. කණාජකං බිලංගෙන ආණාපෙත්වා ගතො අහං
සාලිං මයුරමංසං ච දෙවතා ඝරමානති.
19. තදා අමච්චො මුදිතො මහාදනපති අහ.
ධම්මපිතිස්ස ධම්මනො⁸ කතබ්බං කුසලං බහුං.
20. ඉති තරතරාසහස්ස නිස්සරඤ්ඤා
තුසිතපුරමහි ගතස්ස අමච්චසෙසො
ඉධ බහු කුසලාති සංචයිත්වා
තුසිතපුරවරමෙව ගතො චචිත්වා.

මනෝරමමංසවක්ෂු සන්තමං.

(6. පුස්සදෙවතෙවරවත්තු)

එවමනුසුයානෙ: අරියවරදීපවටංසකෙ සිහලදීපෙ කාලකඤ්චිතාරො නාම පටානිකචිතාරො අත්ථි. තස්මිං විහාරෙ සුත්තයොහි මෙත්තාචිතාරී වත්තසම්පන්නො සාසනෙ සිතකො පුස්සදෙවො නාම මහාථෙරො පඤ්චන්තං භික්ඛු සත්තං ඔවදන්තො විහරති. සො මනුස්සානං පියො මනාපො අතිව දස්සානියො අහොසි. ඥායමි සමයෙ ථෙරො පිණ්ඩාය ගවජති, තත්ථ බෙනෙත්තසු කසිකම්මං කරොන්තා මනුස්සා ථෙරං දිස්වා බලිවද්දෙ මුඤ්චන්වා ථෙරං වන්දිතු-කාමා ආගමිජන්ති. එත්ථන්තරෙ බලිවද්ද සද්ද යෙව ථෙරස්ස ආගමනං පෙකඛන්තා සොමනස්සචිත්තා ජානා, තෙන චිත්තප්පසාදෙන තාවතිංසභවතෙ නිබ්බන්තිංසු. අථ බලිවද්ද පුබ්බා පඤ්චසතදෙවපුත්තා සුධම්මායං දෙවසභායං සන්ති-පතිතා දෙවරාජස්ස පුරතො පසංසන්ති:

1. සීලවා ගුණසම්පන්නො පුස්සදෙවොති විසුත්තො කාලකඤ්චලෙණමහි වසති ව විසාරදො
2. අපට්චෙජ්, ධුතවාදී ව, ¹ සබ්බසත්තානුකම්පකො ², පට්චෙකරතො ක්කායී සම්පජ්ඣෙඤ්ඤ සමාහිතො.
3. භිතං ඉවජති සත්තානං මෙත්තචිත්තෙන සො වසී ථරන්තො සබ්බසත්තෙත්තෙ වසති කාලකඤ්චරෙ.
4. මනුස්සානං පියො ථෙරො අමනුස්සානමෙව ව
[පිහයන්ති මිගපකඛී ව, සො නිච්චං වත්ථාසිකො.]
5. එවං අත්තන්තවණ්ණො සො පුස්සදෙවො ජිනිඤ්ඤො: ථෙරස්ස ආනුභාවෙන ලභාම තිදිවං ගතිං.
6. බලිවද්ද ව හුත්වාපි සබ්බෙ පඤ්චසතා මයං ථෙරෙ [පසාදං ලබාන දෙවලොකං ඉධාගතා
7. අතෙකා] මිගපකඛීපි; කිමංග මානුසා පත ථෙරෙ චිත්තානි තොසෙත්වා සගගමග්ගං විසොධස්සං.
8. එවං බහුත්තං සුබ්බෙදො සීලවන්තො සුසංවුත්තො දෙවතානං මනුස්සානං [පසුතං මිගපකඛීතංති.

1. H. K. ධුතධාරී.

2. B. න ව අත්තානුකම්පකො.

එවං කාලකන්දරවිහාරවාසීසං ප්‍රසංගදෙවසං] වණණං සුත්තං
දෙවා තාවතීංසං ථෙරසං දසසංකකාමා දෙවරාජං එව මාහංසු:
“ඉවජාම මයං මාරිස ප්‍රසංගදෙවනේරං දට්ඨං” ති. සකෙකා
සාධුති සමපට්ඨත්තා[සෙය්‍යථා පි බලවා] පුරිසො සමමිඤ්ජිතං
වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය, එව
මෙව දෙවෙසු තාවතීංසෙසු අනන්තරිතො කාලකන්දර
විහාරෙ ප්‍රසංගදෙවනේරසං සමමුඛා පාතුරහොසි. සකෙකා
ථෙරං වන්දිතා එකමන්තං ධිතො යාවති:

9. දෙවා භනොත තාවතීංසං ඉවජන්ති තව දසසංකං;
ගවජාම දෙවලොකමසි; පිතිං පටිලභන්ති තෙ.

ථෙරො භණති:

10. පුපුඤ්ඤො’ හං දෙවිඤ්ඤ, ඉඨි මෙ තත්ථි තාදිසා,
සමංගි ඉඨියා යෙන ගවෙජය්‍ය තිදසාලයං.

සකෙකා භණති:

11. පුපුඤ්ඤොති ජාතාමි, තත්ථි සා ඉඨියා තව:
තමහං උග්ගහෙසසාමි, අඛිවාසෙහි වකඛුමාති.

අඛිවාසෙසි ථෙරො තුණ්හිභාවෙන, සකෙකා ථෙරසං අඛි-
වාසනං විදිතා නිසීදනසිලාය සහ ථෙරං උඛරි උඛරිත-
මනොතො ථෙරො අකඛිති නිමිලෙසි. දෙවරාජා ථෙරං හරිත්තා
නිසීදනසිලාය සහ තාවතීංසභවතෙ සුධම්මාය සභායං
නික්කපි. ථෙරං සබ්බෙ දෙවා වන්දිතා සමන්තා පරිවාරෙත්තා
නිසින්නා. ථෙරො දෙවතානං මජ්ඣෙක සංයුතනතිකායෙ
මහාවග්ගං උච්චාරෙත්තුං³ සමන්තො අහොසි. වග්ගපරියොසානෙ
ථෙරො දෙවරාජං භණති: “තෙහි මං දෙවරාජ මනුස්ස-
ලොකෙ පිණ්ඩපාතකාලො භවිස්සති”ති. “සාධු භනොත”ති
ථෙරං සිලාසතෙන සහ ආනෙත්තා කාලකන්දරවිහාරෙ
යථායානෙ ධර්මෙසි. පකතියාව ථෙරසං මහාවග්ගං පරි-
වතොන්නස්ස තිසු යාමෙසු නිදානං ගවජති, තෙත
සඤ්ජානාති වග්ගස්ස පරියොසානෙ මනුස්සලොකෙ පාතරාස

3. K උසාරෙත්තුං.

කාලොති, ඤාතා තත් ගමනං පඤ්ඤාසි. සකොකා පන ඡක්ඛන්තො පේරං නිමිනොතො දෙවලොකං තෙසි ධම්ම-සවණන්තාය.

පේරො එකදිවසං බොධියභිගණං සුසම්මසං සම්මජ්ජිකා බුද්ධගුණං අනුසාරනො අඤ්ඤාපිං පගගහොතො බොධිං ඔලොකෙනොතො අසාසි. අප් මාරො පසසිකා විචක්ඛා කරණාය මහාවාතං නිමිණිකා බොධියංගණෙ කච්චරං ඡබ්බිකා ගතො. පුත පේරො සම්මජ්ජිකා අසාසි බුද්ධගුණං අනුසාරනො. පුත මාරො මකකටො හුකා තං තං සාබං ගහොතො කච්චරං අකාසි. පුත පේරො සම්මජ්ජිකා අසාසි බුද්ධගුණං අනුසාරනො. පුත මාරො ජණ්ණබලිවද්දො හුකා බොධියංගණං චංකමිකා මද්දති. තදා පේරො විජා නිකා එකදවොච:

12. බොධියංගණං සුසම්මසං දිස්වා විතතං පසාදසිං;
පාපිම, කිසසා මයාං කං අත්තරායං කරිසසිසි?

මාරො පේරෙන ඤාතො අහංති ඤාතා අත්තාතං දසෙසිසි.

13. පච්චකං පාපිමං දිස්වා පේරො ස පුරතො සීතං
මාරං පසාන්තමිත්තාතං පුසාදෙවො ඉදබ්බි:

14. “සමඤ්ඤා බුද්ධරූපං කං නිමිණිකා විදංසිතුං;
තං රූපං දඬුමිච්ඡාමි, තං තං යාවාමි පාපිම.”

15. සාමුති සම්පට්ඨිකා මහාමුති සුදසසිතො
බුද්ධසානෙන අසාසි බතතිංසවරලක්ඛණො.

තතො පේරො බුද්ධරූපං දිස්වා අඤ්ඤාපිං පගගහොතො උධග්ගලොමො අසසුතෙනොතො බුද්ධපසාදබහුලො යාවදීපංකර-සම්මාසම්බුධං උපාදාය තතො බොධිසත්තචරියං මකසිකරිකා බුද්ධගුණං අනුසාරනො අහ:

16. අතෙකකපොස කුසලං සඤ්චිතං තෙ මහාමුති
මම එකසා අන්තාය [කාරුඤ්ඤාගතවෙතසා⁴]

17. දුතං දින්නං සදෙහමපි⁵ සීලං රක්කති නායකො,
තෙකකමමං නිකම්මිකාන පඤ්ඤා ව පරිපුරිතා.
18. විරියං පග්ගහෙකාන ඛනානි තුසිකතා තයා.
සච්චෙ පතිසිතො [විර, අබ්භාතං අබ්භිතං.
19. මෙත්තවිතො තුවං තාථ] සුබදුකෙකි න ඉඤ්ඤි.
මොකකමග්ගං විසොධෙනො බහුදුකකානි පාපුණ්ණි.
20. එවං හි දිසමඛාතං සංසාරෙ සංසරී තුවං
ලොකත්ථං පටිපජ්ජන්තො තාසු [තාසු පි ජාතිසු.
21. ඉදං තෙ පුඤ්ඤතිබ්බත්තං] බුඛරූපං මනොරමං
දෙවාසුරමනුස්සානං තයනාභිරතං වරං.
22. වකකලකකිණපාදා තෙ උපරි උග්ගතා උහො,
උස්සදා ආයතපණ්ණි එණ්ණිජංඝො, සුභා උභාරා,
23. [දකම්ණාවත්තනානිව වත්ථගුග්ගං ගජොදරං,
උරං ව දිසබාසු ව වට්ඨිවං අනුතකං,
24. දිසංගුලී, තමබ්බො, තුංගනාසො, සුබ්බමුකො⁶
සිහපුබ්බකායො ව, තථා සිහහසු පි ව
25. අතිසමා සෙනදන්තා වත්තාලීස අනුතකා,
පහුතජ්චොහා, රතොහො, උසභාතයනානි තෙ,
26. හමුකා ඉන්ද්‍රධනුව, උණණා ගොඛිරපේණ්ණිව⁷
කෙසා අඤ්ඤවණණාහා, කුණ්ඩලාවත්තදකම්ණා.
27. [උචග්ගලොමො] උණ්ණිසො සිරසමං උපසොහති;
සුවණණවණණකායොසි, නිග්‍රොධපරිමණ්ඩලො,
28. ඊදිසො සමමාසමුඛො සබ්බසත්තත්තමො ජිනො
අතිවචනාභිතුතො සො බයං ගත්තා න දිස්සති.
29. කුණ්ඩලාවත්තනීලාහා කෙසා තෙ රංසිසොහිතා⁸
සඋණ්ණිසස්ස බුබස්ස බයං ගත්තා න දිස්සරෙ.
30. පුණ්ණවන්දප්පභාවණණා උණණා ගොඛිරපේණ්ණිව⁹
සහසස්සි එරිතා අජ්ජ බයං ගත්තා න දිස්සති.
31. ආයතානි විසාලානි නිලානි විමලානි ව
සප්පභාසානි තෙත්තානි බයං ගත්තා න දිස්සරෙ.

5 K. සුරෙය්‍යංපි. A. සුරෙය්‍යංපි. 6. A. K. සුභාතනො 7. A. B. ගොකකිදපේණ්ණිව. 8. K. සිරසොහිතා 9. A. B. ගොක්ඛිදපේණ්ණිව.

32. පසුතජ්වහා රතෙනාසා තස්ස සිහහනු සුභා
මුඛං ව සොභනා නාසා ඛයං ගන්තා න දිස්සරෙ.
33. පුණ්ණතිවො දීඝභුජො දීඝඛගුලිතබො මුනි,
සිහපුබ්බභාකායො සො ඛයං ගන්තා න දිස්සති.
34. නාභි ව දකඛිණාවතතා, වත්ථගුය්හං, ගජොදරං,
සුඡනා එණිජංඝාස්ස ඛයං ගන්තා න දිස්සරෙ.
35. උස්සංඛා ආයතා පණති වකකලකඛණභුසිතා
හෙයාපාදතලා තස්ස ඛයං ගන්තා න දිස්සරෙ.
36. සතතුස්සදෙව සමුබ්බො අතුලො' පට්ටිමො' සමො,
ලකඛණා පි ව සොභාසා(?) ඛයං ගන්තා න දිස්සරෙ.
37. මාරෙන නිමිතං රූපං එවං පෙරො විපස්සති,
විපස්සනං වසේත්තාන අරහතනං අපාපුණි.
38. එලාබ්ගමිතං ඤාතා මාරො "පෙරෙන වඤ්චිතො
අහං"ති දුමමතො දුකඛි තතේව'න්තරධාසි සො.

පෙරො අරහතනප්පතෙනාති ඡාතිතා සකෙකා දෙවා-
නමිඤ්ඤ ආගන්තා යාචි: "ගච්ඡාම භතෙන දෙවලොකං"ති.
පෙරො "ගච්ඡාම දෙවානමිඤ්ඤ"ති වතා එකතො ගන්තා
සුබ්බමායං සභායං දෙවානං තාවතීංසානං ධම්මං දෙසෙත්තා
ඉඨියා දෙවලොකා ආගන්තා කාලකඤ්ඤවිභාසෙ අයාසි.
තතො අඤ්ඤාතරො තාගරාජ සකභවතා නිකම්මිත්තා
පෙරස්ස සන්තිකං ගන්තා පෙරං නිමනෙති පඤ්චති
භික්ඛුසතෙති සඬිං. පෙරො අබ්බාසෙසි තුණ්හිභාවෙන.
තං යෙව දිවසං තම්බායසුමනතේරො¹⁰ පෙරස්ස වන්තරාය
ආගතො පඤ්චති භික්ඛුසතෙති සඬිං. සො චුස්සදෙවතේරං
වන්දිත්තා ආහ: "ගච්ඡාම භතෙන පිණ්ඩපාතස්ස කාලො"ති.
"මා ගච්ඡථ, පෙරෙති අජ්ජ එකතො පිණ්ඩපාතං ගණ්හිස්සා-
මි"ති. අබ්බාසෙසි පෙරො තුණ්හිභාවෙන තතො තාගරාජ
ගන්තා කාලං ආරොවෙසි: කාලො භතෙන පිණ්ඩපාතස්ස
ගමනායාති. තාගරාජස්ස වචනං සුත්වා චුස්සදෙවතේර
පමුඛා භික්ඛුසහස්සා [තාගරාජස්ස] භවනප්පදෙසෙ තදීතිරෙ
යථාච්චිඛං සිතා. තාගරාජා සපරිසො ආගන්තා පෙරස්ස

පතනං ගහෙතො දිබ්බභෝජනෙන පුරෙතො ථෙරස්ස අදාසි;
 දිබ්බසාටකයුගංව [පාදෙසු නිකඛිපි, ථෙරො තං පිණ්ඩපාතං]
 සාටකයුගං ව දුතියස්ස භික්ඛුතො අදාසි. තාගරාජා පුත
 අඤ්ඤං අදාසි. ථෙරො තතියස්ස භික්ඛුතො අදාසි එවං.
 [කමෙන සබ්බෙසං සහස්සමන්තාතං] භික්ඛුතං දෙනාසස්ස
 දො භික්ඛු තමියො ආගතස්ස සුමනනේරස්ස සිස්සා ත
 ගණ්හන්ති; අතතතො පුරතො දින්නමෙව ගණ්හන්ති. තං
 දිස්වා තාගරාජා ආගන්ත්වා තෙ පුච්ඡ “කිස්ස භනෙත ත
 ගණ්හපා”ති? “අමෙන මහාරජ, වත්තභෙදං ත කරොමා”ති.
 කිං [භනෙත වත්ත]භෙදංති? “සකලාභෙ සනෙතාසො මහා
 රාජා”ති. සාධු භනෙතති වතො දො සාටකයුගලාති දව්ත්තං
 භික්ඛුතං පාදෙසු නිකඛිපි. තෙන නිකඛිත්තමනෙත තාති
 යුගලාති වත්තාරි යුගලාති ජාතාති. තං දිස්වා සබ්බෙ භික්ඛු
 විමභිතා. තාගරාජා පත අතත්තමතො තෙ භික්ඛු සංවෙජ්ඣ
 කාමො පුස්සදෙවනේරස්ස ගුණං වණ්ණස්සනො ආහ:

39. කාලුකඤ්ඤරවිහාරමිති පුස්සදෙවො මහාවසී;
 භනෙතන තං නිමනෙතමි, තස්ස භත්තං දදුම’හං.
40. ථෙරො පටිග්ගහෙතො යදි තුමහං ත දස්සති,
 එවං ථෙරො ත තුමහාකං සුඛත්ති තු භවිස්සති.
41. තස්ස ථෙරස්ස පුඤ්ඤාන දෙමි භත්තං යුගාති ව.
 ථෙරො පටිග්ගහෙතො සහස්සාතං දදුති හි.
42. ඊදිසං සුකතං පුඤ්ඤං පුබ්බෙ අඤ්ඤාසු ජාතිසු,
 තං පුඤ්ඤං තත්ති තුමහාකං, පටිග්ගහොප් පණ්ඨිතා.
43. මෙනතාවිහාරී සො භික්ඛු අරහා ව අතාසවො;
 එතෙ ගුණා ත තුමහාකං; පටිග්ගහොප් පණ්ඨිතා.
44. ඉමසමිං වතසණ්ඩමිති සන්ති පාණා සුදුරුණා
 තිච්චලොභිතමංසාදා අඤ්ඤමඤ්ඤා විහෙසකා.
45. තෙපි තාව¹¹ සුඛං ලබා ථෙරමෙනතානුකමපතො
 හිංසාවිත්තං විවජ්ජන්තො අඤ්ඤමඤ්ඤමහෙප්පකා.
46. ඊදිසො ගුණසමපනො පුස්සදෙවො මහාවසී;
 තෙ ගුණා තත්ති තුමහාකං, පටිග්ගහොප් පණ්ඨිතා.

47. යකඛා නාගා ච භූතා ච දෙවා ච තිදසාලයෙ
තදුත්තරිමපී යෙ දෙවා චුස්සදෙවං පිහෙනති⁹ තෙ.
48. එවං පිහෙනති¹² තෙ සබ්බෙ දෙවා නාගා අඤ්ඤාපි ච;
තුමහං පිහෙනතකො¹³ නත්ති, පටිග්ගණ්ඨාථ පණ්ඨිතා.
49. එවං ඔවදියමානා තෙ නාගරාජෙන සමමුඛා
පටිග්ගණ්ඨිංසු තෙ භික්ඛු තං භතතං විවරාති ච.
50. නාගානං යකඛභූතානං දෙවානං මානුසාන පි
චුස්සදෙවො පියො එවං අඤ්ඤාපි මෙත්තකායිනො.
51. ඉති සුඛපුගුණවරාති ඤාතා
සුගතවරෙත පසංසිතා ච මෙත්තා-
විහාරිනො භික්ඛුපි භොන්ත් තස්ස
ඉධ වරමෙත්තපියස්ස භික්ඛුනො.

යථෙව නාගභූතයකඛමනුස්සානං පියො කාලුකඤ්ජරවාසී
චුස්සදෙවතෝරො තථෙව අඤ්ඤා මෙත්තාවිහාරිනොපි
භික්ඛු පියා භවන්ති සත්තානංති.

චුස්සදෙවතෙරවත්ත ඡසං.

[7. සාලිකුමාරවත්ත.]

එව මනුසුයාතෙ: අරියවරදීපෙ අනුරාධපුරෙ අඤ්ඤා-
තරො කමමාරකමෙම ඡෙකො කම්මනෙත විසාරදො
ජාතො. අඤ්ඤාතරො කසිකමමකාරකො කසිපරිකඛාරාති
කාරෙතුකාමො සාලිකුමාරො. සුකරමංසං වෙත්තගහං ච
ගහෙතා තස්ස කමමාරස්ස පණ්ණොකාරත්ථං ආනසී. සො
ගහෙතා විනෙහසී:

1. සාලිසුකරමංසං මෙ පණ්ණොකාරත්ථමාභතං;
පණ්ණොකාරසහස්සානං හෙතුභූතං කරස්ස'හං.
2. එත්ථත්තරෙ ච වත්තාරො භික්ඛු පිණ්ඩාය ආගතා
අනුරාධපුරං, තෙ ච පියංගුදීපවාසිකා.

3. එවං සො විනාසිත්වාන දකඛණේයො ගවෙසති,
ගවෙසමානො කමමාරො අද්දකඛි ජිතසාවකො.
4. තුණ්ච තෙ නිමනොත්වා සරං තෙසි විවකඛණො;
ආසතෙ ච සුපඤ්ඤතො නිසීදපෙසි භික්ඛවො,
5. සකකච්චං ච සහතේන පසනො; තුළමානසො
සාලිමංසොදනං දත්වා පණ්ණිං නික්ඛිපී තදු;
6. “යං යං හි උපපජ්ජාමි දිබ්බං වා යදි මානුසං
[පණ්ණාකාරසහස්සානි උපනිඨනතු.] මං සදු.”
7. සො තං දුතං වරං දත්වා අරහනොසු තාදිසු
තෙනෙව සොමනස්සෙන තභිං කාලකතො අහු.
8. තත්ථ කාලකතො සනො; සමපතො [දෙවිකුච්ඡයං
දුළගාමිණීරාජස්ස පුත්තත්තං.] සො උපාගතො.
9. ගබ්භො පනිඨමනොත පණ්ණාකාරා උපසිතා;
පණ්ණාකාරසහස්සානි සා දෙවි සමපට්ඨිත්ති.
10. ගබ්භා නික්ඛන්තමත්තස්ස කුමාරස්සෙව දෙනති තෙ.
පණ්ණාකාරසහස්සානි අනො; තස්සුපපජ්ජරො.

එවං පණ්ණාකාරසහස්සානි පච්චුපසිතානි ද්විවාදසවස්සානි
භොනති. කුමාරස්ස ජාතියා පභුති සාලිසඤ්චයො ලොකො
ජාතො භොති. තෙන සාලිකුමාරොතිස්ස තාම කතං.
කාලන්තරෙ සාලිකුමාරස්ස හරියා අසොකමාලිනී තාම
උත්තමරූපධරා වණ්ඛාලදරිකා භොති තස්සා අයංඋපපතති:

අතීතෙ කාලෙ කස්සපසම්මාසල්ලබ්භෙ පරිනිබ්බතෙ
බාරාණසියං අඤ්ඤතරා දුගගතා මහලලිකා ඉත්ථි සංඝස්ස ව
දවින්නං භික්ඛුතං ච භත්තානි දෙනි. එකස්මිං දිවසෙ දො
භික්ඛු පගෙව තස්සා සරං ආගතා. උපාසිකා තෙ දිස්වා
ආහ: ත තාව හනො හත්තකාලො, යාව හත්තං සම්ප්පිකති,
තාව ඉධ සාලායං නිසීද්ධාති. සාධුති තෙ භික්ඛු ආසතසාලං
ගත්ත්වා ධම්මකථං කථෙන්නා නිසීදිංසු. ථෙරිකාපි බ්බපමෙව
හත්තං පටිත්වා ධිතරමෙකං පෙසෙසි: “ගච්ඡ පුත්තිකො,
තෙ භික්ඛු ආනෙති; චිරං තෙ සිතා”ති. “සාධු අමමා”ති
ගත්ත්වා ධම්මකථං කථෙන්නාතං භික්ඛුතං පරියොසානං
ආගමයමානා ධම්මං සුණන්ති අදාසි. සා ගාථාපරියොසානං

විදිනා සාධුති තිකතිනනු. වාව. නිව්ණරොනා භික්‍ෂු
එතදවොව: “කාලො භනෙන, නිසිතං භතතං”ති වනා
භික්‍ෂු භගෙනා සරං පවිඨා, මානා “දුබ්බිනීතෙ, කත්ථ
විරාසිනා¹ ඉදුනි උස්සුරෙ ජාතෙ භික්‍ෂු ආනෙසි”ති ධිතරං
අනෙකාසි. දුරිකා මාතරං එරුසවවතං පාපෙසි:

11. කිසස රොසසි වණ්ඩාලි, ධම්මො මෙ සුණ්ණො තතිං;
ධම්මං සුණන්තියා මයහං වණ්ඩාලි රුසසතෙ මම.²
12. දෙසාභිභුතා සා සන්තා මාතරං සං අතිකකම්,
මාතු වාවාපදෙසෙන පාපං ලඬං අනප්පකං.

තා උභොපි කාලංකනා දෙවෙසු උප්පන්නා. තාසු
ධිතා පත සග්ගෙ වරං ධනා තතො වවිනා මනුස්සලොකෙ
වණ්ඩාලකුලෙ උප්පජ්ජි, අභිරුපා දස්සනියා පාසාදිකා,
අසිසා මහධතා මහාභොගා. තස්සා මුඛතො රංසියො නිව්ජ
රන්ති, ධම්මෙ සාධුකාරතිස්සන්දෙන. එවං පරම්පරාය ගත්තා
අනුරාධපුරෙ අඤ්ඤතරසම්. ගාමෙ වණ්ඩාලයොනියං නිබ්බ-
න්තා. තදුපි අභිරුපා දස්සනියා පාසාදිකා දෙවකඤ්ඤ
සදිසා, සුවණ්ණවණ්ණා. මුඛතො වස්සා අසොකකිඤ්ජක-
සදිසා රංසියො නිව්ජරන්ති. තෙත’ස්සා “අසොකමාලිනී”ති
නාමං කතං. සා ආදසවස්සුදෙසිකා හුනා පාතොව
කෙතවිදෙව කරණියෙන අනුරාධපුරං පාවිසි. සාලිකුමා-
රොපි රථං අභිරුත්තිනා සපරිවාරො තගරතො ගව්ජමාතො
තගරආරං සමපතො. අසොකමාලිනී පි තගරආ-
රන්තරෙ රාජකුමාරා දිසවා භිතා මග්ගතො ඔසකකන්ති
පාකාරභිතතිංඅල්ලිතා. කුමාරො විත්තකමමරුපංති මඤ්ඤ-
මාතො මනුස්සෙ පුව්ජනො ගාථමාහ:

13. ලිඛිතං ඉත්තියා රූපං භිතතිසා අතිසොභති;
අදිඨපුබ්බං අමෙහති; කෙනෙතං ලිඛිතං ඉධ?
14. න එතං ලිඛිතං රූපං; අයං වණ්ඩාලදුරිකා
“දඬුං න දෙමි මං දුන්” භිතතිං නිස්සාය සා ධිතා.

15. දුරිකාති වවො සුතා රතනවිතොනා ඉදමබුචි:
“අනෙතපුරං පවෙසෙථ; හරියං මෙ භවිස්සති.”
16. කුමාරස්ස වවො සුතා [වෙගෙන දුරිකං ගතා
පුරිසා තත්ථ] ලග්ගං තං කුඛබ්බනා⁴ අපතාමසු.
17. අලංකාරෙති මණෙඛතා පාරාපෙතාන සාටකං
සුතභාන - සුවිලිත්තංගං කතා උපතසිංසු නෙ.
18. සො ගහෙතාන තං ධිතං අතිතෙතා [සකං සරං
මහෙසිං තං කරිත්තාන] සකකාරං විපුලං කරි.

තං පවත්තිං සුතා දුඨගාමිණී අභයමහාරාජා කුඛො
පරමකුපිතො හුතා වණ්ඤාලිං හරියං කතා අනෙතපුරං
පවෙසෙස්සතිති කුජ්ඣිතා සාලිකුමාරං [තගරතො නිකකඛිති]
ස්සාමිති කොධාතිභුතො ආගච්ඡි. [කුමාරො පාසාදා ඔත-
රිත්තා පිතු පාදෙ වන්ඳි. තතො රාජා පුත්තස්ස භවතං
ආරාභි.]⁵ අසොකමාලිනී පි රාජාතං දිස්වා සුවණ්ණ-
කංසෙන පාතීයං ගහෙත්වා රඤ්ඤා පාදෙ ධොවිස්සාමිති
රාජාතං උපසංකම්. රාජා තස්සා රූපසම්පත්තිං දිස්වා
දෙසං පමුස්සිත්වා⁶ රාගෙන කම්පමානො විය අඨාසි.
සාලිකුමාරොපි ආගතා රඤ්ඤා අඤ්ඤාලිං කතා අඨාසි.
තතො රාජා කුමාරං දිස්වා භණති:

19. “යදි තෙ හරියා තාස්ස, හරියං එතං කරෙය්‍ය’හං;
ත දිස්සති කුලං ගොතතං රතනවිත්තස්ස ජනතුතො”ති.

වත්තා රාජා පකකාමි. අසොකමාලිනීපි දෙවී සාලි-
කුමාරස්ස හරියා ජාතා සාලිකුමාරොපි පණ්ණාකාරස-
හස්සෙති උපථිතො වබ්බති.

20. එවං සංවසිස්මානො සො විමංසිමානසො අහු:
කස්සිදං පුඤ්ඤවිපාකං? මම පුඤ්ඤස්ස වා ඉදං?
21. නිවාසෙත්වාන කාසාවෙ තගරා බති නිග්ගතො
විමංසිස්සාමරඤ්ඤපි එකො අදුතියො අහං.
22. එවං සො විත්තයිත්වාන නිග්ගතො පච්ඡිමං දිසං
ගුම්භන්තරං පවිසිත්වා එකකොව නිසීදති.

23. සුවණ්ණරජතමයානි⁷ ලොහතමයානි ච
 භාජනානි ආහරිතා සකටසතෙහි පඤ්චති
 24. කුමාරස්සෙව අත්ථය ආතසිංසු ජාතපදා;
 කුමාරො යත්ථ නිසිනෙනා තපෙව සකටා සීතා.

මම. යෙව උද්දිස්ස ආනීතානීති ඤාතා තං පණ්ණො-
 කාරං සමපට්ඨන්තා සරං ආගතො. පුතදිවසෙ උත්තර-
 ආරතො නිකම්භිතා තපෙව නිලිසි.

25. රත්තාතං⁸ ගකිසාලිතං සකටා පඤ්ච තෙ සතා
 ආනීතා පරිපුරෙතා කුමාරස්සෙව කාරණා.

තෙපි සකටා තපෙව කුමාරස්ස සන්තිකෙ සීතා සොපි
 ම. යෙව උද්දිස්ස ආනීතානි තෙ සමපට්ඨන්තා සරං ආගතො.
 පුතදිවසෙ පාචිතආරා නිකම්භිතා තපෙව නිලිසිතා
 නිවතො.

26. සතං සුගකිං සුරති සකටසතෙහි පඤ්චති
 ආතෙනති පරිපුරෙතා කුමාරස්සෙව කාරණා.

තෙපි සාකටිකා තපෙව කුමාරසන්තිකෙ සීතා.
 සොපි උද්දිස්ස ආනීතානි සමපට්ඨන්තා සරං ගතො පුත
 දිවසෙ දකිණිවාරා නිකම්භිතා තපෙව නිලිසිතා නිවුළො.

27. ගුලමධුචාණිතාදි සකටසතෙහි පඤ්චති
 ආනීතානි ජාතපදා කුමාරස්සෙව කාරණා.

තෙපි සාකටිකා තපෙව කුමාරසන්තිකෙ සීතා. සොපි
 ම. උද්දිස්ස ආනීතානීති ඤාතා සමපට්ඨන්තා සරං ගත්තා
 විනොසි: “තගරස්ස සාමන්තා යෙව මම පුඤ්ඤං විපච්චති,
 උදුහු සකලදිපෙති යංනුතාහං විමංසෙය්‍යං”ති. අසොක
 මාලිනිං රථං ආරොපෙතා වෙනියගිරිං ගතො¹⁰ වෙනිය-
 ගිරිස්ස ච ගාමස්ස¹¹ ච අත්තරං පතා රථා ඔරුක්ක කුමාරො
 භූමියං නිසීදිතා අසොකමාලිනිං ඵවමාන:

7 H. K. සුවණ්ණරජතමයානි. 8. H. K. සුඛාතං. 9. K.
 ජනකාසා. 10. A, B. පොළකෙසු නන්දී. 11. A, B. ගාමගිරිස්ස.

28. “ඡාන්‍යොසම් භොජනං දෙහි, භුඤ්ජ්‍යාමි ඉධෙව’හං,
ඉධ වතස්මිං මගහිත්වා බිප්පං ආනය සොභතෙ.”

දෙව් හණනි:

29. “නිමමනුස්සෙ අරඤ්ඤමහි ආභාරො තත්ථි සාමක,
හත්ථෙසු තත්ථි අමහාකං; දෙනෙතා කෙවි න විජ්ජති.”

30. හරියාය වචනං සුත්වා අදුස්සි කිලදණ්ඩකං (?)

එතං රුකං පහරිත්වා “දෙහි මෙ භොජනං” හණනි.

සා සාධු සාමිති තිඨදණ්ඩකං¹² ගහෙත්වා තං රුකං පහරි
“භොජනං දෙහි”හි දණ්ඩං රුකධ්‍රැවනය කායසම් පති.
තං දිස්වා භික්‍ෂා දෙවතා එවමාන: “සාමිනී, කස්මා මං පහරි?
පස්මමෙව මයා දෙවතානං නියොජනං කතං හත්තං [සප්පේඨ
තුමො භුමාරො ආගතොති] වත්වා වත්තාරො හත්තකාජේ
යකෙහි හරාපෙත්වා පෙසෙසි. භුමාරො තානි දිස්වා තෙ යෙව
ගාභාපෙත්වා චෙතියගිරිං ආහරිත්වා භික්‍ෂුසංඝස්ස [පරිවිසිත්වා
පච්ඡාසයං සහ හරියාය භුඤ්ජී]. එතෙන කමෙන සත්තා දිවසං
චෙතියගිරිමහි යෙව නිවුත්වා දෙවතානං උපසාදෙන දුතං
දත්වා අනුරාධපුරං පච්චාගත්වා. රාජා භුමාරං දිස්වා ආහ:

31. තා මෙ ජනපදං ගත්ත්වා පිළෙත්වා මහාජනං

ධනධානුඤ්ඤං විලුමෙපත්වා සබ්බං රථං විනාසයි.¹⁵

භුමාරො හණනි :

32. තාහං දෙව විලුමපාමි, දෙවතා මං උපසිතා;

චෙතියගිරිමො වාහං වුත්වා’මහි සත්ත රත්තියො

33. ඉති සුචි කුසලො රාජපුත්තො

උපවිතපුඤ්ඤබලො බලී හවිත්වා

පරිජනපදජනපපියො¹⁶ මනාපො

විසයසුඛානි සද්ධා අලත්ථ.

34. දසවිධකුසලෙසු අපමනො

බහුවිධදුකපථො සමංගිභුතො

සුගතිගතිපථං විසොධයිත්වා

සකභවතං විය යාති දෙවලොකං.

12. A. B. තිඨදණ්ඩකං. 13. K. දෙවි දණ්ඩකං. 14. නිජපිළෙත්වා
(ලොකපප). 15. K. විනාසයි. 16. K. පරජනපද-

35. වතුසමපතනිපදෙ කතාබිකාරං
 ඉධ ව පරස්ථ ව නං යථා කුමාරං
 අමරගණා සද්ධ පියා නොනති
 කුසලකරමපි තථාවිධං අඤ්ඤංති.

සාලිකුමාරයා වක්‍ර සහනම.

(8. සද්ධානිසාරඤ්ඤා වත්ථු.)

එවමනුසුයානෙ: සුඤ්ඤාචරදීපෙ බහුසාධුප්පත්තිලයෙ
 පරමසුභිකාවති සිහලදීපෙ සද්ධානිසාරො, නාම රාජා රජ්ජ.
 කාරෙසි. තස්ස රඤ්ඤා රහොගතස්ස පටිසල්ලිතස්ස විග-
 නනිවරණ - විතතස්ස සිහසයනගතස්ස එවං වෙනසො පරි-
 විතකෙකා උදපාදි: චුතතං හෙතං භගවතා සංයුතතතිකායෙ
 දෙවතාපඤ්ඤා පරිසුඛදුතං වණ්ණණෙනතන:

1. දදනති එකෙ විසමෙ නිවිඨා,
 ඡෙත්වා වධිත්වා අථ සොවසිත්වා,
 සා දකඛණා අසුමුඛා සදණ්ඩා
 සමෙත දින්නස්ස ත අග්ගමෙතිති.

යනනුතාහං අපරමපි පරමං විසුඛං දුතං මහානිසංසං-
 දදෙය්‍යං; බුඬපපස්ථං කායපරිස්සමං කත්වානි විනොතා
 දෙවියා නිවෙදෙසි:

2. සස්සකාලො අයං දෙවී, සස්සානි එලිතානි ව,
 සංභතිකමමං කරොන්තා සඬා භවන්ති¹ දයකා.²
3. නිවාසෙත්වාන කාසාවෙ ගහෙත්වා ධඤ්ඤාලායකං³
 සාලිකෙත්වන්තානි ගන්ත්වාන අමම ලායාමි සාලිකං.
4. තානි සාලිනි ආහෙත්වා භතතං කත්වා සබ්බඤ්ඤං
 සංඝතො උද්දිසිත්වාන එකං භික්ඛුං දදෙය්‍යං'හං.
5. යදි සංඝෙ දදෙ දුතං, තං දුතං බුඬවණ්ණිතං;
 දස්සාමි දෙවී තං දුතං; භතිකමමං කරොම'හං.

6. තමන්ට දෙවියා වන්ධා කාලසේව බිහි ගතො
මහාපථේ සිතො ගන්ත්වා පුච්ඡන්තො ආගතො ජනෙ.⁴
7. මහාපථේ සිතං දිස්වා අඤ්ඤා ගහපති තරො
පුච්ඡති පුරතො ගන්ත්වා හඬතුළෙන වෙනසා:
8. සුමුමාලා කරා පාදා, සරීරං සුබවඬ්ඝිතං,
එකො අදුනියො සමම, කිස්ස තිං ඉධ තිස්සි?

රාජා භණ්ති:

9. කමමකාරො අහං සමම, කරොමි දිවසං භනිං,
කමමං කරන්තා දිවසං යං ලභාමි හරාමි තං.

ගහපති භණ්ති:

10. අදිඨපුබ්බො අමෙහති ඊදිසො භනිකො තරො;
රාජයොගො අයං කායො, භනියොගො ත භොත'යං.

යො වා සො වා භොතු, බෙනතං ලාභිතුං සමන්තොසීති?
රාජා භණ්ති: ආම සමන්තොති. තෙන ති ගච්ඡාමාති තං
ආනිය බෙනතං දස්සෙසි: ඉදං මෙ බෙනතං ලුතානිති. සාග්ගි ති
සමපටිච්ඡන්තා ථාමවා රාජා සඬො ව සකලදිවසං කමමකාසි.
තුළො ගහපති භණ්ති: “සමම, යත්තකං සකෙකාසි
ගණ්ඨිතුං, තතුතකං ධඤ්ඤං හර සහ පලාලෙති”ති. රාජා
සාග්ගි ති වන්ධා මහන්තං ධඤ්ඤාකලාපං බන්ධන්තා නික්ඛිපිතා
රතනියං රාජකුලං තෙන්තා අනෙතපුරෙ ධුපෙසි. දෙවි තං
උණේහාදකං කන්තා සමබාහෙත්වා තභාපෙසි. තතො දොපි
ජනා ධඤ්ඤං මද්දිත්වා [පාලාලං උචිරිත්වා ධඤ්ඤං අගහගෙසුං]
රාජා දෙවිං භණ්ති:

11. දෙවි ඉමෙහි ධඤ්ඤාහි යං කාතබ්බං කරොහි මෙ;
ඉධ රාජකුලස්සන්තො මා යො කොථි පටිසතු.
12. සාග්ගිති සා පටිස්සුන්තා රාජස්ස වචනං කර
ථුසාදිං කුණ්ඩකං වාපි යථාමුලෙන විකකිණි(?)
13. ගුලං පුවං සතං සා ව සාලිකුණ්ඩං මතොරමං,
තථෙව සා සමානෙසි; දුතකිච්චං කතං මයා.

4 ඉණ්මාදය බත්තියො (සබ්බෙසු.)

- 14 එකභික්ඛුස්ස සා භික්ඛා [පටියන්තා තද අනු;
සමානෙත්වාන තං සබ්බං රාජා දුස්සිං ඉදබ්බි:
15. ගච්ඡ නිං ජෙ ඉතො බ්වපං භික්ඛුසංඝස්ස සන්තිකෙ
සංඝතො උද්දිසාපෙත්වා⁵ එකං භික්ඛුං සමානස්.
16. තස්ස වාත්තං නිසාමෙසි නිස්සන්ධොරො මහාවසී
පියංගුදීපවාසී සො දිබ්බාය සොතධාතුයා.

සුත්වා ථෙරො අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආමනෙත්ති: “එසො ආවුසො තුමහාකං උපසාකො සඛාතිස්සො භතිකමමං කත්වා එකස්ස භික්ඛුස්ස අත්ථාය පිණ්ඩපාතං පටියාදෙති. සො ව තං සංඝස්ස [දුතුමිච්ඡන්තො] ඉදති දුස්සිං ආණාපෙති “භික්ඛුං නිමනෙත්වා ආනෙති”ති. දුක්කරං ආවුසො රඤ්ඤ කතං තං පිණ්ඩපාතං සම්පාදෙනෙත්ත. තං පුපුර්ජතො මා පරිභුඤ්ඤි. ගච්ඡාවුසො තමපණ්ණිදීපං, තත්ථ ගන්ත්වා ආසනසාලං පටිසිත්වා යථාවුසිං තිස්සි; තුය්හං පාපුණ්ණස්සති”ති. සාධු භනෙත්ති සො භික්ඛු වෙහාසං අබ්බුග්ගන්ත්වා තම-පණ්ණිදීපෙ ඔතිණ්ණො ඔතරිත්වා පත්තවිවරමාදාය ආසන-සාලං පටිසිත්වා යථාවුසිං අසාසී. රඤ්ඤ දුස්සි ආරාමං ගන්ත්වා සංඝඥෙසකං භික්ඛුං පුච්ඡිත්වා තං භික්ඛුං සිතිකං පාපුණන්තං නිමනෙත්වා ආනෙසී. රාජා ව දෙවී ව පච්චුග්ගන්ත්වා අභිවාදෙසුං. පත්තං ගහෙත්වා රාජා සජ්ජිත පිණ්ඩපාතෙත පුරෙත්වා සාටකවුමචකෙ පත්තං යපෙත්වා පරමනිපච්චාකාරං කත්වා තස්ස භික්ඛුතො අදුස්සි සො භික්ඛු පිණ්ඩපාතං ගහෙත්වා එවමාහ:

17. පරිපුණ්ණමිදං දුතං; ඤත්වා තත්ථිති ආසනං
ආසනං අලභන්තො’හං යෙන ගච්ඡාමි පත්තිනං.
18. අතිපපසාදං මාකාසී, මජ්ඣන්තො හොති පත්ථිව,
අතිපීතිගතං විත්තං සක්ඛාරෙත්තුං සුදුක්කරං.
19. ඉදං වත්තාන සො භික්ඛු පකඛිරාජාව අමරෙ
බ්වපං ගන්ත්වාන සංඝස්ස පරිවිසී යටිච්ඡකං.
20. තෙරසාතං⁶ සහස්සාතං සංපුණ්ණං ආසී හොජ්ජනං.
දින්නාවසෙසං යං අත්ථි, අත්තන්තා පරිභුඤ්ඤි සො.

21. දකඤ්ඤෝයගුණං දිස්වා පච්චකඛං පඨවිස්සරො
පසාදං විපුලං කතා පාපුණි මානසං⁷ සුඛං.

කතො තස්ස රඤ්ඤ මරණකාලෙ උපභිතෙ ධම්මකපිකා
භණන්ති: “අප්පමාදං කරොති මහාරාජ, සතිං පටිපජ්ජ,
අත්තතො කුසලං අනුස්සරාති”ති. රාජා භණති:

22. සුවණ්ණරූපා මණිමුත්තජාදිතා
දුස්සාවිකම්මං මම කාරිතං පුරෙ,
ධම්මෙ ව සංඝෙ ව කතාධිකාරො
බහුස්සකාරො විපුලො අහොසි මෙ.

23. වාතුද්දසෙ පණ්ණරසෙ, යා ව පකඛස්ස අඨමී,
සිලාති ගුත්තාති සුරකඛිතාති මෙ
එතාති සබ්බාති විහජ්ජ දිස්සති
යමෙකභික්ඛුස්ස අදාසි භොජනං.

24. ඉති තරඋසභො තරිස්සරො සො
තරගණදෙවසමුවජ්ජිතාරිසංඝෙ⁸
අරියපුරිසපුගගලස්ස දක්ඛා
තුසිතපුරභවතගතොසි රාජා.

25. අපරිමිතමනනාමප්පමෙය්‍යං
පරමසුඛං සුබදායකො අලත්ථ,
අජරාමරමකඛයං විසොකං
ලහතු නො ප'යං ධම්මිකොව රාජා.

විවෙය්‍යදානවච්ඡු⁹ අඨමං.

ඉති කණ්ටකසොලපට්ටනවත්ථබ්බෙන පට්ටකොට්ඨි-
විහාරවාසිකෙන¹⁰ ආවර්ජ්‍යධම්මනාදිසෝරෙන කතං සීගල
වච්ඡදසකං නිශ්චිතං.*

7. K. මානසං. 8. K. දෙවපුවජ්ජිතා සංඝෙ. 9. K. භනිකරණවච්ඡු.

10. H. B. භණ්ඩකොණ්ඩවිහාර. K. සණ්ඩකොණ්ඩවිහාර.

* අපේව වච්ඡු ඉධ දිස්සන්ති.

(9. මහාදෙවඋපාසකස්ස වත්තු.)

1. දුතානිසංසවත්තාරං දුතවත්තුජිතං බුධා
දුතා සමෙබ්බාධිසම්පන්නං දුතවත්තානමුත්තමං.¹

එත් දුතස්ස එලානිසංසො වත්ථුතා සහ සංව-
චණ්ණිකො² කථෙතබ්බො. එවමනුසුයතො: තබ්බපණ්ණි-
දීපෙ නිස්සදුතජ්නපදෙ (?) වත්තගාමො³ තාම අහොසි.
තස්මිං ගාමෙ මහාදෙවො තාම උපාසකො පටිවසති [සමො
පසන්නො ධම්මජීවී. සො සස්සපාක]කාලෙ සම්පන්නො
අරඤ්ඤ බෙත්තස්ස සාමන්නො නිණ්කුටිකං කතා රක්ඛිතුං
නිපන්නො. තතො අසිරිත්තසම්පයෙ අඤ්ඤතරො පෙතො
අත්තපානානි යාවන්නො රොදන්නො විලපන්නො ඔහාපථෙත
ගච්ඡති. තස්ස සද්දං සුත්වා මහාදෙවො උපාසකො උඨ-
තිත්වා දුරතො ව පටිපුච්ඡි:

2. කො නු රොදති දුක්ඛිතං⁴ රත්තිං නිම්මානුසෙ වතෝ?
අත්තපානානි⁵ යාවන්නො විලපන්නොව ගච්ඡසි?

පොතො හණ්ති:

3. අහං හි සම්ම පෙතො'සම්, මිච්ඡරවසමාගතො,
පාපකම්මං කරිත්වාන පෙතලොකමුපාගතො;
4. අබ්බුකො⁶ අතාපො'හං තත්ථි මෙ කොච්ඡි දයකො;
එතෙ සතාපා ගච්ඡන්ති භූතා: පිත්තා යථාසුඛං.
5. හත්ථිඅස්සරාඨාදීහි යායන්ති ව දිසොදිසං⁷
අලංකාරෙහි මණ්ඩිත්වා සතාපා⁸ කාමකාමිනො.
6. තං සුත්වාන මහාදෙවො තං පෙතං එතද් බ්‍රවී:⁹
කුහිං අලත්ථුං¹⁰ එතෙ හි? කිස්ස තිං තෙ තලබ්බසි?

පොතො හණ්ති:

1 H B දුතවිත්තාරමත්තකං. 2 H, B වත්තිතානි. 3 වත්තුගාමො (ලොකපප). 4 කො නු බො ආසි ති: සම්ම (ලොකපප). 5 පානං හි (ලොකපප). 6 අඤ්ඤකො (ලොකපප). 7 A, B, K, රථාසුත්තා සිව්කා සඤ්ජානිකා. 8 K, කීලුත්තා. 9 A, B, K, පරිහාසනි. 10 K, අලත්. (ලොකපප) ලතිංසු.

7. දීපෙ රොහණපසංඝමි බොබිපිඝිජනපදෙ¹¹
අනතපාතාති දකුණ ඤාතිපෙතාන මුද්දිසුං.
8. තෙ ඤාතිපෙතා ගනකාන අනුමොදිකාන එකතො
පෙතභාවං ජහිකාන දිබ්බවණණං ලභිංසු තෙ.
9. තෙ දිස්වා පරිදෙවාමි රොදුමි විලපාමි ව;
පිඨිතො පිඨිතො යාමි යාවමාතො පුතපුතං.

උපාසකො හණති:

10. විජහිකා මනුස්සත්තං පරලොකං ගතා ව යෙ
තෙසං උද්දිස්ස දෙනති තෙ¹² ඤාතකාපි අඤාතකා.

පෙතො හණති:

11. අඤාඤාතකා ඤාතකා වා උද්දිසිකාන¹³ දෙනති යෙ
යදි පෙතා'නුමොදනති, තං තෙසං උපකප්පති.

උපාසකො හණති:

12. සාධු තං අනුමොදති සුවෙ දුතං¹⁴ දදමහං
සීලවනෙත ඝරං තෙකා අනතපාතං සමුද්දිසං.
13. අනුමොදමි තං සමම, දෙහි මෙ අනුකම්පක,
උඛරෙහි අපායා මං [බුද්ධපාසාසමප්පිතං.

තතො මහාදෙවො උපාසකො තස්සා රතන්යා අවච-
යෙන විහාරං¹⁵ ගන්තවා අළු හිකු නිමනෙතවා පුරතො
ඝරං ගන්තවා සබ්බභොජනවිකතිකං සජ්ජතවා පුත තෙ
හිකු ආතෙතවා ආසිනෙසු නිසීදපෙතවා පාතියං අදුසි
“ඉමිතා විපාකෙත පෙතස්ස උදකං නිබ්බත්තනතු”ති උද්දිසි.
යාගුං දකවා බාදනීයං දකවා භොජනීයං දකවා මාලාපූජං කතවා
“ඉමිතා විපාකෙත පෙතස්ස [යාගුආදීති]¹⁶නිබ්බත්තනතු”ති
උද්දිසි. පෙතො පි තත් අනුමොදිකා දිබ්බත්තභාවං පටිලභි,
හිකුපි භුඤ්ජතවා අනුමොදිකා පකකම්භංසු. උපාසකො

11. K. බොබිපිඝිජනා බහු. 12. කාරෙතති (තිසුපි.) 13. (ලොකපප)
උද්දිස්ස. 14. A. B. K. සාතනාය. 15. A. B. ඝරං. 16. K. අලංකාරාදීති.

පුතදිවසෙ බෙතනං ගන්තො නිපජ්ජි, අභිසරතනසමයෙ සො
පෙතො ආගන්තො පිටිතො භුංජිතො මණ්ඩිතො දිබ්බෙන
රූපෙන උපාසකස්ස අවිදුරෙ සිතො ආහ:

14. උදෙහි සමම, කිං සෙසි? පස්ස සන්දිහිකං එලං;
සුමිතතං පුරිසං ලබා පතොතාසම් පරමං සුඛං.

උපාසකො තිණකුටියා නිකම්මිතො සිතො තං පෙතං අවොච්ඡ:

15. අතිදුරෙ සිතො සමම, ආගච්ඡ මම සන්තිකෙ,
අලංකතං තං පස්සාමි, කියස් ලජ්ජසි මං තුවං.

පෙතො භණති:

16. ලජ්ජාමි සමම, තග්ගොසම්, සාටකං තත්ථි මෙ පත;
සබ්බාති පරිපුණ්ණාති, එකං මෙ තත්ථි සාටකං.

උපාසකො භණති:

17. එකං මෙ සාටකං අත්ථි, ගණ්ඨාති තිං, දදුම'හං;
තං සාටකං නිවාසෙති, ආගච්ඡ මම සන්තිකං.

පෙතො භණති:

18. එවං දින්නං ත මෙ භොති සාටකාතං සත්තාතිපි;
සීලවනොසු යං දින්නං තං පෙතා පරිභුඤ්ජරෙති.

සො තස්සා රතතියා අවිච්ඡෙත පුත භික්ඛු නිමනොති,
භොජෙති, එකෙකස්ස භික්ඛුස්ස සාටකසුභං දතො “ඉමිතා
විපාකෙන පෙතස්ස සාටකාති නිබ්බතනතු”ති උද්දිසි.
භික්ඛු පරිභුඤ්ජිතො ගතො. පුත උපාසකො බෙතනකුටියාය
නිපතො. පෙතො දෙවපුත්තරූපෙන අභිසරතනසමයෙ
දිසා¹⁷ ඔහාසෙති සබ්බාලංකාරභූමියො දුස්සො නිවාසෙති,
ආගන්තො පුරතො සිතො ආහ:

19. සමමුබ්බෙ පුරතො ධතො දෙවපුත්තො මහිසිකො
මහාදෙවං ගගෙතීත ඉදං වචනමබ්බවි:
20. මාතාපිතුකතං තෙනං, ඤාතිසාලොභිතෙහි වා,
යං තුමෙහි කතං මයං තස්ස පතිකරොමහං.

17. පොත්තෙසු තත්ථි.

සො මහාදෙවං බාහාය ගහෙතා අඤ්ඤාඛරස්ස
වටරුකඛස්ස මුලෙ තෙතා තිස්සො නිබ්බුමහියො දස්සෙසි,
එකා සුවණ්ණහරිතා, එකා රජතහරිතා, එකා කතාපණ්ණ
හරිතා. “ඉමං නිබ්බං ගහෙතා පරිභුඤ්ජාති ව පරිවාරෙති ව
පුඤ්ඤං ව කරොති; මස්සං ව පතතිං දෙති”ති වතා සබ්බ
ධතං තස්ස ඝරං ආහරිතා අපේය්‍යං ව පරෙති කතා
අනතරධාසි.¹ පුත ආහ:

21. සමමා සබ්බං විස්සපේජතා දුතබ්බං දුතමුත්තමං,
පුබ්බපෙතෙ ව ආරබ්භ අථ වා මිත්තදෙවතා.
22. එදිසං යො දදෙ දුතං පච්චකං ලහතෙ සුඛං;
පෙච්ච සුගතිමග්ගෙන ගච්ඡතෙ, තෙව තෙ'තරං.²
23. තසමා යෙ [වුච්ඡිමිච්ඡන්ති අත්තතො] කාමකාමිනො
සුමෙත්තා සීලසම්පන්නා අත්ථකාමා ඝිතෙසිතො
මචෙජරං පජතිත්තාන දුතෙ අභීරමනතු තෙ.
24. මහාදෙවො විය තෙපි භවනතු බහුකා ජතා,³
සන්දිඝිකථලං භුතා භුඤ්ජන්තෙ සුගතිං පුත.
25. එතාදිසාති සුත්තාන ඤාතිපෙතාන මුද්දිසං
ධමමෙන දුතං දුතබ්බං ධමමකාමෙන ධමමිකං.

මහාදෙවස්ත්‍ර එකාදසමං

(10. පාසාණපෙතවස්ත්‍ර.)

එව මනුසුය්‍යතො: සීහලදීපෙ රොහණජනපදෙ සඨි
මත්තා භික්ඛු බොධිං වන්දන්තාය උත්තරාපථං අගමංසු.
තෙ අනුපුබ්බෙන අනුරාධපුරං පවිසිත්වා මහාකොණ්ඩාය⁴
(=මහාතිරෙ?) තාවං අභිරුභිත්වා කාවෙරිපට්ඨතෙ⁵
උත්තිණ්ණා. තතො කමෙන ගච්ඡන්තා මහාඅට්ඨිං පවිසා'
තත්ථ මග්ගවිමුල්භා ජතා තත්ථ බහුත්තං හත්ථිතං ගතමග්ගං
දිස්වා මග්ගොති මඤ්ඤාමානා තං පටිපන්නා තිණ්ණි දිවසාති

1. H. අනතරධාසිතා. 2. H. K. තෙව හෙතුනා. 3. K. H. A.
මහාදෙවො විය දිසස්සති බහුකාරිනො අඤ්ඤෙපි. 4. A. B. මනෙතුඩාය
5. K. පට්ඨවිටතො.

ගත්වා අඤ්ඤතරං මහනතං පාසාණසදිසං එකකොප්පමාණං පෙනං දිස්වා පාසාණොති මඤ්ඤමානා ආරුහිත්වා නිපන්නා. මහාථෙරො පත උඨතිත්වා බිහි වංකමනෙතා හත්පාද සිසසණ්ඨාතාති දිස්වා “පෙනො අයං, තායං පාසාණො”ති ඤ්ඤවා තෙ භික්ඛු පකෙකාසී: ‘එථාච්ඡසො, ඔරුහථ; පෙනො අයං න පාසාණො’ති. තෙ සබ්බෙ ඔරුලුනා. පෙනො සීසං උකඛිපි, තං දිස්වා ථෙරො පුච්ඡ:.

1. එකකොප්පමාණො තෙ කායො පාසාණසන්නිභො, ණානවංකමනං නපී, කිං කමමං පකතං තයා?

පෙනො හණති:

2. පෙනො’හමසමිං හදදනෙන, මනුසෙසා’හං පුරෙ අනුං කස්සපසම්මාසම්බුධෙ සංඝදබ්බවිතාසකො ¹
 3. ආරාමබෙත්තවත්තති ධනධඤ්ඤති සබ්බසො යං කිඤ්චි සංඝිකං දබ්බං තං විතාසෙමි දුමමති.
 4. එවරුපාති දුක්ඛාති තිබ්බාති කට්ඨකාති ව පෙනලොකෙ අනුභුත්වා? පච්ඡා’විචිං ගමිස්සා’හං,
- මහාථෙරො හණති: කථං තං සමම සංඝිකං විතාසෙමි ති? පෙනො හණති:

5. පරිතිබ්බතෙ හගවති කස්සපෙ ලොකතායකෙ සංඝස්ස බෙත්තතො ධඤ්ඤං භුත්තං මෙ සහ ඤාතිති.
6. පුත්තදුරා ව ඤාති ව දුස්සකමමකරා ව යෙ [සබ්බෙ සමගහා භුඤ්ජිංසු; දුක්ඛං භුඤ්ජාමි] එකකො.
7. උලාරං මෙ කතං කමමං උලාරං යෙව දය්හති. පිපාසාපිළිතො, මය්හං මුඛෙ සිඤ්චථ පානියංති.

සට්ඨිමත්තා තෙ භික්ඛු තදිං ඕතරිත්වා පතෙතති [පානියං ආහරිත්වා තස්ස මුඛෙ ආසිඤ්ජිංසු. පඨමයාමතො] පට්ඨාය යාව අරුණ්ණගමනා ආකීරන්නාතං පෙනස්ස ජීවිතාපි ත තෙමෙති. ථෙරො තං හණති: “භො කිඤ්චි අස්සාදං ලබො ති”? පෙනො හණති:

1. කස්සපවුඛකාලමිති සබ්බසන්නකතාසකො. (ලොක) 2. K. අනුගත්වා.

8. [යදි භික්ඛුසහස්සමපි සත්තරතනිමපි මෙ ජුපෙ]
අග්ගජ්චතා න තෙමෙය්‍ය, කුතො කණ්ඨං අතිකකමෙ?
8. එදිසං කටුකං කමමං සංඝදබ්බවිතාසනෙ;
සුඛං ඉදංති තං මන්ත්වා කතං මෙ දුක්ඛහෙතුකං.
10. මය්‍යමෙව [කතං කමමං මය්‍යමෙව] විපච්චති;
විපච්චමානං තං කමමං, පරිත්තාණං න විජ්ජති.

භද්දන්තානං සබ්බෙසං සිඤ්චිතං උදකං යදි මෙ ගලකං
අතිකකමෙය්‍ය, ඉමාය මෙ ගතියා අමුතො භවෙය්‍යාති
සපථං කතා භික්ඛු පුච්ඡි කෙ පන තුම්හෙ ආයස්මනො
කස්ස සාවකාති? මහාපෙරො භණ්ති:

11. සක්‍යරාජකුලෙ ජාතො ජිතො ගොතෙනත ගොතමො
සොම්මිතාකං භගවා සත්ථා, තස්ස සීස්සගණා මයං

පෙනො භණ්ති:

12. ගොතමො යදි සමුඛො උප්පන්නො ලොකනායකො
සත්තාභාකෙ අතිකකනො අවිචිගතිකො අහං.
13. කස්සපස්ස ච බුඛස්ස ගොතමස්ස ච සන්ථුතො
එත්ථන්තරො'යං චසුඛා චසීතිතා සත්තගාටුතං.
14. වස්සානං ගණනා'සංඛ්‍යා අතිකකන්තා බහු පන
පෙතලොකෙ බහුං මය්‍යං භුඤ්ජමානස්ස තං එලං
15. ඉදුත'විචිං ගන්ත්වාන භුත්තබ්බං තස්ස සෙසකං.
පමාදලොභජං කමමං එවං තං විපුලං ගතං.
16. එවං දෙසාවහං හොති සංඝසන්තකතාසිතං,
ගුණාවහමපි වා තෙසං යෙ තං රක්ඛන්ති සබ්බදා.
17. තුම්හෙ තු ගච්ඡෙට්ඨති ජාලා ජාලෙන්ති මෙ තනුං.
මං දිස්වා අප්පමාදෙන යුඤ්ජථ බුඛසාසනෙ.
18. බණං වරං ලභිත්වාන ලොකසම්මං යං¹ සුදුලලහං
තං බණං මා විරාධෙථ; යුඤ්ජථ බුඛසාසනෙ.
19. පටිගච්චෙව යුඤ්ජ්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරස්සථ;
අපායං දුග්ගතිං ගන්ත්වා මා සොචිත්ථ යථා අහං.

1. H. යං තස්මිං.

20. දිස්වාන හි ඉමෙ දෙසෙ සංඝදබ්බවිනාසනෙ
ධම්මපිනිස්ස භික්ඛුස්ස සංවෙගො විපුලො අහු.

ඉති තෙසු භික්ඛුසු ඔසකතිතෙසු පෙතස්ස සරිරෙ මහා
අග්නිකකිකො උභති. තෙනෙවොභාසෙන¹ තෙ පන තස්සා
රතනියා දියඞ්සගාචුතං ගතා; ගච්ඡමානා පෙතස්ස වචනං
අනුස්සරිතා සංවිග්ගහදයා විසෙසුපගා ජාතා.

පාසාණපෙතවක්‍රී ද්වාදසමං.

(13. ථම්හපෙත වක්‍රී.)

ථවමනුසුයාතෙ: තමපණ්ණීදීපෙ සබ්බෙහුලා භික්ඛු
බොධිවන්දනත්ථාය නිගගතා මහාකොණඩාය² නාවං අභිරුහිතා
කාවෙරිපට්ඨනෙ උතතිණ්ණා. තෙ අනුපුබ්බෙත ගාමනිගම
රාජධානියො අතිකකම්මා මහාඅට්ඨිං සමපන්නා. තෙ
සත්තදිවසං මග්ගවිමුල්ලා පරිබ්බමන්තා හත්ථිසුථගතං මග්ගං
දිස්වා තං පටිපන්නා. තෙ තෙත ගතවා අඤ්ඤතරං
සිලාය නිබ්බාතං අභසරීරං දිස්වා මනුස්සොති මඤ්ඤමානා
යෙන සො පෙතො තෙත ගච්ඡංසු. සංඝඤ්ඤරො මග්ගං
පුච්ඡන්තො තං ආහ:

1. සත්තරතතින්දිවං සබ්බෙ මග්ගමූලහා භවාමසෙ;
සිලාමජ්ඣෙකි ධීතකොච මග්ගා දෙසෙති භික්ඛුතං.

පෙතො හණති:

2. 'සත්තරතතින්දිවං සබ්බෙ මග්ගමූලහා' ගම්ඤ්ඤා³ වො;
තිණ්ණි බුබ්බන්තරෙ සබ්බං මග්ගමූලෙහා භවාම' හං.

ථෙරො හණති:

3. ථවං සුද්දිසමධාතං කිස්ස ත්වං මග්ගමොතිතො;
කො වා පනෙත්ථ සමම ත්වං? කිං වා කමමං කතං පුරෙ?

පෙතො හණති:

1. A. B. තෙනෙවත්තනාවෙන. 2. මහාතෙණඩාය. (අඤ්ඤස්මි.
වක්‍රීස්මි.) 3. K. භවන්තා තෙ.

4. කතුසකිබ්බකාලෙ මනුස්සො'නං තද්ද අහුං,
පාපකමං කරතාන පෙනලොකං ඉධාගතො.
5. චතුර්‍යෝජනආයාමෙ සෙලපබ්බතමුඛති¹
කමෙත සො නිමුජ්ජිතා භූමියොපරි සණ්ඨිතො.
6. එවං සංවසිතිනා² භූමි චතුබ්බන්තරෙ ගතා
කමමකධියං ත මෙ දිසං සද්දන්වතාඤ්චනා³ අහං

පෙරො භණති:

7. උප්පාදකාලං බුඩ්ධානං [යං කාලං පරිනිබ්බතා.
තච කොතං නිවෙදෙති?.] කථමෙනං විජානසි?

පෙනො භණති:

8. ඔකකමනොත ච ජායනොත බුජ්ඣනොත චකකචන්තනො
ආයුමිති පරිනිබ්බාණෙ බහුකා නොනති විමොයා.

පෙරො ආහ: [කතමෙ තෙ] විමොයාති?

9. ආකාසෙ සෙලසිඛරෙ සිලාය ධරණීතලෙ
ජලෙව පද්මා නොනති; දිස්වා ජාතාමහං තද්ද.
10. යං කාලං තාති පද්මාති [ආතප්පන්තා මිලායරෙ
තාති දිස්වා] පජාතාමි නිබ්බතො භගවා ඉති.

පෙරො භණති:

11. එවං අච්චන්තකට්ඨකං දුක්ඛං වෙදනියං භූසං
බහුවස්සාති අනුකොසි, නිස්ස කමමසසිදං එලං?

පෙනො භණති:

12. අතීතෙ බුඩ්ධකාලමිති කතුසකිස්ස තාදිතො
සංඝස්ස බෙත්තපස්සමිති මම බෙත්තං කසාම'හං.
13. බෙත්තආයස්ස මරියාදෙ යපිතං සෙලඑමනකං,
උඛරිත්තාන තං එමහං අතීතෙ (?) නිබණ්ණං තද්ද.
14. සංඝස්ස බෙත්තතො භූමිං අපරධං කතං මයා;
එතං කමමං විපච්චන්තං තථා එව විපච්චති.

1. H. K. ජාතොතං සෙලමුඛති.

2. B. A. සම්බන්ධිතා.

3. K. සද්දන්වත්තාමහං.

15. තත් කාලංකරිත්වාන ජාතො'හං සෙලමුඛිනි.
ජාතඝාතා ත ඉක්ඛාමි, පසු කම්මසිද්ධං ඵලං.
ඉති වතා පෙතො භික්ඛු පුච්ඡි: කෙ තුමෙහ ආයස්මනො
කසු සාවකාති? මහාපෙරො භණ්ති:
16. දසපාරමි පුරෙත්වා පතො සම්මොඛිමුත්තමං.
ගොතෙත්ත ගොතමො බුඬො, තසු සිස්සගණා මයං.
පෙතො භණ්ති:
17. යදි ගොතමසම්බුඬො උප්පතො ලොකතායකො
සත්තාහකෙ අතිකකතො අවිචිගතිකො අහං.
18. ජිතස්ස කතුසකිස්ස ගොතමස්ස ච සන්ත්තො
ඵත්තත්තරො'යං වසුධා වසිතිතා වතුයොජනං.
19. වස්සානං ගණනා'සංඛ්‍යා අතිකකතා බහු ගතා;
පෙතලොකෙ බහුං මයහං භුක්ඛ්‍යමානස්ස තං ඵලං.
20. ඉදුන්'විචිං ගන්ත්වාන භොගතබ්බං තස්ස සෙසකං.
පමාදලොභජං කම්මං ඵලං තං විපුලං ගතං.
21. තසමා පමාදං ලොභං ච පරිවජ්ජේන්ති පණ්ඩිතා.
අප්පමත්තා අලුඬා ච තෙන සුඛං ලභන්ති තෙ.
22. ඵලං දෙසාවහං භොති සංඝසන්තකතාසනං;
ගුණාවහමපි තං තෙසං සෙ තං රකකන්ති සබ්බදා.
23. ඵලමාදීති දුක්ඛාති ජායන්ති කම්මපච්චයා.
ධම්මපිතිස්ස භික්ඛුස්ස ජාතිහෙතු විතස්සති¹

ඵමහපෙතවත්තු තෙරසමං.

(14 කසිපෙතවත්තු.)

ඵව මනුසුය්‍යතෙ: තම්මපණ්ණිදීපෙ බහු භික්ඛු බොධි
වන්දනත්ථාය නිග්ගතා මහාතොණ්ඩාය² තාවං අභිරුහිත්වා
කාවෙරිපට්ටතෙ ඕතිණ්ණා, තතො අනුපුබ්බත ගාමනි-
ගමරාජධානියො අතිකකම්මා මහාඅට්ඨිං සම්පත්තා. තෙ

1. A. B. තවිසසති. 2. K. මහාකොණ්ඩාය.

සත්තදිවසං මග්ගවිමුලා පරිබ්භමනා හත්ථිසුථගතං මග්ගං දිස්වා තං පටිපන්නා, තෙ තෙන ගත්තා අඤ්ඤාතරං පෙනං මහනෙතන නභිගලෙන බලිවද්දෙ යොජේතා කසන්නං දිස්වා මනුස්සොති මඤ්ඤමානා යෙන සො තෙන ගතා.

මහාථෙරො අවිදුරෙ ධිනො මග්ගං පටිපුච්ඡි:

1. සත්තරතතිඤ්චං සබ්බෙ මග්ගමුල්ලා භවාමසෙ;
මග්ගං දෙසෙති භික්ඛුනං යදි ජාතාසි කස්සක.

පෙනො භණ්ති:

2. සත්තරතතිඤ්චං සබ්බෙ මග්ගමුල්ලා භවනතු තෙ,
අහං අතෙකවස්සාති මග්ගමුල්ලො හවාමිති.

ථෙරො භණ්ති:

3. එවං සුද්දිස්මඛානං කෙන නං මග්ගමොභිනො?
කො වා පතෙත්ථ සම්ම නිං? කිං වා කම්මං කතං දුරෙ?

පෙනො භණ්ති:

4. කාලෙ කස්සපබ්බඛස්ස මනුස්සොහං තද අනුං,
මුබ්බත පාපකං කතා කසිපෙනතනමාගතො.
5. න පිවාමි ත භුඤ්ජාමි, ආසනං සයනං කුතො?
නිව්චං රතතිඤ්චා සො'හං¹ කසන්නො යෙව සඤ්චරිං.
6. එවං මග්ගං කසන්නස්ස කායො ජලති රතතියං,
සුගතංගලගොණා ව ජලන්ති ඵාලපාජනං.
7. ඛග්ගමානස්ස කායස්ස යම්ලොකගතස්ස මෙ
එත්ථනනරො'යං වසුධා වසිසිතා සත්තගාටුතං.
8. එවං බහුති වස්සාති දුක්ඛං කායිකමානසං
අනුභොගෙනා ව ඛයනාමි; පස්ස කම්මස්ස දලහනං.

ථෙරො භණ්ති:

9. කිදිසං කටුකං කම්මං කිං මුබ්බත කතං තයා?
තමහං සොතුමිච්ජාමි, සංවෙගජ්ජනං මම.

පෙනො භණ්ති:

10. [සාධු සබ්බෙ සමානන්ත්වා සුණාථ මම භාසිතො]
තං කමමං ව්‍යකරිස්සාමි, යං කමමං දුක්ඛතං මයා.
11. අබ්බාතමහි අතිතමහි තභරෙ කාසිනාමකෙ
තත්ථ රාජා කිකි තාම රජං කාරෙසි පාණිතං.

 12. තස්ස රඤ්ඤ අබ්ච්ඡාතං පුරං බාරාණසී අහු.
තං පුරං උපතිස්සාය කස්සපො වසතෙ ජිනො
 13. වස්සං වසිත්වා භගවා වරමානො ව වාරිකං
අනුකම්පමුපාදාය මම ගාමං උපාගමි.
 14. තස්මිං ගාමෙ ජනාසබ්බෙ සංකසිතිත්වාන¹ භොජනං
කස්සපං සුගතං බුඬං නිමනෙතසුං සසාවකං.
 15. අහං ව තස්මිං සමයෙ පසු-තංගල-ථාලකං
බිඤ්ඤි කත්වාන ගවජාමි කසිකමමස්ස කාරණං.
 16. මං දිස්වා ඤාතකො තත්ථ අත්ථකාමො භිතෙසිකො
මමෙව අනුකම්පාය ඉදං වචනමබ්‍රවි:
 17. අයං ව කස්සපො බුඬො ආගතො ලොකතායකො
තං යථාසත්තිං පූජෙත්ති; කිං ත්වං සමමං ත පූජසි?
 18. සුත්වාන තස්ස වචනං ආඝාතෙත්වාන මානසං
අභාසිතබ්බං භාසිමහි අඤ්ඤාණපකතො අහං.
 19. යදි අජ්ජ හි සො බුඬො මය්හං බෙත්තං කසිස්සති,
ඵලං අහමි පූජෙය්‍යං, කසි මෙ තප්පවත්තති (?)
 20. ඵතං වාක්‍යං උදිරෙත්වා තත්ථ කාලකතො අහං
පෙතලොකං ඉධාගන්ත්වා වෙදෙමි දුක්ඛවෙදනං.
 21. පතොසාමි ඊදිසං දුක්ඛං. කට්ඨකං ව මහත්තරං
අසිධාරා මුඛෙ යෙව තෙ දුක්ඛා විපුලා අහු.
 22. අගුත්තවාචං² මං දිස්වා සංවිග්ගා හොථ පඤ්ඤිතා
සංවිග්ගමානසා හුත්වා මුඤ්චථ භවදුක්ඛතො.

ඉති වත්ථා භික්ඛු පුච්ඡි: තුමෙහ ආයස්මනො කස්ස
සාවකාති? පෙරො භණ්ති:

23. යො සො දසබලොපෙතො වෙසාරජ්ජවිසාරදො
ගොතෙත්ත ගොතමො භාථො තස්ස සිස්සගණා ඉමෙ,
පෙතො භණ්ති:

24. යදි ගොතමසලබ්බො උප්පන්නො ලොකනායකො
සත්තාහකෙ අතිකකන්නෙ අවිචිගිතිකො අහං.
25. කසසපසස ව බුබසස ගොතමසස ව සන්ත්තො
එත්තනාරො'යං වසුධා වසිතිනා සත්තගාමිනං.
26. වසසානං ගණනා'සංඛ්‍යා අතිකකන්නා බහුගතා
පත්තසස පෙතලොකං මෙ භුඤ්ජමානසසිදං එලං.
27. අවිචිං හි ඉතො ගන්තා භොගතබ්බං තසස සෙසකං
පමාදලොහජං කමමං එවං තං විපුලං හවි.
28. එවං දෙසාවහං භොති අපරමං ගුණාධිකෙ;
ගුණාවහං හි තං තෙසං යෙසං විත්තං පසිද්ධි.
29. එකවාචාපදෙසෙන පතොනා දුක්ඛං සුදුරුණං;
සබ්බදුක්ඛකකියො භොති ධම්මපීතිසස භික්ඛුතො.

කසිපෙතවත්තු මුද්දසමං.

(15. තණ්ඩුලපෙතවත්තු)

එවමනුසුයානෙ: තබ්බපණ්ණිදීපෙ චෙතියගිරිමිති
අඤ්ඤතරො භික්ඛු වසති සබ්බහුලෙහි සබ්බං තසස භික්ඛුසස
පිතා චෙතියගිරිං ආගතො. සො භික්ඛු පිතු භත්තකාරණා
තණ්ඩුලං අලභන්නො ආරාමිකානං හත්තො සංඝසන්නකං
අඤ්ඤාප්‍රිමත්තං තණ්ඩුලං අග්ගහෙසි “ස්වෙ දසසාමී” ති.
සො තසසා යෙව රත්තියා කාලකතො චෙතියගිරිසස
අත්තරෙ පෙතො ජාතො. එකො පිණ්ඩවාරකො භික්ඛු
තං මග්ගං අඤ්ඤාත්තසමයෙ පටිපජ්ජන්නො තං පෙතං
ජලමානං ඩිතං දිස්වා පටිපුච්ඡි:

1. සුදිස්සකායො දුග්ගකො අග්ගිකකොව දිප්පසි,
අභිවම්බාවතඬොච, කො නු තිං ඉධ තිස්සි?
2. පෙතොහමසමි හද්දන්නා දුක්ඛිතො යමලොකිකො
පාපකමමිං කරුනාත පෙතලොකං ඉධාගතො

පෙරො භණ්ති:

3. කිං හු කායෙන වාචාය මනසා දුක්ඛතං කතං,
කිං කම්මවිපාකෙන පෙතලොකං ඉධාගතො?

පෙනො භණ්හි:

4. භික්ඛු අහං පුරෙ හුත්වා වසිං වෙනියපබ්බතෙ,
පිතුස්ස මෙ භොජනත්ථං තණ්ඩුලං පරියෙසයං.
4. තලං පරියෙසිත්වා, [තතො'රාමිකහත්තො¹
සංඝස්ස තණ්ඩුලං සුඛං] ගභිතං අසිසනාද්‍රිකං.
5. සො තාද්‍රිං පරිපුරෙත්වා දස්සාමිති මතං කතං
එතිස්සා රතනියා යෙව කාලංකත්වා ඉධාගමිං.

පෙරො භණ්හි:

7. එතං භික්ඛුං පජාතාමි, සීලවා සො බහුස්සුතො;
ඊදිසො සීලසම්පන්නො සො ත ගවේජයස් දුග්ගතිං.

පෙනො භණ්හි:

8. එවං සො සීලසම්පන්නො සුභවනෙත්වාපි සාසනෙ;
සංඝසන්නකහරණං² අව්වාසනො³ විපච්චති.
9. යං කිංඤ්චි සංඝිකං භණ්ඩං අප්පං වා තාතිමඤ්ඤථ;
විපාකකාලෙ තං කම්මං විපුලෙන විපච්චති.

පෙරො භණ්හි:

10. කිත්තකං කුසලං තුස්සං පෙතලොකා විමුත්තියා
බුඬෙ ධම්මෙ ව සසෙ ව තිසු පූජං කරොමහං.

පෙනො භණ්හි:

11. ගිරිතො යාව ගාමං හි ගාට්ඨතත්තයඅන්තරෙ
සකථෙ සම්පයොජේත්වා අසංකිණ්ණං⁴ තීරන්නරං.
12. තණ්ඩුලං පරිපුරෙත්වා යදි සංඝස්ස දස්සථ,
එවාහං පරිමුච්චාමි ඉමාය පෙතයොතියා.
13. එවං විපුලතං පතනං අසිසනාද්‍රිකතණ්ඩුලං,
යදිදං ත ලභාපෙථ, මම මුත්ති සුදුලලභා.

1. H. K. සංඝාරාමික. 2. සංඝස්ස සන්නකං තස්ස[(සබ්බෙසු)

3. K. අජ්ඣාපනෙන. 4. K. අභින්න ව.

තතො ථෙරො පභාතාය රතතියා අනුරාධපුරං
පවිසිතො සඛානිසාරාජස්ස පුරතො අඤාසි. රාජා තස්ස
පතනං ගහෙතො ආගතපුබ්බං තං ථෙරං පුච්ඡී: කිං භනෙත
ආගතත්ථාති?" ථෙරො තං පවතතිං ආවිකඛිතො පයොජනං
ආවිකකතො "තණ්ඩුලත්ථාය මහාරාජා"ති ආහ. රාජා
කිත්තකංති පුච්ඡී. ථෙරො යථාච්ඡිත්තමෙව ආවිකඛී. තතො
රාජා තිසු ගාච්ඡිතෙසු¹ සකථෙ යථාපෙතො තණ්ඩුලෙහි
පුරාපෙතො භික්ඛුසංඝස්ස අදාසි. දත්තා පෙතස්ස නිබ්බත්තතුති
උද්දාසි. දිත්තමතො යෙව සො පෙතො පෙතත්තභාවං
විජනිතො දිබ්බරූපධාරී අහොසි. පුත රතතිං ථෙරො තං
මග්ගං පටිපනො. දෙවපුතො ථෙරස්ස වඤ්ඤං කතො
පුරතො අඤ්ඤාමි පග්ගහෙතො අඤාසි. ථෙරො තං දිස්වා
පුච්ඡී.

14. වරමකුට්ඨරො වරඅග්ගවත්ථො
වරරූපිරාභරණෙහි භූසිතංගො
වරසුරභිසුගකිලිමපිතඛෙතො
වරධතදො තිදසිස්සරො නු බො තං?

දෙවො භණති:

15. සරණමසරණෙ² ගතො භද්දතො
අහං විවසො, මමුපාගතො පුරෙ³
මං අමිතදුක්ඛසාගරෙ⁴ නිමුග්ගං.
අතිකරුණාය යුතො කිමුබ්බරෙසි.
16. පරතිතකරා භවන්ති යෙ තෙ
ජිතපරිසා ජිතෙත විනිතා භවෙථ (?)
සතතංසමප්පවත්තවිත්තා,
භවතු ව සබ්බවිමුත්ති භික්ඛුතොති

තණ්ඩුල පෙතවක්කු පණ්ණරසම.

1 ගාච්ඡිත්තතරෙසු. 2. K. මනිසසරණෙ 3. K. අනම්ඨ පෙත
මුපාගතො පුරෙ මං. 4. K. අසිතං අසිතසාගරෙ නිමුග්ගං.

(16. භත්තනකරායකර පෙනවත්තු)

එවමනුසුත්තයෙ: තබ්බපණ්ණීදීපෙ රොහණජනපදෙ පබ්බතො නාම විහාරො අත්ථි. තත්‍ර මහාභික්ඛුසංඝො පටිවසති. තෙන කාලෙන ජානපද, මනුස්සා සහත්වා දුතානි දුතුකාමා විහාරං ගත්ත්වා සබ්බං භික්ඛුසංඝං නිමනෙන්නති. සංඝත්ථෙරො “සබ්බෙ භික්ඛු නිමන්නිතා, විහාරෙ භත්තං මා පච්චා”ති ආරාමිකෙ වාරෙසී. තං ච විහාරං භත්ත වෙලාය සද්ධං යෙව පියංගුදීපවාසී ථෙව භික්ඛු ආගවණ්ණති. තෙ තං දිවසං ඡිත්තභත්තා ජාතා. සංඝත්ථෙරො තත්ථ කාලංකත්වා පෙනලොකෙ නිබ්බත්තො. අඤ්ඤාතරො පිණ්ඩපාතවාරිකො භික්ඛු බොධිපිඨිජනපදෙ අරඤ්ඤා විහරති මෙත්තාවිහාරී. සො පෙනො බ්‍රහ්මපාසාපරිපිළිත්තො අභිසරත්තසමයෙ තං ථෙරං උපසංකමිත්වා වජ්ඣිත්වා [අවිදුරෙ] අදාසී.

තං දිස්වා ථෙරො ප්‍රච්ඡී:

1. අමනුස්සො විරූපොසී තච කායො භයානකො දුග්ගතො අභිසංඝාටො, කො නු ත්වං ඉධ තිස්සී?

පෙනො භණ්ති:

2. ආසී ථෙරො විහාරෙසු [සංඝත්ථෙරො විතායකො] තුම්හෙ ජානාථ තං ථෙරං, චට්ඨත්වා සො ඉධාගතො.

ථෙරො භණ්ති:

3. එතං ථෙරං පජානාමි, සීලවා සො බහුස්සුත්තො; එතාදිසාතං සාධුතං දුග්ගති නුපපජ්ජති.¹

පෙනො භණ්ති:

4. එවමපි සීලසම්පන්නො සුතං අත්ථ පි සාසනෙ එකවාචාපදෙසෙන පෙනලොකං ගතොච සො.

ථෙරො භණ්ති:

1. උපපජ්ජති (සබ්බෙසු.)

5. වාචාදෙසුගැහිරන්නාසු යං තං සො නිං² අභාසි මෙ තං වාචාදෙසං අකබ්භි සොතුමිච්ඡාමි තං තව.
6. බොධිපිඨිජ්ජනපදෙ සබ්බෙ ජාතපද ජනා දුතානි දුතුකාමා තෙ සබ්බෙ භික්ඛු නිමන්නසු.
7. එතං දිස්වාන සො පෙරො ඉදං ආරාමිකෙ භුට්ඨි: යද්ධි (ථ) සබ්බභික්ඛුනං විහාරෙ මා පටිත්ථ වො.
8. ආරාමිකාපි තං සුත්වා ත පටිංසු තද නතිං; භික්ඛු ව ගොවරගාමං නිග්ගතා තෙන තෙ පත.
9. එතං විහාරං දො භික්ඛු ආගච්ඡන්ති සද්ව තෙ භත්තං භුක්වාන ගච්ඡන්ති පියංගුදිපවාසිකා.
10. අවිනේනනික සො පෙරො තං භත්තං පටිචාරසි ආගන්ත්වා පත තෙ භික්ඛු ඡන්නභත්තා තද අහුං.
11. භත්තනන්දරායං කත්වාන භික්ඛුනං භත්තකාමිනං³ බ්‍රාහ්මපාසාය ඩය්‍යනේනා භමාමි සබ්බතො දිසා.
12. යං කිංචි සංඝිකං ලාභං අපපං වා යදි වා බහුං අන්තරායො ත කාතබ්බො; අනන්තො සංඝමානතො.⁴
13. අහං අපචච්චෙක්ඛිත්වා අභාසිං අන්තරාසිකං එකවාචාපදෙසෙන දුක්ඛං පතේනාසමි එදිසං.
14. මමං දිස්වා තුවං භන්තෙ සංවෙජ්ජමරහසි; ත වාරෙය්‍ය සුතං සීලං තං කමමං මා විපච්චතු.⁵

පෙරො භණ්ති :

15. කිනත්තු තුග්ගං කරිස්සාමි, මුඤ්ඤෙමි කෙන හෙතුතා, බුඬෙ ධම්මෙ ව සංඝෙ ව තීසු පූජං කරොම'හං.

පෙනො භණ්ති:

16. යද්'යං පඨවි සබ්බා රොහනි ගිරිසමන්නතො සකටානං පථො ගොති, තද මුත්තො භවිස්සහං.
17. දුක්ඛප්පත්තං මමං දිස්වා ගන්ත්වා දෙසෙති භික්ඛුනං "චරන්තු අප්පමාදෙන, භායන්තු සංඝසින්නකා."
18. තස්ස පෙනස්ස සුත්වාන තං හි සො පිණ්ඩපාතිකො මහාවිහාරං ගන්ත්වාන චත්තමානං අදෙසයි.

2. A. B. යං නිසේසා 3. K. අරභාමිනං 4. H. සංඝදුමනො 5. H. පාපපච්චති.

19. තතො සුත්වාන තෙ භික්ඛු භිතා සංවිග්ගමානසා
වරන්ති අප්පමාදෙන සංඝලාභනතරාගිකා.
20. ඊදිසං ව්‍යසනං පතෙනා ථෙරො රොහණපබ්බතො
තං සුත්වා ධම්මපිතිස්ස භයං ජාතං අනප්පකං.
සංඝභග්ගනනන්යකාරකපෙනවත්තු සොලසමං.

(17. පතාකපෙනවත්තු.)

එවමනුසුය්‍යතො: තමබපණ්ණිදීපෙ රොහණජනපදෙ
දීඝාචුම්භාථුපො¹ අහොසි. තස්ස පතාකා වාතොත
උකඛිතතා කුටුම්භියස්ස සස්සගාමකොතොතො පතිතා.
බොත්තසාමිකො බොත්තපරියනො ආභිණ්ඩමානො තං
පසස්සිත්වා ගහෙත්වා අකඛරාති දිස්වාපි න ජබ්බෙසි. ලොහ-
විතොත තං පාරුපිත්වා පකකනොතා. සො කාලනතරෙත
කාලංකත්වා සහස්සගුණඅයොපට්ඨාවගුණකිතො පෙතො
නුත්වා තිබ්බතොතා ජලමානොත කායොතාභිණ්ඩමානො
බොධිපිභිජනපදං ගන්ත්වා අඝරිතන සමයෙ අඤ්ඤතරස්ස
පිණ්ඩපාතිකස්ස [සමීපං ගන්ත්වා වජ්ජිත්වා]? අඤ්ඤාලිං. කත්වා
දුරෙ අසාසි. තං දිස්වා ථෙරො සුවච්ඡ:

1. සබ්බො කායො පටිච්ඡන්තො ලොහපට්ටෙහි ගුණකිතො
අග්ගිවණ්ණණන සමපනොතො කො නු තං ඉධ තිස්සි?

පෙතො භණ්ති:

2. පෙතො'හමස්මි හද්දන්තො අයොපට්ටෙහි ගුණකිතො;
සතාතං දසපට්ඨාති ඛයනොතො පාරුපිං සදා.

ථෙරො භණ්ති:

3. කිංනු කායෙන වාචාය මතසා දුක්ඛතං කතං
කිස්ස කම්මවිපාකෙන අයොපට්ටෙන ඛයනසි?

පෙතො භණ්ති:

1. ඉද්දති දීඝවාචුම්භොති වොහරියති. පුබ්බෙ පත දීඝාචු කුමාරස්ස
කාමං ගහෙත්වා දීඝාචුම්භොති වොහරිතංති මඤ්ඤමි.

4. [අහං මනුස්සො හුතාත] බහුධතො කුටුලිකො
අතෙකෙ කතා බෙනතාති පෙකිනො වුවරාමහං.
5. දිඝාචුමහාචුපමා පතාකා පවතාහටා
වාතෙන භාචුතං ගතො [මම බෙනො පතිතිතා.
6. තත් පතිතිතං දිඝවා හතොත තං පරාමසිං;
පරියෙසනො පසාමි අකඛරං ලිඛිතං තතිං,
7. අකඛරාතිපි දිඝවාන ලොභවිතොතන' හං තද
ගහො පාරුපිං තත් බුඬචුපසා තං ධජං.
8. තතො කාලං කරිතාත පෙනලොකං ගතො අහං¹
අයොපට්ටාති වත්තාති ලඛා දසසතාති මෙ.
9. තාති පට්ටාති මෙ කායං ඛහනති අයමණ්ණිතං²
අසාදං තත් මෙ කිඤ්චි [භුසං දුකඛප්පවත්තියා
10. ආසනං සයනං] තත් අනනපාතං කුතො මම?
අවචනනදුකඛප්පතොමති, මරණං මෙ ත විජ්ජති.

පේරො හණති:

11. කීං කමමං³ තෙ කරිසාමි, මොවෙමි කෙන හෙතුතා?
බුඬෙ ධමෙම ව සංඝෙ ව ධජං දසසාමහං තව.
12. යදි වත්තසහසාතං පටාකා ආහටා ඉධ
[දිඝාචුචුපෙ පුජේය්, එවං මුතති හවිසාති.
13. ඉති වතාත සො පෙනො තතොවනතරධායථ.
තතො පේරො පහාතාය රතතියා සිසසො පත
14. පටාකා පරියෙසිතා ලඛා පණ්ණාසමතතකා
දිඝාචුචුපෙ පුජේතා⁴ පේරො පෙනසා උද්දිසි⁵.]

තසා කිබ්බතතතුති පතතිං අදසි. තතො පුත රතතිං
ආගතො පේරං එවමාත: අභිභුලමතනං මෙ හනො
මත්තං විවටං, තං පසාහිති. පුතදිවසෙ පේරෙන
මගිතා පණ්ණාසමතතා ලඛිතා තපේව ආරොපෙතා
පතතිං අදසි තසා පුත අභිභුලප්පමාණං විවටං, එතෙන

1. H. K. තං ධජං පාරුපිතාත තත් කාලකතො අහං.
2. සත්ථතාති දහනති ව. (ලොකප්ප.) 3. K. කිමත්. 4 K. දිඝාචුචුප
ආරොපෙතා. 5. අයං පාදෙ K. පොත්තෙ තත්.

කමෙන සහසො පරිපුණ්ණෙ සබ්බො කායො සුවණ්ණ-
වණ්ණො ජාතො. සො පුනදිවසෙ සබ්බාලංකාරභූමිකො
අභිසරතතසමයෙ ආගන්තො පේරසො පාදෙ වජ්ඣොතිකකතනුං
පදකම්ණං කතො අසුල්ලිං පගගණ්හිතො අවිදුරෙ අසාසි.
තං දිස්වා පේරො පුච්ඡි:

15. වණ්ණවා අභිරුපොසි භූසතෙහි විභූමිකො
සුඛවන්තො සුගතොසි, කොභු ත්වං ධනදෙ විය.

දෙවපුතො හණති:

16. භිංසරුපො පුරෙ ආසිං තතතපට්ටෙහි ඡාදිතො
ඵවං කිලන්තං දුග්ගකං උචිරෙසි තුවං මමං,
පෙනහාවා. මහාචීර හොති අග්ගසුඛෙ ධිකො.¹
17. පමාදපංකෙ නිමුග්ගො පතොතො පෙනගතිං අහං;
ථූපධජං ගගෙත්වාන තතතපට්ටධරො අහං.
තං ධජං පරිවජ්ජෙථ සුඛත්ථං ධම්මපිතිතො.
18. ඵවං බුඛෙ ව ධම්මෙ ව සංඝෙ වාපි ගණුතතමෙ
අප්පකං විප්පකාරමපි අච්චන්තකට්ඨකපථලං.
19. තථෙව අධිකාරමපි අප්පමපි විපුලපථලං,
දිබ්බං මානුසකං වෙව සම්පතතිං අධිගම්හිති.
20. අපරාධො න කාතබ්බො තසමා තිසුපි වජ්ඣු;
අධිකාරොව කාතබ්බො සම්බිඵලකාමිතා.
21. තත්ථ කාරං කරිත්වාන අතෙකෙ දෙවමානුසා
දෙවමනුසාසම්පතතිං ලබා තිබ්බාණමාගතා.

ඉදං වතො සො දෙවපුතො පේරසො පාදෙ වජ්ඣො
පදකම්ණං කතො තන්තෙවන්තරධාසි.

පනාකපෙනවජ්ඣ සන්තරසමං.

(18. බලිවද්දපෙනවඩු.)

එවමනුසුයානෙ: තමබපණ්ණිදීපෙ රමනියෙ ජනපදෙ වාමමනද්දිගාමෙ¹ නදිං නිසාය විහාරො හොති. තසමිං විහාරෙ අඤ්ඤාතරො පිණ්ඩපාතිකො භික්ඛු අරහා බිණ්ණසවො ගාමං පිණ්ඩාය පවිසිත්වා ගරුකකිව්වකරණාය² ඔසකක- නොනා අද්දස අඤ්ඤාතරසමිං ගුමබනතරෙ සීතං බලිවද්දං. දිස්වා උපසංකමිත්වා පුච්ඡි:

1. ගුමබනතරං පවිසිත්වා විරකාලං සීතො අසී,
චතුපදං න එඤ්ඤති, බලිවද්දෙව දිස්සති.

පෙනො හණති:

2. පෙනො'හමසමි හද්දනො දුග්ගතො යමලොකිකො
බලිවද්දෙ හවිත්වාන විරකාලං සීතො ඉධ.

පෙරො හණති:

3. කිං තයා පකතං පුබ්බෙ යස්ස පාපස්ස හෙතුතා
බලිවද්දෙ හවිත්වාන විරකාලං සීතො තුවං?

පෙනො හණති:

4. අහං අතිතමධානං අහොසිං. ගාමිකො ඉධ
අනුරාධපුරෙ පුබ්බෙ ථරුකමමං³(?) කරොමහං.
5. තංකාලෙ කස්සපො බුඬො උප්පනො ලොකතායකො,
තස්ස බුඬස්ස සඬමෙමා දිප්පතෙ දිපලඤ්ඤකෙ.
6. තං දීපං උපනිස්සාය විහරාං ජනසාවකා,
තෙසං ච භොජනත්ථාය සාලමෙකං කරිංසු තෙ.
7. තං සාලං අතිපිළෙත්වා ධඤ්ඤබිජාති නික්ඛිපිං.
තාති බිජාති සබ්බාති සංවිරුජ්භාති සත්තභෙ
8. තත්ථ [බිජාති දිස්වාන තප්පවිසන්ති භික්ඛවො.
අතිකකන්තමහි සත්තභෙ] මම ඛෙතොසු රොපිතා.
9. ගාමකුටො තද්ද භුත්වා භික්ඛුපරිභවංකරො
වාරෙත්වා ආසත්තසාලං තෙසං ථාසුං තද්දස්' හං.

1. H. වාමමනද්දිගාමෙ. 2. H. ගරුකිව්වකරණාය
3. K. H. ගුරුකකමමං. කසිමමං (?)

10. එතං කමමං කර්තෘන [තත්ත කාලකතො අහං
බලිවද්දො] භවිත්වාන පෙනදුකං ලභාමහං.
11. අපාසුකං කර්තෘන සීලවන්තානම්දිසං.
එසුකං තත්මි මෙ කිඤ්චි සබ්බරත්තින්දිවම්පි ව.
12. කසසපසස ව බුබසස ගොතමසස ව සත්තො
එත්තනරො'යං පඨවී වසිතිතා සත්තගාටුතං.
13. වසසානං ගණතා' සංඛ්‍යා අතිකකන්තා බහු ගතා
ගච්ඡන්තො පෙනලොකං මෙ ධිතො කායො විපච්චති.
14. පිචාමි න භුඤ්ජාමි, න නිසජ්ජා⁴ න වංකමො;
හත්තපාදා, න එන්ද්‍රන්ති නිඨතොව සතො මම.
15. ඉදදන්'විචිං ගන්ත්වාන භොත්තබ්බං තසස සෙසකං
පමාදලොහජං කමමං එවං තං විජුලං ගතං.
16. එවං දෙසාවහං භොති අපරාධො ගුණාධිකෙ;
ගුණාවහොපි සො භොති 'ගුණවන්තොසු තාදිසු.
17. මං දිසවාන තුවං භන්තෙ පසුං දුකෙති රුප්පිතං
මනුස්සානං නිවෙදෙථ සාධුතං බාධතෙ එලං.
18. මණ්ඩපෙ රුකිමුලෙ වා සාලාය සයනීසරෙ
සාධුතං වසන්ත්ථාය තත්ත පිලං න කාරයෙ.
19. සාධුතං පිලතං කත්වා පත්වා පෙනගතිං හි සො
වෙදෙති කටුකං දුකං යථා වෙදෙම'හං ඉධ.
20. සංඝපාසුං කර්තෘන ලහං සුගතියා සුඛං
සබ්බදුකකිකයො භොති ධම්මපීතියං භික්ඛුතො.

එවං සො පෙනො අත්තතො කමමං ථේරසස නිවෙදෙත්වා
සත්තදිවසං පෙනත්තමිහි ඨත්වා තත්ත කාලං කර්තෘ අවි
චිතිරයං පවිඨො.

බලිවද්දපෙනවත්ත අභාරසමං.

(19. සංඝසන්නකපමන්තවක්ඛු.

එවමනුසුය්‍යතො: සුරථජනපදෙ සාහුථලෙ¹ ආලාරබ්‍යල පට්ටනෙ පොරිමාසියා²තිරෙ කොණ්ඩපුද්විහාරො³ නාම හොති. තස්මිං විහාරෙ පාමොකෙබ්‍ය භික්ඛු ඉස්සරියවතාය තං විහාරං විසමෙත පරිභුඤ්ජි. තස්ස මරණකාලෙ සමපනෙන බරො ව්‍යාධි උපපනොතා. තං චෙජ්ජා දිස්වා උපඨාකෙ නිවාරෙනති: ‘ඉමස්ස භික්ඛුනො පාතීයං මා දෙථ, දිනො ව්‍යාධි වසේසිය්‍යා’ති.

සාමුති වක්ඛා උපඨාකා පාතීයං තාදංසු. සො අඤ්චරන්ත-සමයෙ පාතීයං අලහමානො තණ්හාභිභූතො තං දුක්ඛං අසහනො සයං උඨ්භිත්වා අත්තනො කරකං ආමසී; තං රිත්තකං ජාතං. ඔවරකා නිග්ගන්ත්වා පරිභොගසට්ටං පරාමසී; තමපි රිත්තකං ජාතං. තතො ගන්ත්වා පාතීයවාටිං පරාමසී; සාපි රිත්තකා ජාතා. තලාකං ගන්ත්වා පරාමසී; තමපි රිත්තකං ජාතං තතො ගන්ත්වා පොරිමාසිනදිං පසසී; සාපි රිත්තකා ජාතා. තං නිරුද්ධකං සුක්ඛං තදිං උත්තරිත්වා විනොසී: මග්ගං අපුඤ්ඤවිපාකෙත සබ්බත්ථ පාතීයං බිණ්ණං, අවස්සං මයා වවිත්වා පෙතලොකං ගන්තබ්බං. ඉදං පුබ්බතිමිත්තං පච්චකං මම දිස්සති. පභාතාය රත්තියා කථෙන්නස්ස මෙ භික්ඛු න සද්දභිස්සන්තීති අත්තනො තභ්‍යානසාටිකං පරනිරුද්ධෙබ්‍ය බන්ධිත්වා පුත ඔතිණ්ණො ඔවරකෙ නිපජ්ජි. සො විහාරාය රත්තියා භික්ඛු ආමනොත්වා සබ්බං කථෙසී:

1. ඉධාහං ආවුසො රත්තිං පිපාසාදුක්ඛපිළිනො තං දුක්ඛමසහනොත්වා ආලයා නික්ඛමිං තදා.
2. ආලයා නික්ඛමිත්වාන පාසිතො අඤ්චරන්තියං කරකං ආමසිත්වාන න ලභිං පාතීයං අහං.
3. තථෙව පරිභොගාති පාතීයවාටියො පි ව ආමඨමත්තකා සබ්බා රිත්තකා පරිවත්තිතා.
4. භින්න-අඤ්ජනවණණාහං සිතලං නිමමලං ජලං දකපුණ්ණතලාකාපි රිත්තකා පරිවත්තිතා.

1. H. සාහුචලෙ. 2. A, B. පොදිමාසියා. 3. A, B. කොණ්ඩවර.

5. අව්‍යා වාලුකසංස්කෘතිය සබ්බකාලමි සිද්ධි
[පොරොසි නදී වාමි] රිතතකා පරිවතනිතා.
6. තං නදිං උත්තරිකාන නිරෙ ස්වාත'හං තදා
සංවිග්ගමානසො හුතා එවං විනොතමි තාවදෙ:
7. අහො අව්‍යායං කමමං කතං දුක්ඛවිපාකදං
[මයා¹ මෙ පාපමාගමම පව්වකං කමමිදිසං.]

භික්ඛු න සද්දහනති. ලග්ගිතං සාටකං ගගෙහි.
ආගෙහි නිකකංවා හවිසුප්.

8. තස්ස තං වචනං සුතා එකො භික්ඛු විවක්ඛණො
තං නදිං උත්තරිකාන ආනගි දකසාටකං.
9. තං ච දිස්වාන [තෙ භික්ඛු සංවිග්ගමානසා අහුං.
සො භික්ඛු] භික්ඛුමස්සමිභි ඉදං වාක්‍යං උදිරසී:
10. හවතී සංඝිකං ලාභං අප්පං වා බහුකං පි ච,
තස්ස ලාභස්ස සබ්බස්ස ඉස්සරියං කතං මයා.
11. ඉමස්ස එතතකං දෙථ, අසුකස්ස ච එතතකං,
[ථොකං දෙථ බහුං දෙථ; මා දෙථාති නිවාරසිං]
12. එවං ඉස්සරියං කතා දතාන සංඝසන්තකං
සව්ඡ්ඤෙන පරිච්චතං යථා මෙ සකසන්තකං.
13. මමං දිස්වාන සබ්බෙ තෙ භායථ සංඝසන්තකා
භාසිත්වා² අප්පමාදෙන සට්ඨං බුඞ්දසාසනෙ.
14. සට්ඨො වායමිත්වා ච භාවෙත්වා අමතං පදං
ධම්මපිතිස්ස භික්ඛුස්ස පියං ධම්මං ලභිස්සාති.
15. එවං සො අත්තතො දුක්ඛං නිවෙදෙත්වාන භික්ඛුතං
තත් කාලං කරිත්වාන පෙතලොකං ගතො තදා.

සංඝසන්තකපමත්තපෙතව්‍යුත්
එකුතවිසතිමං.

(20. තරුණභික්ඛවත්තු.)

එවමනුසුයානෙ: සුසම්ඵජනසම්මෙ ධුවසස්සනිපථනති-
 යුතො සුභික්ඛබහුලෙ ඛමසුඛතිවාසෙ¹ දසදිසාවිසුතයසෙ
 සබ්බකාලරමතියෙ සබ්උපාසකසණ්ඩගණසෙවිතෙ සුරට්ඨ-
 ජනපදෙ විසුතගාමෙ ගාමාවාසං නිස්සාය අඤ්ඤතරො
 තරුණභික්ඛ පටිවසති, පමාදව්හාරී සකලරතතියා භික්ඛු ති-
 නාමං ධාරෙන්නො අපටිච්ඡන්තකම්මෙනො පාකට්පදෙසො
 [අහු.] එවං වසන්තස්ස තස්ස භික්ඛුතො හරියා ගබ්භිනී
 ජාතා සො තං ගබ්භපරිපක්කකාලෙ විජායනත්ථාය මාතු-
 ඝරං හරී. සා පන මග්ගන්තරෙ අඤ්ඤතරස්මිං ගුම්මන්තරෙ
 විජාතා සො තං ලොභිතමක්ඛිතං දුග්ගඤ්ඤිතිං මිරුපභුතං
 දිස්වා සංවිග්ගො හුත්වා භයභිතො පටික්ඛාලසඤ්ඤං උපපා-
 දෙත්වා විනෙතසි:

1. තවමනනපටිච්ඡන්තං කායං කිම්කුලාකුලං
 අබ්භන්තරං අපස්සන්නො,² බාහිරෙන රතො අහං.
2. හෙඨතො පාදපරියන්තං³ උපරි කෙසමත්ථකං
 සමලං පරිපුණ්ණං තං අසුචිං පුතිගඤ්ඤිකං.
3. කෙසා ලොමා තවා දන්තා තවො ව පඤ්චකා ඉමෙ,
 ඉමං සරීරං ඡඬෙඛත්වා මොහෙන රමති මනො⁴
4. භුතතො'ද්වති පස්සාමි අනෙතාපුතිගතිං ඉධ
 ලොභිතං ලභිකං මංසං ගොණාතා'ඝාතනං විය.
5. බිරන්තූ වතිමං කායං ජෙගුවුඡං ව අසාරකං.
 වජ්ජිතං සබ්බවිඤ්ඤති, සබ්බබාලාභිතන්ද්‍රතං.
6. ජිදිසෙ පුතිකායමිති පුබ්බෙ අභිරතො අහං
 රාගාභිභුතො සමමුල්ලිතො විපරිතෙන වෙතසා,
7. දුජ්ජිවං හි අහං ජීවිං ලභිත්වා ජිතසාසනං,
 සොහං සීලං නිරඬකත්වා ඉමමිති පුතිකෙ රතො.
8. පරියන්තං අලංකත්වාන පමාදගමනෙ මම
 ගහෙත්වා පුත පබ්බජ්ජං සමපාදෙස්සාමි සාසනං.

1. K. සමානසුඛං. 2. A. B. පස්සන්නානං. 3. A. B. පාදයමකං.
 4. K. මම මොහෙන රමමිති.

9. කිලිසෝ'හං කිලෙසෙති රාගදොස[මලා]දිති,
සබ්බමනිකං ගන්තොති ධොවිසාමි ච තං මලං.
10. එවං සො වින්හසිතො දළහං කතොති මානසං
සංවෙගහසසන්නතො පබ්බජ්ජාය මහං කරි.

එවං සො වින්හසිතො අසුභසඤ්ඤා මහසි කරිතො තං
ඉත්ථි මාතුයා ගාමං තෙතො නිවතොතො යෙන වින්හගො⁵
නාම විහාරො අත්ථි, තං විහාරං ගන්තො තසම්ඨි විහාරෙ
සිග්ගවො⁶ නාම ථෙරො ඡළහිඤ්ඤා පටිවසති, තං ථෙරං
උපසංකම්භො පබ්බජ්ජං යාමි:

11. සොරෙ සංසාරසොතම්භි කිලෙසගහසෙවිතෙ
වුය්හන්තං චතුරොසෙති ධම්මනාමාය උඤ්ඤි.
12. සංසාරොසං තරන්තස්ස බ්බහිතෙ සසිතස්ස මෙ
බ්බහිතං ඡන්දනකාය සඤ්ඤා ධම්මං දදාති මෙ.
13. දීඝකාලං තරන්තස්ස රාගදොසතමගිතො
අවුපසන්නදහස්ස දෙති මෙ ධම්මපානියං.
14. [ව්‍යාධිමහා උච්චිතො පරිසු]චාන පාසකො
බජ්ජමානං කිලෙසෙති දෙති මෙ ධම්මහෙසජං.
15. අනාථං කපණං තරං පත්තනං තරකෙ සීතං
උච්චරෙති මමං නාථ, අනුකම්පාය වෙතසා.
16. අච්චයො මං අච්චගමා⁷ [පමාදච්චසගතස්ස මෙ]
තං සබ්බං අධිවාසෙතො පබ්බාජෙති මමං විහු.

තෙන එවං යාමියමානො සො ථෙරො තං පබ්බාජෙසි.
සො ථෙරො වානුකම්පමානො හුත්වා [එසො අනාගතෙ
අරහත්තස්ස උපනිස්සයො භවිස්සතිති. සො පබ්බ]ජ්චො
අරඤ්ඤා රුක්ඛමුලෙ එකො අදුතියො විහරන්තො
ඝටෙනො වායමන්තොපි විසෙසං අලහන්තො පුට්ඨජ්ජනො
යෙව න විරස්සෙව කාලං කතො තසම්ඨි යෙව [රුක්ඛවිටපෙ⁸
ඔපපාතිකො දුරකො] හුත්වා නිබ්බන්ති. තං අඤ්ඤාතරො

5. B. A. වින්හගා. 6. K. වින්හගො. 7. K. අච්චසි පුබ්බෙ.
8. K. රුක්ඛසාමාය.

භික්ෂු පසසිනා ගහෙනා විත්තාහපේරස්ස⁹ සන්තිකං තෙසි,
පේරො පසසිනාව අඤ්ඤාසී අයං දහරො සො තරුණ-
භික්ෂුහි. නං භික්ෂුං එතදවොච:

17. ඉධ¹⁰ ලෙණෙ නික්ඛිපිනා ඉමං පොසෙථ දුරකං
මහාචරො අයං කාසි ජලභිඤ්ඤා භවිස්සති.
18. පිටිනා ආගමෙ සබ්බෙ අබිගන්ත්වාන සාසනං
ධම්මත්ථකුසලො තෙනි නිපුණො සො විසාරදො.
19. පරවාදං පභිඤ්ඤා මද්දිනා තිත්ථෙයෙ බහු
සබ්බමනෙතති. දීපෙනා අතෙකෙ පබ්බපේස්සති.
20. සකිං විජාතං දිස්වාන ඉත්ථි ලොභිතමකතිතං
සංවෙගං සො ලභිනාන පාපුණ්ණිස්සති තං එලංති.

භික්ෂු පේරස්ස වචනං සුනා දුරකං ඔවරකෙ නික්ඛිපිනා
පොසෙසී. එවං සො වසිස්මානො සත්තවස්සිකො හුනා
පේරස්ස සන්තිකෙ පබ්බජිනා අරහත්තං සව්ජාකාසී,
ජලභිඤ්ඤා චතුපට්ඨසම්භිද්දප්පතො, සබ්බං ච බුඞ්දසාසනං
අබිගම්. සො විත්තාහපේරෙ¹¹ පරිනිබ්බුතෙ බහුත්තං
භික්ෂුතං ආචරියො හුනා යාවතායුකං යවා පරිනිබ්බාසී.
සො පරිනිබ්බාණසම්මෙයෙ සත්තතාලං වෙහාසං අබ්භුග්ගන්ත්වා
අනාලිකෙහි නිසීදිනා ඉමා ගාථා අභාසී:

21. බුඞ්ඛෙ ධම්මෙ ච සංඝෙ ච මග්ගෙ පටිපද්දය ච
යස්ස වෙ සංසයො අත්ථි මං පුච්ඡ්ථ යදිච්ඡ්ථ.
22. බුඞ්ඛෙ ධම්මෙ ච සංඝෙ ච මග්ගෙ පටිපද්දය ච
සංසයො නත්ථි අව්හාකං; කිං තෙ කම්මං කතං පුරෝ?
සො වෙහාසෙ ධිතො භණ්ති:
23. දුස්සිලො'හං පුරෙ ආසිං සාමඤ්ඤානාමධාරකො
සුරථෙ ජතපදම්භි පමාදමාගතො අහං.
24. අප්පට්ච්ඡත්තකම්මනො දෙසො මෙ සුප්පකාසිතො,
ජිවිකත්ථං ත පුඤ්ඤත්ථං පබ්බජිං ජතසාසනෙ.
25. එවං යවාහං පබ්බජිනා ජිවිතං තපෙපම් සාසනෙ
සබ්බො ජනො මං අඤ්ඤාසී භික්ෂුතං කණ්ටකො ඉති.

26. පමාදෙන වසනනසු භරියා මෙ ගබ්හිති අසු.
දිසවා විජායමානං තං ජාතං මෙ කාමතො භයං.
27. තෙන සංසාරභිතො'හං¹² ගච්ඡං විනතාහපබ්බතං¹³
පුත මෙ පබ්බජනනසු අරඤ්ඤව රතො මතො.
28. තත් කාලං කර්තෘත හුතෘත ඔපපාතිකො
මනුසුදුරකරුපෙන ජාතොහං විටපනතරෙ.
29. මං දිසවාඤ්ඤතරො භික්ඛු තෙතා විනතාහසනතිකෙ¹⁴
විනතාහතෙරං¹⁵ දසෙසති පොසෙසි අනුකම්පකො.
30. යදහං විඤ්ඤතං පතොතා පබ්බජිං තසු සනතිකෙ.
පබ්බජිතාත'හං බිප්පං අරහතාමපාපුණිං.
31. ලභිං සිලසමාදානං සාමඤ්ඤකානමත්තිකො
සංවෙගං තංබණං ලඛා සම්පන්නං මෙ ඉදං ඵලං.
32. සංවෙජ්ඣියෙ සංවෙගො ඵදිසොව මහපථලො;
තසමා ලොකවිදු බුද්ධො වණ්ණිතො දුලලහො ඉති.
33. ඵචං සො අරියො ථෙරො නිසීදිතාත අමෙරෙ
කම්මං කම්මවිපාකං ච පකාසෙසි සයංකතං.
34. සො ධම්මමග්ගං භාවෙතා ධම්මරාජසු සාසනෙ
ධම්මපිතිසු භික්ඛුසු පසාදජනකං ඉදං.
35. ඉති සුබ්බවිධං අතෙකදෙසං
ඉති වසි ඉඨිබලෙන පාටිහෙරං
සිත-සයන-නිසජ්ජ [චංකමෙති-
ගගනපථෙ පකාසසී] යථා භූතලෙති.

ඵචං සො වසි ඉඨිබලං පකාසෙතා පරිනිබ්බතො.
තසමා පරිත්තකොපි සංවෙගො ගුණාවහො භවතිති.

තරුණභික්ඛුමසු විසතිමං.

ඉති කණ්ටසොලපට්ටනවත්තබ්බතං¹⁴ සණ්ඨකොනති
විහාරවාසිකෙන¹⁵ ආවරිතධම්මනඤ්ඤෙරෙන කතං
සිහලව්‍යුත්පතරණං නිට්ඨිතං.

12. K. සංවෙග භිතොනං. 13 K. විනතාහ-. 14 H. කොණ්ඩක
සොලපට්ටන-. 15. පට්ටකොවට්ටිහාර— (ඔසානෙ දිසසති.)

(21. පරදරවිරතවත්තු.)

එවමනුසුය්‍යතො: සුසම්බජන - ධූවසබ්බසංඝානිජ්ජනාති
 සුතො [සුභික්ඛුබ්බලො සුරථජනපදෙ ජනපද වටංසකො
 උපාසනො නාම විහාරො හොති. තස්මිං මහානිබ්
 නාමස්ස! පබ්බතස්ස සම්පෙ අඤ්ඤතරො පිණ්ඩපාතික
 භික්ඛු පටිවසති, ධූතංගසෙවි යොගාවචරො. සො
 පුබ්බණ්ණසමයං [පිණ්ඩපාතං ආතෙඤා] ඔකාසෙ නික්ඛිපි.
 අඤ්ඤතරො වොරො සබ්බරතති. වොරකමෙමන ආභිණ්ඤාතා
 බුද්ධ පිළිතො තස්ස භික්ඛුතො විහාරං ගන්ත්වා තං පිණ්ඩ
 පාතං පසසිත්වා එවං විනොතස්සි: සවෙ අයං භික්ඛු ඉදං
 [පිණ්ඩපාතං] ආතෙඤා මය්‍යං අදත්වා පරිභුඤ්ඤය්‍ය, රත්තියං
 ආගන්ත්වා ඉමස්ස භික්ඛුතො පත්තවිවරං හරිස්සාමිති නිසිදි.
 සො භික්ඛු හත්ථපාදෙ ධොවිත්වා චෙතියං වන්දිත්වා නිසිදිත්වා
 භුඤ්ජිතුකාමො තස්සාගමනං දිස්වා “භුඤ්ජතු තාවා” ති
 තස්ස භත්තං අදාසි. සො බුද්ධ පිළිතො හුත්වා භුඤ්ජි.
 භුඤ්ජිත්වා ච පත සො හඨතුළො එවමාහ: “අහං භනෙත
 පුරෙ වොරො පටිබලො තුය්‍යං අපරාධවිත්තං කරොමි;
 තං බමො”ති. “බමාමි ආවුසො”ති. සවෙ ආවුසො මය්‍යං
 වචනං කරොසි, පඤ්චසීලාති රක්ඛාතිති. “කිං භනෙත
 පඤ්චසීලාති” ති? අසුකං ච අසුකං ච ආවුසොති. “ත
 සකෙකාමි භනෙත”ති. තෙන හි චතතාරි, තිණ්ඤි, දො
 සීලාති රක්ඛාතිති. “ත සකකා භනෙත”ති. තෙන හි
 එකංහි සාධු එකං දෙතිති සො පරදරවෙරමණිසීලං
 ගහෙත්වා පක්කාමි. සො තස්ස රත්තියං අඤ්ඤතරං ගාමං
 පවිසිත්වා අඤ්ඤතරස්මිං කුටුම්භිකකුලෙ දො බලිවද්දෙ
 මහග්ගෙ පසසිත්වා අසීරත්තසමයෙ තං සිරං පාවිසි.
 කුටුම්භිති වොරං පසසිත්වා විපරිතවිත්තා ජතා; සිරාගවිත්තා
 හුත්වා වොරං ආහ: “හො මාණව, කියස්ස ආගතොසි” ති?
 බලිවද්දස්ස කාරණා ති. “හො මාණව, යදි මෙ වචනං කරොසි,
 යං යං ඉච්ඡසි තං තං දෙමි” ති. වොරො භණති: කිං
 කාතබ්බං ති? සා භණති:

1. සුඛප්පවෙසං උදකප්පවෙසං²
 වොරප්පවෙසං අට්ඨිප්පවෙසං,
 ගිරිප්පවෙසං න ගණෙනාති සත්තා
 සමප්පිතා කාමසුඛෙන'වස්සංති.

කාමසුඛෙන මං ආරාධෙතිති. සවෙ මයහං වචනං න කරොසි තුයහං ව ආගමනං සාත්ථකං න භවිස්සාති ති. වොරො තස්සා වචනං සොතුමපි න ඉච්ඡති. “හඳො අහං සීලං රක්ඛාමි” ති. සරසාමිකො පන උභින්නමපි වචනං අස්සොසි. සො උභිතිත්වා ආරක්ඛකො පනෙකාසාපෙත්වා වොරං ගාහාපෙත්වා ඉත්ථි බකිාපෙත්වා වොරං එවමාහ: අජ්ඣතගො සමම මම භාතා, ඉමස්ස සරස්ස සාමිකො හොති; යං යං ඉච්ඡසි තං තං ගණ්භාති. ඉමං පන වොරං නික්ඛකෙසිමිති තං නික්ඛකෙසිසි. වොරො අත්තතො පසාදබහුලො හුත්වා සීලගුණං අනුස්සරි.

2. බලිවඳො හරිතුකාමො පවිඨො' හං ඉමං සරං පරදුරං විවඤ්ඤා පනොතා සීලගුණං සුබං.
3. බලිවඳු ව මෙ ලඛා, ලඛො මෙ ධම්මභාතිකො. මරිතබ්බමිති ධාතමිති ලඛං මෙ ජීවිතං පියං.
4. සන්ද්ධිකං ඵලමිදං එකසීලස්ස එත්තකං ගුත්තාතං තෙකසීලාතං භවෙය්‍ය විපුලං ඵලං.
5. බුද්ධ පිළිනො සනොතා සමපනොතා ජිතසාවකං එකසීලං සමාදාය ඊදිසා සිරි මෙ ලඛා.
6. ලුඤ්ඤොතිතපාණිස්ස වොරස්ස පාපකම්මිනො තස්ස රක්ඛිතසීලං හි සරණං ඊදිසං³ කරෙ.
7. ජතා යෙ සද්දතිත්වාන සීලං රක්ඛන්ති තෙ සද්ද සීලෙ පතිට්ඨිතා සත්තා [මුඤ්චන්ති සකලා භයා.]
8. එවං සීලගුණං ඤාත්වා දලහං කත්වාන මාතස්ස සීලස්ස පරිපුරාය උස්සාහංව කරෙය්‍ය' හං.
9. තතො විහාරං ගන්ත්වාන තුරිතො තුළමානස්සො තං භික්ඛුං උපසංකමම [ඉදං වචනමබ්බවි:
10. එතාති පඤ්චසීලාති දෙති මෙ අනුකම්පක.] රක්ඛිතබ්බං මයා සබ්බං යාව ධාරෙමි ජීවිතං.

2. K. උදබ්බප්පවෙසං. 3. H. මාදිසං, K. මාතස්ස.

11. [කාමවිරතකො හුතා] සොහං රකතාමි නං සීලං
සීලරකතං කරතාන මුතෙතාසමි මරණා භයා.
12. ඉදති සොතුමිච්ඡාමි දුග්ගතිස්ස මහබ්බයං.
උදාරෙති මහාවීර මමං කපපියකාරකං.
13. පිළිතස්ස ජ්ඣව්ඡාය අනානං දිනානං තයා පුරෙ,
පිළිතස්ස ජ්ඣපෙති(?) සීලං තායක දෙති මෙ.
14. තස්ස වචනං සුඤ්ඤාන සො ථෙරො භාවිතින්ද්‍රියො
අනුකම්පාය නං වොදං, ඉදං වචනමබුචි:]
15. සාධු සප්පුරිස නෙ දෙමි සීලාති සරණාති ව
සීලං සරණමාදාය මුඤ්ඤාති දුග්ගතිභයා.
16. අමනුස්සමනුස්සානං තිරච්ඡානමපි පාණිනං
විස්සාසනීයො සබ්බෙසං හොති [සො සීලවා තරො.]
17. දෙවෙසු දෙවසම්පත්ති මනුස්සෙසු ව සම්පදා
අරියසම්පත්තිලාභාය තුය්හං හෙතු භවිස්සති.
18. තතොව ව තිසීදිතා පග්ගහෙතාන අඤ්ජලිං
අග්ගහෙසි මහාවොරො සීලාති සරණාති ව
19. සීලරකතාය සො සුඤ්ඤො ඛොවිතා පාපකං මලං
ධම්මපීතිං පියං කතා වොරො ජාතො උපාසකො.

සො හි තතොප්පභුති තිසරණගතො පඤ්ඤාසිකතා-
පදිකො උපාසකො ධම්මපීති ව හොති.

පරදුරවිරතවත්තු එකවිසතිමං.

(23. ලොහහාජනවත්තු.)

එවමනුසුය්‍යතෙ: සුසම්භුජනසම්බෙ ධුවසබ්බස්ස
තිප්පත්තිසුතො සුභිකඤ්ඤාලෙ සුජනපදවටංසකෙ සුරථ-
ජනපදෙ උපසිඬො¹ තාම විහාරො හොති. තස්මිං
විහාරෙ අඤ්ඤාතරො අරහා සංඝස්ස පච්චයලොහහාජනං²
සබ්බකාලෙ පුජෙසි. තතො අපරෙත සම්යෙත [පචතන-

1. A. B. උපසිඬො. 2. පච්චයලොහහාජනං (සබ්බෙසු.)
නිගමනභාෂාසු රජනපචන ලොහහාජනානි දිස්සති.

ලාභෙහි චුණේණෙහි විලෙපනෙහි වා පුරෙකා ථෙරො පන පරිනිබ්බානකාලෙ භික්ඛුසංඝං සන්තිපානෙකා අරහත්තස්ස ව්‍යාකරණං ආවිකරොනොති සිහනාදං තදි:

1. බුබ්බෙ ධම්මෙ ව සංඝෙ ව මග්ගෙ පටිපදාය ව³]
යස්ස' න්ති සංඝයො, එත්ථ මං පුච්ඡන්තු යදිච්ඡතිති.
2. බුබ්බෙ ධම්මෙ ව සංඝෙ ව මග්ගෙ පටිපදාය ව
සංඝයො තත්ථි අමහාකං; එකං පුච්ඡාම සංඝයං
3. ත ථූපං⁴ බුබ්බට්ඨං ත ව ධාතුං⁵ මහෙසීනො,
සංඝස්ස භාජනං ලොභං පුජෙසී කෙන හෙතුනා?
4. තදෙතං වචනං සුත්වා සුවිමුනොති අනාසවො
වත්තමානං පච්චෙදෙනො⁶ ඉදං වචනමබ්බුට්ඨි:
5. "පුබ්බෙ අතරියො හුත්වා අස්සඛො අභිරිකො අහුං,
ආරාමදස්සන්ත්වාය උපසිඛිතං උපාගමිං.
6. තං ගිරිං අභිරුහිත්වා බාහාය පි තං ලිලයං⁷
සාලාය පටිසිත්වාන භත්තසාලං උපාගමිං.
7. තත්ථ ගන්ත්වාන පස්සාමි තං සාලං සංඝසන්නකං
අප්පය්‍යසුතො මඤ්ඤමානො වට්ඨං පහස්සරථාලකං.⁸
8. දිඨ්ථනෙත්ත තං මග්ගං වොරෙය්‍යපාපකමමිනො⁹
ලොභකමෙත්ත සංසුත්තං ථෙය්‍යවිත්තං තද්ද අහු.
9. ගතිතස්ස ඉමං ලොභං හරිතුං දුක්කරං ඉව,
භික්ඛුවෙසං කරිත්වාන හරිස්සාමි යථාසුඛං.
10. තෙනෙව ථෙය්‍යවිත්තෙත්ත භික්ඛුවෙසො කතො මයා;
භික්ඛුවෙසෙත්ත තං ලොභං හරිතුං මෙ තත්ථි අන්තරං.
11. ත සඛාය ත පෙමෙත්ත උපසිඛිතං උපාගමිං
වොරො ලොභෙන විත්තෙත්ත ආගතො ලොභකාරණං.
12. වොරස්ස පාපකමමස්ස තං ලොභං හාතුකාමිනො
සජ්ඣායං වා පධානං වා කාතුං මග්ගං ත රුච්චති.

3. ඉමෙ පාඨා. K. පොත්තකෙ යෙව දිස්සන්ති. 4. B. A. රූපං.

5. A. B. න ව දසි 6. A. B. පට්ඨෙවනො 7. A. B. සිලං
ආලාභිසිත්වාන. 8. A. B. සුකොට්ඨං ධනං පති බහුසාලං සප්පායං.

9. A. B. වොදෙය්‍යං—.

13. මම. නිලිතකං දිස්වා කරුණානිතමානසො
උපජ්ඣායො ගහෙත්වා මං සකං ලෙණං උපාගමි.
14. අභිගන්ත්වා සකං ලෙණං නිසීදිත්වාන ආසනෙ
කමෙන ඔවදිත්වාන අරහතො නිවෙසි මං.
15. න බුඬෙ භතති අමහාකං, න ධම්මෙ න ගණ්ණතනමේ;
එතිස්සා ලොභියා ලොභා පබ්බජං ජිතසාසනෙ.
16. න සිලෙ භතති අමහාකං, න ක්කානෙ භාවතාය ව,
එතිස්සා ලොභියා ලොභා පබ්බජං ජිතසාසනෙ.
17. න සෙය්‍යෙ භතති අමහාකං, න වජ්‍ජේ, න ව භොජනෙ,
එතිස්සා ලොභියා ලොභා පබ්බජං ජිතසාසනෙ,
18. [තස්මා අකාස'හං පූජං] එතස්මිං ලොභභාජනෙ
ගණ්ඨාතුකාමො ආගන්ත්වා පතොතාස්මි අවලං පදං.
19. ලොභමාරම්භං කත්වා අසු මෙ'හිරති ඉධ;
එවං ගුණං සරණො'හං [තං ලොභං අභිපූජයි.
20. එවං සො අරියො ධිරො ඡේත්වාන සබ්බසංසයං].
ධම්මපිනිපියං ධම්මං පකාසෙත්වාන නිබ්බුතොති.

ලොභභාජනවස්තු වාචිසතිමං.

(23. බ්‍රහ්මයාගවස්තු.)

එවමනුසුය්‍යතෙ: සුසම්ඛජනස්මිඬෙ ධූවසබ්බස්සා
සම්පතතිසුතො සුරථජනපදෙ සුභික්ඛුබ්බුලෙ සුජන
පදවටංසකෙ අවිච්ඡින්නසෙලො¹ තාම පබ්බතො. තස්ස පබ්බ-
තස්ස ගුණායං අඤ්ඤාතරො අරහා ජලුභිඤ්ඤා මහිඞ්කො
මහානුභාවො පටිවසති. අඤ්ඤාතරො පි හත්තිකාගො [තං
පබ්බතං උපනිස්සාය විහරති. සද්ධෙව] ථෙරස්ස උපසානං
කරොති. තං අඤ්ඤාතරො වතවරකො දිස්වාන උච්ඡේති-
කස්ස රඤ්ඤා ආරොවෙසි: “ඊදිසො දෙව හත්ති අරඤ්ඤා
අත්ති, ලකඛණසම්පන්නො රාජයොග්ගො”ති. රාජ. සුත්තාව
තං හත්තිං ගාභාපෙසි. තං හත්තිං ථෙරස්ස සාමන්තා විවරිත්වා,

1. අවිච්ඡින්න (අබ්බිබ්බසු).

රොදනනං පරිවාරෙතො රාජකුලං ආනෙත්තං. ථෙරො රාජක
ජනිතො උජ්ජේතිං පවිසිතො හත්තිපුරතො අඨාසි. සො ථෙරො
දිස්වා සීසෙ සොණං නිකඛිපිතො භියොසොමන්තාය
කරුණං රොදිතුං පවතෙනා. “මො පුත්තක උක්කණ්ඨාසී,
ත කිඤ්චි කාතබ්බං යාව රඤ්ඤො යාවාමී”ති අස්සාසෙනා
ගන්තො රඤ්ඤො පුරතො ධතො යාචි:

1. අරඤ්ඤතො මහාරාජ, ආගතො'සම් තවනතිකෙ,
සවෙ ව තුඤ්ඤං අගරු එකං යාවිතුමාගතො,

රාජා භණති:

2. කුතො ආගච්ඡසි භනෙන, කිං තුවං මම යාවසී?
තමත්ථං බුඬි මෙ පුඨො, කෙතඤ්ඤො ඉධාගතො?

ථෙරො භණති:

3. පුරස්තො මහාරාජ, උජ්ජේතිං ආගතො අහං,
හත්තිස්ස මොවන්තාය; තමත්ථං පරිපූරස.

රාජා භණති:

4. දුරතො ආගතො භනෙන, කායො තුඤ්ඤං ජරාතුරො,
හත්තිස්ස මුත්තිසම්බන්ධං කිං තෙසං සාධු ජීවිතං.

ථෙරො භණති:

5. සිස්සො මහං මහාරාජ, උප්පාකො අයං ගජො,
යදි'හං තං ත මොවෙය්සං, මරණං සො නිගච්ඡති.

රාජා භණති:

6. තුඤ්ඤං සිස්සො කථං හොති? කථං තාම උප්පාකො?
කථං සො මරණං යාති? තං විජාරං සුඤ්ඤාමහං.
7. සුඤ්ඤාති තං මහාරාජ, යදි තං සොතුමිච්ඡසි,
අනුපුබ්බං පවක්කාමි යථා තං වත්තමානකං.
8. පුරස්සම් ජනපදෙ පතා'දෙ පාකටො අයං
අවිම්බෙනාති¹ තාමෙත පබ්බතො සො ජනාබ්ප,

9. තසම් පබ්බතපබ්බාරෙ ලෙණමත්ථි මමාලයං;
තං ලෙණං උපතීස්සාය විහරාමි යථාසුඛං.
10. මම ලෙණස්ස සාමනෙත එකා වසති හත්ථි,
සා ගබ්භිනී ගහෙත්වාන තමභි යෙව විජායති.
11. පුත්තකෙ ජාතමනෙතව යකඛිනී පුබ්බවෙරිනී
පිසාවයොනියා ජාතා සා බාදති තිරන්තරං.
12. උපද්දුවෙත තෙනෙව අට්ටිතා හත්ථි තභි.
එතං පුත්තකමාදාය මම ලෙණං උපාගමි.
13. ලෙණට්ඨානමභි කලහං හත්ථෙ කත්වාන හත්ථි
පාතෙත්වා පාතියං සබ්බං හත්ථෙත පුත්තකං අදා.
14. මග්ගං ව පුත්තකං දින්නං සා දිස්වාන පිසාවිනී
[ගහෙතුං තං උපගතා²] මයා හත්ථෙත ජාදිතො.
15. හත්ථෙත ජාදිතං දිස්වා මම පසෙසා පිසාවිනී
තං ගහෙතුමසකෙකාන්තී තිරාසා නිග්ගතා තතො.
16. එවං සමබ්බන්ධො³ රාජ, මමං තිස්සාය සො ගජො,
මමං උපට්ඨතිත්වා වීතිතාමෙති සබ්බදා.
17. තත්ථාකතං යත්තකං තෙ තාතිකත්තාතිතාමකං
ආචාරෙත විතෙත්වාන සිසෙසා භවති සො මම.
18. තරුණො මෙ'නුසොවනෙතො සො භි බ්බො මමන්තරෙ
තසමා භි මං අපස්සනෙතො මරණං සො නිගච්ඡති.
19. අනුගච්ඡති ගච්ඡන්තං, නිට්ඨන්තමනුනිට්ඨති,
[ථූපං වන්දන] කාලෙපි වන්දිතං අනුවන්දති.
20. යදා ගච්ඡාමි පිණ්ඩාය තදා ගච්ඡති ගොචරං;
පඨමං යෙව ආගන්ත්වා නිට්ඨති ලෙණසන්තරිකෙ.
21. පිසාවිහත්තො මුත්තො තව හත්ථං [උපාගතො
තං ව එවං මහාරාජ වසතු⁴ සො යථා-] සුඛං.

රාජා හණති:

22. පටිමුඤ්චාමි තං හත්ථි, කරොමි තව සාසනං,
කරොමි තුග්ගං ඔවාදං, මං තාරෙහි අපායතො.

2. K. තං සෙනතාසකං ඤාත්වා.

3. A. B. සමබ්බන්ධ මහාරාජ.

4 A. B. පස්සතු.

23. [සො රාජහත්තො මුත්තො තුට්ඨො මුදිතමානසො
මුත්තෙනන] හි ගන්තාන සුරධංසු පථංගතො.
24. මොවාපෙතාන තං හත්ථිං ථෙරො 'නිලපථෙන සො'⁵
ධම්මපිතිං මහාරාජං සාසයිත්වාන සො ගතො.
25. පිසාවහත්තො මුත්තො [මුත්තො ච රාජහත්තො
කලාණමිත්තමාගම්ම සො] මුත්තේඨ අපායතො.

සො හත්ථිනාගො යාවජ්චං ථෙරස්ස පාරිවරියං කත්ථිං
සග්ගං ගතො. ථෙරොපි තත්ථෙව පරිනිබ්බුතොති.

තෙවිසතිමං චක්ඛු

(24. මකකට්ඨකු.)

එවමනුසුය්‍යතො: සුසම්මජ්ජනසම්මෙ ධූවසබ්බසස්ස
සම්පත්තිසුත්තෙ සුභික්ඛුබහුලෙ ජනපදවට්ඨංසකෙ සුරථජන-
පදෙ විකඛිණිණ්ණගරං.¹ තාම මහානගරං හොති,
තස්මිං නගරෙ අඤ්ඤතරො පිණ්ඩපානවාරිකො භික්ඛු
පිණ්ඩාය වරති. තත්ථ අඤ්ඤතරා දුපි අලංකාරෙහි එකං
මකකට්ඨං මණ්ඩිත්වා කටියා ධාරෙන්නී ආභිණ්ඩති. සො
භික්ඛු පසයිත්වා ජාතනොතාපි පුච්ඡ:

1. සුරතතවත්ථසතා ලොමසා මණ්ඩසීසකා²
තනුහත්ථපාදා විමුඛා භග්ගතාසා විරූපිකා
2. සුවණ්ණකෙසුරවතී සුවණ්ණපට්මණ්ඩිතා
සුබලකඛණවණ්ණොභා එති කා(?) කස්ස දුරිකාති(?)

දුපි භණති:

3. ගිරිදුග්ගවරං නිච්චං පබ්බතවාරි රුකකගං(?)
තං තං පුඤ්ඤං විපච්චන්තං³ කටියා මකකට්ඨං ධරිංති.

භික්ඛු භණති:

5. A. B. අබ්ලපඤ්ඤසො 1. H. වික්කිණිණ්ණ නගරං.
K. විකඛිණිණ්ණ නගරං. 2. A. B. භණ්ඩසීසකා. 3. A. B. පුඤ්ඤ
විපච්චන්තං.

4. සීලවා සිප්පවනො ව පඤ්ඤවනො බහුසුභො
ජාතිමා වණ්ණවනොපි පුඤ්ඤභිතො ත ඵදිසො.
5. දුස්සීලො සිප්පභිතො ව අප්ප පුඤ්ඤ බහුසුභො
භීතජ්ඣො විරූපොපි පුඤ්ඤසුභො ව ඊදිසො.
6. සොණ - මකකට - සුකාදි හන්ථි - අස්ස - පසුතිපි
දිස්සන්ති සුඛිතා පුඤ්ඤ; ත මනුස්සා අපුඤ්ඤවා.
7. තිරව්ජාතගතස්සාපි යදි පුඤ්ඤං විපච්චති.
කිමංග පත මච්චාතං දෙවදත්තං⁴ විපච්චති.
8. තස්මාහි පුඤ්ඤං කාතබ්බං පඤ්ඤවනොත ජනතුතා,
පුඤ්ඤවා සුඛිතො හොති යත්ථ යත්ථ විපච්චති:
[දුසි භණති:]
9. කරොහි බහුපුඤ්ඤති පජාතනො මහාමුනි
බහුසුභො සුතධරො පරිසාසු විසාරදො.
10. ධම්මරාජස්ස වචනං සද්දහනො විවකකිණො
ධම්මපීඨිං පියං කත්වා දෙනි දාතං පුතපුතං.
සො භික්ඛු මකකටිං දිස්වා පුඤ්ඤති පකාසෙත්වා
පකකාමි.

වතුච්ඡන්තිමං වද්දු.

25. විබහනාකවොර වද්දු.

ඵවමනුසුය්‍යතො කොකාතිජකණ්ඩගිරි¹ තාම පබ්බත
විහාරො හොති. තස්ස අවිදුරෙ අඤ්ඤතරං ලෙණං නිස්සාය
අඤ්ඤතරො ආරඤ්ඤකො භික්ඛු පටිවසති අපථිවෙජ්‍යා
සනතුඨො ධූතංගසෙවී. තතො අඤ්ඤතරො වොරො පඤ්ඤ
සතමනොති වොරෙති සහ තං ලෙණං උපසංකම්භා
භික්ඛුං පුච්ඡ:

1. පුච්ඡාමහං තුවං භනො, ලෙණෙ අභිරතො තුවං,
ඉමසම්මං ලෙණෙ වසතො කති සංවච්ඡරා ගතා?

භික්ඛු භණති:

4. දෙවත්තනං (සබ්බෙසු) 1. H කණ්ඩගිරි,

2. ජබ්බස්සා පරිපුණ්ණාති චුදෝ අසමිං නිරන්තරං
එකො අදුතියො සමම, මිගභුතෙන වෙනසා.

වොරො හණති:

3. ජබ්බස්සාති වසිත්වාන කිඤ්චි අබිගතං තයා
සමාපතතිංව ක්කාතං වා මග්ගො අභිඤ්ඤපි වා.

භිකඛු හණති:

4. න සමාපතති, න ජ්ඣාතං, න මග්ගො, නාබිවෙනසො²
සීලාති සොධසිත්වාන විවෙකෙ'භිරතො අහං.

වොරො හණති:

5. සීලමතෙන නං භිකඛු මහන්තංපි විතාසසි,
සටෙහි බීජං යොගෙන අරහත්තස්ස පතතියා.
6. වස්සාති ආදසාතෙව පබ්බජිත්වාන'හං පුරෙ
චුදෝ ඉමසමිං ලෙණසමිං අභිඤ්ඤපාරමිං ගතො:
7. දිබ්බවක්ඛුං විසොධෙසිං දිබ්බසොතං විතුබ්බණං
පුබ්බෙතිවාසං අභිඤ්ඤ අඤ්ඤසිං පරමානසං.
8. එවං අභිඤ්ඤලාභී හි අහොසිං පරිවාරයං
පමතො අරහත්තාය තදෝවාභිරතො අහං.
9. [තතො කදුචි සායණෙහ නිකම්මිත්වාන ලෙණතො
ආරබ්භමපි.] ගත්'ත්වාන අදාසිං ක්කාතච්ඡිතො.
10. තසමිං මසි ධිතෙ සන්තෙ එකං ගොපාලධිතරං
අභිකම්මණං තං අදුකම්. [අලංකාරෙහි භුසිතං
11. දිව්මතෙන තස්සං මෙ රාගවිතතං සමුඡ්ඡිතං.]
එවං උපසිතෙ රාගෙ මුඛස්සාති තද අහුං.
12. තෙතෙව රාගවිතෙන විබ්භම්මිත්වාන සාසනා
ගවෙසමාතො තං ඉතං වොරකමෙම පවත්තිතං.
13. සො'හං වොරො [හවිත්වාන අඤ්ඤ වොරෙ සමාදතිං³]
පඤ්ඤසම්මතා තෙ සබ්බෙ සුරා ධීරා විවක්ඛණා.
14. තෙහි වොරෙහි ගත්'ත්වාන තං සරං ගතිතං මයා,
පසංග'තික්කම්මිත්වාන සා ඉතං ගතිතා මයා.

(26. ගනුබරවොරවත්ත.)

එව මනුසුරුයනෙ: ගනුබරත්තපදෙ කිර අඤ්ඤානරසමි.
වතසණ්ඨෙති පබ්බතලෙණං.¹ නිසංසාය අඤ්ඤාතරො භික්ඛු
පටිවසති සමාධිකාතරතො ජලභිඤ්ඤා මහිඞ්ගො මහානු
භාවො. සො පුබ්බණ්ඩසමයෙ නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදාය
පිණ්ඩාය වරි. තස්ස පිණ්ඩාය පටිඨස්ස අඤ්ඤාතරො වොරො:
තං භික්ඛුං පසස්සිත්වා පිඨිතො අනුබ්බසිත්වා විනෙතස්සි;

1. මය්ගං කිඤ්චි අයං භික්ඛු අදත්වා යදි භුඤ්ජති
ඉමිත්වා තිකඛසත්ථෙත කුච්ඡං. එලෙමි තස්ස'හං.²
2. සො ආගමම සකං ලෙණං නිසීදිත්වාත ආසතෙ
භුඤ්ජස්සාමිත්වා'මසනොතා ආගතං වොරමඤ්ජ.
3. වොරස්ස විත්තමඤ්ඤාය සො වසී මුනිපුංගවො
තස්සෙව අනුකම්පාය එවං විනෙතස්සි තාවදෙ:
4. "අයං සො දුෂිමති වොරො මාරෙය්ස යදි මාදිසං
බ්බුං අපුඤ්ඤං කත්වාත ගවේජය්ස තරකං භුසං.
5. යං නුතාහං ඉමං පිණ්ඩං මද්දිත්වා සබ්බමෙකතො
එතස්සෙව පදස්සාමි, සො භුඤ්ජතු යථාසුඛං."
6. එවං සො විනාශිත්වාත පකෙකාසිත්වාත තං තරං
පනෙතත සහ මද්දිත්වා තස්සෙව උපතාමසී.
7. තං පිණ්ඩං සො ගහෙත්වාත මුදුට්ඨොතො තද අනු;
ද්වෙ භාගෙ තං කරිත්වාත එකභාගං අදුස්සි සො.
8. එකභාගං සයං භුත්වා පසනොතා තුළුමාතසො
බ්බුකලාපමාදාය පකකාමි යෙන පත්තිතං.
9. තතො වොරො සරං ගන්ත්වා තුළුං අත්තමනො හි සො
සකභරියාය ආවිකස්සි තං සබ්බං වත්තමාතකං.

තතො තස්ස පාපස්ස මරණකාලෙ තීරයනිමිත්තානි
පාඤ්ඤානි. සො දිස්වා භරියං පකෙකාසිත්වා ආහ:

10. සුරත්තරත්ත [වණණාහා, දිස්සන්ති ජාලමාලිනී
සුරතො අත්ති තා මය්ගං, තීරයමිති හවිස්ස'හං.

11. බහු] පාපානි කතාන ජිවිතං කප්පිතං මයා,
හොත්තබ්බමෙව නිරයං තත්ථි මෙ එත්ථ සංසයො.
12. තස්ස තං වචනං සුත්වා හරියා එතදබ්බවි:
[මා භාසිත්ථ මහාචීර සුගතිං තං ගමිස්සසි.

වොරො හණති]

13. කුතො සුගති අමහාකං නිවමං කිබ්බිසකාරිතං?
දුගති යෙව ගන්තබ්බා, පාපානං එලමිදිසං.

හරියා හණති:

14. වතන්තරෙ වසන්තස්ස සීලවන්තස්ස භික්ඛුතො
[භාගදානං තයා දින්නං ඉදානි] තමනුස්සර.
15. සාමුති සමපට්ඨස්ත්වා ඉත්ථියා සුප්පවෙදිතං
නිරයාරමමණුප්පනො තං ව භික්ඛුං ගුණාධිකං.
16. පස්ස සුගතිගමනං තුවං ථෙරෙන දින්නකං
පිණ්ඩං දත්වා පුත තස්ස.....
අපාය ගමනං ඡෙත්වා සග්ගමග්ගං ගතො හි සො.
17. තස්මා අප්පමපි දාතබ්බං දකඛ්ණේයොසු තාදිසු.
තත්ථි දාතසමං යාතං සබ්බසුගතිගාමිතං.
18. දානසීලරතා හොථ, භාවතාභීරතා සදා,
පක්ඛයමානා (?) ලොකස්ස ධම්මපිතිකරා භුසං (?)

වොරොපි තෙන විත්තප්පසාදෙන තත්ථෙව වට්ඨිත්වා
දෙවෙසු උප්පනොති.

ජබ්බිසනිමං වත්තු.

(27. කොනනිපුත්තපොරවත්තු.)

එවමනුසුයතො: සුකතකතපුඤ්ඤා සුජතජතසං
සෙට්ඨො අසොකො ධම්මරාජා අහොසි. තස්ස රඤ්ඤා
වත්තාරො වතවරකා ජනා වතුද්දිසං ගච්ඡන්ති; රඤ්ඤා
පුඤ්ඤාන නිබ්බන්තානි වතවරකානි අරඤ්ඤා පරියෙසමානා
විවරන්ති. තෙසු එකො වතවරකො මග්ගවිමුලොහා හුත්වා
භිමවන්තප්පදෙසෙ අමනුස්සාධිග්ගතිතං මහන්තං කන්තාරං

පාවිසි. බහුපුප්ඵලහරිතෙ වතසණෙක වාලමිගනිසෙවිතෙ තත්ථ එකො තාපසො වතමුලපතතඵලාභාරො පටිවසති. සො වතවරකො තාපසං පසසිකා උපගන්තා වන්දිතා අසාසි. තාපසො සමෙමාදනීයං කතා වතමුලපතතඵලෙහි සත්තපෙපකා අත්තතො අග්ගිසාලං අදාසි. සො තත්ථ නිප-
තො; පභාතාය රතතියා තාපසො වතමුලපතතඵලත්ථාය ගච්ඡන්තො වතවරකං භණති;

1. ඉධෙව පුත්තක හොති; මා ව උක්කණ්ඨිකො භව;
එතං තලාකං මා ගච්ඡ¹ දුක්ඛිතො තාව හෙසසනීති²
වතවරකො ආහ:

2. ඉධෙව තාවහං හොමි; කරොමි තව සාසනං;
කං යෙව සරණං මයාං; න ගච්ඡස්සාමහං තහිං:

එවං තං වතවරකං තාපසො සදා යෙව වතා පක්කාමි. වතවරකස්ස එකදු එවං විතතං උප්පත්තං: කිස්ස මං අයං තාපසො වදති? හතුහං ගච්ඡෙය්‍යං තලාකං දමුංති. එක දිවසං තත්ථ ගත්තාන නිලිතො පෙක්ඛති. අදදස තං තලාකං වතුරස්සං සුතිත්ථං සොපාණපතිමණ්ඩිතං, අකලලං සුචිච්චලජලහරිතං, ජාතිවුතක - පඛකජ³ - සචිමුත්ත - නිලක - වකුල - තාගපුප්ඵලකාදි - කුසුමසමාකිණණං, සුරතිසුගකිවුණ්ණවාසිතසිතොදක., තත්ථ කිත්තරිගණො උදකකිලං කිලනති පාසාදිකායො දස්සනීයායො දෙවකඤ්ඤා සදිසායො. තා කිත්තරියො දිස්වාන වතවරකො රාගපටිහ-
තවිතො; සුතා අත්තානං සකාරොතුං අසකෙකානො; අග්ගිසාලං පවිසිකා නිපතො, රාගවෙගෙන වෙධනො, සයනෙ මුච්ඡමානසංජාතමතො මහග්ගං හොජනං අතුඤ්ඤා නො; ඡබ්බිධෙන සුපනොත (?) සුපි, තාපසොපි අරඤ්ඤා-
තො ආගන්තා අග්ගිසාලං පවිසිකා තං වතවරකං පුච්ඡ:

3. උඨෙහි පුත්ත, කිං සෙසි? අරඤ්ඤා ආගතො අහං,
වතමුලඵලං භුඤ්ඤ, පිට තං සිතලං ජලං.
වතවරකො භණති:

1. A. B. ආගන්තා. 2. K. තෙ හවිසසනි. 3. A. B. වුතක සංහජ.

4. [න පිවෘමි, න භුඤ්ජාමි, මරණං මම හෙසසනි⁴;
අංගමංගාති ඩය්‍යනනි, අනොතා විපරිසුසසනි.

නාපසො හණති:

5. කිසස ඩය්‍යනි තෙ අඛගං? අනොතා කිසස විසුසසනි?
කිං වොරො පිලුසි නිං? තං මෙ අකබ්බාති පුච්ඡිතො.

[වතවරකො හණති]

6. උමාපති සුරපති සුවණේණා නග [රමපති (?)
අතෙකෙන මරති සො⁵ යෙන සලලෙන ඩය්භරෙ
7. තෙන සලලෙන'හං විඩො, යං සලලං හදයං ගතං;]
තං සලලං උඬරිච්ඡාන දෙති නිං මම ජීවිතං.
8. ජාතාමි පුත්තක සලලං යෙන විඩො භුවං ඉධ;
එතං තලාකං [ගත්ච්ඡාන පසසි කින්නරිගණේ.
9. අදසසනියා තෙ පුත්ත වලවිත්තසස ජනතුතො
අභිරුපා දසසනියා වකඛුසමොහකාරිකා,
10. ආයතා ව විසාලා ව නයතා සුමනොහරා;
හමුකා කණ්ණතාසා ව දනෙතාසා [අතිසොහතා]
11. සීසෙසු නිලකෙසා ව උරෙසු ව පයොධරා
සුසොසෙ නනුමජ්ඣා ව හත්ථපාද ඉදු [අසස]?
12. ඔදනවණ්ණකායා ව භුසතෙති විභුසිතා
සණ්ණවත්ථං නිවාසෙච්ඡා විවිත්තමාලධාරියො
13. අඤ්ඤ ගායනනි, නච්චනනි, අඤ්ඤ තාලපපහාරිකා,
අඤ්ඤ පාණ්ණසරකරා, අඤ්ඤ ආසි සුවිමිතිතා⁶.
14. එවං සුබෙන වසසා තා කින්නරි තාම තාරියො
මනුසසානං දුලලහා එතා අසිඛසා (?) තහවාරිකා.
15. ලහෙය්‍ය යදි තා දුති තරානං යා අහාරියා⁷
මුදුකාකටියා⁸ සුත්තා දෙවකඤ්ඤසමානකා.
16. යථාපි තුලපිචුතො කප්පාසපිචුතො පි ව
එවං සරීරසමථසසා කින්නරිතං මතොරමා.

4. K. දිසසනි. 5. A. B. අනෙකෙ කාමරතියො. 6. දස්සිසු
විමිතිතා (සබ්බෙසු.) 7. K. අසදිසා, A. B. අමාරිය, 8. A. B. ගතියා.

17. තුඤ්ඤං සරීරසමඵය්‍යො ඵරුසො සුකරස්සිව;
අමනුස්සො විරුපො ව; කිත්තරි මා' භිපත්ථය.

වතවරකො හණති,

18. පඤ්ඤාමි කිත්තරි තාත, උපායං බුද්ධිං මම;
උපායං උග්ගහෙත්වාන ගණ්හාමි කිත්තරිං අහං.

තාපසො හණති:

19. යදි සබ්බං නිසාමෙසි, උපායං තෙ බුද්ධාම'හං
තං උපායං ගහෙත්වාන තද්‍රාකං ගච්ඡ තං තුවං.
20. ආගච්ඡන්ති යදි ඵලං පිට්ඨත්ථාය පාතිං.
පොත්ථියො නිකම්පිත්වාන තද්‍රාකං⁹ ඔත්තරන්ති තා.
නිකම්ප්තකාතං පොත්ථිතං ඵකං පොත්ථිං පණ්ණිදහ;
21. යද්‍ය තද්‍රාකා වුද්ධාය¹⁰ පලාසිස්සන්ති ආසනා
ඨපෙත්වා පොත්ථිවිපනනං කිත්තරිං සුචිහාසිති.
22. තාසං මජ්ඣේකං ධිතං යෙව බාහුයා නං පරිගහනං¹¹
තුඤ්ඤං නිවාසනං දත්වා හත්ථෙ ගණ්හාති කිත්තරිං.

සො සාමුති තාපසස්ස වචනං පටිසුඤ්ඤානි හඬතුඤ්ඤා
පභාතාය රතතියා සයනා වුද්ධිත්වා උසිතෙ සුරියෙ
වත්තාලිසහස්පමාණවාරිකං තද්‍රාකං ආගන්ත්වා ඵකසම්මං
ඔකාසෙ නිලීපි තසම්මං සමයෙ තා කිත්තරියො වෙහාසෙන
ආගන්ත්වා පොත්ථියො නිකම්පිත්වා තද්‍රාකං ඔතිණ්ණො, යද්‍ය
පමත්තා කිලිනති, තද්‍ය සො රාසිකතාතං පොත්ථිතං ඵකං
පොත්ථිං අග්ගහෙසි තං වතවරකං දිස්වා ඉත්තරා සබ්බා
උද්ධිත්වා අත්තතො පොත්ථියො ගහෙත්වා ආකාසෙන ගතා.
උදකමජ්ඣේකං ධිතා ඵකාව කොන්තිකිත්තරි පොත්ථිං අදිස්වා
ලජ්ජමානා උදකමජ්ඣේකං අභාසි. වතවරකො අත්තතො
සාටකං දත්වා තං හත්ථෙ ගහෙත්වා අස්සමපදං ආගතො.
තාපසො තෙ පසස්සිත්වා හණති:

23. සපජාපතිතො පුත්ත, ඉධ වාසො න වට්ඨති.
මග්ගං තුඤ්ඤං පදස්සෙමි ගච්ඡථ වො යථා සුඛං.

9. K තත්ථෙව 10 K යද්‍ය තං තං වච්චෙය්‍යා.

11. K බසියාව න නිග්ගහං.

තාපසො මග්ගං පදස්සොති; ආහ: “භිං එනිස්සා කොනනියා මා පමජ්ඣි; සාහි පොඤ්ඤාං ලභිතා වෙහාසං අබ්බුග්ගන්තියා පකකම්ස්සති”ති. සාධුති වතා වතවරකො කිත්තරිං ආදාය මග්ගං ගතො. යාව තගරං පාපුණ්ඨි, තාව පොඤ්ඤාං පරියනෙතන ගොපෙති. තෙසං සමග්ගවාසං වසන්තානං කමෙන දො පුත්තා ජාතා, මහානිස්සො ව චුලලනිස්සො ව. කාලන්තරෙන සො වතවරකො පුත අරඤ්ඤං ගතො. එත්තන්තරෙ තස්මිං තගරෙ ඡණං සොසිතං යථාසත්තිං මණෙඛතබ්බංති. තං සුතා කොනනි සපතිං භණති: “මම පොඤ්ඤාං දෙහි; පුත්තකෙ අනුරකඛ; අජ්ජ ගම්ස්සාමි”ති. සො භණති, සපචන්තදායකෙ පුත්තෙ ඡඤ්ඤා කථං ගම්ස්සනීති වතා තං පොඤ්ඤාං අදාසි, යං තං තිස්සාය අජ්ජ සා ගම්ස්සනීති. සා පොඤ්ඤාං ලභිතා යෙන කිත්තරිකුලං තෙන ගතා. පුත්තා තස්සා [දොපි පිතුතිවෙසනෙ වසන්ති.] තතො අඤ්ඤාතරො අරහා භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්තො පෙරිකං පුවජ්ඣති: “කස්සිමෙ දුරකා? ඉමෙසං මාතාපිතරො කුතිං ගතා”ති? සා යථාපචන්තමානං [කපෙසි. පෙරො තෙසං කුසලමුලං ජාතිතා පෙරිකං] අනුජාතාපෙතා පබ්බාපෙසි. තෙපි දුරකා ත වීරස්සොව අරහන්තෙ පතිසිතා. තෙසු එකො පරිතිබ්බාසි. කථං? එතෙ කිර දො භාතරො පාටලිපුත්තෙ [යෙව පටිවසන්ති. තෙසං එවං වසන්තානං.] මහානිස්සයෝරස්සා කුච්ඡස්මිං වාතාබාධො සමුඡ්ඡිතො ජාතො. සො කණ්ඩං ආමන්තොති; භණති: “කුච්ඡයං හි ආවුසො මග්ගං වාතවායං සමුඡ්ඡිතො:

24. ලහෙය්‍ය තෙලපසනං [වුපසමෙය්‍ය වෙදනා]

සභාවභික්ඛාචරියං චරිතා ලහසී යදි,

25. මෙභං ආතෙහි තං තෙලං; අඤ්ඤාථා පරිවජ්ජය
නිමිත්තකමමං විඤ්ඤානති පරිකපොභාසනමපි ව.

සො එවං උපපාදිතං තෙලමිවෙජ්ජයාති ආභිණ්ඨිතුං ආරමො යොජනපරිමණබලං පාටලිපුත්තතගරං ආභිණ්ඨිතාපි කිඤ්චි තෙලං ත ලභී ¹² පුතදිවසෙ මහානිස්සයෝරො භණති:

“අප්ප් ආට්‍රසො කණ්ඨ, දොපසතමනතා තෙලා ලබබ්බා; නතො උතං සුඛං මෙ ත හොතිති. පුත චුලනිස්සන්තෙරො අතෙකභික්ඛු නිම්මණ්ණිඨා ආභිණ්ඛති. තථාපි ත ලඛං. දිවසෙ දිවසෙ ථෙරස්ස ව්‍යාධි වස්සති; ඔසධමපි වස්සති. එතෙත කමෙන නිම්මණ්ණිඨා ජලොදීපතලෙ මහාජනපදෙ එකසතතගරෙ ජපණණාසසහස්සනිගමෙ තවතචුතිසහස්ස ආපණෙ සොලසකොට්ඨස්සද්දස ගාමෙ ආභිණ්ඛනොතාපි ත ලභී. නතො මහාතිස්සන්තෙරො චුලනිස්සන්තෙරො ආමනෙතඨා භණති: “ඉද්දති කිර චුලනිස්ස යදි මහාසමුද්දපමාණංපි තෙලං ආතෙස්සපි, ත මය්හං ව්‍යාධි චුපමිස්සති. පරිනිබ්බාසිස්සාමි ආට්‍රසො, භික්ඛු සනතිපා-තෙහි”ති. චුලනිස්සන්තෙරො භික්ඛුසංඝං සන්තිපාතෙසි. භික්ඛුසංඝෙ මහාතිස්සන්තෙරො භණති:

26. ඔරොපෙස්සාමහං භාරං පඤ්චකකකිමහාදුඛං
සංසාරොඝං.¹³ තරිඨාත නිබ්බාසිස්සාමි අප්ප්’හං.
27. තිසු වඤ්ඤු වෙ කංඛා මග්ගෙ පටිපදය ව
යදි අත්ථි භිතුමහාකං මම. පුච්ඡ් යථාසුඛං.

භික්ඛු භණති:

28. තත්ථි වඤ්ඤු අමහාකං මග්ගෙ පටිපදය වා
කංඛා වා විවිකිච්ඡා වා එතං පුච්ඡාම තං සුණ.
29. “පරිනිබ්බාසමානො සො කිං වඨා පරිනිබ්බුතො”
යදි පුච්ඡෙය්‍ය සො රාජා, කිං තස්ස ව්‍යාකරොමසෙ?

මහාතිස්සන්තෙරො භණති:

30. යදි පුච්ඡෙය්‍ය සො රාජා අපුච්ඡ් මම ව්‍යාධිතං
එතං රඤ්ඤු නිවෙදෙථ ධාරෙඨා,¹³ මම සනතිකෙ.
31. කොතතිපුත්තස්ස ථෙරස්ස කුච්ඡ්වාතො සමුඝිතො.
වාතස්ස තාසනඤ්ඤා තෙලමග්ගතකාරණං¹⁴
32. යොජනං පාටලිපුත්තං ආභිණ්ඛිඨාත බො, රිය(?)
අලභිඨා තභිං තෙලං අතෙකෙ භික්ඛු නිම්මණ්ණි

13. සංසාරඝං. 13. A. B. K. සාරෙඨා 14. K. තෙලපසන
කාරණං.

33. සොළසජනපදමපි නගරානි සතානි ච
නිගමා ඡප්පඤ්ඤසා නවනවුතිසතානි ච
34. සහස්ස ආපණානෙව ගාමෙ සොළස කොට්ඨො
ආභිණ්ඨිත්වාන සබ්බෙ තෙ නිමමිතා න ලභිංසු නං.
35. ඔසධං අලහත්තස්ස තස්ස ව්‍යාධි විවඤ්චිතො
තෙනෙව සො ආබාධෙන බාලොහන පරිනිබ්බුතො.

එවා වත්තා මහානිස්සපොරො වෙතාසං අබ්බුගහනත්වා
තෙජොධාතුං සමාපජ්ජත්වා පරිනිබ්බාසී. පෙරස්ස පරිනිබ්බා
යනං සකලපාටලිපුත්තනගරෙ [කොලාහලං ජාතං
තතො තං] වචනපරමපරාය අසොකරාජා සුත්වා විහාරං
ගන්ත්වා භික්ඛු පුච්ඡී: “පෙරො භනෙන කිං වත්තා
පරිනිබ්බුතො” ති? භික්ඛු යථා පවත්තමානං රුක්ඛෙඤ්ඤ
නිවෙදෙසුං.

36. එතං වාක්‍යං නිසාමෙත්වා අසොකො - සොකමාගතො
පබ්බතග්ගෙ සමුච්ඡිතො(?) දුක්ඛිතො ඉදමබ්බුච්ඡි:
37. “අහො අපට්ඨස්සන්තුඨො සලලෙබො ජනසාවකො
ජිවිතං සො පරිච්ඡජ්ජ වාරිත්තං න පරිච්ඡජ්ජ”ති
38. [එවං අපට්ඨස්සන්තුඨො අතෙකෙ ජනසාවකා.]
සීලෙ ධුතෙ රතා නිච්චං සංසාරපාරමාගතා.
39. සංසාරපාරං ගන්ත්වාන පකාසෙත්වාන සාසනං
ධම්මපිනිං පියං කත්වා නිබ්බුතා තෙ අනාසවා.

තතො [අසොක] මහාරාජා මනුස්සො පුච්ඡී: පෙරානං
කෙච්ඡි බක්ඛිවො අත්ථිති. තමහි කාලෙ පෙරානං පිතා වන
චරකො ආගතො. මනුස්සා රුක්ඛෙඤ්ඤ නිවෙදෙසුං: “අත්ථි
දෙව පෙරානං පිතා අසුකො” ති. රාජා පිතරං පුච්ඡී:
පෙරානං මාතා කුභිංති? වනචරකො රුක්ඛෙඤ්ඤ යථා පවත්ත
මානං ආචික්ඛි. රාජා භණ්ති: “ඉච්ඡාසි තස්සා කිත්තාරියා
ආගමනං” ති? ඉච්ඡාමි දෙවාති. එවං ධුතෙන අසොකමහා
රාජා අත්තතො තාමමුද්දිකං ආකාසෙ බිපිත්වා ආහ:

40. යදි පුඤ්ඤබලං අත්ථි ගන්ත්වාන තාමමුද්දිකා
අංගුලිං පච්ඡිත්වාන ආතෙහි කිත්තාරිං ඉධ.

සා නාමමුද්දකා නසමිං සමයෙ කින්නරිතං මජ්ඣේ
නව්වනනියා පෙරාතං මාතුයා අංගුලිං පාවිසි. සා නාමමුද්දකං
දිස්වා කින්නරියො එවමාහ:

41. දූතං පසුපථ පච්චිකං රඤ්ඤසොකෙන පෙසිතං.¹⁵

සබ්බෙ තුමෙහ ආපුච්ඡාමි, ගච්ඡාමි අවසා අහං.

42. ඉදං වතාන සා නාරි ජහිතා කින්නරිගණං

ආගන්ත්වා අනනලිකෙති අසොකපුරතො ඩිකා.

රාජා කින්නරිං දිස්වා රාගාභිභූතොපි පෙරාතං ගාරවෙන
වතවරකං එතදවොච:

43. ජනෙනති යදි පෙරාතං භාතුකාතං ත හොති සා
අනොපුරං පවෙසෙය්‍යං ඉධෙතං පුඤ්ඤලක්කිණං.

තතො අසොකරාජා කින්නරිං වතවරකස්ස දන්වා එකං
ගාමවරං අදාසි: ඉමිතා ජීවකං කප්පෙහිති. චූල
තිස්සකේරං ව මා පමුස්සිත්ති වතා නගරං පවිසිතා වතුසු
නගරද්වාරෙසු වතස්සො පොකරණියො ඛණ්ඩා සුධාය
ලිමෙපතා තෙල-මුටු-සප්පි-එණ්ණෙනෙහි පුරාපෙතා මර්ච-
පිප්පලාදීනි පුරෙතා මනුස්සො යපෙසි: යෙ කෙච්ඡි ඉච්ඡන්ති
භික්ඛු වා භික්ඛුනියො වා සබ්බෙ තෙ යදිච්ඡකං යථච්ඡතං
දෙථාති. සනොකා කුලපුත්තා ජීවිතගෙතුපි සලෙඛවුන්ති. ත
විතික්කමන්ති.

නිංසනිමං වක්ඛු.

(28. චූල්ලිඋපාසිකාය වක්ඛු.)

එවමනුසුය්‍යතෙ:

1. සාගරෙ මකරාගාරෙ මජ්ඣේ දීපවරුත්තමො
පියංගුදිපො නාමෙන දෙවරාජෙන නිමිතො.
2. කනපියපුත්තො තිස්සො ජලභිඤ්ඤා මහිඞ්කො
මාණවෙහි සහස්සෙහි පරිවුතො තභිං රතො.

3. සනතිකෙ තස්ස ථෙරස්ස සාමණේරො ව යො¹අහු
“වුලතාගො”ති තාමෙත පබ්බජ් වචනංකරො.
4. තෙන බො පත සමයෙන දීපමිති තමිපණ්ණිකෙ
වුලගාමමිති ජාතන්තා වුලතාමා උපාසිකා
5. නිසු වච්ඡුසු පසන්නා සඤ්ඤා ව බුඬසාසනෙ
පලාලෙ උඬරිත්තාන කරොති ධඤ්ඤාසඤ්ඤායං.
6. සා ධඤ්ඤාං තං ගහෙත්තාන පවසෙත්තා සකෙ සරෙ
උද්දිසිත්තා වුලලයාගුං² හත්තං ව [සමපවත්තිතං.
7. තිස්සත්ථෙරස්ස තංකාලං කුච්ඡ්වාතො සමුට්ඨිතො
සාමණේරං උපට්ඨාකං ඉදං වචනමබුච්ඡි:
8. සාමණේර තුවං ගච්ඡ් දීපමිති තමිපණ්ණිසං
වුලකාලමිති ගාමමිති වුලියාය උපනතිකෙ³
9. සාබ්බති සො පටිස්සුත්තා වුලතාගො මහිඨිකො
අබ්බුහන්ත්තාන වෙහාසං සංඝාරාමෙ පතිට්ඨිතො,
10. සංඝස්ස භාජිතෙ ලාභෙ පටිච්චිංසෙ ව සො වසී
භාජිතන්තා යථාට්ඨං වුලලයාගුං අපාපුණි.
11. සංඝාරිං පාරුපිත්තාන පත්තනත්ථො විවක්ඛණො
ඔක්ඛිත්තවක්ඛු සතිමා වුලලියා පුරතො ඩිතො.
12. ඩිතමතෙත්ත සා තුඨා උපසන්නෙ ජිතින්ද්‍රියෙ
පසන්නාපිත්තා සුමතා ආසනං පඤ්ඤපෙසි සා.
13. මුහුත්තං නිසීදිත්තාන [බොතපාදෙ ඉදබුච්ඡි:]
නිහරිස්සාමි තං යාගුං උපප්පකායො පිට්ඨස්සති.
14. පිට්ඨා හරතු සාමි, සනති යාගු මමං පත;
පිචතු අශ්සිදං යාගුං අනුකම්පාය දුග්ගතං.
15. තත්ථෙව සො පිට්ඨිත්තාන [බොතපත්තං අදුසි සො
පත්තං පරි] පුරෙත්තාන යාවඤ්ඤාං පවත්තිතා
16. පස්මං පත්තං උය්‍යොපේත්තා⁴ හමරං ව යථා තභෙ
පච්ඡන්තො යාති සො ධිරො හංසරාජ්ඣ අමබරෙ.
17. පෙක්ඛිතො⁵ සො මනුස්සෙති තං දීපං ආගතො වසී.
(?)ආහරිත්තාන තං යාගුං ථෙරස්ස උපතාමසි.

1. K. සාමණේරවරො 2. K. වෙයග්ගං 3. K. වුලයාගුං
උපාසකය. 4. A. B. උක්ඛපි. 5. ලක්ඛිතො.

18. නං දසනනං සහසානං සංවිහජ්ජ යදිවජ්ඣං.
කනපිසතිස්සකේරො⁶ අපාසි පච්ඡතො සං.
19. භුතතමනෙතන නං යාභං අරොගො ආසි සො වසී.
සාධුකාරං පචතොසි රඤ්ඤා ඡන්තමති දෙවතා.

තං සුත්වා රාජා භණති:

20. ඉදාති බොතිං ජාතාසි මම දානං මම ඉභිං,
පසන්නවිත්තා සුමතා සාධුකාරං පදසාසි⁷?

දෙවතා භණති:

21. න තෙ දෙමි අහං රාජ, අදාසිං චුල්ලිකාය'හං.
සා' දාසි දකඛිණේයෙසු අරහනොසු තාදිසු.
22. තං සුත්වා සුමතො රාජා අමච්චං පෙසසි තද,
“විවිතිත්තාන ආතෙහි; ධිතා මයාං භවිස්සති.”

වච්ඡු විත්ථාරෙනබ්බං.

සා අමච්චස්ස හරියා ජාතා. තස්සා මරණකාලෙ ඡන්තං
දෙවලොකානං රථා ආගතා. විපපලපසිති භණන්ති. සා
භික්ඛු භණති:

23. තාහං භනොන විලපාමි, දෙවතා තුරිතයන්ති මං.
තාසං රථෙ යපෙත්තාහ; අය්‍යානං⁸ ඉදමබ්බවිං.
24. යාවතා තමබපණ්ණිමති වසන්ති ජිතසාවකා
තිවිවරාති සබ්බෙසං නික්ඛන්තූමපි අදාස'හං.
25. සහස්සක්ඛන්තූං දීපානං සහස්සං ජාලිතා මයා;⁹
අකාලධම්මසවණං සහස්සං ව පවත්තිතං.
26. මධුං ඝනං ව තෙලං ව ඵාණිතං ඔසධාතිව
බහුති බහුසො දින්නා දාති¹⁰ තිං විලපාමහං.
27. පරියනො¹¹ කතං කාරං තොසෙති දදනං මනං.
බුබ්බෙ ධම්මෙ ව සංඝෙ ව තිසු වච්ඡුසු නිස්සිතං.
28. බහුං හි කුසලං කත්වා සකාසිහස්ස සාසනෙ
පිතිසොමනස්සං ආසි; තාසො මයාං න විජ්ජති.

6. K. කනපිසතිස්සකේරො. 7. K. පච්චෙසි. 8. K. අරියෙ.
9. K. ජාලදිංසු මෙ. 10. K. බහුදින්නාති. 11. පරිත්තකං. (සබ්බෙසු)

29. පවරරථගණා සමාගතා තෙ
මම පුරතොව සුරාලයා ඉදුති
කිම්ව හි තභිං හදුකං පසන්ථං
හගවති හි ගතා බ්‍රුවෙථ මෙ¹²
30. පුරිව අරහං පමාදවච්ඡේ
බහුලං ධම්මකථා සද්‍ය පවත්තා
තුසිතවරෙ දෙවෙ සුහදානුමහි
අජිතවරො මුනිආකුරො ව තත්ථ.
31. ඉති බහුකුසලාති සංවසිකා
ජිතවචතෙන පසාදනං ලභිකා
තුසිතපුරරථං සමාරුහිකා
ගගනපථෙන පයාති සා [තද.]
32. යෙ සංඝෙ දසපි කුසලං සමාවරනති
දසබලසංවණ්ණෙනිං ධම්මිකං ගගෙසා
පවරරථෙන ගමනං ව භොජනීයං
සුඵලබෝධනභවං පයාති සග්ගති.

එකතිංසතිමං වක්‍ර.

(29. මහානාගධේර වක්‍ර.)¹

1. රොහණජනපදමහා ආසින්නෙ සෙනපබ්බතො.
තස්ස පබ්බතපබ්බතාරො කුසලෙණංති වුවවති.
2. මහානාගො නාම ථෙරො තස්මිං සේනාසනෙ රතො
අප්පිච්ඡේ, සීලසම්පන්නො තං ලෙණං උපසෙවති.
3. පබ්බතස්ස ව සාමන්තා ගාමො සොහති දුරතො
ගමනාගමකසම්පන්නො භික්ඛාචාරානුකුලකො.
4. සපද්‍යතං ව දිස්සාන ගුහ්‍යආරො සුසංවුතො
අනුකම්පාය සො ථෙරො එකං කුලමුපාගමි.

12. A. B. හගවති සිරිගතා බ්‍රව්මෙව මෙ. 1. කුසලෙණතිස්ස
ආචාරො. (නිගමන.)

5. ථෙරස්ස භොජනං තෙනා පුරසිත්තාන භාජනං
පසන්නවිත්තා; සුමනා සබ්බකාලං දදන්ති තෙ.
6. එවං පවත්තමානානං වස්සාති ද්වාදසං ගතා;
ආසනෙසු නිසීදිත්වා සමුලලාපං කරොන්ති තෙ:
7. අරඤ්ඤං ගවජමානා තෙ ජායාපති උභො ජනා
බ්‍යාහරිත්වා සකං විත්තුං ඉදං වචනමබ්‍රවුං:
8. සාලිතං ඔදනං කත්වා මචජමංසං ව රක්ඛිය²
සතමපි ආකිරිත්වාන දෙති ථෙරස්ස පුත්තිකෙ.³
9. පනසමස්සෙත(ඊ) සංසඨං තමපි භුංජාවසෙසකං.
සීතං කුරං මයා භුත්තං, මා විනොති මමන්තරෙ.
10. නිවාසනං නිවාසෙත්වා පාරුපිත්වාන විවරං
ආගවජමානො සො ථෙරො අස්සොසි වචනං ඉදං
11. තං සුත්වා යොගිසුරස්ස සංවෙගො විපුලො අහු;
සන්තත්තභදයො සන්තො එවං විනොති තාවදෙ;
12. [න මාතාපිතරො මය්‍යං, න ඤාති, නපි] බකිවො
යං පණ්ණිතං හි තං දින්නං; සුකං භුත්වාන තෙ ගතා
13. පුච්ඡජනෙත තං පිණ්ඩං න යුත්තං පරිභුඤ්ජතුං;
අරහතා භික්ඛුතා යුත්තං තං පිණ්ඩං පරිභුඤ්ජතුං.
14. එවං සො වින්තසිත්වාන ගණ්ඨිපාසං³ පමුඤ්චිය
නිවන්තිත්වාන තත්ථෙව සකලෙණමුපාගමි.
15. ආසනං පඤ්ඤපෙත්වාන නිකම්පිත්වාන විවරං
ආලම්බිත්වාන සංයුත්තං විරියං සො අධිස්ති.
16. “අවිති මංසං නභාරු ව ලොභිතං පරිසුස්සතු;
අරහත්තං අපත්වාන තෙවුස්සමි ආසනා”
17. එවං අධිස්තිත්වාන නිසීදිත්වාන ආසනෙ
වතුපාරිසුඛිසීලාති පච්චවෙකම් තදන්තරෙ;
18. සීලවිසුඬිං පසසිත්වා සුඤ්ඤාණො විවක්ඛණො
විපස්සනං ආරොපෙත්වා අරහත්තං අපාපුණි.
19. ජලභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා සබ්බසංයොජනකකියා
සංසාරපාරං ගත්ත්වාන සිහතාදං කදී චසී.

20. අසංසයං ජාතිකබයනාදසසී
න ගබ්භසෙය්‍යං පුතරාගමිස්සං⁵
මමායමිහ පච්ඡිමගබ්භසෙය්‍යා⁶
බිණා මෙ සංසාරෙ පුත ගබ්භසෙය්‍යා.
21. සීහනාදං තදිත්වාන පස්සිත්වා'යුපවනතං
සීතෙ මජ්ඣිකනිකෙ කාලෙ නිබ්බාමිති මනං [කතං.
22. තස්ස සංකප්පමඤ්ඤය දෙවතා ලෙණවාසිති
සිරසි අඤ්ඤාලිං කත්වා ඉදං වාක්‍යං උදිරසී:
23. තුය්‍යං ධිර උපට්ඨාකො දළිඤ්ඤා කපණො ව සො
ථොදසානිපි වස්සාති සීලවනතං උපට්ඨති.
24. අථ අරහතතං පතොනා ජලුහිඤ්ඤා මහාමුති
අනුකම්පමුපාදය තස්ස පිණ්ඩං පටිගහන
25. දෙවතා වචනං සුත්වා උඨ්ඨිත්වාන ආසනා
පතනවිවරමාදය අගමිත්ථ ස්⁷ තං කුලං.
26. ථෙරං දිස්වාන සුමනා පඤ්ඤපෙත්වාන ආසනං
පාදෙදකං පද්‍යපෙත්වා පාදෙසු පතිතා සිතා.
27. ආසනෙ සො නිසීදිත්වා ආමනෙත්වාන බාලිකං
අපුච්ඡි මාතාපිතරො කහං, එතෙ ත දිස්සරෙ.
28. ථෙරස්ස වචනං සුත්වා සිතා සා⁸ පතිමණ්ඩිතා (?)
අචෙජ්ජරං විමහයං පත්වා⁹ එවං විනෙත්ති සා පුත:
29. පසන්නමුඛවණ්ණො ව, උසස්සරෙ ඝරමාගතො,
ආසනෙ නිසීදිත්වාන මාතාපිතරං පුච්ඡති.
30. අභුතපුබ්බා වතනාරො දිස්සන්ති අජ්ජ මෙ ඉධ,
නිස්සංසයං මහාථෙරො අරහතතං අපාපුණි.
31. වතනහෙදං ව කත්වාන පකාසෙත්වා සකෙ ගුණේ
සරීරධාරණං තත්ථි; ථෙරො නිබ්බාතුමිච්ඡති.
32. පසන්නචිත්තා සකකච්චං අද්‍ය දුතවරං තද්‍ය;
භුත්වාන නිගහතො ථෙරො යෙන සො පබ්බතො තතිං.
33. පලලංකං ආභුජිත්වාන සුරියෙ මජ්ඣිකනිකෙ සීතෙ
සමාහිතමතො හුත්වා සකකායං අධිඨති:

5. K පුතනගිස්සං. 6. K මමායමනනිමා පච්ඡිමා 7. K. ආගමිත්වාන.
8. H. සීතාය K. ජිතාය 9. H. අචෙජ්ජරිමිතිතා සන්ති.

34. යො මං තරො උපමාසි වස්සානි ආදසා ඉමෙ
තස්සෙව චලනං අස්ස, මා චලි මෙ කලෙබරං.
35. එවං අධිස්භික්කාන තාගතේරො මහාවසී
නිබ්බුතො අනුපාදාය දීපො තෙලකකියා¹⁰ ඉව.

තත්ථ විත්ථාරෙන කථෙතබ්බං චක්ඛු.

බාලිකාය මාතෘපිතුනං අරඤ්ඤ ආතීත-කප්පාසං
සුවණ්ණං ජාතං. දෙවතාස්සොසනං සුත්වා සධාතිස්ස - මහාරාජා
සහ අනෙතපුරෙන ආගන්ත්වා මහාජනපරිවුතො සාධුකාරං
දත්වා සරීරං උචිරාපෙතුං අසකෙකානොතා උපමාකං පුච්ඡි:
කො ථෙරස්ස උපමාකොති? සො පුරිසො “අහං ථෙරස්ස
උපමාකො”ති වත්වා ආගන්ත්වා “පුත්තක, මං අනාපුච්ඡත්වා
පරිනිබ්බුතොසි”ති ආලිඛිති.

36. ආලිඛිතිතං තෙන තදා සරීරං තභමුග්ගතං;
තභෙ නිසින්නං දිස්වාන තමස්සිංසු බහු ජනා.
37. තෙජොබාතුසු ඤාසලො වසිප්පතොතො මහාමුති
ජාතිකකියං අනුප්පතොතො ජලිතො පරිනිබ්බුතො.
38. තං සුත්වා සුමතො රාජා [සාධුකාරං පවත්තයි?]
උපාසකස්ස වෙතස්ස අදා ධනං¹¹ අනප්පකං,
39. අග්ගං ච භණ්ඩකං දත්වා තං ච ගාමං අදාසි සො.
ධිතා යාවති තං¹² තාරී (?) අදාසි පුරිසුත්තමො.
40. එවං දුතමච්ඡිනෙතය්‍යං දකඛිණේයෙසු [යං කතං
ධනං වුද්ධි ච සන්දි] ටෙඨ සමපරායෙ ච සුග්ගති.
41. තස්මා යෙ වුභිමිච්ඡන්ති ඉධෙව ච පරත්ථ ච
තෙහි ධම්මපියං දානං දාතබ්බං අරියෙ ගණේ.

මහතීංසනිමං චක්ඛු.

10. K. ස්නේහකකියා. 11. දායං (සබ්බෙසු.) 12. K. ධිතාය.
චනිතං.

33. (හංකාලාය වක්‍ර.)

1. හංකාලජනපදමහි හංකාලගාමවාසිකා
හංකාලා නාම නාමෙන නාරී පරමදුග්ගතා.
2. සායං හි සායමාසාය පාතො පාතරසාය ව
පරකමමං කර්තෘන තෙන පොසෙති දුරකෙ.
3. තස්මිං යෙව ව ගාමමිති අඤ්ඤා අතී කුටුම්භිකො
වාහසහසසසසාති අපරන්තං ලහනති තෙ.
4. අපරන්තං සබ්බසසානං වාහකා යදි එත්තකා,
පුබ්බන්තසසපරිමාණං එත්තකංති න විජ්ජති.
5. එත්තකං ධනසම්පන්නං ලහනති පුබ්බහෙතුතා;
තෙ කරොන්ති බහුං පුඤ්ඤං බුඬෙ ධම්මෙ ගණ්ණත්තමෙ.
6. එවං පුඤ්ඤං කරොන්තානං දිස්වා හංකාලවාසිකො
සංවිග්ගමානසො සන්තො නිපන්තො භූයතමිති සො
7. ඉධෙව මරණං සෙය්‍යො කිං මය්හං පාපජීවිතං
අදත්වා දකඛිණේය්‍යසු යං දුතං සම්පරාසිකං.
8. හංකාලා භත්තං පවිත්වා භත්තාරං ඉදමබ්‍රවි;
භත්තං භුඤ්ජාහි, කිං සෙසි, කිං නු තිං දුකඛිතො විය?
9. ත පිවාමි ත භුඤ්ජාමි, මරණංයෙව රුච්චති;
මනුස්සත්තං ලභිත්වාන යං දුතං ත දදුමහං.
10. තස්ස තං වචනං සුත්වා හංකාලා සා උපාසිකා
සාමිකං සමස්සාසෙත්වා ඉදං වචනමබ්‍රවි:
11. යො තුය්‍යං ජේට්ඨකො පුත්තො හිතවාචො විචකඛිණො
දුසත්තං¹ නිකඛිපිත්වාන දුතං දස්සාම එකතො
12. සො සාධුති පටිසසුත්වා ජේට්ඨපුත්තං විචකඛිණං
දුසත්තං නිකඛිපිත්වාන ගාමිං ගණති සවච්ඡකං.
13. තෙ තං ගාමිං ඝරං තෙත්වා තිකඛිතතුං පි දුහන්ති තං
සායං පාතො ව මජ්ඣිකේන බීරාතං නාළි බාරසා.
14. දිවසාති නිණි තං ගාමිං බීරං දුහන්ති පණ්ඩරං;
අථාපරාති දිවසාති ඝතං දුහන්ති සාමිකා.
15. සා හංකාලා උපාසිකා ගත්ත්වා භික්ඛුත සන්නිකෙ
සංඝතො උද්දිසිත්වාන බීරභිකඛා පවත්තිතා.

1. H. ආවාසනං K ආවසථං

16. යාගුං බිරෙන පච්ඡා² සෙසකං විකානිණනති නෙ.
තෙනෙව තණ්හුලා හොනති; එවං චතතති තං සද්දං.
17. එවං වතෙන චතතමානෙ තත්ත ගාමෙ ධිකො තරො
ලොභධම්මාභිභුතො සො තං ගාමිං අතිඉච්ඡති.

 18. යො වෙ යොධගතො සනෙතා පරිච්චාගමනං වජේ,
සා හි පුඤ්ඤත්තකා හුත්වා ත ව ජීවිතකාරණං.
 19. කථං දස්සාමි තං ගාමිං අපි කොටිං දදෙය්යි?
සාධුතං සම්මතං දුතං ධම්මරාජෙන වණ්ණිතං
 20. ත දෙමිති වචො සුත්වා කුපිතො දුට්ඨමානසො
ලොභාභිභුතො³ දුමමධො අතත්ථං පරියෙසති.
 21. සො තතො තුරිතො ගත්තා තිස්සං රාජානුපාගමි,
රාජානං උපසංකම්ම ඉදං වචනමවුචි:
 22. “අමහාකං දෙව ගාමමිති අත්ති ඉත්තිකුටුමේකා
තස්සා ගාමී ඝතං⁴ දුතා සද්දං බාරස තාමිසො”
 23. “ගච්ඡ තං යෙව ආතෙහි විමංසිස්සාමි තං අහං;
විමංසිත්වා ගහෙස්සාමි, යදි ඉච්ඡති මෙ මතො.”
 24. සාධුති පටිස්සුණිත්වා ආනිතා සා සවච්ඡකා
ආසනෙන පුරතො ධත්වා අපටිතා ගාමී රාජිතො.
 25. සුවණ්ණපානිං ආතෙථ පුරතො ගාමී වච්ඡකං
දුතාහි ගාමිං පස්සාමි බිරං වා යදි වා ඝතං.
 26. ගාමියා දුක්ඛමාතාය තං බිරං පරිචතතයි;
බිරං පචතතිතං දිස්වා දුමමතො ආසි බතතියො.
 27. රාජස්ස දුමමතං⁵ ඤාත්වා පුරිසො එතදවුචි:
“එසාව දෙව දුතතු, තා’ඤ්ඤස්ස හොති තං ඝතං.”
 28. සා භාජනං ගහෙත්වාන එතගෙට්ඨා හි ඔඞ්ඞිතං;
ඔඞ්ඞිතං පතනං පුරිතං⁶ භූමියං ජඞ්ඞිතං ඝතං;
 29. තං දිස්වා සුමතො රාජා සාධුකාරං පචතතයි
ධිතුකතං තමිති කාලෙ තෙසං ආයො [වයො අහු,
අග්ගට්ඨගණ්ඩං] දත්වා තං ව ගාමමදාසි සො.
 30. හතතුතො මකුටං දින්නං මහග්ගමණිමණ්ඩිතං.

2. H දඤ්ඤා K. දදිඤා. 3. K. ලොභානිතමො 4. K ඝටං.

5. A. B. දුමමුඛං. 6. K. හරිතං.

31. පුඤ්ඤපාපඵලං ලොකෙ ලහනති දිට්ඨධම්මිකං.
තස්මා පුඤ්ඤං හි කාතබ්බං පියං තං ධම්මපීතීනො

රාජා සබ්බානිසේසා තස්සා දුස්සතං දුස්සතං තං ව
ගාමසහස්සං ජනපදෙන, යං කිඤ්චි ධිතුපරිකාරං සබ්බං
තං අදුස්සි. සා පුත මහාදුතපතිතී ජාතා, තස්සා මරණ-
කාලෙ ඡදෙවයාතා පච්චුපට්ඨිතා, යථා චුල්ලී උපාසිකා
තථා විජාරෙතබ්බා, යාව “ගගනපථෙන පයාති සා පුසිස”
මිති.

තෙනතිංසනිමං වක්ඛු.

(34. මහාදෙවඋපාසකවක්ඛා.)

1. තමපණ්ණයීපමිති අජ්ඣාචිතිගාමකෙ¹
උපාසකො මහාදෙවො වසති සාධුසම්මතො.
2. පුබ්බතනඅපරතනාති සස්සෙ කාරෙති සො සදා
සස්සසම්පන්නිමාගම්ම වාහසහස්සකං, ලභී.
3. සො කාලස්සෙව චුට්ඨාය කම්මනතං පටිපෙකති
නියොජේත්වාන කම්මනතං පුත ගාමං නිවත්තති
4. බෙත්තතො සො නිවත්තනො නික්ඛු අට්ඨ අතාසවෙ
ආකාසෙනාගතෙ. දිස්වා නිලීනො සම්පරිකති.²
5. ඔතිණ්ණො තෙ සීතා භූමිං පාරුපිත්වාන විවරං
පතෙන ගජේසු කත්වාන භික්ඛාචාරං උපාගතා.
6. තුරිතො සො සරං ගන්ත්වා හරියං එතදබ්චි:
“එතෙ ආගන්තුකා භික්ඛු භික්ඛං තෙසං කරොති ති.”
7. සාධුති සා පටිස්සුත්වා යාගුං හත්තං සබ්බඤ්ඤං
තුරිතා එව ආහාරං බිප්පං අපචි තං බණේ.
8. ආචාරගොවරෙ යුත්තා බුබුපුත්තා සුසංවුතා
සපදානං වරිත්වාන ගාමතො නික්ඛම්හු තෙ.
9. උපාසකො මහාදෙවො ආගම්ත්වාන³ පච්ඡතො
පතෙන ගගෙත්වා අළුත්තං තෙ ආතෙසි සකං සරං.

1. A. B. භජ්ඣාචිති 2. සමෙට්ච්ඡති. (සබ්බේසු.) 3. K. අනුගන්ත්වාන.

10. සරං ගනඛාන තෙ සබ්බෙ නිසින්නා පටිපාටියා
යථානුරූපෙ ආහාරෙ පරිවෙසි උපාසකො.
11. සො භුඤ්ජමානෙ තෙ භික්ඛු ලෙබ්බො⁴ නිව්වහනතිකෙ
භොජනපරියොසානෙ තෙ භික්ඛු ඉදමබ්බවි:
12. යසම්. විහාරෙ වසථ භූමෙහ අට්ඨජනා පි තෙ
තසම්. විහාරෙ සංඝස්ස අට්ඨභික්ඛා දදමහං.
13. තෙ සලාකං ගහෙත්වාන නිකම්භිත්වාන භාමතො
වෙහාසං අබ්භුගගනත්වාන අට්ඨංසු අරියාලයෙ.
14. තෙ සලාකානි දින්නානි සංඝස්ස සන්නිපාතකෙ
සංඝෙ තානි සලාකානි යථාට්ඨස්සං පවත්තිතා.
15. එවං අට්ඨ අරහන්තා සදා ගච්ඡන්ති අබ්බරෙ
අනුකම්පමුපාදාය මහාදෙවං උපාසකං.
16. තතො සො සොමනස්සො'යං හට්ඨවිතොතා කතඤ්ජලී
හතතිකෙ උපසංකම්ම ඉදං වචනමබ්බවි:
17. "පකමුස්ස පඤ්චමිදිවසෙ සොළුස භොනතු හතතිකා,
සෙසානි දිවසා සබ්බෙ අට්ඨෙව එනතු සබ්බදා."
18. සංචච්ඡරන්ති සම්පන්නො ආගතාය පචාරණං
සංඝතො උද්දිසිත්වාන අට්ඨහත්තානි දෙති සො.
19. ඊදිසං දියමානස්ස වස්සානි ද්වාදසං ගතා
සංඛිප්පමානා තෙ සබ්බෙ ට්‍රිසිතා කිත්තකා ජනා?
20. වත්තාලීස සහස්සානි අඤ්ඤා චතුසහස්සකා
ජසතානිපි අඤ්ඤානි වත්තාලීස පුනාපරෙ.
21. එවං පුඤ්ඤානි කත්වාන දාහපති උපාසකො
අතිත්තරූපො පුඤ්ඤාති පුත්‍ර විනොසි තාවදෙ:
22. සුවණ්ණවණ්ණබ්බස්ස සොණ්ණපුපං කරොමහං
සුවණ්ණභූමිං ගනඛාන සුවණ්ණං ආහරෙය්‍යහං.
23. අදාසි දාහං අට්ඨමියං භොජනවජ්ජාදානානි ව
පසන්නවිතොතා සුමතො වසීභූතෙ අනාසවෙ,
24. සමුද්දමජ්ඣමොතිණ්ණො, තාවා භිජ්ජති අනන්තරෙ⁵
මනෙසු සබ්බමනුස්සෙසු එකො ප්ලවති උාමියා.

25. කුටුම්භයපුත්තනිසේසං පුණ්ණමයං පචාරණං
නිසිනේනා සංසමජ්ඣමිති ඉදං වාක්‍ය මුද්දරිසි:
26. එසො බො අවුසො දෙවො උදකෙ උප්ලව්‍යති⁶
ගව්‍යථ උඛරිනාන ආනෙථ මම සන්තිකෙ
27. ථෙරස්ස වචනං සුත්වා [දො වසී අමබරෙ ගතා
තං බාහාසු] ගහෙනාන අනෙසුං අරියාලයෙ.
28. සමමුඤ්ජනියසාලායං නිසිනේනා සො උපාසකො;
දෙවනම්භෙදෙ සකෙකාපි පචාරණ[දිනෙ තතිං
29. පටිසිත්වා] වෙතියසරං වන්දමානො ස පස්සති,
පටාකං තාමලිබ්බං ලබ්බිතං වෙතියාලයෙ.
30. දිස්වාන තාමලෙබ්බාති දෙවරාජ, සුජම්පති
පසාදබහුලො හුත්වා ථෙරං සො පරිපුච්ඡති:
31. [යාතිමාති] පටාකාති ලිබ්බතාමාති දිස්සරෙ,
මහාදෙවොති තාමෙන කුතිං සො වසතෙ තරො?
32. “සමුද්දමජේඛ චුස්සන්තං ගත්ත්වා භික්ඛු පනානස්සං,
සමමුඤ්ජනියසාලායං එත්ථ අව්‍යති සො තරො.”
33. තතො සො දෙවරාජෙන කුචෙරො පෙසිතො තද,
“පරිග්ගහෙත්වා ආනෙති තං දෙවං මම සන්තිකං.”
34. සාග්ගති සො පටිස්සුත්වා කුචෙරො වචනංකරො
පරිග්ගහෙත්වා ආනෙසී යෙන සො කිදිවිස්සරො.
35. දෙවං දිස්වාන දෙවිඤ්ඤ ආසතෙන නිමන්තගි
එකාසතෙ නිසීදිත්වා යථාවත්තං තු පුච්ඡති:
36. පුච්ඡිතො දෙවරාජෙන දෙවො ආචික්ඛි සබ්බසො,
තං සුත්වා සුමතො ඉඤ්ඤ ඉදං වචනමබ්බවි:
37. යං කතං කුසලං තුස්සං, යං පුඤ්ඤං පත කාහසී,
මම භාගං දදෙය්‍යසී, වෙය්‍යාවච්චං කරිස්සං’හං.
38. භාගො දිනේනා දෙවරාජ, තුස්සං ව අඤ්ඤපාණීනං;
අපායා පරිමුච්ඡන්තු අසුරා මානුසා ව තෙ.
39. යදි එවං මහාදෙව, ගණන තිස්සො අලාබ්බකා;
බණ්ඩං⁷ කත්වා නිසීදති; ගව්‍යාම තිදිවච්ඡයං

40. නිමිසනතරෙන සබ්බානි සරං අභිනිතාව නෙ,
නිණ්ඤානි⁸ නික්ඛන්තා [නික්ඛන්තා⁹ ලාබුකා නයො.
41. නික්ඛන්තමන්තාධානෙසු¹⁰ ලාබුකායො නයො නද,
උට්ඨිතා කුමභියො නිසෙසා නිපොර්සපමාණිකා.
42. එකා පුණණා සුවණණස්ස, පුණණා එකා කහාපණා,
එකා පුණණා ගකිසාලි, අකඛයං අමිතං ධනං.
43. “ඉදං ධනං මහාදෙව, දෙනි භුඤ්ජ් යථාසුඛං;
න ගච්ඡති ඛයං තුය්හං යාවජ්චං භවිස්සති.”
44. ඉදං වන්තාන දෙවිනෙදු දෙවස්ස පුරතො භිතො
සන්දිට්ඨිකං දුතථලං පකාසෙත්වා දිවංගතො.
45. එවං සො කුසලච්ඡන්දෙ සන්තොසාවගවෙනසො¹¹
පියො ච තරදෙවානං පියො ච ධම්මපිතිතො.

තතො පට්ඨාය මහාදුතපති ජාතො සන්තවායෙ සංඝස්ස
නිවිචරං අදුසි. යථා චුලලඋපාසකකථා තථා වින්ධායෙ
තබ්බානි.

වතුනතිංසනිමං වස්සු

(35. සුමනාය වස්සු)

1. ගාමනතු¹ විලලගාමස්ස ආසන්නෙ වෙතිපබ්බතෙ,
තස්මිං පබ්බතපබ්බායෙ වසනති ජනසාවකා.
2. යුත්තා යෙති සමාපතති සන්තතිකු භවතිතා
සංසාරභීරුකා යොගි ගාමං පිණ්ඩාය ආගතා.
3. සපදුතං වරිත්තාන කුලෙ පඤ්චසතෙපි තෙ
යථා ධොතෙති පනෙති² ගාමතො නිශ්ශතා පුත.
4. ගාමෙ වසනතියො තස්මිං මාතා ධිතා ව දුග්ගතා
නිස්සාය දුග්ගතසාලං ජීවනති උඤ්ඡවුත්තරියා.
5. සුමනා තාම සා ධිතා දිස්වා භිකු චිතිග්ගතෙ,
සංවිග්ගමානසා හුත්වා එවා විනෙතස්සි තාවදෙ:

8. A. B. බාණානි බණ්ඩාව.

9. A. B. පොත්තෙසු නාඨි.

10. K. ධනෙසු. 11. සද්ද ආසව්වෙනසො (සබ්බෙසු). 1. K. ගාමන

2. K. යථාධොතෙසු පනෙතෙසු

6. පරමකාරුඤ්ඤසම්පන්නා, තත්ථි මේදානි සන්තකං;
අකඤ්ඤා කුසලං පුබ්බෙ දලිද්දාගතමුපාගතා.
7. යං නුතාහං සකෙ කෙසෙ ඔරොපෙඤ්ඤා කෙවලං
ආපණේ විකකිණිසාමි; කතනබ්බං කුසලං මයා.
8. එවං සා සමච්ඡෙනාඤ්ඤා දලහං කඤ්ඤා මානසං
මත්තකෙ අඤ්ඤා ලිං කඤ්ඤා මාතරං පුත යාවති:
9. ධොතපන්නා ඉමෙ අමම, නිගගනා සන්ත භික්ඛවො,
අනුජාතාහි මං අමම, පුඤ්ඤං කරිසාම'හං ඉධ.
10. කරොහි පුතතිකෙ පුඤ්ඤං, මා භාසි හිං මමනාරා;
අනාරායං කරොනොහි අපායෙසු විපච්චති
11. මාතුයා වචනං සුඤ්ඤා ගත්තා සා අනාරාපණං
සකෙ කෙසෙ විකකිණිසා අධි [ලබා කභාපණේ.]
12. කභාපණේ ගහෙඤ්ඤා තුරිතාව ගෙයං ගත්තා
නිවහනාපෙඤ්ඤා තෙ භික්ඛු ආසනසාලං³ සමානසි,
13. නිසිදපෙඤ්ඤා තෙ භික්ඛු අත්තනාධිගතං⁴ ධනං
සත්තභාගං කරිකාන [යාවිත්ථ ච සරෙ ච සා]
14. එකභාගං සා රකිකා සමානෙඤ්ඤා සුබ්බතා
අනොසාලං ආහරිකා භික්ඛුනං උපනාමසි.
15. භික්ඛුනං උපනාමෙඤ්ඤා සුමනා තුට්ඨමානසා
දදමානා ච තං දානං ඉදං වචනමබ්චි:
16. උත්තමංගරුහෙ කෙසෙ විකකිණිසා දදම'හං
තං හෙතු හොතු හොගානං පච්ඡිමෙ මං භිතාය ච
17. තෙ භික්ඛු අධිවාසෙඤ්ඤා භික්ඛු නිසංගමානසා
ගාමතො නිකම්භිකාන අරඤ්ඤං පටිසිසුං තෙ.
18. තෙසු සන්තසු යො පෙරො තත්ථ මග්ගන්තරෙ භිතො
ආමනොඤ්ඤා තෙ භික්ඛු ඔවදනොහා ඉදබ්චි:
19. “ඉදං තෙ ආට්ඨසො පිණ්ඩං දිනා සුමනදරිකා
සිරසම් කෙසෙ ඡන්දිකා කිලෙසපෙඡ්ඡදතුට්ඨියා.
20. තාහං භුඤ්ජාමි තං පිණ්ඩං අපාඤ්ඤා ආසවකකයං;
අයං ච කාලො සම්පන්නො, එවං තුමො විජානථ.

3. K. ආසනසා

4. K. A. B. සත්තභාගකතං.

21. සතත සම්මමසම්පන්නා⁵ මේතනුචිත්තා සමාහිතා
කිලෙසවේෂදන්තාය අබ්බුසානං කරංසු නෙ.
22. තං භික්ඛං නික්ඛිපිත්වාන රුක්ඛමුලමුපාගතා
දුක්ඛස්සන්තං කරත්වාන සබ්බෙ භුංජිසු භොජනං.
23. භුත්තමතෙන්ව ආහාරෙ සුරුපා ආසි දුරිකා
අපපත්වා දිබ්බවණණං ව අතික්කාමෙසි මානුසං.
24. කායෙ වණණං, සිරෙ කෙසෙ, අංගපච්චංගසොහණං
පසස්සිත්වා දුරිකා තුට්ඨා මාතරං ඉදමබුචි:
25. රුපං පස්සාමි මෙ අම්ම, පච්චික්ඛං ඵලමිදිසං;
නිස්සංසං මහාපේරා අරහත්තං පාපුණිංසු නෙ.
26. තං සුත්වාන ජනා සබ්බෙ ආගන්ත්වා තං නිවේසනං
සමන්තා පරිවාරෙත්වා පසාදබහුලා අහුං.
27. අනුරාධපුරං ගන්ත්වා දෙවතා'කාසි සොසනං.
රඤ්ඤ ජන්තාබ්බන්ධාපි සාධුකාරං පවත්තසි.
28. තං සුත්වාන මහායොධො යොජේත්වා රථමාගතො.
විවිතිත්වාන තං තාරිං ඵකපස්සමති අද්දස.
29. ගහෙත්වා නිග්ගතො යොධො ආරොපෙත්වාන තං රථං
රාජයොග්ගාති විනෝතත්වා රාජානං උපතාමසි.
30. සුවණණවණණං සුමනං දිස්වාන පඨවිස්සරො
දිට්ඨංඛමමඵලං පත්තං තං දුතං පරිපුච්ඡති;
31. පුච්ඡිතා පඨවිඤ්ඤා ඉදං වචනමබුචි:
“කෙසෙ මෙ දෙව කප්පෙත්වා අදුසිං දුතමුත්තමං.”
32. තං සුත්වා සුමනො රාජා අත්තතො'කාසි ධිතරං;
මහායොධස්ස නස්සෙව දුතත්ඨස්ස අදුසි සො.
33. උත්තමංගරුහෙ කෙසෙ වික්කිණිත්වාන දුරිකා
ඛමමපිතිස්සිතං දුතං දත්වා ලබු'ත්තමං සිරිං.

සබ්බානිස්සමහාරාජා අත්තතො දුරිකාය විය දුස -
දුසිගණ - හණ්ඩකං අදුසි, දුසසනං, දුසිසනං, ගාවිසනං,
මභිසසනං යානසනං ගාමිසනං ව සහ ජනපදෙන, යං
කිඤ්චි ධිතු පරික්කාරං⁶ තං සබ්බං අදුසි. සා පන මහාදුත

පතිනී ඡාතා, තස්සා මරණකලෙ ජදෙවලොකයානානි
පච්චපඝිතානි. යථා චුල්ලිලපාසිකාවක්‍ර තථා විත්ථාරො-
තබ්බං “ගගනපථෙත පයානි සා සුසිං”ති.

පඤ්චනිංසනිමං වක්‍ර

(36. කම්බුබලපාසක වක්‍ර.)

1. දිසාවුගාමසාමනා ජනපදෙ සොකච්ඡිකො¹
කමමං කුබ්බනති තදීතිරෙ, ගාමොපි සොකච්ඡිකො.²
2. තස්මිං ගාමමිති තෙවාසි කංචුඬො තාම දුග්ගතො.
බෙතතමති තාලිවනතාරි³ තිණි වස්සානි වාපති
3. තානි සාලිති තිබෙතො වතමුලථලෙසිකො
සස්සකාලමති සමපතෙන බෙතනං සොධෙති සො තද.
4. සොධෙතො කෙවලං බාණුං සාබමනතිකකණ්ටකෙ,
අග්ගිං දතො ඝරං ගන්තො හරියං එතදමුචි:
5. පගෙව උට්ඨතිත්තාන බෙතනං ගච්ඡාමි සිසසා;
බිජං යාගුං ව ආදය බිජං ආතෙති තං තුලං.
6. සාච්ඡිති සා පටිසසුතො බිජං යාගුං ව ආදිය
ගච්ඡන්ති අනතරාමග්ගෙ වතනාරො භික්ඛු අඤ්ඤ.
7. භික්ඛු දිස්වාන [සා ඉතී සනත] විතෙන සමාභිතෙ
පසන්නමානසා හුතො එවං විතෙනසි තාවදෙ:
8. බිජනං බෙතනවුත්තානං අතෙකෙ අනතරාසිකා,
දකඛිණේයෙසු දින්නානං අනතරායො ත විජ්ජති.
9. යං නුත්තං ඉමෙ සාලි පටිත්තා[ත දදෙය්ඝං.]
අදතො දකඛිණේයෙසු දලිඤ්ඤානමුපාගතො.
10. තිමනෙතත්තාන තෙ භික්ඛු ඝරං ගන්තාන සා පුත
සාලිතං ඔදනං කතො දදන්ති ඉදමමුචි:
11. ඉද්දති දුග්ගතා; අමිහෙ පුබ්බෙ පුඤ්ඤං ත තො කතං.
වතමුලථලාභාරා මයං කප්පෙම ජීවිතං.

1 H. සොකච්ඡිකො. K. සො කච්ඡිකො. 2. K. සොකච්ඡිකො,
3. K. සාලිකෙතනමති වතනාරො.

12. නිණි වස්සාති'තාගතෙ වතස්ස සාලිතාලියො
බිජාතත්ථාය නිකඛිතතා පුඤ්ඤත්ථාය දදම'හං.
13. උගගහෙත්තාන තං පිණ්ඩං නිගගතා වතුරො ජනා
අරඤ්ඤං පටිසිත්තාන ආහාරං ආහරිංසු තෙ.

 14. තං පිණ්ඩං පරිභුඤ්ජිත්වා සංවෙගභයතජ්ජිතා
අධිංගමගහං භාවෙත්වා අරහත්තං ලභිංසු තෙ.
 15. කිලන්තකායො කංඛුඬො ඛුප්පිපාසාය පිලිතො
ආගන්ත්වා අත්තතො ගෙහං හරියං එතදබුචි:
 16. යාගුං බිජං ච මෙ භද්දෙ අරඤ්ඤෙ කිස්ස තාදිසි?
සොධෙත්වා බාණුකෙ දලෙහ බෙත්තං සුට්ඨු කතං මයා.
 17. ධරාකරොන්ති⁴ සා භිතා ජීවිතං අතපෙකඛිකා
භතතුතො වචනං සුත්වා වත්තමානං නිවෙදසි.
 18. තං සුත්වා සුමතො තුට්ඨො අනුමොදිත්වා තමබුචි:
මා භාසි, සුදින්නං දනං, බහුලා හොති දකඛිණං.
 19. යං අත්ථි සෙසකං කිඤ්චි යාගුං භත්තං ච දෙති මේ;
දුබ්බලො'හං පරිස්සන්තො, ඛුද්ද මං දනති භුසං.
 20. සා තස්ස වචනං සුත්වා විචිතිත්තාන භාජනං
ථොකං පරිත්තකං ලඬා'හාරෙන උපතාමි තං⁵
 21. සො භත්තං පරිභුංජිත්වා හරියං පුත පුළුච්ඡිති:
කිං බිජං තො ඝරෙ අත්ථි? වපසිස්සාමි බෙත්තකෙ.
 22. අත්තතා ඨපිතා පුබ්බෙ ලාබුබිජාති නිහරි,
ඉමං බිජං බෙත්තකෙසු ඔවපාහිති අබුචි.
 23. හරිත්වා තාති බිජාති බෙත්තසමං වපිතාති ච
පරුලහා තං බණං සබ්බෙ සාලිපුණ්ණථලා අහුං.
 24. නිගගතා තෙ දුවෙ සබ්බෙ පසිංසු හරිතං ඵලං;
කමබුඬො විමතිතො දිස්වා එකං ථාලෙසි තාවදෙ.
 25. තං දිස්වාන ඉමං බෙත්තං සබ්බාතෙදිසිකාති'මේ;
ථෙ ලාබුඬො ගහෙත්තාන තිස්සරාජං උපාගමි.
 26. රාජස්ස පුරතො ගන්ත්වා පණාමෙත්තාන අඤ්ජලිං
ථෙ ලාබුඬො පි දස්සෙත්වා ඉදං වචනමබුචි:

27. ඉමානි දෙව ලාබුති අජ්ඣ ඛිජාති රොපෙතා
අජ්ඣෙව සංවිරුලුතිතා අජ්ඣෙව ච ඵලනති හි.
28. සාලිපුණ්ණාති සබ්බාති ලාබුපක්කාති⁶ සබ්බසො
ඉමානි දෙව ගහෙතාන ආගතා පාදවන්දතෙ.
29. “තයා කම්බුධ නිං අජ්ඣ කන්ථ යං කුසලං කතං?
සන්දිඝ්ගං කම්මඵලං සම්පරායෙ ච පච්චති.
30. වතුතනං සීලවන්තානං දෙනි මය්හං පජාපති;
අහම්පි පච්ඡතො ගන්තා නං දුතං අනුමෙදිති.
31. තුය්හං කම්බුධ භිතෙසි⁷ මිති,¹ දෙමි ජතපදං අහං;
තුය්හං ච යාතු තාමෙත ගාමො ජතපදො ච සො.
32. පච්චා සාලිඛිජාති දතා තං දුතමුත්තමං.
රාජප්පසාදකං කතා අලඛිං ගාමමුත්තමං.

සඛාතිස්සමහාරාජා පිතිවෙගජාතො හුතා කම්බුධස්ස මකුටං අදුසි, හරියාය අග්ගමහෙසි-හණ්ඩකං, තං ච ගාමං සහ ජතපදෙන, සො ච මහාදුතපති ජාතො. යථා චුල්ලි-උපාසිකාය වස්තු තථා විත්ථාරෙතබ්බං “ගග්ගපථෙන පයාති සා සිසතර” මිති. කම්බුධස්ස මරණකාලෙ ඡදෙවලොකතො ඡ රථා ආගතා. තස්ස හරියා “අහං තාවතීංසභවතෙ නිබ්බන්ධස්සාමි” ති තාසිකං⁸ ගහෙතා මරිතා තභිං උපන්නාති.

ජනතිංසතිමං වස්සු.

(37. කාරපණ්ණදිත්ත වස්තු.)

1. ගිරිවායෙ¹ ජතපදෙ දීපමති තම්බපණ්ණියං
සමුප්පන්නො හයෙ² කමති සත්ත භික්ඛු සන්භායකා,
2. විසුඛසීලසම්පන්නා යුත්තයොගා සමාභිතා
හයාති තාති දිස්වාන වෙනියවාරිමනං කරා³.
3. ඵලං තෙ සම්චින්නතා යබ්බෙ ඵකග්ගමානසා
පත්තවිවරමාදාය පටිපන්නා මහාපථං.

6. K. ලාබුපක්කාති. 7. K. භිතොමිති. 8. K. නිමිත්තං.
1. A. ගිරිචාරාජ. K. ගිරිවාරෙ, H. ගිරිඤ්ජරා.

4. ගවස්මාතා ව තෙ භික්ඛු භික්ඛාචාරෙන දුක්ඛිතා
[බුප්පිපාසාය²] බීරකං පුපං³ පසයිංසු දුරතො.
5. එසො ගාමොති සඤ්ඤාය පුණ්ණවෙසිලුගාමකං.⁴
ගන්ත්වාන භික්ඛං චරිත්වා පසයිංසු ථෙරිකං තභිං
6. පච්චා කාරකපණ්ණං තං බාදිත්වාන ජීවති
සුඤ්ඤාගාමමති⁵ [සා ථෙරි. එකා චසති] දුග්ගතා.
7. තෙපි සත්තජනා භික්ඛු ථෙරියා පුරතො ඩීතා,
පත්තං බාරෙත්වා සත්තනනං පච්චාන අදුසි සා.
8. පුත පණ්ණං ව ගණ්හනතිං කණ්ඤසප්පො හි තං ඩසි,
තත්ථ කාලංකරිත්වාන පාටලිමති පුරෙ අහු.
9. චත්තාලීසාය කොටියො යස්ස සංවිජ්ජතෙ ධනං,
තස්ස සෙට්ඨස්ස ධිතත්තං උපගන්ත්වාන වසිති.
10. චතුසට්ඨිගාටුතා තෙ ථෙරියා පත්තභාරියා,
චතුසභිගාටුතා තෙ භොගාමමති භුඤ්ජරෙ;
11. ගාටුතෙ අට්ඨවීසෙසු පටටතෙ පුත භුඤ්ජරෙ;
එවං තෙ භොජනං භුත්වා සමුද්දං අතරිංසු තං.
12. චරන්තා අනුපුබ්බත ගාමෙසු නිගමෙසු ව
වස්සො සොලසමෙ පතොන සමපත්තා පාටලිපුරෙ.
13. දුබ්බණ්හකාලසමයෙ පාරාපිත්වාන විචරං
පතොන හත්ථෙසු කත්වාන පට්ටියා අන්තරාපණං.
14. පාසාදං අභිඤ්චා තාරී සබ්බංගසොහතා
[ජාලාති උක්ඛිපිත්වාන] පෙක්ඛතෙ අන්තරාපණං.
15. පෙක්ඛන්ති පෙසලෙ භික්ඛු දුක්ඛිණේයො පට්ටිජ්ජනෙ⁶
අභික්ඛමන්තො දිස්වාන පුබ්බජාතිං අනුස්සරි.
16. සා ධීතා'නුස්සරිත්වාන සකදුසිං විසජ්ජති:
“එතෙ භික්ඛු ගහෙත්වාන සරං ආතෙහි වෙට්ඨකෙ”.
17. සා දුසි තුරිතං ගත්ත්වා තෙ භික්ඛු ඉදමබ්බවි:
“හන්තො සෙසිස්ස ධීතායං නිමන්තෙති සකෙ සරෙ”.
18. “අමො ආගන්තුකා හද්දො, ඉදං පඨමදස්සනං;
තාමො කොචි විජාතාති; අජේච ඉධ ආගතා”.

2. A. වෙසිගාමෙ. 3. A. බුමං. 4. K. පුණ්ණවෙසිලුගාමකං.
5. K. සුඤ්ඤාගාරමති. 6. K. පට්ටිජ්ජතෙ.

19. නිවහනිත්තාන සා දුසි වහ්නමානං නිවෙදසි;
පුත පෙසෙසි තං දුසිං “ජාතාමිති භණාති තෙ”.
20. සාමිනිවචනං සුඛා දුසි පුත නිවහ්නසි
තෙ භික්ඛු උපසංකමම ඉදං වචනමබ්බුචි:
21. “තුලෙන භනෙත ත ජාතාථ; සා තුලෙන සුචු ජාතති.
තස්සා යෙවානුකම්පාය ආගච්ඡ්ථ නිවෙසනං”.
22. තෙ භික්ඛු අබිවාසෙඛා පච්ඡිඛා නිවෙසනං
ආසනෙසු නිසීදිංසු සබ්බෙ සත්තා පි තෙ ජනා’.
23. දඬා පණ්ණිතකං භත්තං පතෙත ධොතෙ සුනිසිතෙ
වහ්නමානං නිවෙදෙනති පරිපුච්ඡං ව පුච්ඡති:
24. “දුරතො ආගතා භනෙත, කච්ඡි මග්ගෙ ත දුක්ඛිතා’
සාසනං සකාසිභස්ස කච්ඡි දීපමිති දිපපති?”
25. “ජාතියා තරුණා’ සි ඛං, දුරඨං පරිපුච්ඡසි,
අමෙහ ව සුචු ජාතාසි, තං තො අකබාති පුච්ඡිතා’.
26. පවත්තාතිතකායමෙති චෙසිභාමෙ’ වසිං අහං
කාරපණ්ණං පච්ඡාන තං වො දතමදුස්ථං.
27. තුලනාකමපි පදඤාන යද්ද පණ්ණං ලුණාම’භං.
තද්ද ලුණන්තියා පණ්ණං කණ්ඨසප්පො මමං ඛසි.
28. තත්ථ කාලංකරිත්තාන නික්ඛිපිඤා කලෙබරං
ඉධ සෙට්ඨිකුලෙ ජාතා සබ්බකායසම්ඛිතී.
29. අලොණකං අබ්බුපනං පණ්ණං දඬා සුභුමිසු
ඉදං සුබ්බමහං පතතා; භොගානං තත්ථි උභතතා.
30. එවං පරිත්තකං දුතං දක්ඛිණේයොසු යං කතං
එලෙත විපුලං භොති සුබ්බෙතොති ඛිජ්ජකං යථා.
31. මග්ගඨා ව එලඨා ව සුබ්බෙතොති ජිනසාසනෙ
ධම්මපිතිපියං බ්බෙතං එත්ථ දිත්තං මහපථලං.

සා තෙසං භික්ඛුතං එකෙකස්ස වතුනාමිසුච්ඡවණ්ණ-
පුප්ඵාති බොධිව්‍යුත්තස්සාය අදුසි. චුණ්ණවාස - විලෙපන -
බ්බුප - මනොසිලාති, දීප - තෙල - පටාකාදීති ව දිත්තාති;
සකට්ඨරිත්තාති ව පාපේය්‍යාති මනුස්සෙති සහ පෙසිත්තාති.

7. K. සත්තප්පිතෙ ජනෙ, A B සත්තප්පිතා, ව තෙ.
8. K. චෙසිභාමෙ.

තෙසිං බොගිං වජ්ඣිකා පුතාගතානං යාවජ්ඣං උපසාන-
මකාසි. තෙපි සත්ත ජනා අරහත්තං පඤ්ඤා නන්තෙව
පරිනිබ්බාසිංසු. සාපි අතෙකානි කුසලානි කත්වා යාවතාසු
කං ධම්මා කාලංකරිත්වා සග්ගං ගතාති.

සත්තතිංසනිමං වස්සු.

(38. මිත්තතෝරසස වස්සු.)

1. දීපෙ කප්පිතලෙ¹ ගාමෙ විහාරෙ කප්පතිලකෙ²
මේත්තා විහාරාභිරතො [මිත්තතෝරො තභිං වසි³]
2. සො කාලසො ව වුද්ධාය සණ්ඨපෙත්වා කලෙඛරං
පත්තවිවරමාදාය පාවිසී සපදාකං.
3. සපදානං වරන්තසං සත්තවිත්තසං භික්ඛුතො
සමො අඤ්ඤාතරො දිස්වා පිණ්ඩපාතං අදාසි සො
4. තං ගහෙත්වාන සො ථෙරො විහාරංව නිවහනති.
[සුතඛි තත්ථ තං දිස්වා සුමු ගන්ත්වා'නු බ්බති.]
5. විවරං නික්ඛිපිත්වාන නිසීදිත්වාන ආසතෙ
භුඤ්ජමානොව සො ථෙරො පිණ්ඩං සොණාය නික්ඛිපි.
6. ථෙරසං පිණ්ඩං භුඤ්ජිත්වා බුප්පිපාසං විතොදාසි;
ථෙරෙ විත්තං පසාදෙත්වා පකකාමි යෙන පඤ්ඤං.
7. තං දිස්වා' ඤ්ඤාතරො පොසො පහාරං දෙති සත්තියං
කාලංකරිත්වා සා තත්ථ උපපන්නා පාටලීපුරෙ
8. වත්තාප්පිසා ව කොට්ඨො යසං සංවිජ්ජතෙ ධනං,
තසං සෙසිසං ධිත්තං උපගන්ත්වා පවසිති.
9. තමපණ්ණියදීපමිති සත්ත භික්ඛු සහායකා
වෙතියව්‍යුත්තාය සන්තෙ උත්තරාපථං.
10. වරන්තා අනුපුබ්බත ගාමෙසු ජනපදෙසු ව
වසො සොලසමෙ පතෙන සමපත්තා පාටලීපුරං.
11. පුබ්බණ්ණකාලසමයෙ පාරාපිත්වාන විවරං
පතෙන හන්තේ කරිත්වාන පටිඨා අන්තරාපණං.

1. H. K. කප්පනලෙ. 2. K. කප්පතිලකෙ 3. සබ්බෙසු උපකර.

4. K. සොණාය පිණ්ඩං බිපි

12. පාසාදං අභිරුභිඤා තාරි සබ්බංගසොභනා
ජාලාති උක්ඛිපිඤාන පෙක්ඛනෙ අනතරාපණං.
13. පෙක්ඛනති පෙසලෙ භික්ඛු සම්පන්නාදුරියාපෙඨෙ
දිස්වාන නිසමාගමම “දීපෙ සංවක්ඛකා ඉමෙ”,
14. පුබ්බජාතිං සරිඤාන සකදුසිං විසජ්ජයි:
“එතෙ භික්ඛු ගහෙඤාන සරං ආනෙති වෙට්ඨෙ”;
15. සා දුසී තුරිතා ගන්තවා තෙ භික්ඛු එතදබ්බවි:
“භනෙත සෙභිස්ස ධිතා’ යං නිමනෙතති සකෙ සරෙ”.
16. “අමෙහ ආගන්තුකා භද්දෙ, ඉදං පඨවදස්සනං;
තාමෙහ කොච්ඡි ජානාති, අජේච ඉධ ආගතා.”
17. නිවත්තිඤාන සා දුසී වත්තමානං නිවෙදයි:
පුත්ත පෙසෙසි තං දුසිං “ජානාතීති භණාති” තෙ.
18. සාමිනීවචනං සුඤා දුසී පුත්ත නිවත්තයි
තෙ භික්ඛු උපසංකමම ඉදං වචනමබ්බවි:
19. තුමෙහ භනෙත තජ්ජාඨ, තුමෙහ ජනාති සුඤ්ඤා සා,
තස්සා යෙවානුකම්පාය ගච්ඡ්ථෙතං නිවෙසනං.
20. තෙ භික්ඛු අධිවාසෙඤා පටිසිඤා නිවෙසනං
ආසනෙසු නිසීදිංසු සබ්බෙ සත්ත පි තෙ ජනා.
21. පණ්ණිතං භොජනං දඤා පතෙත ධොතෙ සුතිට්ඨිතෙ,
වත්තමානං නිවෙදෙනති පරිපඤ්ඤං ච පුච්ඡති:
22. “දුරතො ආගතා භනෙත, කච්චි මගෙහ ත දුක්ඛිතා?
සාසනං සකාසීහස්ස කච්චි දීපමති දිපපති?”
23. කච්චි අරොගො සුඛිතො කප්පිතලනිවාසිකො?
මමානුකම්පකො ආසි මිත්තකෝරො තතිං ගතො?”
24. “ජාතියා තරුණා’සි තිං, දුරඨං පරිපුච්ඡයි;
දීපං ච සුඤ්ඤා ජානාසි මිත්තකෝරං ච පණ්ණිතං?”
25. දීපෙ කප්පිතලෙ? ගාමෙ අගොසිං සුත්තං පුරෙ,
චරිතා නිගගතං මිත්තකෝරං තං අනුබ්බං’ හං.
26. භුඤ්ජමාතො ච සො ථෙරො මමං දිස්වා බුභුක්ඛිතං
නික්ඛිපි පුරතො පිණ්ඩං බීරහතනං සතෙලකං.

27. නං භුක්වා සුඛිතා ජාතා බ්‍රහ්මපාසං විනෝදං.
මනපපසාදං විපුලං අලංකාරං ථෙරසන්නකෙ.
28. ථෙරසා පිණ්ඩං භුක්වාන ආගවජාමි විහාරතො;
මං දිස්වා' ඤාඤාතරො පොසො පහාරං දෙති සඤ්චරියා.
29. තත් කාලංකරිත්වාන මුඤ්චිත්වා' හං අපායතො
ඉධ සෙට්ඨිකුලෙ ජාතා සබ්බකාමසම්භිති.
30. තද්‍ය සීලං න මෙ විණ්ණං, සඛා වාපි න විජ්ජති,
මනපපසාදමනෙතන' පතෙනාසම් විපුලං සුඛං.
31. යෙසං සඛා ව සීලං ව දෙය්‍යධම්මො ව විජ්ජති
දක්ඛිණේයෙසු දත්වාන තෙ තරා කිදිසා භවෙ?
32. මනපපසාදං සාධුසු දතං ව සීලභාවතා
තං බණංපි නිසෙවෙත්වා' ධම්මපිතිපියං ලභෙ.
33. මනපපසාදං සාධුසු දතං ව සීලභාවතා
තං බණංපි නිසෙවෙත්වා' ධම්මපිතිපියං ලභෙ.

ඉති සා තෙසං භික්ඛූනං එකෙකස්ස එකෙකතාලි-
සුවණ්ණපුප්ඵාති බොධිව්‍යුත්ථාය අද්දසි. වුණ්ණ - වාස -
විලෙපන - මනෝසිලාදීති, දීපතෙල - පාචාකාදීති ව අද්දසි.
සකට්ඨරිතාති පාථෙය්‍යාති මනුස්සෙති සහ පෙසිත්වාති.⁷

මහාගාමෙ පාවිතථාරෙ පබ්බතවෙතියෙ එකෙක පුප්ඵාති
ආරොපිත්වාති. සො [මනුස්සො] බොධියා ව පාටිලිපුත්තස්ස ව
අන්තරෙ අඤ්ඤාතරසම්මං ගාමෙ සෙට්ඨිකුලෙ ජාතො. සොපි
ජාතිස්සරො ජාතො. “ථෙරෙ තුමෙහ දඬුං ගවජ්ථා”ති තෙන
බහුජනා පවත්තිතා. තෙ [පි භික්ඛූ දඬුං ගතා. තෙහපි මහතා
සකකාරෙන සකකතා තෙ භික්ඛූ බොධිං ව්‍යුත්ථා පුප්ඵෙත්වා
ආගතා. සා තෙසං එකෙකස්ස තිව්වරද්දසි. මහාමිත්තනෙ-
රස්සපි තිව්වරං ව සබ්බං ව සමණපරික්කාරං ආතෙත්වා තෙසං
භික්ඛූනං හත්ථෙ දත්වා අඤ්ජලිං කත්වා මහතා සකකාරෙන
තමිපණ්ණේදීපං පෙසෙසි. අමනාකං ව වත්තමානං ථෙරසා
ආවික්කථ, තුය්‍යං මූලමනං පසාදෙත්වා තතිං උප්පත්තාති.

අභිනිංසනිමං ඛණ්ණි.

7. A. B. මනපපසාදං පත්වාන. 8. නිවෙසෙත්වා (සබ්බෙසු
9. යොජිත්වාති (සබ්බෙසු.)

(39. මහාචූළඋපාසක වක්‍ර.)

1. තමෙපණ්ණියදීපමිති රොහණසමිං ජනපදෙ
ශාමො කාකද්දවිනාම පාකටො රසසජ්ජකො¹
2. තං ශාමං උපනිස්සාය මහාචූළො උපාසකො
වපනෙ සබ්බසස්සානි සඤ්චයිත්වා බහුනි සො.
3. තස්ස ශාමස්ස තාමෙන ඤායනෙ සො උපාසකො
කාකද්දවි මහාචූළො දායකො කීර සො ඉති.
4. සබ්බසස්සානි සො සබ්බසස්සකාලෙ උපභිනෙ
වාහසහස්සාලාහෙන දෙනි දානං අමච්ඡරී.
5. එවං හි වතතමානස්ස වප්පකාලෙ උපභිනෙ
හරිත්වා සකටෙ ඛිජෙ රොපනත්ථාය වතනති.
6. එකො තස්ස නරො වෙරී අනත්ථපරියෙසකො
නිමිනොසි විතාරෙසු පඤ්චභික්ඛුසතානි සො.
7. ඉමෙ ච සකටා යුත්තා භික්ඛු ච ආගතා සරං;
භික්ඛු දිස්වාන සුමනො ආසනෙ පඤ්ඤපෙසි සො.
8. බෙහෙන වුත්තාන ඛිජානං අනෙකෙ අනතරාසිකා,
නිවත්තාපෙථ ඛිජානි පුඤ්ඤකෙතනෙන වපිස්ස'හං.
9. නිවත්තාපෙථ ඛිජානි සුක්ඛාපෙචාන අග්ගිනා
කොට්ටත්වා තණ්හුලං කත්වා භතතං රකෙචුමාරහි
10. රකිවිස්සට්ඨයාගුං ච සහ බාදනියෙහි ච
අද්දසි පඤ්චසතානං යාව භතතං ත සිජ්ඣති.
11. සො මුහුතෙනාන තං සබ්බං භතතං සිඛං සබ්බඤ්ජනං
දකඛිණොදකමාදාය ඉදං වාක්‍යමුදිරසී:
12. “වෙරිකො යො නරො මග්ගං අනත්ථං කාතුකාමකො
භික්ඛුසංඝං නිමිනොසි, තස්ස හොතු භිතං සුඛං.”
13. සකකච්චං ච සහත්ථං ච පරිවෙසි විචකඛණො.
භුත්වාන නිග්ගතා භික්ඛු සබ්බෙ පඤ්චසතා අපි.
14. මහාචූළස්ස බෙහතසමිං යක්ඛදෙවවතප්පති
සකසකානි ඛිජානි රොපසිංසු නිරන්තරං.
15. උය්‍යාපේචාන තෙ භික්ඛු භතතං දත්වා යථාරහං
දද්ධං බෙහතානි ගන්ත්වාන දිස්වා තුඨමනො'මුචි.

1. H. පංසජනපදංතං. A. පංසජනතං. 2. K. රකෙච්චිඨ.

16. සඤ්ඤිකං ඵලං ඵතං; සමපරායමිති කිදිසං?
සඤ්ඤිකං සමපරායං ව ලභතො පණ්ඩිතො තරො.
17. දෙවස්කන්ධානුභාවෙන තස්ස පුඤ්ඤබලෙන ව
තාති බෙතතාති සබ්බාති චිරාල්ලානාති සමන්තතො.

 18. සමපන්නසස්ස ජාතිතා සකථෙ සමපයොජ්ඣි.
තිකම් ගාමතො චූළො ගගෙත්වා බෙතනලායකො.
 19. වෙරිකො පුරිසො සො ව විහාරං ව සයං ගතො
භික්ඛුසහස්සං නිමන්තොසි මහාචූළනිවෙසනං.
 20. තාය සඤ්ඤය තෙ භික්ඛු සහස්සාති සමාගතා
පන්නාවිවරමාදය ආගතා යෙන තං කුලං.
 21. දිට්ඨමන්තොත සො ඤාතා ආසනාති සුපඤ්ඤපි;
තිසිද්ධපෙත්වා තෙ භික්ඛු යථාරක්ඛං අදාසි සො.
 22. දානං දත්වාන භික්ඛුනං සකකම්මකෙරති ව
සකටාති ව අදය බෙතනං ගව්ජනි ලාසිතුං.
 23. දෙවතා තාගයකන්ධා ව සබ්බෙ සමපිණ්ඩිතා තතිං
ලාසිත්වාන මඤ්ඤිතා ව සකථෙ පුරසිංසු තෙ.
 24. යොජේත්වා බලිවද්දෙ ව අනුසම්පාපසිංසු තෙ,
ආතෙත්වා අන්තරාමග්ගෙ චූළං දිස්වා³ බුච්ඡිංසු තො:
 25. “ඛඤ්ඤං ඉමං මහාචූළ, ආතෙම තව කාරණා,
ඝරං අමිහෙ තු දස්සෙහි, පුරසිස්සාම තං මයං,
 26. කොට්ඨාති පරිපුරෙම යන්නකාත’නි තෙ ඝරෙ”
දෙවතාගෙ’කතො හුත්වා ආගව්ජනි උපාසකො.
 27. කොට්ඨානං අට්ඨාරස හි ඛඤ්ඤෙහි පරිපුරස්සං
භුඤ්ජ දෙහි යථාකාමං යාවජ්චං න බීයති.
 28. ආපුච්ඡාම මහා [චූළ, මා පමාදං³ කරොති නිං;]
පුඤ්ඤති මා පමජ්ජාති දිස්වා සඤ්ඤිකං ඵලං⁴.
 29. ඵවං දෙවා ව නාගා ව අරහන්තා අනාසවා
සබ්බෙපි අනුකම්පනති ධම්මජිතිපභාවිතං⁴.

තතො සො දානපති ජාතො තිකකතනුං තමබපණ්ණි
දිපෙ [තබ්බසංඝස්ස නිව්වරාති] අදාසි. යථා චුල්ලි උපාසිකා
තථා විත්ථාරෙතබ්බං.

එකුනවතනාලිසතිමං වස්සු.

(40. කුන්‍යාකම්මාරසං වක්‍ය)

1. රොහණසම්මං ජනපදෙ මහාගාමොති ස්ඤ්ඤති;
සමාතිස්සමහාරාජා රජ්ජං කාරෙසි සො තද්ද.
2. තං ගාමං උපතිස්සාය සිප්පං ජීවති සාරදෙ¹
ලොහකොට්ඨකකුන්‍යොති කම්මාරො පාකටො වසි.
3. රාජා තං ආහරාපෙත්වා සුවණ්ණං තස්ස දාසයි
“ඉමං සුවණ්ණං කොට්ටත්වා ථාලං මය්‍යං කරොති හො”
4. එවං දෙවාති සො කුන්‍යො ගහෙත්වා තං සුවණ්ණකං
විකකිණිත්වා තං සබ්බං සුරං පීත්වා විතාසිතං.
5. රාජා කසම්මිදි දිවසෙ මනුස්සෙ පෙසයි තති.
“සුවණ්ණථාලමානෙති කම්මාරසං නිවෙසතා.”
6. තං සුත්වා තුරිතො භිතො හරියං ආණ්‍යෙසි සො:
දක්ඛකුරං² පව බිප්පං සුවණ්ණත්ථං ගමිස්සහං.
7. සො කාලස්සෙව උට්ඨාය හත්ථෙ කත්වාන භොජනං
සුවණ්ණභුමිං පත්ථෙන්නො පච්ඡිමඤ්චාරෙන තිකකම්.
8. ගච්ඡමානො ව වෙගෙන මග්ගෙ දිස්වා මහිරුහං
භොතතුකාමො තතිං හතතං රුකකමුලෙ නිසීදි සො.
9. එකො පෙරො අරඤ්ඤසම්මං වුට්ඨතිත්වා නිරොධතො
ගාමං පිණ්ඩාය ගච්ඡන්නො කුන්‍යාසං පුරතො ධිතො.
10. පෙරං දිස්වා සුඛමතො හට්ඨතුට්ඨො කතඤ්ජලී
පසාදබහුලො හුත්වා එවං විනොසි තාවදෙ:
11. මහාපෙරො³ අයං මය්‍යං ආගන්ත්වා පුරතො ධිතො
සුවණ්ණභුමිලාභස්ස අතෙකෙ අනන්‍යායකා
12. එවං සො සද්දතිත්වාන සුඛසීලස්ස භික්ඛුතො
අතඤ්ඤො භොජනං ‘ද්වයි විතතිපනෙතන වෙනසා
13. භික්ඛං පටිග්ගහෙත්වාන පෙරො තත්ථෙව භුඤ්ජි⁴
සෙසකං තං දාතුකාමො ඉදං වචනමබ්‍රවී
14. උපාසක තලාකං තු පවිසිත්වාන මජ්ඣිකො⁵
මහනතං පතනමානෙති; ඉදං භුඤ්ජාති සෙසකං.”

1. K. සාදරො 2. නග්ග කුරං (?) 3. මහාලාභො (සබ්බෙසු.)
A K. විතතමනෙතන, විපසසන්නන න (?) 5. A. B. භූජති
6. A. B. භූජිත්වා අවසෙසං තං, 7. A. B. පච්ඡතො,

15. ථෙරස්ස වචනං සුඤ්ඤා පටිසිඤ්ඤාන සො තදා
ගන්තො නලාකමජ්ඣංති පනතං නාලෙති අගගති.
16. මහනතං පොකකිරපනතං ජිනනමනතං ව පාණ්ණිකං
සුවණ්ණභාජනං ජාතං සපපභාසං මනොරමං.

 17. තං භාජනං ගහෙතොන සො ථෙරං පයිරුපාසති,
භුතභාවසෙසකං පිණ්ඩං නිකතිපි තස්ස භාජතෙ.
 18. පුඤ්ඤතිබ්බතනාථාලෙත පඨමං භුඤ්ජියතනතා,
ධොවිඤ්ඤා භණ්ණිකං කතො නිගගවජ තං සකං ඝරං.
 19. ඝරං ගන්තොන සො තත් නිසිදිතොන ආසනෙ
යථාභුතං කතං සබ්බං භරියාය නිවෙදයි.
 20. සා හට්ඨිතුට්ඨා මුදිතා සාමිකං ඉදමබ්බි:
“රාජානං දෙති තං ථාලං මුඤ්ඤාසි භයදණ්ඩනා”⁸
 21. වජෙත ඡාදයිතොන රාජස්ස පුරතො සීතො
අඤ්ජලිං පණාමෙතොන ථාලං දස්සෙසි සො තදා.
 22. ජලනත - අගතිසංකාසං ජාතිජමොතදපපභං
මහගස්ස පවරං දිස්වා තුට්ඨො රාජා ඉදමබ්බි:
23. ත මය්හං සුවණ්ණමෙතං, තුස්සං පි තත්ථ ඵදිසං;
විමතිතො’මති අහං කුනත, කුතිං ලබමිදං තයා?”⁹
 24. පුච්ඡිතො තිස්සරාජෙන අනුතතාසො අසංකිතො
යථාභුතං කතං සබ්බං අනුපුබ්බං නිවෙදයි.
 25. තං ලබං දිට්ඨාබමෙමත, පසනොතොමති⁹ අහං තයි;
භන්දිඅස්සෙ රථෙ ගාමං දෙමි ජනපදං ධනං.
 26. රඤ්ඤා දෙය්සං ධනං¹⁰ එතං, නිධිං අස්සාමිගොපිතං,
සමුද්දෙ ධීතභණ්ඩං ව සබ්බං පටිසති ඝරං.
 27. එවං අවිනතියං පුඤ්ඤං; ගුණවනොසු දකඤ්ඤා
සන්දිට්ඨිකං සුඛං දතො සමපරායෙ ව පවචති.
 28. ඉදං සුඤ්ඤා ව දිස්වා ව බුච්ඡිමනොතන ජනතුතා
සමපතනදකඤ්ඤායෙසු පරිච්චාගො පසංසිතො.
 29. එත්ථ භාගං කරිතොන අලභිංසු ව සමපදං;
ධම්මපිනිපියං ධම්මං අවසානෙ පුඤ්ඤාති.

8. A. B. භයවිවතා 9 පියොස්මි. (සබ්බෙසු.) 10) K. රඤ්ඤා
දෙය්සධනං 11. K. පසාමි. 12. A. B. කුම්පියස්ස.

සො තුනොපපතුති මහාදුතපති ජාතො, මහාවිහාරො ව
කාරාපිතො. තත්ථ ව'ස්ස බාරසසහස්සතිකඤ්ඤා පටිවසනති.
සබ්බො තෙතිකඤ්ඤා වතුති පච්චයෙති උපට්ඨාසි තිකතිතං.
සබ්බසංඝස්ස නිව්වරාති අදාසි. යථා චුල්ලිඋපාසිකාවන්තං
තථා වින්ධාරෙතබ්බං. තස්ස ලොහකොට්ඨකභූත කුමුමුඛියස්ස¹²
පුබ්බයොගො කපේතබ්බො: සො කීර පුබ්බජාතියා භිකඤ්ඤා
සුඤ්ඤා අභිගණං සමමජ්ජනො, බාහිරගතා වාලිකා
අනොකාරිකා සමමජ්ජනා කච්චරං ඡබ්බෙසි. තෙන කුසලෙන
අස්සාමිකං ධනං විජදතිති.

වග්ගාලිසන්ම. වස්සු.

(41. මාලෙය්‍යදෙව්‍යේර ව්‍යුත්ප්‍රසාද)

1. කම්මුවො¹ තාම සො ගාමො දීපමිති තම්බපණ්ණියං.
මාලෙය්‍යදෙව්‍යේරස්ස භිකුචාරානුකූලකො.
2. සො කාලස්සො² චුට්ඨාය ආදාය පත්තව්වරං.
ඔක්කිත්තවකඤ්ඤා සතිමා සපදානං අපකකම්.
3. සපදානං වරමානො සමපනො දුග්ගතං කුලං,
අතාථා කපණා ථෙරී උථංකයාගුමදාසි සා.
4. තයා දින්නක - තං යාගුං සිත්ථිට්ඨකම්ස්සකං,
තං ගහෙත්වාන සො ථෙරො පකකාමි යෙන පත්තනං.
5. ථෙරං දිස්වා දුට්ඨෙ භිකඤ්ඤා භිකුචං ආදාය ආගතො
පියංගුදීපවාසිනා තිස්සන්ධෙරෙන පෙසිනා.
6. දදමානෙසු තං භිකුචං දෙව්‍යේරො ත ගණහති.
ථෙරීං තං අනුකම්පනො තං යාගුං යෙව භුඤ්ජී සො.
7. භුඤ්ජීවා යෙව තං යාගුං පස්සනො දිබ්බවකඤ්ඤා
“සට්ඨිකපපාති තං පුඤ්ඤං අනුභොස්සති ථෙරීකා.”
8. ථෙරස්ස වචනං සුඤ්ඤා වසිභූතා අතාසවා
දදන්ති පිණ්ඩපාතං යෙ, තෙ භිකඤ්ඤා ථෙරමුචුට්ඨං.
9. “පරිත්තකං හි සජ්ජිට්ඨං දුබ්බිකෙබ්බ දුක්ඛාරං කතං;
ථෙරී සත්තතිකපපාති, භූමෙහ පස්සථ කිත්තකං.”

1. K. H. කම්මුවො.

10. ථෙරි සතනතිකප්පාති, තුමෙන පස්සථ කිත්තකං?"
ථෙරො පරිත්තකං පස්සි, තුමෙන පි ච පරිත්තකං;
පුඤ්ඤං අසීතිකප්පාති ථෙරිකා අනුභොස්සති
11. *එතෙ පන දුවෙ භික්ඛු ථෙරං පස්සිය රෙවතං?
පුච්ඡිංසු උපසංකම්ම විමතිචෙජ්ඣනස්සිකා:
12. *මාලෙස්සදෙවථෙරො හි සභිකප්පාති අද්දසි.
මයං සතනති කප්පාති? අසීති ධම්මගුත්තිකො?
13. *සබ්බෙව සකසඤ්ඤාය පස්සන්ති ථෙරිභොගිකං.
මයා නිං පුච්ඡන්තො බුද්ධි තුමෙන පස්සථ කිත්තකං?
14. *"ථෙරො පරිත්තකං පස්සි, තුමෙන පි ධම්මගුත්තිකො;
පුඤ්ඤං නට්ඨිතිකප්පාති ථෙරිකා අනුභොස්සති:
15. එතෙ පන දුවෙ භික්ඛු පටිස්සිත්තාන සාගරං
තාගඤ්ඤරම්පි පුච්ඡිංසු දකවාසිං මහිසිකං.
16. තෙසං සුත්තාන සො ථෙරො කෙලාසං තෙ ච පෙසසි
"අමහාකං සාමණෙරොපි සො තුමහාකං කථෙස්සති
17. සාධුති පටිසුණ්ණිත්තා ගන්ත්වා කෙලාසපබ්බතං
යථානුපුබ්බං තං සබ්බං සාමණෙරස්ස භාසරෙ.
18. සබ්බෙභිසං වචනං සුත්තං සුඛඤ්ඤානො විවතඤ්ඤානො
මුත්තනං පච්චචෙකතිත්තා ඉදං වචනමබ්බුති:
19. අප්පමෙස්සං අසංඛෙස්සං ලොකතාපේත වණ්ණණිකං.
තුමහාක මච්චස්සො එතං; අපරම්ඃ¹ විජානථ:
20. යං කිඤ්චි ධම්මිකං දුතං සුඛවිතොතන ජනතුතා
ගුණාධිකෙසු දිත්තං වා පරිමෙතුං න වට්ඨති.
21. ගුණාධිකෙසු යං දිත්තං, තං දුතං විපුලපථලං
තස්මා ධම්මපිති දෙවො අසංඛෙස්සංති භාසති

එකවතගාලිසතිමං වස්සු.

* H පොළකෙ ඉමා ගාථා නදිස්සන්ති. අඤ්ඤාඤ්ඤා දුඨගාමිණී
වස්සස්මි. දිස්සන්ති. 2. A. B. දෙවකං. 3. H. තුමහාකං මහබ්බසෙකං.
4. A. B. අපරම්පි.

(42. දුඨගාමණීරඤ්ඤ වක්ථු.)

1. අනුරාධපුරෙ රාජා අභයො දුඨගාමණී
චතුර්විංශකි වසානි රජං කාරෙසි සො තති.
2. එවං රජං කරොන්නස්ස බරො ව්‍යාධි සමුච්ඡිනො,
උපභිනෙ ව මනුස්සෙ ඉදං වචනමබුචි:
3. “මහාවිහාරං මං තෙනා මජ්ඣේකි සෙය්‍යං කරොථ මෙ,
*වාමපස්සෙ ව පාසාදෙ මහාථුපො ව දකඛ්ඤේ.
4. මරිචචට්ඨිපුරතො නිපන්නො දුඨගාමණී
දකඛ්ඤං පරිවත්තන්නො ථුපං පස්සති උත්තමං,
5. වාමෙන පරිවත්තන්නො පාසාදං පස්සි සොහතං.
මඤ්චකෙ සො නිසීදිත්වා පස්සති පුරතො යද,
මරිචචට්ඨිවිහාරං පස්සති අරියාලයං,
6. තෙන ව සමයෙන හි අභයො ථෙරපුත්තකො
අනුරාධවිහාරමති වසති රොහණමිති සො
7. දිබ්බෙන චක්ඛුතා දිස්වා නිමුජ්ඣත්තාන භූමියං
උසස්සිකෙ ධිතො රඤ්ඤෙ ආසතෙ ව නිසීදි සො.
8. [නිසීදිත්තාන සො ථෙරො] අස්සාසෙන්නො ඉදබුචි:
“මා භාගි ත්වා මහාරජ, කුසලං තෙ බහුං කතං;
9. සුක්කරංසීච සුඛන්නො, සංඛරංසීච පණ්ඩුරො,
චන්දසුරියා ව භාසන්නො බුඬථුපො අයං ධිතො.

*ඉතො පඨාය නිච්චයගාථා H. K. පොත්කෙසු න දිස්සන්නති.
මහාවංසෙ විහාරකථා එවං දබ්බිතා:

[ගෙලඤ්ඤපුච්ඡිතත්ථාය ආගතා භූ තතො තතො
ජන්නවුතිකොට්ඨියො භික්ඛු තස්මිං ආසුං සමාගමෙ
ගණසජ්ඣායමකාරං වග්ගබ්බෙත භික්ඛවො
ථෙරපුත්තාභයන්තරං තත්ථා’දිස්වා මහිපති
අභිසිසමහායුඛං යුජ්ඣින්නො අපරාජයං
යො සො ත පච්චුද්ධන්නො මහායොධො වසී මම
මච්චුසුඛමහි සමපන්නෙ දිස්වා මඤ්ඤෙ පරාජයං
ඉදති සො ව තොපෙති] අභයො ථෙරපුත්තකො
කරිඤ්ඤදියා තිරෙ වසන්නො රොහණමිති සො

10. *හිමවනොව කෙලාසො වෙජ්‍යනොව [නන්දන
මෙරුකුවොව ජොතනො පාසාදෝ¹ යං සීතො ඉධ.
11. *තෙවිජ්ජ-ජලභික්ඛාදානං පඤ්චාභික්ඛාදාන මාලයො
මුරිවච්චිවිහාරො අයං තෙ පුරතො සීතො.

 12. භික්ඛුනං සතසහස්සං භික්ඛුනීනං සතුතකං
තිව්වරං තයා දින්නං මහග්ගං සුඛසම්පන්නං.
 13. එතෙ වඤ්ඤා ව බහුකා කුසලා සංචිතා තයා
මනපපසාදං කන්ධාන සරාහි¹ නිං තරාගිප.
 14. පෙරස්ස වචනං සුඤ්ඤා රුජ්ඣ පච්චත්තුභාසති:
අනුස්සරාමි තං දුතං යං දින්නං අත්තතා පුරෙ.
 15. එතං ත දුක්ඛකරං මය්‍යං රජ්ජං ලබාන යං කකං
පවාසමිති² දළිඤ්ඤාන යං දින්නං තං සුදුක්ඛකරං.
 16. පුබ්බෙ කුමාරකාලමහි පිතා මං පරිභාසති;
උපසාකං ගතෙත්වාන මලයං පාවිසිං අහං.
 17. මලයෙ කංගුගාමමහි [කංගුපබ්බතපස්සතො†
රුක්ඛමුලෙ නිපජ්ජන්නං ත මං කොචි විජානති.
 18. පෙරො මාලෙයාදෙවො ව පෙරො ව ධම්මගුත්තකො
ධම්මදින්නො ව සො පෙරො, ව්‍යග්ගජෙරො ව මානිකො³.
 19. වත්තාරො ව මහාපෙරා ආගතා පුරතො සීතා
අතාගතං සම්පසිත්වා අනුකම්පකචෙතසා.
 20. තජෙත්වා දුග්ගතා ඉත්ථි පොනතිනන්නතිවාසිති
කංගුතං ලාබුං පුරෙත්වා බෙත්තං ගවජති වාපිතුං,
 21. කණ්ණකො ඔමුඤ්ඤිත්වාන සීහකුණ්ඩලමුත්තමං
පාසාණේ කොට්ඨිත්වාන අද්දසිං තාය ඉත්ථියා.
 22. සා මය්‍යං ලාබුකෙ කංගුං අද්දසි එකතාලිකං,
තාති කංගුති කොට්ටත්වා දකභත්තං අකාසනං⁴.
 23. අථ වත්තාරො පුරිසා ජාතිත්වා තංබණේ මමං
දඤ්ඤං ව මංසඤ්ඤා පණ්ණාකාරං සමානසුං.

* H පොත්තකෙ නවිජ්ජනති. † එත්තත්තරෙ කතිපයා ගාථා
ඉධාගතා දිසස්සති පුරිමවත්තො 1. K. සංගති 2. K. යං දුතං හි.
3. K. සො ව පෙරො ව මානිකො. A. B. යොගජෙරො උගොපි තෙ
4. අද්දසනං (සබ්බෙසු). 5.* K. මානිකො ව

24. තං සබ්බං එකතො කතා පවාමි තුරිතො අහං,
වණ්ණගකිරසුපෙතං ජතං මයං මතොරමං.
25. චතුත්තං හත්තො පතො ගහෙත්තාන අහං තද
පුරෙත්වා උපතාමෙසිං හඬතුඬො කතඤජ්ජි.

 26. මම දුතං ගහෙත්තාන දෙවතෙත්තො මහාවසී
ධම්මගුහෙනාපි ථෙරො ඤෙ වෙහාසං පකකම්භු තෙ.
 27. ථෙරොපි ධම්මදුහෙනා ච ව්‍යග්ගතෙත්තො⁶ උභොපි තෙ
පඨවියං නිමුජ්ජංසු උදකෙව නිමුජ්ජනං.
 28. එතං දුතං තද දිත්තං අජ්ජ මෙ විය දිස්සති;
ඉමෙසං පත දුතානං පුරතො මම නිඬති.
 29. ඉදමපි අධිකං දුතං පුත පස්සාමි සංගාමෙ
නිස්සෙත සඬං හණ්ඩිත්වා පරාජිත්වා නිරන්තරං.
 30. යොධෙහි අනුබ්බකිනො පත්වා මාපිතපබ්බතං
නිස්සො නිවන්ති තත්තෙව, අහමපි වතම'ජ්ඣගං.
 31. වතමජේඤා තු යත්තාන⁷ චුපපිපාසාය පිළිතො;
නිස්සො අමචෙවා අත්තතො, හොත්තකාමො අහං තද
 32. සංගාමං පටිසන්තස්ස සත්තබ්බෙත්තපරාජයෙ⁸
සරීරධාරණං කිඤ්චි ආහාරං විචිතිං ඉධ
 33. මම සො වචනං සුත්වා නිස්සාමචෙවා ඉදබ්‍රවි:
“මමෙව හණ්ඩිකො⁹ අත්ති, හොජනං භුඤ්ජ සාමික.”
 34. “සාධු, තං හොජනං සමම චතුභාගං කරොති ත්වං;
[චතුභාගං කරිත්වාන] ආතෙහි මම සන්තිකෙ
 35. චතුත්තං එකභාගං මෙ,” තහිං ආදාය¹⁰ උභිතො
තං භාගං හත්තො කතා අස්සුතෙනො රුදමමුඛො
 36. සොකසන්තත්තහදයො එවං මනෙතස්'හං තද
[යතො සරාමි අත්තානං]; යතො පතොතාසමි විඤ්ඤනං,
අදත්වා දකඛ්ඤෙය්‍යසු තාහිජානමි භුඤ්ජනං,
 37. මම සංකප්පමඤ්ඤාය පියංගුදීපවාසිකො
වසී වෙහාසයා'ගමම අඬාසී පුරතො මම.
 38. තුඬො'හං තං පණමිත්වා¹¹ [තං දිස්වාන මහාවසීං]
ඤෙ භාගෙ එකතො කතා දුතුකාමො සහත්තො

6. K. මානිකො ච 7. K. පත්තාන 8. K. සහතිකණ්ඩ —

9. K. හණ්ඩිකො 10. A. B. බාහිරහසං ච. 11. පණමෙත්වා (සබ්බෙසු)

39. තිස්සාමචේවා පි නං දිස්වා සකභාගං තභිං බිප්පි¹²;
අස්සොපි සීසං චලෙසි, තස්ස භාගමප්භං බිප්පා.¹²
40. සො නං භීකං ගහෙකාන බුඛපුත්තො විචකිණො
අබ්බුග්ගන්ත්වාන වෙහාසං අඨාසී අරියාලයෙ.
41. තෙරසන්නං¹³ සහස්සානං පරිවෙසි යදිච්ඡකං.
පුත පතනං පුරෙකාන පෙසෙසි මම සන්තිකෙ.
42. නං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජිතා සබ්බෙ යෙව තයො ජනා
පතනං සුඛොතං කතාන තත්ථෙව පුත පෙසිතො.
43. එවං දුතං පුරෙ'දුසිං ජීවිතෙ අතපෙකකිකො
සංකටෙ පරිවතනනො බුප්පිපාසාය පිළිතො.
44. ගණ්ණතතමෙ බුඛවරස්ස සංසෙ
ගුණ්ණපභාරෙ¹⁴ සුගතස්ස ජාතෙ
සත්තං සීලගුණ්ණපපතො පි
අනෙත පාතෙත පසන්නවිතො.
45. එතාති පුඤ්ඤති අතපපකාති
බහුති සෙඨාති මයා විතාති;
සබ්බාති එතාති අතිකකම්මා
මුඛෙ සිතං දිස්සති භාගදුතං.
46. තං භාගදුතං සමනුස්සරනො
ගච්ඡාමි සො'හං තුසිතං සුරමමං;
යත්ථ සිතො සො අජිතො මහෙසී
අතාගතෙ හෙස්සති' කංඛජේදෙ.
47. එවං සො අධිගතො පනඨවිතො.
තං පුඤ්ඤං ජිනවරසාසතමති ගන්ත්වා (?)
තං දෙහං කිම්කුලසංකුලං වජ්ඣා
සග්ගං යාති වරරථමාරුහිතා.
48. දළිඤ්ඤාලෙ යං දින්නං දකඛිණෙස්සෙ ගණ්ණතතමෙ
බමමපිතිපරො දෙවො සො නං දුතං පසංසති.
49. ඡන්නං ව දෙවලොකානාං රථානං උත්තමෙ ගතො
-

(43. භණ්ඩාගාරික නිසාමව්ව වක්‍ර.)

1. අහු අතීතෙ අඛානෙ දීපමිති තමෙපණ්ණේයෙ
අනුරාධපුරෙ රමෙම කුලං ධනසම්බකං.
2. නසමිං යෙව කුලෙ ජාතා සත්ත පුත්තා මහබ්බලා;
එකා ව භගිනී තෙසං එවං අභජතා තදා.
3. භයත්තයෙ සමුප්පනෙන අවසෙසා මතා තතිං;
මාතා පිතා ව සමහත්තා අමච්චා ව සහායකා.
4. තං කුලං පටිසිත්වාන ගුත්තවිතෙනා සුපෙසලො
ථෙරො අඤ්ඤතරො තත්ථ භික්ඛං සො භුඤ්ජතෙ සදා
5. තං කුලං තස්ස ථෙරස්ස උපඨාතං චිරං කරි.
කදචි කාලදෙසෙන භයත්තයෙ සමුභිතෙ
6. සකලො සිහලො දීපො සභීයොජනවිත්තො
රොගදුබ්භික්ඛහයෙහි පිළිතොව තදා අහු.
7. යං තෙසං සඤ්චිතං ධඤ්ඤං දුබ්භිකෙහිත ඛයං ගතං
ආහාරත්ථාය' භිණ්ඩනතා මලයං තෙ උපභිතා.
8. එතෙ ව භාතිකා අභ ජතා භයඋපද්දතා
ථෙරං ව පුරතො කතා පටිසිංසු මහාවතං.
9. මලයං පටිසිත්වාන වතෙ සාලාය ආගතා¹
ථෙරස්සාලයතං දතා රුක්ඛමුලෙ [වසිංසු තෙ ?
10. වතස්මිං විවිතිත්වාන මූලානි ව එලානි ව]
ථෙරස්ස පඨමං දතා පච්ඡා භුඤ්ජංසු තෙ තදා.
11. එවං හි වත්තමානානං වස්සානි ආදසා ගතා
වතමූලඑලාදතං² පොත්ථිවොලනිවාසිතං.
12. පරුලහතබලොමා ව කිලිඨඵරුසා ව තෙ
කිසපණ්ණිහි ගතොති පෙතරුපාව භිංසතා.
13. එවං තෙ එකතො හුත්වා විවරන්ති මහාවතෙ
එලමූලානි මගහත්තා ආහාරත්ථාය භොකඛිතා³
14. තෙ භිංසතෙ පෙතසමෙ දිස්වා අඤ්ඤතරො තතිං
භිතො උත්‍රස්තහදයො පොත්ථිං ඕහාය ධාවි සො.

1. K. සාලා හි යා කතා 2. එලාදීතං (සබ්බෙසු) 3. K. භොජනා

15. තෙ තං පොතීං ගහෙතාන භගිනියා අදංසු තෙ,
කුවෙලො අපට්ඨිජ්ඣනො මාතුගාමො න සොභති.
16. සා තං පොතීං නිවාසෙතා නිසින්නා අත්තතො සරො,
පේරො පිණ්ණොලභිකතාය ආගන්තා පුරතො සීතො.

 17. පේරං දිස්වාන සා තුඨා තං පොතීං පරිවත්තති;
පුත්ත වොලං නිවාසෙතා පොතීදුතං අකාසි සා.
 18. [දතා පේරස්ස තං] පොතීං නිගන්තා සකගෙහතො
භාතාතං භග්ගිතාය ගුමිමජ්ඣෙකි නිපජ්ඣ සා.
 19. කප්පං කතාන තං පොතීං නිවාසෙසි විවකකිණො,
නිවාසනං කර්තාන විපස්සනො නිසිදි තො.
 20. ["අහො] සුදුකකාරං වත අකාසි අජ්ජ දුරිකා"
වතමජ්ඣෙකි දුට්ඨො ව අනාපුච්ඡා ව භාතරො."
 21. පුට්ඨජ්ඣස්ස තං පොතීං න යුත්තං පරිභුඤ්ජිතුං
ආසවකතමප්පතො තාහං උඨෙමි ආසතා.
 22. එවං සුචිත්තං කතාන සීලසුභිං අවෙකති,
පරිසුඛසීලො සො පේරො අරහත්තමපාපුණි.
 23. දෙවරාජා විදිත්වාන දෙවදුස්සං මතොරමං
පසිබ්බකෙ පකඛිපිතා ආගතො තාය සන්තිකෙ.
 24. ආගන්තාන තතො සකෙතා තං දුස්සං සපසිබ්බකං
උස්සිසකෙ නිකඛිපිතා⁴ පකකමි තජ්ඣං වතං.
 25. භගිනීං තෙ අපස්සන්නා භමන්ති සබ්බසො දිසා;
තෙ මගගමානා තං තාරිං අඤ්ඤාං ගුමිඅත්තරෙ.
 26. ලභිත්වාන තතො සබ්බෙ පුච්ඡන්ති තං සමන්තතො
"කිස්ස භිතා'සි භගිනී? නිලිතා කිස්ස කාරණා?"
 27. සයනා⁵ වුඨ්භිත්වාන පුඨා ව්‍යාකාසි භාතුතං
අනුපුබ්බං යථාභුතං වත්තමානං තීරන්තරං.
 28. තං සුත්වා සුමතා සබ්බෙ සාධුකාරං පවත්තස්සං,
සාධුකාරං පවත්තෙතා තං පස්සන්ති පසිබ්බකං.
පසිබ්බකං ගහෙතාන⁶ භද්දා⁷ මුඤ්ඤිංසු බකිතං;
මොවෙතා සාටකං දිස්වා පුත්ත තස්සා අදංසු තං.

4 A, B. ධරෙතාන. 5 A, B සං. ව 6. K. පසිබ්බකං
පසිබ්බකං. 7. K භද්දා.

30. දින්නාය පුත අඤ්ඤාසි තතිං. දිස්සති සාටකං.
ත ගච්ඡති බයං කිඤ්චි භියොසො ව පච්ඤති.
31. තෙ හඬතුළා සුමනා පුච්ඡන්ති හගිතිං තද,
හඬෙ තෙ කෙනිදං දින්නං? කුතිං ලඛං පසිබ්බකං?
32. ථෙරස්ස පොත්ථිකං දත්වා නිපන්නා'හං හයට්ඨනා;
ඉමං ඉදුති පස්සාමි, යදි මං සද්දතිස්සථ.
33. නිස්සංසයං ඉදං හඬෙ දෙවදින්නං පසිබ්බකං,
සන්ද්ඪිකං ඵලං ලඛං යං දින්නං දුතමුත්තමං.”
34. තිව්වරාති ථෙරස්ස පරිපුණ්ණමකංසු තෙ;
පච්ඡා කුච්ඡිතවොලාති⁸ ඡබ්බිත්වා පාරුපිංසු තෙ.
35. දෙවදුස්සාති ධාරොත්වා සබ්බෙ තෙ අඬ භාතිකා
පුරතො කත්වා තං ථෙරං නිවහතිංසු සකං සරං.
36. තස්මිං යෙව ව දුබ්බිකෙහි අඤ්ඤා භික්ඛු සුපෙසලො
භික්ඛං චරිත්වා තාලත්ථ සකලං තං පුරුත්තමං.
37. තිස්සො පස්සති තං භික්ඛුං රිත්තපත්තං චරත්තකං
පස්සිත්වා තං සරං ගත්ත්වා හගිතිං ඵතදබ්බි:
38. යදි අත්ථි සරෙ කිඤ්චි යාගු - බජ්ජක - භොජනං
බිප්පං ආතෙති මග්ගිත්වා තාලදුතං කරොමහං.
39. “සහස්සමුලරතනං ඉදං අත්ථි භි භාතික,
ඉතො පරං සරෙ තත්ථි පාතං බ්‍රහ්මජන - භොජනං.”
40. රතනං⁹ සො ගගෙත්වා කුසලත්ථි විවක්ඛණො
කුලා කුලං චරිත්වා ත අලත්ථ කිංචි භොජනං,
41. සහස්සමුලං සො පීසං භොජනං තස්ස ආහරි,
භොජනං සො ගගෙත්වා භික්ඛුස්ස උපතාමසි.
42. පටිගගගෙත්වා තං භික්ඛං සො භික්ඛු භාවිතින්ද්‍රියො
අභුඤ්ඤිත්වා සටෙත්වා අරහත්තමපාපුණි.
43. අරහත්තං පත්තං ඤාත්වා රඤ්ඤා ඡත්තමහි දෙවතා
හඬා තුළමනා හුත්වා සාධුකාරං පවත්තසි.
44. සාධුකාරසද්දං සුත්වා සධාතිස්සො ඉදබ්බි:
දෙවතෙ, කස්ස තුළාසි? කස්ස දුතං පසංසසි?

8. K. කුටෙකවොලාති. A. B. කුසෙක-වොලාති. 9. A. B. භිදුතං. K. සාජනං.

45. ඉමසමිං හි පුරෙ රාජ, තිස්සො තාම උපාසකො
විකකිණ්ඩා සහස්සග්ගං භතතං භික්ඛුස්ස සො අදා.
46. තස්ස භික්ඛුස්ස පිණ්ඩමති සංවෙගො ආසී වෙනසො
සංවිගමාතසො හුතා තංඛණෙ අරහා අහු.
47. තස්ස දාතෘනුභාවෙන ථෙරස්ස විරියෙන ච
දවින්නං¹⁰ දිස්වා හඬතුඬා සාධුකාරං පවත්තසිං.
48. තං සුතා තුරිතො රාජා තරං පෙසෙසි පණ්ඩිතං
“විවිතිකාත තං තිස්සං ආතෙති මම සනතිකෙ.”
49. [සො තරො තුරිතො ධාචි විවිතිකාත ආතති;
තමාගතං ච දිස්වා තිස්සරාජා ඉදබ්බි:
50. “කතපුඤ්ඤා තුවං තිස්ස, පුඤ්ඤභාගං දදාහි මෙ
භණ්ඩාගාරිකකමමං ච කරොති මම සනතිකෙ.”]
51. තුස්සං ච සබ්බසත්තාතං පුඤ්ඤභාගං දදාමහං
භණ්ඩාගාරිකකමමං ච කරොමි තච සනතිකෙ.
52. තස්ස තුඬො මහාරාජා හත්ථි [අස්සරථාදිකං]
භොගං සුචිපුලං දතා ධනං දාසී අතපපකං.
53. භණ්ඩාගාරිකතිස්සොපි ලභිතා ඨාතමුත්තමං
ත්භාතුකාමො බති ගත්තා ත්භාතතිත්ථෙ උපසිතො.¹¹
54. එතෙ බො තමති සමයෙ සබ්බෙ තෙ සත්ත භාතිකා,
භතිතීං පච්ඡතො කතා පවිසිංසු පුරුත්තමං.
55. පවිසමාතං තං දිස්වා තිස්සො සො භණ්ඩාගාරිකො
පටිබ්බවිනෙතා හුතා තං භරියත්ථාය යාවති:
56. “සබ්බසං පච්ඡතො යාති තාරි සබ්බංගසොභනා
යදි අස්සාමිකා, එතං භරියත්ථාය දෙථ මෙ.”
57. සාධුති සමපට්චජ්ජා තාරිං සබ්බංගසොභනං
භණ්ඩාගාරිකතිස්සස්ස භරියත්ථාය’දංසු තෙ.
58. දොපි තෙ දිඨ්ඨමෙමච ලබා සන්දිසිකං ඵලං
තත්ථෙච සරෙ වාරෙත¹² පුඤ්ඤමෙච කරොන්ති තො.
59. තථාගතස්ස ථූපස්ස පූජනත්ථාසුභො ජතා
සතිවාහෙති වත්ථෙති පටාකා’රොපසිංසු තෙ.

10. K. දින්නං. 11. K. අවසිතො. 12. K. වාසෙත

60. එවං තෙ පුජසිත්තාන බුඛෙ ධම්මෙ ගණ්ණානමේ
පුතිකායං ජනිත්තාන දෙවකායුපගා අනුං.
61. තස්මා තිණ්පි වක්‍රති පුජනියාති සබ්බසො,
යො තිණ් වක්‍ර පුජෙති සොපි තිස්සොව හෙස්සාතිති.
තෙවන්තාලිසනිමං වක්‍ර.

(44. තමිසුමනතෝර වක්‍ර.)

1. සුජතානං නිවාසස්මිං¹ අනුරාධපුරානාමේ
ලොහකම්මෙසු² කුසලො විස්සුතො කම්මකාරකො,
2. තස්සොව කම්මකාරස්ස අඤ්ඤා කම්මථකො තරො
ඝනං ව සාලිකුටං ව ආනෙසි පණණ්ණකාරකං.
3. ඝනං ව සාලිකුටං ව ගහෙත්වා කුසලත්තකො
ගන්ත්වාන ආසනසාලං සංඝමුලියාදුසි සො.
4. තත්ථ කාලංකරිත්වාන ජාතො සො තමිති ගාමකෙ
අසිං කුටුපනිස්සාය වසිස්සෙ යාව යොබ්බතා.
5. පලිතා³ ජාතසංවෙගො පබ්බජිත්වාන සාසනෙ
ත චිරෙතෙව කාලෙන අරහත්තමපාපුණි.
6. පාපුණිත්වා අරහත්තං පටිසිත්වා බුඛසාසනං
පඤ්චසතෙති සිස්සෙති⁴ සහ ආරඤ්ඤකො අනු.
7. අපට්ඨෙජ්ඣ සීලසම්පන්නො ඕවාදක-විතායකො
තමිසුමනතෝරොති තමිපණ්ණමිති පාකටො.
8. එකභික්ඛාවිපාකෙන දෙවතා වතවාසිකා
උපඨාතං සද්ද එනති වතුපඤ්චසතෙති⁵ පි
9. එකද්ද සො මහාපෙරො ගාමං පිණ්ඩාය ගවජ්ඣති
අද්දස කස්සකං එකං අපපුඤ්ඤං අපපායුකං.
10. එකාහජීවිතං දිස්වා කාරුඤ්ඤතිතවෙනසා
සංඝාරිං පාරුපිත්වාන කස්සකපුරතො ඩිතො.
11. පෙරං දිස්වාන සො තුළො ආගන්ත්වා අභිවාදෙති,
යුගං ව වත්ථං ආනෙත්වා ආසනත්ථාය නිකම්පි.

1. K. සුස්සනිරනිගාමස්මිං. 2. කම්මෙන (සබ්බෙසු.) 3. A. B. පලිතා. 4. K. නිකම්පි 5. K. දෙනති සහ පඤ්චසතෙති

12. අනුකම්පමුපාදාය නිසිදි තසං ආසනෙ
අම්බයාගුං⁶ පිවන්තසං සාබං භඤ්ඤා පච්ඡන්තො.
ඡායං කරිඤා අසාසි යථා ආතප්පාරණං⁷.
13. තත්ථ යාගුං පිවිඤාන ථෙරො පක්කාමි තාවදෙ.
ථෙරෙ අවිරපක්කනෙන ආසි දඬො මනො තභිං.

 14. තතො කාලංකරිඤාන කුලමිති සාතවාහනෙ⁸
ඡාතො සබ්බංගසම්පන්නො දසුනිඤා මනොරමො.
 15. ඡාතිතො⁹ පඤ්ඤාදිවසෙ දෙනති තෙ දුතමංගලං
භික්ඛුසංඝං නිමන්තොති, අනතං පාතං ව භොජනං.
 16. ථෙරොපි තම්බසුමනො පස්සිඤා දිබ්බවක්ඛුඤා
ආගන්ති, අම්බරෙ බිප්පං සංසාරාමෙ පතිසිතො.
 17. හුඤාන සංඝඤ්ඤො සො පටිසිඤාන තං කුලං
භුඤ්ඤා අනුමොදිඤා අවසානෙ ඉදමුචි:
 18. “ආසනත්ථං සුගං දින්නං, සාබං ඡායත්ථ ධාරිතා¹⁰,
ආහාරත්ථාය සො පුබ්බෙ අම්බයාගුං අදාසි මෙ”
 19. තං සුඤා දුමමනො රාජා ථෙරං පච්චනුභාසති:
“කිමෙත්ථ බහුසො භනෙන මංගලෙ පරිභාසසි?
 20. රඤ්ඤා [දුමමනතං ඤාති] පරචිත්තවිදු වසි
පුබ්බයොගං නිවෙදෙඤා පසාදෙසි තරාබිපං.
 21. “පසිදුති¹¹ මහාරාජ, සාසනමති මහෙසිතො
යත්ථ අප්පංපි දඤාන ලභනති විපුලං ඵලං.
 22. පසන්නාමානසො හුඤා [සුඤා තං] ධම්මදෙසනං
නිසිදිඤාන තත්ථෙව පාපුණි පඨමං ඵලං.
 23. සාතවාහනරාජාපි¹² සුඤා ථෙරස්ස සන්නිකෙ
පුබ්බයොගාති තස්සෙව භියො, දුතපති අහු.
 24. ඵචං රඤ්ඤා නිවෙදෙඤා පක්කාසෙඤාන සාසනං
ධම්මපිතිපියො ථෙරො අම්බරෙනා’ ගතො පුත.
 25. ඵතෙ ඡන්තිංසරාජාතො¹³ සාතවාහනවාසිකා
තෙසං පුපුජ්ජනා අඨ, සෙසා සබ්බෙ ඵලෙ සීතා.
වතුචතනාළිඝනිමං වක්ඛු.

6. H. K. අප්පයාගුං. 7. K. වානාතපතිවාරණං. 8. A. සන්ධවාහනෙ.
H. K. සන්නවාහනෙ. (සාතවාහනරාජකුලං පන අනිකාදෙසෙ අභවි.
නාගජ්ජිතමහාථෙරස්ස දායකො ඵතො සාතවාහනරාජා අහොසි.)
9. K. ඡාතොසි. 10. K. මොදිතා. 11. K. පසාදෙති. 12. K.
සන්නවාහන 13. B. බත්තිසරාජාතො.

(45. දුගගතකසසක වච්ඡු.)

1. අනුරාධපුරං තාම පුබ්බෙ පුරවරාතනමං;
තසම්. පුරවරෙ රාජා සඛානිස්සොන් සුය්‍යති.
2. පසතො නිසු වච්ඡුසු සඛො බුබ්බස්ස සාසතෙ
ධම්මෙන රජං. කාරෙතො සාධුසම්මන්තො¹ අහු.
3. තස්ස රඤ්ඤ පුරෙ එකො කස්සකො කපණො අහු,
ධිතා ව අත්තතො එකා ඉඨකම්මෙන ජීවති.
4. එවං සො ජීවමානොපි දුබ්භිකෙකි ඡාතපිට්ඨිතො
කභාපණොතමඨනං. [ධිතං අභි] ඉණං² කතං.
5. කභාපණෙ නිකඛිපිතා එකවිසතිමාණිකං.
සාමං ගහෙතා³ සො කාමං ඉඨකම්මං උපභිතො.
6. සො තං කම්මං කරිතාත අඨ ලඞුං⁴ කභාපණෙ
සත්තවස්සාති පුණ්ණාති; සංවිතො⁵ දුක්ඛරොත සො
7. කභාපණෙ ගහෙතාත සතේත සහ පතතිකො
අද්දසි සඨසභායං⁶ එකං භික්ඛුං අනෙසනං(?)
8. තං දිස්වා ගරුචිතොත භික්ඛං මුලෙන මගහති.
මගහමානො තද් ලත්ථ එකස්ස සිතභොජනං.
9. [කසිකං උපසංකම්ම කසිකං එතදබ්බවි:
දෙභි මෙ භොජනං සම්ම, දෙමි තුය්‍යං කභාපණං.
10. එවං යාවිශමානොපි ත දෙති සො ධනත්තිකො
සබ්බෙ කභාපණෙ දතා අගහති සිතභොජනං.]
11. භොජනං සො ගහෙතාත භික්ඛස්ස උපතාමසි.
අත්තතො වත්තමාතං ව සබ්බං තස්ස නිවේදසි.
12. දුතං පතිඨපෙතාත අස්සුතෙතො රුදමමුබ්බො
පාරුතං සාටකං දතා පක්කාමි යෙන පඤ්ඤං.
13. පතොත කතාත තං භික්ඛං සො භික්ඛු භාවිතිඤ්ඤො
සංවිගහමාතසො හුතා එවං විනොසි තාවදෙ:
14. කභාපණෙති අඨති කිණි සො සිතභොජනං,
තවං ව සාටකං එකං දෙති පුඤ්ඤත්තිකො තරො

1. H සම්පජ්ජිතො. K. සම්පුජ්ජිතො. 2. K. ආතිපණ්ණං.
3. K. ගන්තාත. 4. H. ලඞුං. 5. සංවිතා (සබ්බෙසු) 6. H අඨසභායං
(සකසභායං?)

15. පරං ව සිතුපඨානං අපනෙන්නො පරිච්චි.
දුනසුරො තරො එසො; යොගසුරො තුවං භව.
16. විතරාගෙසු යං දුතං සරාගො යදි භුඤ්ජි,
සබ්බමවාටීගාරඤ්ඤො සාවජේඤ්ඤො භවිස්සාසි.

 17. ඉධෙව මරණං තුස්සං අථවා ආසවකකයං;
බුඬපුතො භවිත්වා භුඤ්ජ පිණ්ඩං යථාසුඛං.
 18. එවං ඔවදිය'තතාතං සුඛසීලො විසාරදො,
විපස්සනං ආරභිත්වා⁷ අරහතතං අපාපුණි.
 19. පාපුණිත්වා අරහතතං ඡ්ඡදිත්වා සබ්බබ්බකිතං,
ඡ්ලභිඤ්ඤාසු කුසලො සිහනාදං තදි වසි:
 20. “අතාදිභවසංසාරෙ සංසරන්නො පුථුජ්ජනො
අනුභොති බහුං දුකං, තස්ස අනොතා තයා කතො.
 21. නිරයෙ කාරණං දුකං, අරඤ්ඤා අඤ්ඤාභකිතං,
මනුස්සො භොගපරියෙසා, දෙවෙසු ව වියොගතා;
 22. දෙවලොකෙ අපායෙ ව දුකං මානුසකෙ ව යං
සබ්බං මයා අභිකක්කන්තං; සංවෙගො ආසි භොජනෙ.
 23. උපාසකො බහුකාරො යො තං දුතං අදුසි මෙ;
තස්ස දුතප්පභාවෙන පනොමති අවලං පදං.”
 24. එවං සො අරහා හුත්වා ආහරිත්වා තමුත්තමං
අච්චන්තඅරියො හුත්වා අභුංජි සිතභොජනං.
 25. තං පිණ්ඩං පරිභුංජිත්වා ලභිත්වා ආසවකකයං
අනුරාධපුරං ගන්ත්වා අධිභේසි කලෙඛරං:
 26. “යො මම'භකහං (?) දත්වා සිතහත්තන තප්පසි,
තස්සෙව අඤ්ඤාපොසස්ස මා කම්පතු කලෙඛරං.”
 27. ථෙරස්ස පරිනිබ්බාතං [සුත්වා] සම්පිණ්ඩිතා ජනා
සමාතිස්සොපි සො රාජා ඉත්ථාගාරෙත ආගතො.
 28. සරාජකා ජනා සබ්බෙ උඬරන්තා කලෙඛරං
ස්ථාතා වාලග්ගමන්තමපි ත සකෙකානති පකම්පිතුං.
 29. සො තරො පච්ජනො [ගන්ත්වා සංජාතිත්වා] කලෙඛරං
පසන්නමාතසො හුත්වා ඉදං වාක්‍යමුදිරිසි:

7. ආරොපෙත්වා (සබ්බෙසු.)

30. “භතනං මෙ යදි භුඤ්ජතා කතකිවෙවා මහාමුති,
විමතිවෙජ්දනන්දාය වෙහාසං යාතු මෙ ඉසි”
31. උදිරසිතා තං වාකාසං ආලිංගි පාණ්ණිකා සයං,
ආලිඛිතිමතනං උදාසි වෙහාසං විපුලං චරො.
32. පසසිතා පාටිහෙරං තං රාජා තං පරිපුච්ඡති.
ව්‍යාකාසි පුරිසො සබ්බං පුබ්බවතනං නිරන්තරං.
33. තස්ස වාකාසං නිසාමේතා තුඝො රාජා ඉද බ්‍රවි:
“සාධු සංසුද්ධිස්ස දානං, දෙති භාගං තුවං මම.”
34. “තුස්සං ච සබ්බසත්තාතං දෙමි භාගං තරාගිප,
භුණ්ණාබ්බෙ කතං කාරං එවං සුචිපුලපථලං.”
35. එකං ජතපදං දෙති මකුටිං භුසතාති ච
ඉත්ථිස්සං ච රථං යාතං දුසිදුසෙ තරාගිපො
36. සරාජකා ජතා සබ්බෙ ක්කාපෙතාන කලෙරං
දුපං කතාන පුජේතා පකකමිංසු යථාසුබ්බං.
37. එවං තං දකඛිණේස්සෙසු දානබ්බං දානමුත්තමං⁸;
දකඛිණේස්සවරෙ දෙති, සම්බුචො තං පසංසති.

පඤ්චවතනාලිසනිමං වද්දු.

(46. බාලිකාසුමනාය වද්දු)

1. තියොජ්නසතායාමිං සමන්තා සාගරංජලං
චන්දමණ්ඩලසංකාසං දීපකං තම්බපණ්ණිකං.
2. තම්බපණ්ණියදීපච්චි දීපපතෙ තෙජසා සදා
අනුරාධපුරං තාම පුරිඤ්දපුරොපමං.
3. තං පුරං උපනිස්සාය උපාසකතරො ච සො.
චසතෙ තිස්සනාමෙන; සුමනා තස්ස බාලිකා.
4. සා ධිතා පිතරා සඬිං භණ්ණිතා¹ යෙන පකකමි,
දොසවෙගෙන ගන්තාන සමපතා බණ්ඩරාජකං.
5. චතං ගන්තාන සත්තාහං කිලන්තා සා අතාසිකා
බ්‍රාහ්මපාසාය බිජ්ජන්ති² රුකකමුලෙ නිසිදි සා.

8. K. දානමපකං. 1. ගච්ඡති (සබ්බෙසු.) 2. H. ඛණ්ඩනි-
K. ඛණ්ඩනි. (සබ්බෙසු.)

6. පිතෘපි පච්ඡතො ගන්තො විවිතින්තාන තං වතෙ අලභිතො නිවතෙනා' සි සොකසලලසම්පටිතො.
7. අථ' ඤෙඤා පුරිසො කොචි පුට්ඨොජනහත්තකො තං මග්ගං පටිපජ්ජනො තං පසානි නිසින්නකං.
8. තං පසානිතාන පුරිසො කාරුඤ්ඤාහතවෙනසො පිතුචිත්තං කරුණාන ඉදං වචනමබ්‍රවී:
9. "දදුමි භොජනං තුස්සං, භුඤ්ජි පුතො යථා සුඛං; භුක්වා ඛලං ගහෙත්වාන ගච්ඡාති යෙන ඉච්ඡසි".
10. කිලනොතො දුබ්බලො කායො, ආහාරො මෙ න රුච්චති; හරාති තාන තං භතනං, පාඨෙය්‍යං තෙ භවිස්සති.
11. පරිච්චතනං මයා පුතො, යථාකාමං කරොති නිං, අවිදුරස්ස ගාමස්ස මග්ගං ගච්ඡාමි බාලිකෙ.
12. තතො ඡායාය සසිතා ජීවිතෙ අතපෙකකිකා ගන්තුමපි දුකං කන්තාරෙ ඵලං පරිචිතකකසි:
13. සමයො වන පුඤ්ඤනං, සම්පන්නං මරණං මම; සරීරං නිකකිපිස්සාමි, සමමා පුඤ්ඤෙත යාමහං.
14. ධරා ධරෙනත්ථ³ උදාය හත්ථපාදෙ නිපුඤ්ඤසි; හත්ථ පපොඤ්ඤිතාන ඉදං වාක්‍යං මුදිරිසි:
15. "යදි මං අනුකම්පනාති බුබුසුතො මනිසිකා, ආගච්ඡන්තු මහාචාරා, උඛරන්තු අපායතො."
16. සුඛා දිබ්බෙත සොතෙත තාය වාක්‍යං උදිරිතං පියංගුදීපෙ අරහා ආගන්තො පුරතො සිතො.
17. පසන්නචිත්තා සුමනා වෙදජාතා කතඤ්ජලි තං ඔදනං ගහෙත්වාන අදුසි තස්ස භික්ඛුතො.
18. පලාසෙහි පටිච්ඡන්තා හත්ථ කන්තාන සාටකං මත්ථකෙ අඤ්ජලිං කන්තා ථෙරං සරණ යාවති.
19. ඉදං පච්ඡමකං දුතං සම්පුණ්ණං හොතු සාමි තො පටිගගණහාති තං දුස්සං කපණාය අඤ්ඤායා.
20. පටිගගහෙත්වා අරහා හංසරාජාව අමිඛරෙ අබ්භුග්ගන්තාන ආකාසෙ අභාසි අරියාලයෙ.

21. සා මුහුතනං නිසිදිකා බුපපිපාසාය පිළිනා
තං දුක්ඛං අසහනාති ව මුවජිනා පපති තති.
22. යාවතා තමබපණ්ණිමති වසනාති දෙවතා තති.
පසංසමානා තං දුතං සාධුකාරං අදංසු තා.
23. “අහො දුතං, මහාදුතං, ජිවිතං ව පරිච්ඡේ,
දුක්ඛිණේයෙසසු දුතාන භතනං ව එකසාටකං.”
24. තතො [සුඛාන] තං සද්දං සකෙකා දෙවාතමිසසරො
තසසා’ භිජග්ගන්තොය⁴ විසුකමමං විසජ්ජයි.
25. පෙසිතො දෙවරාජෙන ආගතො දෙවසිප්පිකො
දිබ්බොජං ලොමකුපෙසු ආකිරිතානු’ පඨති.
26. [සුඛිභූතං ව]⁵ තං තාරිං මණ්ණෙකිකා අවජරං විය.
ආකාසෙන පකාසෙනො අගමාසි පුරුත්තමං.
27. තතො සුඛාන තං සද්දං රාජා දීපවරිසසරො
භරියන්තොය තං තාරිං වරයානං අපෙසයි.
28. යාවතා තත් අභාසි කතපුඤ්ඤ අමාමකා⁶
රඤ්ඤ සහ සිරිං භූතා අකාසි පුඤ්ඤසංවයං.
29. සංවසිතා බහුං පුඤ්ඤං පුජෙතා පුජතාරහෙ
ආයුසංඛයකාලමති අරියානං ඉදබ්බි:
30. “වාතුමමහාරාජරථා තාවතිංසාදයො රථා
එතෙ සිතා දෙවරථා ආගතා මම සනතිකෙ,
31. කුතිං නු භනො උපපතති හද්දිකා?
නිවාසභූතා ජගතිනිතෙසිතං⁷
සද ව ධම්මසංවණං ව සොසනං
කරොන්ති තෙ දෙවගණා බහුසුසුතා?
32. “නිවාසසෙඨං තුසිතාලයං පුරං
නිවාසභූතං පුරිසුත්තමානං⁸;
සද ව ධම්මසංවණං කතං තතිං
කරොති විතනං තුසිතාලයෙ පුරෙ.”

4. K. තසසා පභිජග්ගන්තොය. 5. අසසාසෙඨාන (සබ්බෙසු)

6. K. කතා පුඤ්ඤති මානසා (= මානසා?) 7. K. ජානාසිනු භිතෙසිතං

8. A. B. පරිසන්තිතාරිනං. K. පුරිසන්තිතාරිනං.

33. කරපුටකුසුමං⁹ සමුප්පලනාං
කමලනිභං කරිතා¹⁰ මත්තකසම්.
ජිතසුතච්චනං නිසාමසිතා
තුසිතපුරෙ පණ්ඩිං අකාසි දෙවී.
34. ඉති වරමුනියෙ (?) පසන්නවිතතා
සුගතගණේ ගතිතාසකෙ විරාගෙ¹¹
රතිකරවරමුතනම්. සුරමම.
තුසිතපුරං රමිතුං පයානි දෙවී.
35. අපරිමිතගුණාලයෙ සුබ්බෙතො
කුසලජතා පවපනති පුඤ්ඤබ්භිජං,
තරසුරසම්පනතියො විරං' නුභුතා
අමරරතිසුඛං ලභනති තෙපි පච්ඡා.
36. අපරිමිතගුණා අතෙකසංඛ්‍යා
ජිතවරසාසතකිච්චකාරිතො යෙ
බහුභයභවණ්ණවමුතතරිතා
අමතවරමධුං සායනති¹² සිසං.

ජවනනාළිසනිමං චක්ඛු

(47. අඛිඨවත්ථදාසිකාය චක්ඛු.)

1. සිරිසිහලදීපමති සිහලඛජතුසිතෙ
සිහනාදස්ස ඛුඤ්ඤස්ස සිසෙසා වසති කාරකො
2. සිහොව සො අසමනිතො අනුතතාසි අසංකිතො,
තිසු යාමෙසු ජගතිතා පිණ්ඩපාතාය ගච්ඡති.
3. ගච්ඡන්තං යොගිසුඛං තං වොරො උසති අනතරෙ,
පතනවිවරභණ්ඩාදිං සබ්බං ආදාය පකකම්.
4. පලාසෙහි පටිච්ඡන්තො නිවේචලො පටිගච්ඡති,
ත කොචි පෙකකතො; 'භික්ඛු තා'යං' ති, කාචි පෙකකති.
5. භික්ඛුං දිසවාත නිවේචලං පලාසෙහි නිවාසිතං
ජලමජ්ඣෙකි සිතා තාරි ඉදං චචතමධුමි:

9. K - පදමං. 10 K. කමලං නිරාකරිතා 11. A. B විහාචි.
12. K. මදුමයන්ති. 1. සිසං වසනති කාරකා. (සබ්බෙසු)

6. “එතං ඵලෙ සීතං වන්ථං භනෙන ඵාලෙහි මජ්ඣන්තො
අසිඛ්‍යාගං තුචං ගණන්, මයං අසිං භවිස්සති.
7. නිවාසෙත්වාන තං භාගං පටිච්ඡාදෙථ කොපිතං;
අනුස්සංකී අනුත්‍රාසී ගච්ඡ භනෙන යථාසුඛං.”
8. සුත්වාන වචනං තස්සා මජ්ඣෙ ඵාලෙහි සාරිකං,
අසිඛ්‍යාගං නිවාසෙත්වා පකකාමී යෙන පඤ්චනං.
9. සා යාවතාසුකං සත්වා මරණේ පච්චුප්පිතෙ
දුතං අනුස්සරිත්වාන තාවතීංසුපගා අනු.
10. පාසාදිකංගසම්පන්නා අභිරූපා මනොරමා
නිණ්ණං දෙවවිමානානං මජ්ඣෙ ජාතා මහාපභා.
11. තෙ තයො දෙවපුත්තාපි දිස්වා නං අතිදස්සනං
අඤ්ඤමඤ්ඤාන භණ්ඩන්ති පඤ්ඤානා දෙවඅච්ඡරං.
12. තෙසං භණ්ඩනජාතානං දිස්වා දෙවනම්ස්සරො
තදත්ථාය තතිං ගත්ත්වා පුච්ඡිතා ව්‍යාකරිංසු තෙ:
13. අභ්‍යාකං හි විමානානං මජ්ඣෙ ජාතාව අච්ඡරා,
භණ්ඩනං අච්ඡරානෙතු; එවං ජාතාහි මාරිසි.

දෙවරාජා තෙසං භණති:

14. භණ්ඩනං අච්ඡරානෙතු ඵදිසං යදි වත්තති,
යො සො විතෙතන අල්ලිතො තස්ස නොතු ව අච්ඡරා.

එකො භණති:

15. යථා ජලනනඅග්නිනං² තත්ථි බාහිරමනනරං,
එවං අල්ලිතවිතෙතා’හං, හදයෙ සා න රිඤ්චති.

දුතියො භණති:

16. යථා මතතිකසංසථං ජලං තත්ථි තදනනරං,
එවං අල්ලිතමිතෙතා’හං; හදයෙ සා න රිඤ්චති.

තතියො භණති:

2. A B. ජලති අල්ලිතං K. ජලං හි අල්ලිතං.

17. යථා ජලෙන සංසඨං බිරං තත්ථි තදන්තරං,
එවං අල්ලිතවිනේනාහං, හදයෙ සා ත රිඤ්චති.

දෙවරාජා හණති:

18. යථා පොකකරපත්තමහි උදබිඤ්ඤා ත තිඨති,
විනේන මෙ [අබ්බං පෙමං] ජතෙස්වෙනෙසු තිසුපි.
19. සා දෙවරාජ්ජපඨාය හඬතුඨා කතඤ්ඤි
තමෙව අනුබ්බිකිත්වා හරියන්ථාසු'පාගතා.
20. උපසිද්ධස්සං දන්තාන භුන්තාන අමරං සුඛං
අරියං සුඛං ලභිත්වාන නිබ්බුතිමපි ගම්ස්සති.
21. අපරිමිතගුණේ ගුණාබ්බකෙපි
සුගතවරෙ පරමසංඝබෙතො
ගතකලීකලලෙ පරිච්ඡුලං
එලන්ති පරිත්තකමපි දදෙය්‍ය.
22. තාරි සිරිං සුච්ඡුලං සුචිරානුභුත්වා
දිබ්බං සිරිං පුතපි මානුසිකාතිරෙකං.
අවචන්තමෙව අරියං ච සිරිං [උලාරං]³
සා පාපුණ්ණියති භවත්තයමඝතිණණං.

සත්තවත්තාලිසතිමං වජ්ඣ.

(48. කාකවණ්ණනිස්ස වජ්ඣ.)

1. බහුගවසමාකිණ්ණං¹ බහුවාලමිගාකුලං
පිසාවබහුලාවාසං මලයං තම්බපණ්ණියෙ.
2. මලයං තං හි නිස්සාය වසන්ති සංඝදද්වෙ(?)
මිගමංසඵලාහාරා ජායාපති උභො ජතා.
3. තෙ තත්ථ පරිහිණ්ඛන්තා මලයමහි මහාවසිං
පසසිත්වාන මහාදෙවං සොමනස්සං ලහන්ති හි.
4. තෙ ථෙරං උපසංකමම කරත්වා ච පදකබ්බිණං
අඤ්ඤි පගහහෙත්වාන එකමන්තං උපාචිසුං.
5. තෙසං ධම්මං පකාසෙත්වා දෙවත්ථෙරො මහාවසි
පඤ්චසීලානි දන්තාන උය්‍යාපේසි විවකකිණො.

3. H. පචරං. 1. K මහාගව—

6. ගහෙහි පඤ්චස්ථානි පරිසුජ්ඣිංසු සබ්බදා
විසං වසානි ජීවිතා තභිං කාලමකංසු තෙ.
7. තත් කාලං කර්තාන පඤ්චස්ථානලෙත තෙ
අසේ සම්බෙ ජායිංසු දව්සු රාජකුලෙසු' හො¹
8. කලාණ්ණිතිසාරාජ්ඣනං එකා ධිතා, පරො සුතො
කාකවණණා ති නාමෙන, විහාරදෙවි ති විසුසා.
9. දව්සු රාජකුලෙසෙවතෙ උහො වසින්නත් එකතො,
පුඤ්ඤවන්තො මහෙසකකා පුබ්බවාසිතවාසනා.
10. මහාජාතිභියා වසිසා එකතො යොබ්බතං ගතා,
පතෙන යොබ්බතකාලමත් තමමංගලමකංසු තෙ.
11. මංගලානි කර්තාන කාලෙ රජෝ'භිසිඤ්චිසුං.
බහුං පුඤ්ඤං කර්තාන සග්ගමග්ගං විසොධසුං.
12. පඤ්චස්ථානි පාලෙතා පාපුණ්ණී රජ්ජමපදං
රජ්ජමපදමාගමම ලභිංසු සග්ගසමපදං.
13. තෙ සග්ගසමපදං භුතා යාවතාසු නිරන්තරං
ධම්මපිනිපිසං ධම්මං අවසානෙ පුසිසාරෙ.
14. අපගතලුඤ්ඤ විසුඛස්ථිතා
රමන්ත් පණ්ණිතා සීලං පවරාහු (?)

(සබ්බෙසු උභතං)

අභවතාලිසනිමං වත්තු.

(49. සසමංස වත්තු)

1. විසුඛෙ මහලිරථෙ විසිසා මංසරඤ්ඤා²
සසමංසං³ පියං ඉඨා; රතතෙ තත් ඉඨිකා
2. යදි රතෙති සකකවමං, හොති තං එක වසිසිකං;
අසකකවම රතීතං මංසං ජමාසාතිපි තිඨති.
3. එතස්සා තාය එකාහං⁴ මංසං ලඨං අතපාකං;
විප්පවාසගතො පුත්තො රතීතා සපිතං පත

1. A. B දව්සනා රාජකුලෙ උභා 2 A. B. මංසදකකිණා,

3 K. සමකතනං 4 A. B. යා තාය එකදිවසං.

4. තං මංසං සබ්බමාදාය දෙවතා දීපමාගතා
මුහුසාරූපෙ කන්ධාන තං කාපේති වහිංසු තෙ.
5. තං ගහෙත්වාන කාපේති සරං අභිගතා තද
සාලිකුමාරකං දිස්වා උපතාමිංසු දෙවතා
6. තෙ තං මංසං නිකඛිපිත්වා දස්සෙත්වා රාජයුත්තකං
මුහුත්තං අපගන්ත්වාන තපෝව'න්තරධායථ.
7. නිකඛිත්තමත්තකාලෙ හි පුරං ගකොන ඡාදිතං;
කුමාරො තෙන අඤ්ඤාසී දෙවතා මෙ ඉධානග්‍රං.
8. පුඤ්ඤාදිමත්තතො දිස්වා සොමනස්සෙන පිණිතො
පුඤ්ඤං පුඤ්ඤවිපාකං ව ඤාත්වා වාක්‍යමුදීරයි:
9. "දෙවා තාගා ව [යක්කා ව] යෙ ඉවජන්ත'තිපුජන්තං,
කත්තබ්බං කුසලං නිව්වං පුඤ්ඤකෙඛුතො අනුත්තරෙ.
10. පුඤ්ඤාති සත්තා යෙ කෙවි කරොන්ති තුඨමානසා
දිබ්බං මානුසකං වෙව සුඛං අනුභවන්ති තෙ".
11. කුමාරො හි තතො පුබ්බෙ මහාදුතං අදාසි සො,
තෙන පුඤ්ඤවිපාකෙන දෙනති දෙවාපි මානුසා
12. පසු පි මිගපකඛිපි [දෙවතාපි ව මානුසා
පුඤ්ඤවත්තං තරං] දිස්වා වසෙ වත්තන්ති සබ්බදා.
13. යං යං කරොති පුරිසො තං තං තස්ස සම්ප්ප්ඛති.
ත තස්සති හි තං පුඤ්ඤං⁵ අපි දුග්ගෙපි සංකටෙති.

එකුතපණිණාසතිමං වස්සු.

(50. ධම්මිකරාජවක්‍රු.)

1. [අසු රාජා අතිතමති අතිදෙවස්ස] අනුජො
කස්සපස්ස ව බුද්ධස්ස සක්‍යසිහස්ස අන්තරෙ.
2. ධම්මකො ධනභිතොව ධනං විනිතුමිච්ඡති.
ධනං සඤ්චිතුකාමො සො අමච්චෙව ඉදමමුචි:
3. නිවෙදෙමි [අහං සමමා, රාජකොසං සමාචරං]
රාජකොසං ඛයං පත්තං තා කොසං පරිපුරථ

4. ධම්මෙත, තො අධම්මෙත; සමෙත, විසමෙත තො;
තස්ස වාක්‍යං නිසාමෙතො අමච්චඤ්ඤාතරො ඛුට්ඨි:
5. “සබ්බො ජනපදො ජිනො දෙතු [දෙවස්ස තං ධනං]
සොණණරූප්‍යබ්බුලාති භාජනාති සරෙ සරෙ.
භිරඤ්ඤකොටි මනුස්සානං අකබ්බාති බ්බුති ව.

රාජා භණති:

6. මා භණාති තුවං සමම, අධම්මො මා පවත්තතු;
ධම්මෙත මරණං සෙය්‍යා; ජීවිතං තො අධම්මිකං.
7. අඤ්ඤාතවෙසං කත්වාන භිණ්ඩාම එකතො මයං
ඉංස තාව අපෙක්කාම රභස්ස ධනසඤ්චයං.
8. භිණ්ඩනා එකතො එතෙ කාසාවච්ඡාධාරිතො
කායවෙච්ඡණ්ණියං කත්වා පාපුණ්ණිංගු ගාමන්තරෙ.
9. තභිං එකං සරං ගත්වා සරණිං විලපිංසු තෙ
“අඤ්ඤාතො¹ උභො අමම, භොතතුමිච්ඡාම තෙ මයං.”

සරණි භණති:

10. “එථ පුත්තා නිසීදෙථ, පඤ්ඤාතා ආසනාති’මෙ;
නිසීදිතා යථාජන්දං භුඤ්ජිතා පකකම්ඤ්ජථ.”
11. ආසනෙසු නිසීදිතා නිසිතෙ පාතභොජනෙ
සුබ්බමාරූපෙ දිස්වාන සරණි ඉදමඛුට්ඨි:
12. “උච්ඡුරසෙන සුඛෙන දබ්බිතා වා සතෙන වා
කෙන භුඤ්ජස්සථ පුත්තා? යං ඉච්ඡථ වදෙථ මෙ.”
13. සරණිවචනං සුභා ඛුට්ඨිංසු සන්තමානසා
“උච්ඡුරසෙන දෙහමම යං තො තං දුතුමිච්ඡසි.”
14. සාබ්බති සා පටිස්සුභා සුඛං කත්වාන භාජනං
සුඛොතභාජනභන්ධා උච්ඡුරෙත්තමුපාගමි.
15. උච්ඡුරං සා තත්ථ භුඤ්ජිතා සමපිලෙතුං පවට්ඨි,
සබ්බථාමෙත පිලෙනෙ² එකබ්බු න විස්සවෙ.
16. තතො දිස්වා උභො පෙ’තෙ සරණිං උච්ඡුපිලකං
අඤ්ඤාමඤ්ඤං මුඛං දිස්වා පුච්ඡන්ති සරණිං තභිං:

17. උභොහස්ථෙහි ආදය උච්ඡ්වණ්ඩමපිලසි;
පිලිනෙ සුකඛඋච්ඡ්වසු කුතො තස්ස රසාගමෝ?

සරණී භණති:

18. පුබ්බෙ බවාහං යද තාතා, ඉමං උච්ඡ්වමපිලසි.
තාලිපුරං රසං හොති ද්විතනං පබ්බාතමනනරෙ

තෙ භණන්ති:

19. අමම එතමපි පුච්ඡාම උච්ඡ්වතං රසතාසනෙ,
කෙන දෙසෙන තං උච්ඡ්ව සුකඛභාවං උපාගතං?

සරණී භණති:

20. එවං විනේතමහං තාතා, රාජා ලුඬොසි දුමමතො
ලොභධම්මෙත සංසුතෙතා යං ඉච්ඡෙස්ස තමාවරෙ.

21. තස්ස දෙසෙන උච්ඡ්වතං අඤ්ඤාසං පි හි යෙ රසා³
උසසුස්සන්ති විතස්සන්ති සුකඛභාවං උපාගතා.

තෙ භණන්ති:

22. කිං කරස්සති සො අමම, අයං රාජා පලොභිතො
ලොකස්ස භාති පුබ්බි වා කිං තස්ස පටිබ්බකා?

සා භණති:

23. ලොකස්ස පාලකො එසො යථා මාතා යථා පිතා;
යදි සො ධම්මෙත පාලෙති සුඛං ජීවන්ති ජනතුතො.

24. රාජා අධම්මෙ වතනනෙතා නිග්ගතො දුරුණො⁴ ඉති,
තෙන කුචරාජදෙසෙන බිප්පං ලොකො විතස්සති.

25. අකාලෙ වස්සති වස්සං, කාලෙ වස්සං ත වස්සති;
විවිතනං විසමං වස්සං යද රාජා අධම්මිකො.

26. පුබ්බන්තාත' පරන්තාති සස්සාති පරිනායරෙ;
එලන්ති විසමං සස්සා⁵ යද රාජා අධම්මිකො.

27. මධුර-කටුක-තින්තා වා කසාවා [ලවණාති වා
සකෙහි නිරසා]⁶ හොන්ති යද රාජා අධම්මිකො.

3. A B. පිලනෙ සද K. පිලනරසා 4. H. එරුතො 5. K. සබ්බා
6. ක කෙහිවි රසා. (සබ්බෙසු)

28. සබ්බොසධිත මොජාති අප්පාති දුලලහාති ච
භවන්ති ඵලමූලාති යද රාජා අධම්මිකො.
29. වඤ්චනුකෙකාට - නිකති අදින්නං පරදුරිකං
[සබ්බෙ අතත්ථා වසිස්සන්ති]⁷ යද රාජා අධම්මිකො.
30. යෙ බිරද්දසිනො ජන්තු මනිසා ඵලකා ගවා
බිරෙන පරිභායන්ති යද රාජා අධම්මිකො.
31. පාදපා ධරණීරුලා පුප්ඵද ඵලද ව යෙ
අප්පපුප්ඵලා⁸ නොන්ති යද රාජා අධම්මිකො.
32. [සමණානං බ්‍රාහ්මණානං අඤ්ඤාසං ව වණ්ඨිබ්බකං]
නොති⁹ සීලතපොභාති යද රාජා අධම්මිකො.
33. අධම්මිකමපි රාජනං නිස්සාය පරිසා පජ
ඵවං තෙ පරිභායන්ති දෂ්ඨි සංගහෙති ව.
34. රාජා ධම්මෙත වතතනොනා කාරුඤ්ඤමාතසො තද
තෙන සුරාජතෙජෙන බිප්පං ලොකො විවසිති.
35. කාලෙන වස්සති වස්සං, අකාලෙන න වස්සති;
සමං වස්සති සබ්බත්ථ යද රාජා සුධම්මිකො.
36. පුබ්බන්ත-අපරන්තානං සස්සානං සමපද සද
නිප්ඵජ්ජති සමං සබ්බං යද රාජා සුධම්මිකො.
37. මධුර-කටුකතින්තා වා කසාය-ලවණාති ච
සකෙති සුරසා නොන්ති යද රාජා සුධම්මිකො.
38. සබ්බොසධිත'මොජාති බහුති බලවාති ච
භවන්ති ඵලමූලානං, යද රාජා සුධම්මිකො.
39. වඤ්චනුකෙකාට-නිකති අදින්නං පරදුරිකං
සබ්බෙ අතත්ථා තස්සන්ති යද රාජා සුධම්මිකො.
40. යෙ බිරද්දයකා ජන්තු මනිසා ඵලකා ගවා
භවන්ති බිරබ්බලා යද රාජා සුධම්මිකො.
41. පාදපා ධරණීරුලා පුප්ඵද ඵලද ව යෙ
බහුපුප්ඵලා නොන්ති යද රාජා සුධම්මිකො.
42. සමණානං බ්‍රාහ්මණානං අඤ්ඤාසං ව වණ්ඨිබ්බකං
නොති සීලතපොවුට්ඨි යද රාජා සුධම්මිකො.

43. කුටරාජස්ස දුඨස්ස ලොභදොසෙන භායතො
ගුණො ලියති දොසෙන ගුණවුඞ්ඞී තථෙව ව.
44. ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙත්වා රාජා සග්ගං ගම්ඤ්ඤි;
අධම්මෙන පසාසෙත්වා නිරයං තෙන ගච්ඡති.
45. එවං පොරාණරාජානො ලොකපාලා යසස්සිතො
ලොකධම්මෙන පාලෙසුං; එවං වුත්තං¹⁰ සුතං මයා.
46. සරණිවචනං සුත්වා උච්ඡුතං සුකඛකාරණං
රාජා අමච්චං පසස්සිත්වා ඉදං වචනමබ්බුටි:
47. විත්තසංසුප්පාදමතෙනාන ලොභධම්මෙන ගාමිනො
සබ්බරසාති සුකඛාති, යාති ගණභාමි කිං භණේ?
48. අධම්මෙන හි සංසඨං කත්වාන ධනසංඤ්චයං.
භජ්ඣිතස්සං පසුං ගොණං පොසෙත්වා තරකං වජේ. (?)
49. පදිස්සති සමේ¹¹ දොසො පච්චිකං දස්සිතො තයා
නිවතතිත්වාන ගච්ඡාමි, අලං මෙ ධනසංඤ්චයා.
50. තත්ථෙව සො නිවතතිත්වා අථ ගත්ත්වා සකං පුරං
රජ්ජං කත්වාන ධම්මෙන කාලෙ සග්ගං ගතො අහු.
51. එවං ධම්මො ඉධ වුත්තො උභයත්ථාපි පුරති.
දිඨ්ඨමිකආත්ථං ව සමපරායං ව සුගගති.
52. ඉති සුජන [ගිරා ජාතමෙත්තො]?
බහුවිධරොගකරං විපස්සමානො
දසවිධකුසලං සමාවරිත්වා
ගතසුචිධම්මො(?) සුබෙන සග්ගංති.

පණණාසනිමං වක්ඛු.

කණ්ටකසොලපට්ඨනවත්ථබ්බෙන පට්ටකොට්ඨිතාර-
වාසිකෙන¹² ආචරිය - ධම්මදිගොපාන කතං සිහලවක්‍රීපකං
සුරඪවක්ඛුකං ව.

ඉමස්මිං පොත්ථකෙ සබ්බෙ සමපණණස වක්ඛුකා නිසිතා.

10. K වත්තං. 11. A. පරිස්සති පමේ. H. පස්සති සමේ.

12. K. සණ්ඨකොපානි විහාර-

(අධ්‍යො විජ්ජමානපාඨා නිසුපි පොත්තකෙසු දිස්සන්ති.)

සබ්බාපි ගාථා සමාසෙන ද්විසහස්සාති පංචසතාති වං ඉධ පොත්තකෙ චන්ද්‍රිති, පඨමං යථා:

(1.) දීඝවෙතිස්ස උප්පත්ති, (2.) මහාවෙතිස්ස උප්පත්ති, (3.) තුණ්ණවායතිස්සස්ස, (4.) හරිතාලතිස්සස්ස, (5.) මාලෙය්‍යමහාදෙවතේරස්ස, (6.) මහාදත්තස්ස, (7.) මනෝරම මයුරමංසස්ස, (8.) පුස්සදෙවතේරස්ස, (9.) සාලිකුමාරස්ස, (10.) විවෙය්‍යදුතස්ස චන්ද්‍රි නිසීතං දසමං. පඨමො චග්ගො.

(1.) මහාදෙවා නිබ්බත්තපෙතො, (2.) සංඝබ්බත්තතො ඛඤ්ඤං භුඤ්ජීතපෙතො, (3.) බ්බත්ත මරියාදථමනඋඛරිතපෙතො, (4.) කසිපෙතො, (5.) අසිසතාප්‍රිතණ්ඩුලපෙතො, (6.) සංඝතේරො, (7.) සහස්සඅයපට්ඨරො, (8.) බලිවදු පෙතො, (9.) පරිභ්‍යහපෙතො, (10.) තරුණතිකඬු. දසමං. දුතියො චග්ගො.

(1.) පරදුරවෙරමණී, (2.) පුජන ලොහභාජනං, (3.) බද්ධහත්තිකාගො, (4.) මකකට්ඨි, (5.) වොරොවාදං, (6.) භාගද්දකො වොරො, (7.) ගඤ්ඤාචොරො, (8.) අසොකස්ස අසමන්තිමත්තාය ව පුබ්බයොගො, (9.) උදකඝටං, (10.) කොන්තිපුත්තස්ස පරිනිබ්බාණං. තතියො චග්ගො,

(1.) චුල්ලීඋපාසිකා, (2.) කුසලෙණ මහාතාගතේරො, (3.) හංකාලඋපාසිකා, (4.) මහාදෙවො උපාසකො, (5.) කෙසකලාපද්දිකා සුමනා, (6.) කම්බුබද්දිද්දො, (7.) දළිදු-පේරිකා, (8.) සුතඛි, (9.) කාකදුච්චි මහාචුලො (10.) ලොහකොට්ඨකුනේතා. චතුසෝ චග්ගො.

(1.) වණ්ඛකයාගුදකො, (2.) දුඨගාමණීස්ස කාලකිරියා, (3.) හණ්ඩාගාරිකතිස්සොන තස්ස හරියා, (4.) තමබ්බසුමනතේරො, (5.) දළිදුකස්සකදුතං, (6.) සුමනාබාලිකා, (7.) උපසිස දුස්සද්දිකා, (8.) කාකචණ්ණතිස්ස මහරාජා, (9.) සාලිකුමාරස්ස පුඤ්ඤවිපාකං, (10) රජෝපාචාරං. පඤ්චමො චග්ගො.

(51 සඬාවතතකකුලං)

සඬාවතතකකුලං දීපෙතබ්බං. ඉදං වජ්ඣ කපේතබ්බං:

සිහලදීපෙ තෙතතිංසජනා භික්ඛු අනතරදීපෙ විහරනතා වතතාරො වෙතියෙ වජ්ඣකාමා මහාකොණඩ්ථවතෙ¹ තාවමභිරුක්ඛ ගංගං තිණ්ණා. තෙ අනුපුබ්බෙත ගන්තා වතතාරො වෙතියෙ වජ්ඣා භගවතො වතතා කචා පුරතො ගච්ඡන්තා විනලොකං සමපන්නා රාජධානිමූපාගතා. තමිති ව සමයෙ රාජා වතුබ්බදබ්බාග්මණෙහි සඬිං මහාවීථිං පසානෙතා අද්දසි තෙ භික්ඛු ඡත්‍රිඤ්ඤගුරො සන්නකායවාමානසෙ, දිස්වා පසනෙතා අනොසී. රාජානං පසන්නං දිස්වා තෙ බ්‍රාහ්මණා එවං විතතසිංසු: නුත රාජා ඉමෙ සකකරිස්සති;² රාජානං හෙදෙම මයං යථා ඉමෙ රාජා මාරොස්සති” ති. තතො රාජානං එවමානංසු: “එතෙ මහාරාජ, වොරා ඔවරකා අභිඝොරා: සමන්තා ව තව රජ්ජං විතාසෙතුං ආගච්ඡන්ති භික්ඛුවෙසෙන, යාව තුය්හං උග්ගානං ත කරොන්ති, තාව සොධෙතබ්බා” ති. තතො අවිචාරෙතා රඤ්ඤ ආණන්තා “ගච්ඡ එතෙ තිංසජතෙ ගහෙතා ජීවසුලෙ ආරොපෙථා” ති. තතො සබ්බෙ ගහෙතා බන්ධිතා ජීවසුලං සුසානං අතිතෙසුං මිලකවුදෙසෙ. එකො තතො අඤ්ඤතරො පුබ්බෙ වධකප්පන්නවස්සිකො³ උපාසකො පච්ඡා විතවිසයෙ වසති. සො තෙ භික්ඛු බන්ධිතා නියමානෙ දිස්වා වොරඝාතකෙ අවොච “මුහුත්තං තාව ඉධෙව තිඨථ, යාව රඤ්ඤ තිවෙදෙමි” ති ගන්තා රඤ්ඤ තිවෙදෙසි “මහාරාජ, එකෙසස්ස භික්ඛුතො එකෙකං සුචණ්ණහාරං දස්සාමි; මුඤ්චාසීති. තතො තුඨො රාජා “එවං නොතු”ති මොවෙසි. සබ්බෙ බන්ධිතා මුච්චිංසු.

1. A. B. මහාකොණ්ඩතෙ. 2. K. සක්කම්මං කරිස්සති. 3. K. වධකමත්තවස්සකො.

සපෙයා නයො ජනෙ. තස්ස සුවණ්ණං තිණ්ණං ජනානං
 තප්පගොති, තතො පුත්තදරකජනං පොරිසගොමහිසාදයො
 ව, එකස්ස භික්ඛුතො තප්පගොති. තතො බෙත්තං වජ්ඣං
 සරංව; සබ්බං එකස්ස තප්පගොති. සයං දුසව්‍යං උපා-
 ගතො. එකස්ස තප්පගොති. තතො රාජා විමිතිතමානසො
 විනෙතයි! නුත ඉතෙති අබ්බෙති හවිතබ්බං. ඉතෙසං විසෙ-
 සං අජනනො ඉමං එවරුපං පරිච්චාගං ත කරස්සතිති.
 උපාසකං රාජා හණති “ඉච්ඡාමි ඉතෙසං ධම්මං සොතුං”ති
 වතා මොවාපෙයි. තතො කමෙත රාජා ධම්මං සුතා ලබ්‍ධප්ප-
 සාදෙ තගරෙ සොසාපෙයි: “මයං විජ්ඣෙ සබ්බනාම-
 නිගමෙසු විහාරෙ කරොමා”ති. කාරාපෙයා භික්ඛුතංසං
 උපසාපෙයි. උපාසකස්ස මහාසකකාරං කතා “තයා”හං
 නිරයතො උඬරිතො”ති පූජෙයි. තස්ස කුලං ඔපානගුතං
 අගොසිති.

පට්ඨමං.

(52. කම්බලගතිත වක්ඛු.)

ඉදම්ඨ වක්ඛු කථෙතබ්බං: සීහලදීපෙ එකො කිර
 අමච්චො රඤ්ඤෙ පියසනායො¹ අගොසි “කං අනෙතපුරං සදා
 චරනො අච්ඡාති”ති. තතො රඤ්ඤෙ දමරො උපභිතො.²
 තං දුපසමෙතුං රාජා තං ආණාපෙයි: කං ගත්තා දමරං
 චූපසමෙතා ආගච්ඡාති”ති. සො රඤ්ඤෙ ආණතො ගත්තා
 කිංචි කාතුං අසකෙකානෙතා තතෙව අච්ඡති ද්වාදසදිස්සාතං
 අච්චයෙන දමරෙ විජ්ඣා රථං චූපසමෙතා රඤ්ඤෙ
 දුතං පාගෙයි: “දමරා මයා විජ්ඣා”ති. තතො තුඤ්ඤා
 රාජා “මයං සදීසඨානෙ සපෙතබ්බො”ති පකෙකාසා-
 පෙයි, සො විකාලෙ ආගත්තා රඤ්ඤෙ අනෙතපුරෙ
 සබ්බරත්තං ආරක්ඛං කරොනො එව අච්ඡති, රාජා තං
 සබ්බරත්තං අච්ඡනං දිස්වා සත්තති රතතෙති පූජං
 දුපෙයි; අත්තතො සමං විය කතා සපෙයි, බහුං ව ධනං
 අදාති” ජනපදං ව, අත්තතා ව සුබෙත අච්ඡාති [මම. ව

1 වල්ලභො(?) 1. A. B. වස්සිකො. 2. උපභිතො (සබ්බෙසු).

මාරකතානිති. තතො උපාසකො] අතතතො සරථාරෙ පටාකා බකාපෙනා තගරෙපි ජනපදෙ පි භික්ඛුසංඝස්ස භික්ඛුතීසංඝස්ස ච “යෙන යෙන කප්පෙත අය්‍යාතං අත්ථො, සබ්බං මයා දින්නං; හරතු”ති පචාරෙසි. භික්ඛුසංඝො තස්ස සරං පවිසිත්වා භුංඤ්ති. තතො තස්ස සරෙ සත-සහස්සමූලං කම්බලං ආසන්නස්වාය පඤ්ඤානතං නොති. තං එකෙන භික්ඛුතා ආසනා වුද්ධගනෙනාන ගතිතං, තං දිස්වාපි උපාසකො ත කිංඤ්චි හණති, තතො පුත්තදරාදයො ආවිකකන්ති: “අසුකෙන භික්ඛුතා කම්බලං ගතිතං”ති, “යදි අතතසන්නකං ගණ්හාති, කිං තුස්සං” ති ?

දුතියං.

(53. කුණ්ඩලතිස්සපේර වත්තු.)

සීහලදීපෙ සඨානිස්සමහාරාජා භික්ඛුසංඝං යාචී: මමො වාදකං භික්ඛුං නිද්දිසවා” ති. තතො රාජානං අවොචුං: “අනි මහාරාජ, කුණ්ඩලතිස්සො නාම පේරො වතුසු යොජ-නෙසු ජනපදෙ වසති; සො තං ඔවදිස්සති”ති තතො රාජා චතුරංගිනියා සෙනාය නිගගන්ත්වා පේරස්ස වසනස්වානං ගතො. පේරො විනෙතසි: “කිං මය්‍යං අනෙතාපුරං ගමනෙන? යථා රාජා මං දිස්වා අතපෙකෙබ්බා නිවතනිස්සති, තථා කරිස්සාමි”ති අතතතො කුටියො අබ්භන්නරෙ බතනිංස-කොඨාසෙ භූමියං ලිබ්බෙනො නිසීදි. තතො රාජා තාලවජ්-ඥෙන දිස්වා පේරස්ස හත්තකුක්කුචං විජ්ජති ති වත්තා තතොච නිවතති. පුත්ත රාජා දුතියං භික්ඛුසංඝං යාචී. තං යෙව උද්දිසති, දුතියමපි “වතෙ දිවා නිපජ්ජති”ති වත්තා නිවතති. අථ බො කාලස්ස අච්චයෙන පේරො පරිනිබ්බා-යනො රඤ්ඤ පසාදො හොතු ති අතතතො කුටාගාරං එවං හොතු ති අධිස්ති: සයමපි තං කුටාගාරං ආරුහිත්වා ආකාසෙන ගන්ත්වා මහතා සකකාරෙන සහ තගරං ආගච්ඡති, යොජනෙ යොජනෙ අතිපුජා වත්තති. රාජාපි

පවුට්‍රගංඡ, තසා ලොහපාසාදසා ව අනතරෙ එකං සෙලවෙනියං අත්ථි; තසාපරි කුටාගාරං ආගච්ඡති. වෙනියං ආකාසෙ උපපතිතං, තසම් පටිකකතෙන පත භූමියං සිතං.

තසම් ව සමයෙ මහාව්‍යංග්ග්‍යෙන්රො ලොහපාසාදෙ විතයං වාවෙනි, අයං ව කුණ්ඩලිනියානේරො පුබ්බෙ අසොභමහාරාජා අහොසි, මහාව්‍යංග්ග්‍යෙන්රො තසා සහායපුබ්බො; තෙන'සා ආයු පරිකම්භනති දිඨං, තසමා දුතියං කුටාගාරං අබ්භති, සුඤ්ඤං කුටාගාරං ආගච්ඡන්තං දිඨවා මහාව්‍යංග්ග්‍යෙන්රො අනොපාසාදතො³ නිග්ගන්ථා ආකාසෙන ගන්ථා තං පටිසිඨා පරිනිබ්බාසි. තතො මහා ජතසා අච්ඡරියං ජාතං, තත් එකසා පුරිසසා එවං අහොසි: කිං පසාන්තා ඉමෙ මනුසා විමතිතාති? තසෙව අපරෙන සමයෙන එකො ධම්මකට්ඨකො වතුසු පරිසායු ධම්මං කථෙසි “ඉමං විනෙසාමි”ති, සො තං ධම්මකට්ඨකං අවොච: ඤං මං විනෙසාසි; අහං වාපි තාදිසං විනෙසාමි”ති දිඨවා (?) විමතිතො ති. තසමා මිච්ඡාදිසිකසා නිරන්තරං ආවරියසා දසානංති.

තතියං.

(54 මහාවෙනියපුජාවඩු.)

සීහලෙ සීතසා වෙනියසා පුජාය එලං දසෙතබ්බං. සීහලදිපෙ සමාතිසාමහාරාජසා එතදහොසි; අහො වත මහාවෙනියසා අතුලං පුජං කරිසාමිති තතො මාරසා විතතං උපපජ්ඣි නිවාරෙසාමිති. “උත්තමො රාජා මයං මාරවිසයං අතිකකම්සාති”ති විනොථා, “හඤ අනතරායං කරිසාමි”ති විතතං අකාසි, තතො එකෙන ථෙරෙන මාරසා හදයං ආවිකම්තං; භික්ඛු ව තුවටකතාගන්තො ගන්ථා තුවං මාරසා මොහතං කරොතිති [ආහංසු,⁴ ථෙරො ආකාසෙ යොජනසතෙ අතෙකාති දිපාති පටිච්ඡාදෙසි, යාදිසං ණං යථෙව උපලපුපෙථි ඡාදිතං, තතො දිපමාලං එකෙකං දිපරාකං සහසාමණ්ඩලිකං.

අතෙකදී පසතසහසස් යොජනපරිමණඛලං. නිස්සතලාකපානි
 යමිති සබ්බගකොදකං කථා යනෙනන ආකාසෙන
 ආනෙතා මහාවෙතියෙ තහාපතං කරොති. එවං සත්ත
 සත්තානෙ අතුලං පූජං අකාසී: තතො වෙතිංගිරිමෙති එකො
 ථෙරො වසති මහිඤ්ඤො මහානුභාවො. තස්ස වංකමපසො
 එකො සිපණණරුකො පුපථති. තස්ස පුපථාති එකො
 කුමාරො ගනෙතා ථෙරස්ස අදුසි. තං ථෙරො කුමාරකෙ
 පියෙන [තගරං තෙන සභිං] පකකමිතා තෙති පුපෙථති
 වෙතියං පුපේනෙනා යොජනනතරං ඔසකකිතා වෙතියපූජං
 අවිනතනීයං දිසවා කුමාරො විත්තෙසී: “අහො අවජ්ජියං”
 අයං රාජා යස්ස එවරූපා පූජා සමපජ්ජති. කිං වත මය්හං
 සමපජ්ජෙය්සා”ති. ථෙරො කුමාරස්ස විත්තාකාරං ඤාතා
 එවමාග: “කුමාරක, තයා සිපණණපුපෙථති කතපූජාධිකාරං
 රඤ්ඤ පූජාතො මහපථලතරං”ති. තං සුතා තුඨවිතෙනා
 තං යෙව වදනෙනා පවිසිතා තෙවිජ්ජො ජාතො. තතො
 ථෙරො තං පුච්ඡති: “අනතතාව ඉදුති පූජාථලවිසෙසං
 අඤ්ඤසී”ති? “ආම, ජාතාමි තං”ති.

වතුස්සං

[55. බාරසසහස්ස භික්ඛු.]

කාසාවපජ්ජොතතුලං දීපෙනබ්බං. පාටලීපුතෙන එකො
 සෙසි බාරසත්තං භික්ඛුසහස්සාතං හොජනං සද්ව දෙති.
 තතො තස්ස අමිත්තා රඤ්ඤ හෙදං අකංසු: බාරසසහස්සා
 වොරා කාසවච්ඡවසනා උඤ්ඤත සෙසිතා පොසිතා, එවං
 තුය්හං විජ්ජනං⁵ හොතුති. රාජා සෙසිං හණති: තුය්හං
 පබ්බජිතෙ පෙකනාමාති, එවං හොතුති බාරසත්තං භික්ඛු-
 සහස්සාතං අත්ථාය සුබ්බමාති වත්ථාති දතා මනුස්සො ආණා-
 පෙසී: ඉමෙති වත්ථෙති උහුං විවරාති [කරොථාති] තෙ
 මණ්ඩපං ව සජ්ජෙසුං. තත්ථ ආසන්දිපිටකාති තාතාවණණ
 පුපථසන්දරණාති ව සජ්ජෙසුං. සො තං භික්ඛුසංඝං
 පවෙසෙතා රඤ්ඤ නිවෙදෙසී: “පෙකනාති මම පබ්බ-

ජිතෙ”ති. රාජා ආගන්තුකා කාසාවහාවං දිස්වා අතිව පසන්නො දුතං දන්වා ධම්මං සුත්වා සරණාගි ගහෙත්වා ච තං උපාසකං අවොච “තයං අහං නිරයතො උඛරිතො” ති.

පඤ්චමං.

56. පිණ්ඩපානවිසුඛවිරියකාරණං වත්තු.

සීහලදීපෙ දුඛතිකෙහි ජායපතිකා ජීවිතුං අසකෙකානතා අතතතො ධිතරං බාරසන්නං කහාපණොතං ගහණොස නික්ඛි පිංසු, පච්ඡා කහාපණෙ දන්වා මොවෙස්සාමොති. එවං දුඛතිකං නිත්ථරිංසු. පච්ඡා කිචෙජ්ඣ පරෙසං කම්මං කන්වා කහාපණෙ ච එකං සාටකං ච පෙලං⁷ ච සස්සපුරිතං⁸ ගහෙත්වා සන්තෙත මහාගාමං ගච්ඡති. හන්තෙ වස්ස ආහාරො තත්ථි. තෙන ච සමසෙන අඤ්ඤාතරස්ස භික්ඛුතො සන්තෙත සථිං. ගච්ඡන්තස්ස ආහාරකාලො උපසිතො හොති. කොවිපි දන්වා තත්ථි තස්ස පුරිසස්ස මතං උප්පන්නං. ඉමස්ස භික්ඛු තො ඉධ ආහාරං දස්සාමිති. සබ්බෙසං ආහාරං මග්ගිත්වා එකස්ස පුරිසස්ස හන්තෙ ආහාරං පසයිත්වා එතදවොච: දෙහි මෙ භත්තං උපසිද්ධකහාපණෙනාති. ත දෙමි ති. සො වඩ්ඪෙස්සිත්වා සබ්බෙ කහාපණෙ පෙලං⁷ ච දන්වා භික්ඛුතො සන්තිකං ගත්වා දෙනොතා එවං භණති: කිචෙජ්ඣ මෙ අයං පිණ්ඩපාතො ලබොති තමත්ථං ආරොචෙසි. භික්ඛු තං සුත්වා පටිග්ගහෙතුං ත ඉච්ඡති. යාවිත්වා පත ගණ්ඨා පෙසි. සො පිණ්ඩපාතං ගහෙත්වා “ත තාව භුක්ඛාමි යාව අරහත්තං ත පාපුණාමි”ති අරහත්තං පත්වා ච පරිභුක්ඛ්. ඉදං වතතමානං සො පුරිසො අතතතො ධිතුයා ආවික්ඛි. සා සාසනං සුත්වා තුඨා ජාතා. තතො තිස්සමහාරාජස්ස ඡතෙන අධිදත්වා දෙවතා සාධුකාරං අදාසි “අහො සුදුකකරං කතං”ති දෙවතාපරම්පරාය ගතසඤ්ඤං සුත්වා රාජා භණති: මය්හං දුතං පසංසපිති? “ත තුස්සං රාජා”ති තමත්ථං ආරොචෙසි. අථ රාජා [තං ධිතරං] මහාසකකාරෙන අපෙක්ඛිත්වා සරසුණ්ඨං අකාසි, බහුතරං ච ධනං අදාසිති.

ඡස්ඨං.

57. පිණ්ඩපානවිසුඛවිරියකාරණං දීපෙනබ්බං

සිහලදීපෙ කිර රාජා ව දෙවී ව අසිරන්තසමයෙ විනොසුං: අමෙහති රජේ සිතෙති න දුක්කරං දුතං කාතුං; භඤ්ඤා මයං අඤ්ඤාතකවෙසෙන කමමං කතා දස්සා මාති, එවං විනොසා කෙසං වි හත්ථ රජුං දක්වා ගාමං අනුප්පන්නා, තස්මිං ගාමෙ ගහපතිස්ස ගෙහෙ එකමාස මන්තං සක්වා⁹ රාජා බෙත්තං කසති, දෙවී වීතිං කොට්ටති, තෙසං හත්ථා භිජ්ජංසු, තෙ අතිසුබ්බමාලා තතො පරං අසකෙකාන්තා මාසමූලං ගහෙවා තගරං ආගන්ත්වා අත්ත තො ආවරියභුතත්ථෙරං අවොචුං: “හන්තෙ, සභි පුථුජ්ජනා භික්ඛු ආගච්ඡන්තු”ති. එවං නොතු ති සභිමන්තා භික්ඛු පෙසිතා තෙ වතුති වාඤ්ඤාතෙති මධු - එංඤ්ඤා - තෙල - ඝතසතිතෙති භොජනං භුත්වා රාජා පුරතො සිතො එවං වදෙසි; “ඉමෙ වත්තාරො හත්ථ පෙකඛථා”ති, සබ්බං ආරොවෙසි, තතො තෙ භික්ඛු අතිව සංවිග්ගමානසා¹⁰ හුත්වා ආවරියස්ස පාදමූලෙ කමමසානං ගහෙවා තං යෙව රත්තිං අරහත්තං පත්තාති.

සත්තමං.

58. පිණ්ඩපානපාරිසුඛවිරියකාරණං

ඉදං වත්ථු

සිහලදීපෙ දුබ්භිකකකාලෙ එකා කුලධිතා තාලි තණ්ඩුලං ගහෙවා මලයං පවිසා, සා තත්ථ තිණි පත්ථාති භුඤ්ඤා එකං පත්ථං සුකඛාපෙතා සපෙසි [කාලානුකාලං පුත තාපෙතා¹¹ සපෙසි;] අත්තතා වතමූලඵලාභාරෙත යාපෙසි.

අඤ්ඤාතරො සීලවා භික්ඛු තතිං යෙව වසති, තතො සා භික්ඛුං දිස්වා පසන්නමතා තිමන්තොවා පත්තං ගහෙවා ඉතො හන්තෙ භුඤ්ඤාතාති වත්ථා තං පත්ථතණ්ඩුලං රකෙතුං.

9. කතා (සබ්බෙසු) 10. උබ්බිග්ගමානසා (සබ්බෙසු) 11. A, B. පුරතො බොදිතා

[ආරඡි]¹² තමන් යෙව සමයෙ වොරා ආගතා තං විදුමපිනා මනුස්සා ගහෙනා ගතා. සොපි භික්ඛු වොරෙහෙව සභිං ගතො. සාපි වඩ්ඪිකා සීසෙ ආධරකං ධපෙතා; සීසෙ යෙව රක්ඛිස්සාමී ති භික්ඛුතා ගතමග්ගං යෙව පටිපන්නා. සා තං භික්ඛුං දිස්වා සීසෙ රක්ඛිතං ආවික්ඛිතා අදුස්සි ථෙරො දුක්ඛෙන යාවිතො තං අග්ගහෙසි සො සංවිග්ගො අර හත්තං පනා ව පරිභුඤ්ජි. තතො දෙවරාජා තං යෙව දිවසං තස්සා නිපන්නාය උසසිතකෙ නාලිතඤ්ඤාලප්පටකං ධපෙසි. තද් ගාමපුරිසා වොරෙ අනුබන්ධිතා¹³ පලාපෙත්තුං. තතො සා උභතිතා තඤ්ඤාලෙ දිස්වා විමෙතිතා ඉධ කොචි නික්ඛිපකො තත්ථිති දිඨමතොතන සා තං රකෙසි. තාලි කමෙව තිඨති. ත ඛියති සබ්බෙසං දෙනානි යා තෙව ඛියති සා තගරං ගන්තා මහාදානං පඨපෙසි භික්ඛුසංඝස්ස තත්ථ නාලිහත්තං අදුස්සි. කාලන්තරෙන වට්ඨිතා සග්ගෙ උපන්නාති

අඝමං.

59. දානපාලයා වක්‍ර*

සීහලදීපෙ දුබ්භිකෙති එකමහි සෙසිකුලෙ සබ්බෙ ජනා මලයං ගවජනනී. එකා පත ථෙරිකා ගනතුං ත ඉවජති. අහං පකතියාපි මරණස්ස ආසන්නාති ත ගතා. තස්සා පත ගෙහෙ කුඩුබතඤ්ඤාලා අත්ථි.* තෙ කමෙත නිඨං ගන්තා පසතමත්තං සෙසුකං. සා තං රකෙසිතා යාගුං කතා පිට්ඨස්සාමිති අවජති.

තද් කාලකන්දරතිස්සානෙරස්ස සිස්සානං තිණණං ජනාතං පඨව්වාලක - ධම්මරක්ඛිතො පිණ්ඩාය උත්තරකුරුං ගතො; යොනිකධම්මරක්ඛිතො පාටිලිපුත්තං; මහාධම්ම රක්ඛිතො ඉමිස්සා ථෙරිකාය පුඤ්ඤං භවතුති තස්සා පුරතො අඝාසි. සා ථෙරං දිස්වා පසිදිතා තං පවජමාහාරං ථෙරස්ස දෙනා විමං ගාථං අභාසි:

12. A. B. පොත්තෙසු නක්ථි. 13. උභතිතා (සබ්බෙසු).

*ඉමෙසං වින්තං ලක්ඛණානං අත්තරෙපාඨා. A. B. පොත්තෙසු වින්තං.

“මා දුග්ගති, මා ව දුට්ඨොභාවො,
 මා ඉක්කිභාවො ව භවාභවෙසු;
 මා මොහමකං ව භයානකං මෙ,
 මා මෙ ටිරං සංසරණං.”¹⁴ අහොසී”ති

පේරො උපසං. අග්ගනෙසි. ඉතරා සබ්බමෙව දෙති.
 නස්ස පත යාගුයා එකමපි සිත්තං නත්ති. මිස්සොභා,¹⁵ පත
 සිත්තාති [හොනති. තං ගහෙභා] පේරො කාලකඤ්ජනදිං
 ගතො, ඉතරෙපි දො ජනා ආගන්ත්වා “ඉමං භුඤ්ජා”ති
 පේරස්ස අදංසු. පේරොපි තෙසං යාගුං දඬා භතතං
 තෙන මිස්සොභා භුඤ්ජී. දොපි තපෙව. තතො පේරො
 විනොතසි. කිත්තකං එතිස්සා සග්ගෙ භවිතබ්බංති? සො
 තිංසකප්පෙ ඔලොකෙසි. දුතියො සසිකප්පෙ; තතියො
 තවුතිකප්පෙ. තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ආවිකම්භා සමුද්දවාසි
 තේරස්ස සන්තිකං ගතා. පේරොපි තද අනෙතාසමුද්දෙ
 උදකං ඔසකකාපෙභා පාකාරා විය කඬා අවිජ්ජති. තෙ
 ආගන්ත්වා තං පුච්ඡිඞ්ඤා අත්තතා දිට්ඨකං කපේසු. තතො
 පේරො ආහ: කුලෙන දණ්ඩකම්මප්පත්තා සමානකාරණා,
 චූත්තං ගෙන භගවතා: සොතාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියාය
 පටිපන්නො අසංබෙය්‍යා”ති. ජාතාථ දණ්ඩකම්මංති.

නවමං.

(60. චතස්සන්තං කුමාරීතං චක්ඛු.)

එකකලං සඛාතිස්සමිභාරාජා තයො මාසෙ අභංගසීලාති
 ගහෙභා ආහරණාති ඔමුඤ්චිඞ්ඤා විහාර යෙව අවිජ්ජති.
 භතතවෙලාය කාසාසාති නිවාසෙභා භික්ඛාචාරිකං කඬා
 දෙවියා සරෙ පිණ්ඩපාතං ගණ්භාති. සාපි තං පබ්බජිතං.¹⁶
 පෙකබ්බති. තතො ජපෙ පකෙබ්බ ධිතා කුමාරී රාජාතං
 භණ්ති: “කිස්ස තාත දුක්ඛාරං කතං; පබ්බජිස්සාමි, මුඤ්චිථං”
 මං”ති යාචි. රාජා ත දෙමි; සත්තමෙ දිවසෙ පබ්බජිස්සාමි.

14. H. විරස්සං මරණං. 15. A. B. මිසිසංඝොභා. 16. A. B. සබ්බ
 විජිතං.

මුඛයාමි නි. තෙත මුත්තාය නාය සහ ව්‍යාකරණය කුමාරියෝ එකා පුරෝගිතයියා, එකා අමච්චියා, එකා සෙහියා, එකා කුටුම්භිකයියා ව එකතො හුළා පබ්බජංසු. තා නිවරණවිකල්පනත්. එකෙකා පඤ්ච පඤ්ච ආමලක මණ්ඩපිලානි¹⁷ සිසමජ්ජෙකි¹⁸ එකෙක. යපෙනති; උභෙසු අංසකුටෙසු දො; උභෙසු ජාණ්ණමණ්ඩලෙසු දො යපෙනා සත්තරතතිද්වං සත්තති දිවසෙති ආරච්චිරියා. තතො රාජා සබ්‍යාපාරභයං¹⁹ ආරොවෙසි; සිලාති සංසාරභිත්තානං සමසාසකානිති.²⁰ සා යදි තුමො; කිං මයං ත කරොමාති වතා “අහං කරොමි” නි පභිත්තතා හුළා අතමනගං සංසාරදිසමධානං දුරතිකකමනියං සුදුරාවකසිකං සපරියන්තං සත්තදිවසමන්තං අතිකකමමානා, තසිතා විස පිපාසාවිතොදනත්. [අරියමග්ග] මහාතලකං²¹ ඔගා හෙතා සුමධුරාමතසුඛං - උපතිස්සාය සබ්‍යකරපුටෙන රාගමද්දනත්තාය පිටිංසු. පිටිත්තා ව තා පඤ්චසතකුමාරියෝ එකතො වින්තොසු: “කුභිං පචාරෙමා”ති. එකා හණති: වින්තලපබ්බතො තෙරසසහස්සා²² බිණ්ණසවා විහරන්ති, තත් පචාරෙමාති. එකා හණති: කාලකඤ්ඤරවිහාරෙ බාරසසහස්සබිණ්ණසවා විහරන්ති, තත් පචාරෙමාති. එකා වෙතිස්සිරිමතිති. එකා වතුසු විහාරෙසු ආගාමියා පචාරෙමාති. එකා: “පියංගුදීපෙ බාරසසහස්සා පිණ්ණපාතිකා බිණ්ණසවා විහරන්ති; තභිං පචාරෙමාති. තතො තභිං යෙව එකා පඤ්චාභිඤ්ඤා වුඤ්ඤතිකුඤ්ඤි තාසං ඉමං සලලාපං සුළා තායො එතදවොච: “එථා’හං තුමො ගහෙතා ගච්ඡාමි. තුමහං විසයො න හොති”ති තා තං දිසවා වුඤ්ඤංසු. සාපි ථෙරී පඤ්චති භිකුඤ්ඤිසතෙති පඤ්චති ව උපාසිකාසතෙති පඤ්චති ව කුමාරිකාසතෙති පුපථගකාදිති ගාභාපෙනා පියංගුදීපං අගමාසි. සකායපි සකායපි ඉඨියා අගමංසු. තං ව පචාරණ-දිවසං දෙවරාජා ආගන්ත්වා පයමං පඤ්චන්තං කුමාරිකානං

17. K. ආහරණමණ්ඩපිලානි. 18. සකමජ්ජෙකි (සබ්බෙසු)
19. K. සංසාරභයං. 20. A. B. සහස්සාපකකනති. 21. K. A. B.
අයං මග්ගං 22. K. දසසහස්සං—

පූජනත්ථාය ඔකාසං කාරෙත්වා පඤ්චනාං කුමාරිකාසතානං
උපාසිකාසතානං භික්ඛුනිසතානං. තතො සංඝජේරං
ජාතාපෙනි: “භනෙන, ඉමාසං පඤ්චනාං කුමාරිකාසතානං
දුක්ඛාරං [කතං යා අභිඤ්ඤායො උපාදෙනාති.] තස්මා මයා
උස්සාහො කතොති. සබ්බො පෙතා කස්සපෙ භගවති
බුහමවරියං වරිංසු”ති.

දසමං.

61. ඉදං චත්ථ සන්දිඨං පුඤ්ඤථලං:

සීහලදීපෙ එකස්මිං ගාමෙ එකං සම්බකුලං අත්ථි.
තමහි කුලෙ [භික්ඛුසංඝස්ස සද්ද දානං දියති. පරකුලෙ
එකා චන්ද්‍ර නාම දරිකා අත්ථි; සා කමමං කරොන්ති තෙසං
දානවත්තූති (දිස්වා) අහමපි කෙතපි උපායෙන දානං දස්සාමිති
එකභතනං යෙව භුඤ්ජති, තං හනිං²³ සම්පිණ්ණති.
රතනිං කමමං කරොන්ති බහුකං දානවත්තූ ත ගොති. රතනිං
“තිද්දා මා ආගච්ඡතු”ති මුසලානමුපරි නිපජ්ජි. එවං තිණ්ණි
සංවච්ඡරාති කමමං කත්වා බහුකෙ ජාතෙ දෙය්‍යධම්මෙ
අළුත්තං භික්ඛුතං දස්සාමිති අළු සාරිකායො ගහෙනා
පණ්ණිතං ච භතනං සජ්ජේත්වා අළුසාරිකායො පතතාධාරකෙ
කත්වා අදාසී. ඉමං ගාථං ච ගණ්හති:

1. “මා දුග්ගති, මා ච දද්‍රිද්දාහාවො,
මා ඉත්ථිභානවා ච භවාභවෙසු;
මා මොහමකකං ච භයාතකං මෙ
මා මෙ විරං සංසරණං අගොසී ති”

තතො බිණ්ණසවා පියංගුදීපං ගත්ත්වා එකෙකො
පණ්ණාසානං භික්ඛුතං අදංසු. එවං චතුසතාති ගොන්ති.
තං රතනිං සීහලදීපෙ සබ්බො දෙවතායො සාධුකාරං දෙනති
“අහො සාධු දානං”ති සඬානිස්ස-මහාරාජස්ස ඡත්තාධිවත්ථා
දෙවානාපි රඤ්ඤ පුච්ඡිතො “මය්‍හං දානං පසංසසී”ති ත
ගොති ති ච සබ්බං වත්තමානං කපෙසි දුක්ඛාරං ධම්මිකං ච.

2. දදන්ති හෙකෙ විසමෙ නිවිඨා,
 ඡේත්වා වධිත්වා අථ සොවසිත්වා,
 සා දකඛිණං අසුඤ්චා සදණ්ඩා
 සමෙත දින්නස්ස න අග්ගමෙති ති.²⁴

[රාජා තං]²⁵ ලම්පකදණ්ඩෙත සයොධෙන සංයොජේසී,
 මහන්නතරං ව ධනං අදුසී; තං ව ගාමං, සා දානානි දත්වා
 ඝගං ගතාති.

එකාදසමං.

62. සර්වඥකදානපාලසූත්‍ර ඉදං වක්ඛුමි:

තාගදීපෙ දුබ්භිකකමති ජාතෙ ජායාපතිකා ව ධිත්වා ව
 ජීවිතුං අසකෙකානතා අත්තතො ධිතරං එකස්ස කුටුම්භස්ස
 හත්ථෙ වත්තාද්‍රිසකභාපණෙති ගහණං²⁶ ධපෙසුං. “මා
 සබ්බෙව විතස්සිමහා”ති. සා මානුදෙවිකා නාගී ති තාමෙන.
 මාතාපිතරොපි සුඛං ජීවිංසු. සාපි භතිකමමං කරොති,
 එකදිවසං තං ගාමං සසිභිකඤ්චුපුප්ප්ප්තකලාණකා පිණ්ඩාය
 පවිසිංසු. තස්මිං ඛණේ තාගී පාතියත්ථාය තලාකං
 ගව්ජන්ති අද්දසි තෙ භිකඤ්චු කිංචි අලභිත්වා නිකමනො,
 පත්තානි පසිබ්බකෙසු පකඛිපනො. තද සා²⁷ වක්ඛුමි
 තෙ භිකඤ්චු එවං වදෙති: “කිස්ස භනොත අධොවිත්වා
 පනොත පසිබ්බකෙ ධපෙත්වා නිකමිථා”ති? තෙ සබ්බං
 කපෙසුං. තස්සා විතතං උපපන්නං* [දුතං දස්සාමි ති. පුත
 අඤ්ඤාත සසිකභාපණෙන රත්තිකමමකාරිකා හුත්වා අය්‍යානං
 භිකං දස්සාමිති විනොත්වා සටං ථෙරාතං සන්තිකෙ ධපෙත්වා
 “යාව මමාගමනා ඉමං සටං ඔලොකෙය්‍යාථා”ති වත්වා
 අත්තතො වසනඨාතෙ කුලස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා “අඤ්ඤං
 සසිකභාපණං දෙහි අය්‍යා”ති ආහ, සො තස්සා කථං සුත්වා
 “අමම, පරෙසං ගෙහදුසී හුත්වා වසමානා ථොකෙන ථොකෙන

24. K. අභිසමෙතිති. 25. පොත්ථකෙසු නවිජ්ජති.

26. K. වත්තාද්‍රිස කභාපණෙ ගහෙත්වා. 27. A. B. නාගීති.

* ඉපමසං දින්නතා ලක්ඛණානං අත්තතෙර පාඨා සබ්බෙසු උභයා.
 තස්මා සහස්සවක්ඛුමිනා උභිධං.

ඉණං අප්පකං කරොනති. ත්වං පන පුතප්පුතං චබ්බස්සාඤ්ඤා ඉණං ගණහාසී”ති ආහ. සා එවමාහ: ‘තුමෙහ එතස්ස’ත්ථාය මා විනාසිත්ථ; රතතිද්ධි හුත්වා කම්මකරණත්ථාය රතතිඉණා-සිකා හුත්වා සභිකභාපණං ගණහාමි අය්‍යා”ති. සො සාධුති වත්තා පණෙණ ලිබ්බත්වා සභිකභාපණං අද්ධි. සා තං ගහෙත්වා] එකෙකං කභාපණං සභිකුලෙසු දත්වා එකෙකස්ස භික්ඛුතො එකෙකකභාපණෙන නිවාපං කරොථාති වත්තා භික්ඛු ආදාය ආසිතසාලායං පවෙසෙත්වා තෙසං සබ්බං ව්‍යානමානං කපේසි. තෙ සුත්වා සංවිගමානසා පිණ්ඩපාතං ගහෙත්වා බ්‍රහ්ම නිගහතා තලාකපස්සං ගත්ත්වා පතෙන නික්ඛිපිත්වා යොගං කාත්‍රං ආරභිංසු: යදි අරහත්තං පාපුණ්ණිස්සාම, භුංජිස්සාම; යදි න පාපුණ්ණිස්සාම, න භුංජිස්සාමාති තෙ මුහුතෙනන අරහත්තං පාපුණ්ණිස්සාම භුංජිංසු තං යෙව ව රතතිං සිහලදීපෙ සබ්බා දෙවතායො සාධුකාරං දෙනතිති සබ්බං වන්ද්‍යවන්ද්‍යසදිසං කාතබ්බං, තං ච නාගදීපං තස්සා අද්ධි. සා මහාද්ධතාති දත්වා සුගතිං ගතාති.

අවාදසමං.

(63. වන්දනපලලංකවක්‍රී.)

බුඩ්ධකාලිකං ඉදං වක්‍රී බුබ්බිහන්තනං දීපෙති: තාග දීපෙ ඵලතාගරාජා (?) සමුද්දතාගරාජස්ස ධිතරං හරියත්ථාය¹ අග්ගසෙසි. සමුද්දතාගරාජා තාගධිතාය සහ ලොතින වන්දනමයං පලලංකං පෙසෙසි “ධිතාය මෙ හොතු”ති. තස්සා එකො භාතා අත්ථි. තතො කාලෙන තාගකඤ්ඤාය පිතා තාගරාජා මතො. පුතෙනා පතස්ස සමුද්දතාගරාජා “වන්දනමයං පලලංකං මයං හොතු”ති භාගිනෙය්‍යස්ස² පෙසෙසි. “න දෙමි මම පලලංකං”ති උභින්නං පලලංකස්ස කාරණා යුධං පච්චිපසීතං. ඵලතාගා “සමුද්දතාග භවතං ඵලමෙව කරිස්සාමා”ති භණන්ති. ඉතරෙ “ඵල තාගභවතං සමුද්දමෙව කරිස්සාමා”ති වදිංසු. තස්මිං

1. සාම්මන්තත්ථාය (සබ්බෙ.) 2. ඉධ භාගිනෙය්‍යො භගිනීස්සා සාම්මොති ගහෙතබ්බො; න පන භගිනීයා පුත්තොති.

කාලෙ ව භගවා මහාකරුණාඤ්ඤාන [තෙසං කාරණං දිස්වා]³ පිණිසානතිට්ඨං කවා අකාසෙන නාගදීපං ආගමන්ති නාගෙ විතෙතුං. ජෙනවතස්ස පුරතො පාටලි-රුකෙහි අභිවත්තා දෙවතා පුබ්බෙ නාගදීපවාසීනී “භගවා අමහාසං දීපං ගමන්ති” ති පාටලිරුකං භගවතො ජන්තං කවා සහ ගතා. නාගදීපෙ මහන්තං දහං අත්ථි, තස්ස නිරෙ භගවා ඔතිණ්ණො, රුකොපි තතිං පතිඨාසී. භගවා ආකාසං අබිභූගගන්ත්වා අකුකාරං නිමමන්, ලොකන්තරි-කකුකාරසදිසං, තං දිස්වා නාගා භිතා ආවුධාති ජබ්බෙසුං වධකවිත්තං ව චූපසමෙසුං. තතො භගවා නිරයලොකං දස්සෙසී, පච්ඡා සගගලොකං දස්සෙසී. සබ්බෙ නාගා භගවතා විනිතා. යං හි භගවා ඔතිණ්ණො තං පාටලිවෙති යං නාම කතං, අකුකාරවෙතිය - ආලොකවෙතිය - නාමාති ව තස්ස වෙතියස්සෙව. රුකං අත්තතො අත්තතො භව තෙසු කසින්නති. ඵලතාගාතං උපසිං, ඉතරෙසං උපසිං ජාතංති.

තෙරසමං.

64. ඔවාදකරස්ස ඉදං වත්ථු:

සීහලදීපෙ එකමති දුබ්භිකෙහි එකො දුරකො සොණො නාම මහලලකං ගහෙනා ආභිණ්ඩනෙනා මහාවිහාරං ගතො. තතො එකෙන ථෙරෙන මහලලකං ජබ්බෙත්වා කිස්ස න පබ්බජස්සසීති චුතො. “එතාදිසං ව්‍යසිතප්පත්තං කො පබ්බාජෙස්සති” ති වදති. තතො තෙන අනුඤ්ඤාතො “අයං සාසනෙ භබ්බරුපො හවිස්සති” ති කාරුඤ්ඤාන මහලලකං ජබ්බාපෙත්වා තං පබ්බාජෙසී, සුචු ව සිකාපෙසී. තතො ථෙරස්ස වත්තාරො වෙතියෙ වත්ථිතුං මතං උප්පත්තං. ථෙරො භණ්ති: “භික්ඛං ගහෙනා කුමාරක චං ඉධෙව අවජාති, අහං වෙතියෙ වත්ථිත්වා පුතාගමජාමි” ති. කුමාරො භණ්ති: යාව මෙ ජීවිතං අත්ථි, තාව තුමෙහ න මුඤ්චාමිති. තත්ථ එකෙ භණ්තති: කුමාරස්ස මාතා පිතරො ඝනති, සො තෙහි වාරියමානොපි ඤාතුං න ඉච්ඡතිති.

3. A. B. පොඤ්ඤාසු උත්තං.

තතො ථෙරො තමපි ආදාය මහාතා සන්තො දුරභාතං පටි-
පජ්ජි, තස්ස අට්ඨමජ්ජෙකි වාතරොගො උපපජ්ජි මාරණනාති
කො, තතො ථෙරෙන භික්ඛු විස්සජ්ජිතා අනුං, සො භණති:
ඉදුතාහං මරිස්සාමි, ගච්ඡථ තුලෙන; මා සබ්බෙ විතස්සමහාති.
තෙ සබ්බෙ ගතා, කුමාරකො ථෙරෙන පෙසිතො භණති:
“භනොත යාව තුලෙන ජීවථ, තාව ත පරිච්චජාමි”ති, ථෙරො
තත්තෙව පරිනිබ්බාසි. තතො කුමාරකො දුරුකට්ඨෙ පිණේඛ
ත්වා අග්ගිං දෙති. තද ථෙරස්ස ව කුමාරස්ස ව තෙජෙන
දෙවරාජස්ස ආසනං කමපති. සකෙකා ආගන්ත්වා අඤ්ඤාත
කවෙසෙන කුමාරං සබ්බං වතනමාතං පුච්ඡන්තා කුමාරෙන
එකතො හුත්වා ථෙරස්ස සරීරපූජං කන්තා කුමාරං උත්තරාපථං
තත්වා මහාවිහාරෙ මහිඞ්ගස්ස ථෙරස්ස සන්තියෙ ධ්වජෙසි:
“ඉධ ඉමෙසු භික්ඛුසු සීකතිත්වා අත්තතො කිච්චං කරොති” ති.
තත්ථ කුමාරකො සබ්බෙ වෙනියෙ වජ්ඣත්වා ථෙරස්ස සන්තියෙ
නිණ්ණි පිටකාති පරියාපුණ්ණිත්වා ථෙරං ආපුච්ඡන්තා පුත සීහල
දීපං නිවතති. මහාකොට්ටිදෙවෙ දහරමහි⁴ එකපාදං
ධ්වජනතස්ස එකමිහි පදෙ සංසයං උපපන්නං. පුත
නිවතන්තා ථෙරස්ස⁵ ඔවරකං අසාරතාති ආකොටෙසි.
ථෙරෙන ඤාතො කිං ආගතොසීති? එකමහි භනොත පදෙ
සංදෙහං උපපන්නං; තස්මා ආගතොමහි, තං මං වාටෙථාති
චුතොත ථෙරො යං තයා විතතිතං, තදෙවස්ස අත්ථංති
වදෙසී. සො සුත්වා පුත සීහලදීපං ආගන්ත්වා බහුන්තං
භික්ඛුසහස්සාතං පාලිං ව පුරෙත්වා පරිපුච්ඡං ව දන්තා
පච්ඡමෙ වස්සෙ⁶ අරහන්තං පනොතා. සො වස්සානස්ස තතියෙ
මාසෙ පියංගුදිපෙ පඨමයාමං ධම්මකථාය සලාකං ගතිතො,
මජ්ඣිමයාමං මහාවිහාරෙ, පච්ඡමයාමං වෙනියගිරිමිහිති
එකරතතියා තියෙස්ස ධම්මසවණා දෙසෙසි. පචාරණදිවසෙ
පතස්ස ථෙරස්ස බ්‍යාකරණං හොති:

1. යාවතා බුබහණ්ණිතං නවභගං ජින [සාසනං

සබ්බං මයා] උග්ගතිතං දෙසිතං ව පකාසිතං.

4. A. B. මහාකොට්ටිදෙවොදහනමිහි 5. K. උබරතන සස
ථෙරස්ස. 6. K. දිවසෙ.

2. අනුභූතා රතී සබ්බා සාසනස්ස මහෙසීනෝ⁷

සකකාරං තාභිතඤ්ඤාමි, ගච්ඡාමහං සුගඤ්ඤාමි නි.

වතා සුගඤ්ඤාපබ්බතෙ ථෙරො පරිතිබ්බාසී. තතො මහා ථෙරො දිබ්බවකඤ්ඤා ඔලොකෙත්වා තත්ථ ගතො පවාරෙතුං. දෙවරාජාපි තත්ථ ගතො “මජ්ඣිමනික- සොණකෙට්ඨෙරො පරිතිබ්බතො, පූජං කරස්සාමි” තී තමහි දිබ්බපූජා ව අරියපූජා ව කතා, එවං ආචරියා අනුබ්බිකානි.

පුද්ගලම.

(65 ලජ්ජාමණෙරස්ස වත්තු)

සීහලදීපෙ මහාවාණීජකුලස්ස පුතො අබේසි කුලෙ අනුරාධපුරෙ ජාතියා සත්තවස්සිකො සමාය පබ්බජිතො. පබ්බජිතා කොමාරිකසීලෙ සීතො සීලානි සොධෙන්නො. තදනන්තරෙ මහාභයං සමුට්ඨාසී, බ්‍රහ්මණ්ණියං⁸ තාම දුබ්භිකං. තද මහාවිහාරෙ අරහන්තා සමාගන්ත්වා එකං බිණ්ණසව්භිකුං. සකකාස්ස දෙවාතමිඤ්ඤස්ස සනතිකෙ දුතං පාහෙසුං “සමන්තො”සි ඉමං භයං චූපසමෙතුං” තී. සො එවමාහ: “තාහං සමන්තොමහි ඉමං භයං චූපසමෙතුං. සත්තාහං කමමිට්ඨපාකෙත ඉදං ජාතං, අපි ව සමුද්දෙ උස්සුකකං කරස්සාමි. යො සුගදණ්ඩපමාණං දුර්බණ්ඩංපි ගහෙත්වා සමුද්දං ඔතරති, සො සොත්තීනා ගමිස්සතිති. තස්ස වචනං සුත්වා ථෙරො ආගන්ත්වා ආරොවෙසී. තතො සමන්තතො භිකුං නිගහතා තස්ස දහරකස්ස සාමණෙ රස්ස උපජ්ඣායො සාමණෙරං ආහ: “ගච්ඡාමහං අකුසල රජ්ජං යදිවජ්ජි එහි” තී. සො ආහ: මාතාපිතරො ආපුච්ඡා මිති, අනුරාධපුරං ගන්ත්වා ආපුච්ඡ. මාතාපිතරො එව මාහංසු: “යදිවජ්ජි, විසතියා කහාපණෙහි නිංසාය වා පතනං පුරෙම, මා මාසකෙහි පතනං පුරසී; පුතපි ගමිස්ස තති(?) තථාපි තං සමන්තමිහා පොසතුං; මා ගච්ඡාති වාරෙන්ති. උපජ්ඣායො තස්ස අකුදෙසං ගතො. රකෙඤ්ඤපි අනෙතපුරෙ එකො

7. A. B. මයා උගහස්ස මලෙසීනො 8. K. බ්‍රාහ්මණනිස්සං.

පේරො භුඤ්ජති. ආවරියො භුත්වා එකස්ස භතතං ආදාය විහාරං ආගච්ඡති. තදා සාමණේරස්ස මාතා (අනෙකපුරං) මාසකං ගහෙත්වා සබ්බතගරං ආභිණ්ණිත්වා මුට්ඨමිත්තංපි සිත්ථං අලභිත්වා පුත්තස්ස “එකසිත්ථංපි තලභාමි පුත්තකා”ති ආහ. සාමණේරො කිං කාතුං සකකාති වත්වා විහාරං ගනතුං තාසකඛි, තතෝ ව භොජනසාලායං නිපජ්ජී, සත්තදිවසෙ නිරාහාරො. රාජකුලපගතේරොපි තදා රාජ-ගෙහෙ භුංජිත්වා පිණ්ඩපාතං ව ආදාය විහාරං ගච්ඡන්තො තතාව වෙලාති ආසතසාලං පවිසිත්වා අද්දස කුමාරං එලකකොටියං නිපන්නං කිලන්නරූපං. දිස්වාත තං උට්ඨා-පෙත්වා භතතං භුඤ්ජාතීති ආහ. දුරකො උට්ඨාය එව මාහ: වෙලා අතීති? මහාපේරො අයං වෙලාය මාතෙත එවං චුත්තොපි මමං වෙලං පුච්ඡතිති කුඛො භණ්ති: කිං තයා වෙලාය මාතෙත? එවං විසමෙ කාලෙ භුඤ්ජ භතතංති. සාමණේරස්ස විමති උප්පන්නා: තායං සීලවා භවිස්සති, යො එවරූපං භණ්තිති තතෝව සාධකාය මූඛං එකෙත්වා නිපජ්ජී. පේරස්ස විප්පටිසාරං උප්පන්නා: අහො මයා වක්ඛං අවිචාරෙත්වා වාචා නිවජාරිත්වාති. පුතදෙව සාමණේරං සමභාවෙත්තො උට්ඨාපෙසී. කුමාරො එවමාහ: “තුමෙහති වාචා විසමං වාදිත්වා, යදි පි මෙ අනතගුණා නිකම්මස්සන්ති තුස්සං හත්ථො පිණ්ඩපාතං තගණ්භාමි”ති වත්වා භාථායො අභාසී.

1. කාමං භිජ්ජන්ත'යං කායො, ඉධෙව විකිරියතු,
තෙවාහං භතතං භුඤ්ජිස්සං භොජනං තුස්ස හත්ථො.
2. එදිසා සීලසම්පන්නා බුබ්බසඨස්ස සාවකා
ජීවිතෙ ගච්ඡමාතෙපි සීලං තෙ තාතිවත්තරෙති.

එවං භණ්ණිත්වා පේරොපි ලජ්ජිත්වා තෙතෙව විප්පටි-සාරෙන තං පිණ්ඩපාතං ඡබ්බිසි ත භුඤ්ජී. ආජීව පාරිසුඛිසීලසම්මං කපේතබ්බං ඉදං වක්ඛං සංඛෙපෙන ලිඛිතං, විජාරෙන පත කපේතබ්බං.

පණ්ණරසමවක්ඛං.

(66. විත්තගුත්තකෝරවක්ඛු.)

කොරණ්ඩමහාලෙණවාසී⁹ විත්තගුත්තකෝරො. [තස්ස ලෙණස්ස] ආරො නාගරුකෙබ්බා අත්ථි. ථෙරෙන හි රුකබ්බං ගිවං උකඛිපිත්වා න දිඨ්ථුබ්බො. තස්ස කාලෙ පතනාති පතනාති, කිඤ්ඤක්ඛියො සම්පතනාති, පුප්ථානි ඵලානි සම්පතනාති, කිඤ්ඤකරෙණුකා සම්පතනාති. තං තං භාවං පස්සිත්වා ජානාති: හෙඨාපි ඉමං කාලං ඵදිසො ඉච්ඡතබ්බො ඵව. මහානාගරුකලෙණෙ සත්තනාතං බුඩ්ධාතං අභිනිකම්මනං අත්ථි. තමපි බො ථෙරො ත ඔලොකිතපුබ්බො; තිංස-වස්සාති පුප්ථුජ්ජනසභාවෙන වසී. තත්ථෙව අරහත්තං පතෙනා. රාජා මහාසෙත්තො නාම රාජකුලෙ භුඤ්ඤාතාති ථෙරං යාවති. ඡවස්සාති ථෙරො රාජකුලෙ භුඤ්ඤ. පරිනිබ්බාණ-සම්මෙ භික්ඛුතං මජ්ඣෙකි “යස්ස කංඛා අත්ථි මග්ගෙසු ඵලෙසු පටිපදාසු ව, සො මං පුච්ඡතු”ති චුතෙන භික්ඛු “හතෙන තුමෙහ ඉමං පුච්ඡාම: ඵත්තකෙ කාලෙ භුඤ්ඤමාතා රාජාතං ව දෙවීං ව පස්සිත්වා රාජාතං ජානාතා”ති? ථෙරො “ත ජානාමි; සරෙන උපලකෙමි” ති ආහ. රාජාව දෙවී ව ථෙරං වන්දනාති; ථෙරො තිං භණ්ණති? “තිඨ තිඨ මහාරාජා” ති භණ්ණමිති. ඵවං ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තආරො නොති.

67. බුද්ධකතිස්සකෝරවක්ඛු

අට්ඨිවාසී බුද්ධකතිස්සකෝරො දහරකො ඵව අරහත්තං පතෙනා විනෙතසි: යදි අනෙතාජනපදෙ අච්ඡාමි, ඥෙපතවාවතාය (?) මෙ පලිබොධො භවිස්සති, අට්ඨිං පටිසිත්වා අච්ඡස්සාමි අඤ්ඤාතකවෙසෙතාති, අට්ඨිං පාටිසි. ඵකං යෙව ගාමකුලං ථෙරස්ස තිංස වස්සාති නිව්වං උපඨාති. ථෙරො ආයුසංඛාරං පස්සිත්වා ගහපතීකමෙවං භණ්ණති: තයා අජ්ජ විහාරං ගන්තබ්බං, අවසෙසා මා ගච්ඡන්තුති. සාධු සාමි, යං තුමෙහ භණ්ඨ, තං කාතබ්බංති. යදි ඵවං වාසී.

9. K. කොණ්ඩමහාලෙණ.

ච කුසාරිං ච ගහේනා ඵතීති. සො සංඛුති ගහේනා විහාරං ගතො. ථෙරො “පාසාණස්ස උපරි දරුති ආතෙතා නිකඛිපා” ති ආහ. සො තථා අකාසි. ථෙරොපි මතතිකා-පතනං කඨඨරිකාය¹⁰ හෙයා පටිකුජ්ජිකා ගණ්ඨකං බඤ්ඤා කඨඨරිකාය¹⁰ නිසිදිකා ආභුජ්ජිකා පරිනිබ්බාසි. ගහපතිකො යාව අසිරතනං කඨාති ගණ්ඨිකා බහුදරුරාසිං කාමා විකාලෙ න සකකා පටිසිතුංති වාලභයෙන ථෙරස්ස කුටිලෙණං පටිසිකා නිපතො. ථෙරොපි එකපස්සෙ නිපජ්ජි. අසිරතනියං දෙවතා “ථෙරො පරිනිබ්බුතො” ති මනුස්සානං ආරොවෙසුං. මනුස්සා පගෙව ථෙරස්ස සාඛුකිලං කිලිස්සාමාති මාලා - ගකු - වත්ථාති ගහේනා නිගහතා. සොපි ගහපති පච්චුසෙව උඨතිකා ගතො. තතො ථෙරො ගෙනං කාලෙ ආගච්ඡස්සාතිති ගච්ඡමානො මනුස්සෙ ආගච්ඡන්තො දිස්වා පුච්ඡති: “කුභිං ගච්ඡ්ථා” ති? තෙ වදන්ති: “ථෙරො පරිනිබ්බුතො, තස්ස සංඛුකිලං කිලිතුං ගච්ඡාමා” ති. “න ථෙරො පරිනිබ්බාසති; ඉදං තතො ආගච්ඡාමි” ති. “කිං න ජාතාසි” ති ගච්ඡන්ති යෙව. සො කදච්චි එවං භවෙය්‍යාති මනං සුගගහේනා තෙසං මනුස්සානං පුරතො පුරතො ගත්තා පටිසිකා ථෙරස්ස අස්සාසපස්සාසෙ අදිස්වා ජිනපාදෙව භූමියං පතිකා කඤ්ඤා, ආවටති විරවච්ඡන්තං පලපති:¹¹ “සාමි, නිංසවස්සාති උපසාකස්ස ආරාමිකස්ස මෙ ගච්ඡාමිති ත්‍ය කිඤ්චි භණ්ඨා” ති [විපපලපි¹². සකෙකා පඤ්චබ්බකුටාගාරං¹³ විසුකමමං නිමොපෙතා තාතාහරණ විවිත්‍රා දෙවතායො තං සතතරතතපතිණ්ණිතං කුටාගාරං උකඛිපාපෙතා ගහපතිකෙන උසාපිතං ථෙරසිරිතං කුටාගාරෙ නිකඛිපිකා සංඛුකිලිකං පවතෙතනො සතතදිවසාති සමනතතො පුත තිණ්ණි දිවසාති දිබ්බවන්ත - මඤ්ජුර - කොවිලාර - පාරිච්ඡතතකපුප්ථාති පතිංසු. යත්‍ථ ඔකාසෙ කුටාගාරං නිකඛිතතං තත්‍ථ නියොජ්ජනපරිමාණෙසු¹⁴ පුරෙනති. තත්‍ථ යෙ යෙ රුකා පතාකාති ධාරෙතුං සකෙකානති,

10. කඨනතරිකාය (සබ්බෙසු) 11. සබ්බපාත්තෙසු ආකුලිකුතං ඉදං. 12. විපඛිමපි. 13. A. B. අකේකොසං ච මුඛං - 14. K. නියොජ්ජන පරිමාණෙසු.

තත්ථ පතාකාති බබාති¹⁵ දිබ්බෙති¹⁶ දුස්සෙති. දිබ්බාති ච තුරියාති පවතෙනසුං. තදන්තරෙ ච දෙවා මනුස්සො පස්සන්ති, මනුස්සා පි දෙවෙ පස්සන්ති. [සත්ත-] දිවසාති ජිහ්වතා පිපාසා උච්චාරං වා පස්සාවං වා ත කිංඤ්චි බාධෙනාති. තෙසං දුරුතං උපරි වන්තවුණ්ණකා කතා. එවං ක්කාපෙතො මහාසක්කාරං අකංසු.

තස්ස ථෙරස්ස අයං පුබ්බයොගො:- සීහලදීපෙ යෙව පුරිමභවෙ දුරකො සමානො පසුරුපෙ රක්ඛන්තො වාලුකා පූපං කතො තාතාඨිධාති වතපුප්ථාති ඔකිරිතො වෙච පුප්ථාති කතාති. වෙචකලීරෙති¹⁶ පටාකාදයො කතො බකිතො වංසං ව ධම්. හෙරිං කතො වාදෙසි. තාසං වෙච-කලීරපටාකාතං¹⁷ නිස්සන්දෙන දිබ්බපටාකා නිබ්බන්තො. වංසධම්මචලෙන දිබ්බාති තාතප්පකාරසද්දාති සංඛ- වංස-තුරියාති කිලසද්දාති ච¹⁸ පුප්ථාතං චලෙන දිබ්බපුප්ථාති ජාතාති. උදරහෙරියා චලෙන දිබ්බාති තුරියාති උප්පන්නාතිති.

68 වාතගණ්ඨමලයවාසී චූලසුමනාය වත්තු

සත්තභාතිකා තෙසං කණ්ඨභගිනී, එකෙකා හරියායොව. තෙ වොරිකං ච අඤ්ඤං ච කිංචි කතො වතමුලචලෙති ච යා පෙනති; එකං ච ථෙරං උප්ඵහන්ති. රතනියං ආහාරෙ උප්පන්නෙ ථෙරස්ස භාගං කරොන්ති යෙව. තෙ කදචි උප්ඵහන්තො සණ්ඨං සාධකමෙකං ලබා වින්තොසුං: අමහාකං කණ්ඨිකාය දස්සාම; සා රුක්ඛතච-පොත්ථිකං නිවාසෙති. අමහාකං හරියාතමපි චට්ටති. තං හරියාතං තප්පගොතිති භගිනියා අදංසු. සා තං නිවාසෙති. ථෙරො පත සුත්තා පංසුකුලං ගණ්ඨිස්සාමිති තස්සා පුරතො අඬාසි. ථෙරො හි දුබ්බලච්චරො, යුත්තමපි පරියෙසනං තත්ථි, දුබ්බලච්චරො මිතිති පංසුකුලාය සීතො. සා අත්තතො පොත්ථිං ආත්තො ථෙරස්ස පාදමුලෙ නික්කපි. සබ්බෙපි තෙ රුක්ඛජල්ලිසාට

15. A. B. වත්තන්ති. 16. K. වෙචකලාපෙති. 17. වෙච-කලාප- 18. එවං සබ්බෙසු. 19. K. ථෙරිකං.

කං නිවාසෙනති. ථෙරො න වට්ඨති භික්ඛුනං ජල්ලිසාටකා
 නි කථෙති. සා හොතු භනෙන²⁰ නිට්ඨාපාති වතා අඤ්ඤං
 රුක්ඛජල්ලිපොත්ථිං නිවාසෙනා වුත්ථාටකං ථෙරස්ස අදුසි.
 දුට්ඨා භාතිකානං භණ්ණභයා වතනතරං පවිසිත්වා අවජ්ඣි.
 තෙ විකාලෙ ආගත්ත්වා පුච්ඡන්ති: කුභිං සුමතාති; තෙසං
 භරියායො “ථෙරස්ස පංසුකුලං දුට්ඨා තුලහාකං භිතා නිලි
 තා” ති කථෙසු. තෙ සුත්වා අලෙහපි ථෙරස්සව දුතුකාමාපි
 භගිනියා තො සාටකා තත්ථිති දෙම යදි. ථෙරස්ස දෙනි,
 තං අනුමොදමාති වදිසු. සා සුත්වා නිබ්බූතා ජාතා. තද
 අඤ්ඤතරො දෙවපුතො තස්සා දුක්කරං ජාතිත්වා “අහො!
 දුරිකා සුමතා දුක්කරං අකාසි” ති මහනං පසිබ්බකං
 දිබ්බදුස්සෙහි පුරෙත්වා තස්සා කට්ඨත්ථරිකාය උස්සිසකෙ
 යපෙසි. අඤ්ඤ සකෙකා දෙවරාජාති භණ්ණති. සා පවි
 සිත්වා කඨත්ථරිකාය නිපජ්ජන්ති උස්සිසකං පරාමසන්ති
 පසිබ්බකං ව තත්ථ දිබ්බසාටකායො ව දිස්වා භාතිකෙ ව
 තෙසං භරියායො ව උපාපෙත්වා දස්සෙසි. තෙ යතතකං
 ඉවජන්ති තතතකං සබ්බෙසං දෙනි, අතතතාපි ධාරෙත්ති,
 ථෙරස්ස ව අදුසි. අඤ්ඤ භික්ඛු ථෙරස්ස සන්තිකං ආගතා
 පංසුකුලත්ථාය. තෙසං පරිජ්ණණාති තිච්චරාති. ථෙරො තෙ
 සං (?) තිච්චරාති අදුසි. තං කාරණං පාකටං ජාතං. තද
 සඛාතිස්සමහාරාජාපි සුත්වා මනුස්සෙ පෙසෙත්වා ආණාපෙත්වා
 පටිපාටියා පුච්ඡත්වා තං අතතතො භරියං අකාසි. සා
 පච්ඡා දිබ්බදුස්සෙහි මහාවෙනියං ආරොපෙත්වා දිබ්බපටාකාති
 පුපෙසි. පටාකායො යාව සා ජීවති, තාව අතඤ්ඤධාරිකා²¹
 සිතා. තෙ ව භාතිකා ථෙරස්ස සන්තිකෙ පබ්බජිත්වා කමම
 ථානං ගහෙත්වා අරහතනං පතතා. දුරිකාය මරණකාලෙ
 ඡන්තං දෙවතිකායානං රථාගමනං විත්ථාරෙතබ්බං. සොතා
 පතතිඵලං ව සා ලභතිති.

අසාරසමං

69 දුගගනපුරිසසස වත්තු

සිහලදීපෙ යෙව එකො ගාමිකපුරිසො මාරණනතිකාහි
 වෙදනාහි චුඨො සමානො පඤ්ච භික්ඛු නිමනනාපෙකා
 සකකච්චං භොජාපෙසි. තුඨො සමානො හරියං හණති:
 මම සාධකසුගං අත්ථි, තං උපතාමෙහි, පච්ඡිමං වත්ථදානං
 දසසාමිති. සා හණති: තසි මනෙ කිං මයා කාතබ්බං, තුඨ
 හං සරිරං පටිච්ඡාදෙතුං අඤ්ඤං තත්ථිති. සො හණති:
 බාලෙ දුප්පඤ්ඤං, අහං යාවජ්චං ඉමං සරිරං මණ්ණෙනො
 ත සකෙකාමි මණ්ණෙනතුං, මනෙ කට්ඨකලිංගරසදිසෙ
 සොණසිගාලහකෙකි කිං මණ්ණෙනබ්බං? වරං පුඤ්ඤං කා
 තුංහි වත්ථා “ආතෙහි හද්දෙ, සංඝස්ස දසසාමි”ති. තාය
 දිනතං තං සංඝස්ස අදුසි. පුත වංගොටකෙ එකං සුගං
 දිසසති, තං දුතියතේරස්ස අදුසි. පුතාපරං දිසසති, තං
 තතියස්ස; එවං වතුත්ථස්ස පඤ්චමස්සාති, තං දිසා උපාසකො
 විමතිතො හරියං හණති: හද්දෙ, පස්ස අච්ඡරියං යදිපි චිරං
 ගතවා දදෙය්‍යාසි, සාධකානං පරිකකියං ත පස්සාමි. තස්මා
 ඉදං වුතතං හඟවතා:

“දදතො පුඤ්ඤං පටිසස්සති.

සංයමනො වෙරං ත වියති

කුසලො හි ජහාති පාපකං

රාගදෝසමොහකකියා පරිතිබ්බන්තො”ති*

තතො අඤ්ඤාපි භික්ඛු නිමනනාකා භොජනමපි
 කිණ්ණිකා දෙනි; තිථිවරයොග්ගාති වත්ථාති යෙ යෙ ඉච්ඡන්ති
 තෙසං තෙසං පතොන පුරෙකා තිථිවරයොග්ගාති වත්ථාති
 දෙනති. එවං දෙනොති බාරසසහස්සානං භික්ඛුනං තිථි
 වරාති දින්නාති. තතො රොහණවාසී මහාපදුමකේශරො
 තස්ස ධම්මං දෙසෙතුං පතොන,²² වතුධාතුච්චත්ථානං
 දෙසෙනනස්ස උපාසකො අතාගාමිඵලං පතොන; හරියං

පි'සා සොතාපතතිඵලං පතතා. උපාසකො චට්ඨා, අකණ්ඨා භවතං උපපතොතා. උපාසිකා පත අපරෙත සමයෙන චට්ඨා සකකසා අගමහෙසී ජාතා. රාජා උපාසකසා ව්‍යාකරණං සුචා මහතා සකකාරෙත පාපෙසී. ²³ සබ්බං භණ්ණිතබ්බංති එකුනවිසතිමං.

70 විතතං දහරහිකුනිතං වජ්ජ

සිහලදීපෙ කංචුවහාමෙ²⁴ දො දහරහිකුනිතයො නදං නහාසිතුං ගතා. නහායනතිතං යෙව එකං දහරහිකුනිතං සුංසුමාරො ගහෙතා පකනිඤ්චා උදකපරියනෙනත හරති. දුතිසිකා කඤ්ඤි. මනුසා භිතා පලායනති. එකො මනුසො “කිමෙන අයො” ති පුවජ්. සාපි සිසං උත්තරිතා පෙකනනති “සුංසුමාරෙත සා හිකුනිති ගතිතා”ති ආහ. “අයො, මා භාසි; මොවෙසාමි” ති ජුරිකං ගහෙතා ඔතිණෙණා. සාපි හිකුනිති සුංසුමාරමුඛෙ යෙව කම්පමාතා අයං පුරිසො මො වෙතුං එතිති ඤාතා. “කිං මෙ ජීවිතෙන; වරං බුඩ්ධපඤ්ඤනතං සිකනාපදං”ති වත්වා “උපාසක, මා එහි, ත සකකා මං ආලිංගිතා ගහෙතුං” ති වාරෙති. සහ වචනෙනව සුංසුමාරො තං ජබ්බෙතා උදකෙ නිමුජ්ජි. උපාසකො තසා පසෙසු සිතො. සා උත්තරිතා තහිං යෙව විපස්සිතා අර හතතං පතතා. ඉතරා හිකුනිති පලාතාපි දුරං ගතවා නදිතටෙ සිතා ව සුංසුමාරමුඛෙ එඤ්ජමාතං දුබ්බලංපි දුකඛපපතතං දිසා සිකනාපදහයෙන ජබ්බෙති. තසා හිකුනිතියා සුංසුමාරමුඛා ඔතිරනතිතං උදකං සබ්බං ඔගා හනති. අතිව දුකඛා වෙදනා වත්තනති; තං සබ්බං සිකනා පදහයෙනෙව විකම්පෙතා තටෙ සිතං සහාසිකං පෙකනති. ²⁵ ඉධ දොපි හිකුනිතයො විතයතිස්සිතතතා ආකාසං පකනිඤ්චා නිගගතා. තසා වණෙණා(?) වත්ථසුගං ජීවිතපරියනතමපි ලහති (?)

විසතිමං.

23 පෙසෙසි (සබ්බෙසු) කාපෙසිති මඤ්ඤමි. 24. K කංචුගාමෙ
25 A B සබ්බෙ කතනති 26 පෙකනනත (සබ්බෙසු)

71 ලබ්ධිකණ්ණය වඩු

සිහලදීපෙ සුවරෙ වසන්තානං මනුස්සානං මහාසුමම
 ඡෙත්තරො²⁷ නාම මහාධම්මකට්ඨකො අත්ථි. තං රාජා වෙස්ස
 නතරජාතකං කථාපෙසී. එකො ලබ්ධිකණ්ණො කුලපුතො
 සපුතතදුරො අත්ථරණකම්බලකොජ්වස්සතයාතකං ආරාය්හ
 ධම්මසවණං සොතුං ආගතො. ධම්මකට්ඨකො පඨමං දුත
 පබ්බං කපෙසී. තං සුත්වා ලබ්ධිකණ්ණො අතතතො ආහර
 ණාති අදුසී. යාතපබ්බෙ බලිවඥෙ රථං ව අදුසී. දුරක
 පබ්බෙ බාලිකං²⁸ අදුසී. මඤ්ජුපබ්බෙ හරියං අදුසී. සබ්බං
 දත්වා පච්ඡා අතතාතමදුසී. සො හි ධම්මකට්ඨකස්ස පුරතො
 නිපජ්ජිත්වා ‘අහම්පි දුස්සොමිති’ති වදෙති. තතො ධම්මකට්ඨකො
 මහාවස්සං වස්සමානො විශ ධම්මං දෙසෙසී.

තතො තං සුත්වා ලබ්ධිකණ්ණො යතතකං දින්නං තං
 විස්සජෙසී. එවං භොගානං සාරං ගණහන්ති පණ්ඩිතාති.

එකවිසතිමං.

(72. පුට්භත්තදුශ්කස්ස වඩු.)

සිහලදීපෙ එකො පුරිසො පුට්භත්තං ගහෙත්වා අබානං
 ගතො මග්ගමජ්ඣෙධි ගච්ඡන්තං ජිස්වජ්ඣුබ්බලං හික්ඛුං
 පසස්සිත්වා විනෙතසී; යදිපි අභුංජිත්වා යාමි, තථාපි තස්ස
 පුට්භත්තං දස්සාමිති. තං උපසංකම්භි වඤ්ඤිත්වා “රුක්ඛ
 මූලං ගනෙත උපගච්ඡ්ථා” ති යාමි. උපගතස්ස පතනං
 ගහෙත්වා ධම්මකරකෙත පාතියං ගහෙත්වා පතනං ධොවිත්වා
 තෙන පුරෙත්වා අදුසී, සක්කච්චං වඤ්ඤිත්වා. ථෙරොපි
 පරිභුඤ්ජේ. සො පත සායං ගාමං ගන්තුකාමො තං
 පාපුණ්ණිතුං අසිකෙකානෙතො අන්තරාමග්ගෙ නිපජ්ජි හ
 කොච් ඡත්තාති; ඤාතකා පි’ස්ස තත්ථි ජිස්වජ්ඣුබ්බස්ස
 තතො උභිතො ගාලුහත්තරාය වෙදනාය මරිත්වා මාතවක-
 ගාමෙ අමච්චස්ස සරෙ පටිසන්ධිං ගණ්හි. තෙන අමච්චකුලස්ස

දිවසෙ දිවසෙ වුසිති යෙව ජාතා සබ්බසම්පන්නාහි, සොපි
 තතිං කුලෙ ජාතො මහනොතන සක්කාරෙන වසිති.
 එකො පේරො තං කුලං පටිසති. දුරකො පේරෙ දළහසීනෙ
 හෙන පොකං ධම්මං සුඤ්ඤාති. පසන්නවිතොතන පබ්බජ්ඣා-
 මිති විතතං උපපාදෙසී. අත්තාතං ඔලොකෙනො මාත්තං
 පිතරො ආපුච්ඡන්තා පබ්බජ් ආදසවසසිකො ජාතියා. පබ්බජ්ඣා
 සත්තදිවසෙහි අරහත්තං පාපුණ්ඨි. උපජ්ඣායො පි'ඤ්ඤා
 අරහාව, සො කාලන්නරෙන මහාපේරො ජාතො. මලයවාසී
 මහාසංඝරක්ඛිත පේරස්ස¹ පරිවාරාති තිණ්ඤි අරහත්තසත්තාති,
 තථා ගාමවාසී-ධම්මරක්ඛිතපේරස්ස,² තථා විතතලපබ්බත
 වාසී - දීඝභාණකඅභයකේරස්සාති. තෙසං පේරාතං
 සකසකච්ඡාරෙසු සන්තිපතිත්තාතං ජලිහිඤ්ඤාතං එවං පරි-
 විතකොකා උපපන්නො: කත්ථ සෙව භික්ඛාය ගවජාමාති.
 සබ්බෙපි දුතකේරස්ස පුඤ්ඤං ජාතිස්සාමාති වත්තාරොපි
 මහාපේරා පරිවාරතිකුචු ව වෙනාසෙන පටිපාටියා ආගතා
 සුනිවත්ථා සුපාරාතා. තස්මිං සමයෙ දුතකේරො වෙනියස්ස
 පුබ්බපස්සෙ විතතමාලකෙ නිසින්නො. පේරෙ දිස්වා උපසුර-
 කාලෙ ගණ්ඨිබ්බො තෙසං පුරතො ගන්ත්වා යාගුපණ්ණසාලාය
 පුරතො මාලුරුකකස්ස මුලෙ සිතො. සබ්බාලංකාර භූමිත්තාය
 රුක්ඛදෙවත්තාය විතකොකා උපපන්නො: පේරො ඉමස්මිං
 රුක්ඛෙ පතොතො³ මං ඤාතුංති. පේරො තස්ස විතතං
 ජාතිත්වා වතුපේරවරෙ තිසත්තිකුචු⁴ යෙන තදීතිරං
 තෙත්තපසංකම්. පකතියා පි තං විහාරං තදීතිරෙ නිබ්බත්තං.
 තාගරුජා පේරො ආගතොති ඤාත්වා සබ්බරත්තමණ්ඩපං
 කත්වා තාතාවිත්රාති දුමාති ඔලමෙත්වා තාතාවිධ බජ්ජකාදි-
 භත්තං ආහරි. තං දිස්වා පිණ්ඩපාතිකා සායණනසමයෙ
 සබ්බෙ සමාගමම පේරං පුච්ඡිංසු “කිස්ස කමමස්ස ඵලං”ති?
 පේරො පුට්ඨත්තස්සාති ව්‍යාකාසී.

බාවිසතිමං.

1. A. B. මයං යථාපි. 2. A. B. දරියම්හාර— 3. A. H.
 සක්කොති. 4. A. H. වතුත්ථ දිවසෙ සහ පිකුචුති.

(73. ලජ්ජාපේරවක්කු.)

සීහලදීපෙ සතිකකණ්ඩරාජියං එකො පිණ්ඩපාතිකො
 ථෙරො තෙව්වරිකො උදානෙ ආගච්ඡන්තෙ රතනිං උච්චාරං.⁵
 කාතුං නිගගතො, ගරුකවාසො දුපට්ටනිවාසනං ති ගෙඨා
 ඔතාරෙත්වා තත්ථෙව උනක්ඛට්ඨො නිසීදිත්වා සාසංකො
 අහොසි: අනිකාරෙ මමං කොචි පෙකබ්බිති. තත්ථෙව
 උභිතො අච්ඡති, ලජ්ජිභාවං පකාසෙන්නො,⁶ තං පෙකබ්බිත්වා
 වංකමලසීයා සීසෙ අභිවත්ථා දෙවතා සාධුකාරං අදාසී,
 භූමමා දෙවතා යාව අකාණ්ඩභවතා සාධුකාරං පවතෙනසු:
 එවං භිරිමතනපපසම්පන්නා භගවතො සාවකාති.

තෙව්වසතිමං.

(74. රොහණත්ථෙරවක්කු.)

සීහලදීපෙ රොහණත්ථෙරො පබ්බතං නිසසාය සෙතාසනං
 මගගන්තො මහාපබ්භාරං සම්පන්නො තතිං වසති.
 තත්ථෙකො හත්ථි රතනකිකාරෙ වතෙ අබ්භොකාසෙ
 වංකමන්තෙ භික්ඛු මාරෙසසාමිති ආගන්ත්වා ධිතො අච්ඡති.
 ථෙරො විජ්ජනනරිකාය තං අග්ගසි. හත්ථි ත වලති, තාසිකා
 සග්ගං⁷ ව සුයති. ථෙරො ගන්ත්වා හත්ථිසස වතුන්නං පාදුතං
 මජ්ඣෙක පලලංකං බන්ධිත්වා නිසීදි: ඉධ අරහතනං පාපුණ්ණිත්වා
 උද්භාමිති. මච්චුමුඛෙ⁸ නිසින්නො ජීවිතෙ අතපෙකො
 හුත්වා විපසසිත්වා අරහතනං පාපුණ්ණි. උද්භිත්වා හත්ථි භණ්ති:
 “කං සී මං වඤ්ඤවතුකාමො; අහං තං වඤ්ඤිතොමිහිති.”
 හත්ථි භිතො පලාතො. සො පරිනිබ්බාණ්සමයෙ ව්‍යාකරණං
 දෙනතා “ආවුසො හත්ථිපාදුතං මජ්ඣෙක පතනං මයා එලං,
 යදි භගවා තිස්සෙය්‍ය, සීසං මෙ සො පරාමසෙය්‍යා” එවං
 ආරඛවිටියා භවමා”ති.

වතුමිසතිමං.

5. A. H. උදානං. 6. අකාසී (සබ්බෙසු). 7. A. H. සුමහති. 8. A.
 පච්ඡාමුඛො.

(75. උසහම්මන වත්තු)

සිහලදීපෙ බ්‍රාහ්මණතීයං නාම ආදසවස්සාති දුබ්භිකං
 අහොසී. ජාතපදිකාපි ගාමිලලකාපි සබ්බෙ මලයං පටිඝා.
 තාති⁹ කුලාති පණණාති බාදනා ජිවනති. කමෙත නං
 දුබ්භිකං වුපසනනං ජාතං. එවං වුපසනෙන තසම් සබ්බෙ
 මනුස්සා අත්තතො ජතපදගාමාති ගන්ත්වා පස්සනති
 සරාති විතථාති ජාතාති. පස්සිත්වා ඵමොති¹⁰ අඤ්ඤාති ව
 පුතාතෙත්වා සරාති අකංගු. තත්ථෙකො ගාමිලලකාධිපති
 සබ්බෙ දබ්බසමොරෙ ආතෙත්වා භික්ඛුසංඝස්ස පුරාණආසන
 සාලආරෙ එකං අග්ගඵමං උපාපෙත්වා¹¹ අත්තතො සරං
 උපාපෙසී. ඉතරෙ දිස්වා එකෙකං ඵමං උපාපෙත්වා
 අත්තතො සරාති අකංගු. සකසරාති ව තෙ සබ්බෙ ආසන
 සාලාය උදපාතං කරොන්ති. එකං උසහරූපකං කණ්ඨ
 බ්බත්වා මහග්ගසාරවන්තං සාටකං පාරුපෙත්වා ආසන
 සාලාය ආගතස්ස සංඝස්ස අදුසී: “හනෙන ඉමං උසහං
 භාජෙත්වා පරිභොගං කරොථ; කභාපණං පත අහං කප්පියං
 කරිස්සාමි. සාටකං චිවරං භොතු; පොත්ථකසාටකං වා කඨකං
 වා¹² භොතු”ති. සො කාලංකත්වා පාටලීපුත්තෙ කුටුමේය
 කුලෙ සරණීයා ගබ්බෙ පටිසිනිං ගණ්ඨි. ගහපතානියාස්ස
 මාතුයා පලලබ්බාසීසෙ සබ්බරත්තමයං උසහං භූමියා උපති.
 සරණී උස්සිසකෙ උභිතං උසහං පස්සිත්වා විමිතිතා. උසහො
 ඩු දිවසෙ දිවසෙ වසිත්ති, සරණීයාපි ගබ්බො. එවං කමෙත
 මාතුකුච්ඡස්වා දුරකො නිකම්භි. උසහොපි භූමියා නිකම්භිත්වා
 ඩිතො. උසහස්ස සමං යෙව නිගගත්තවා “උසහම්මතො”
 ති ජාතො. මාතා තස්ස භාජනං ගහෙත්වා උසහස්ස සමීපං
 ගන්ත්වා වදති: “අය්‍ය, යදි මම පුත්තස්ස පභාවෙන ජාතො,
 නං රත්තාති උග්ගිරා”ති. සා භාජනවරමාදාය නිකන්තො
 සබ්බරත්තාති පුරෙන්නාති ගලන්ති. සා ධාරෙතුං ත
 සකෙකාමිති ජබ්බති. එවං වෙස්ස [වණ] කුමං විය කිඤ්චි
 උදානං තත්ථි. දුරකො කමෙත වසිත්වා උය්‍යාතං ගමිස්සා-

9. K. තසිං. 10. A. H. බම්මානි 11. උපපිපෙත්වා (සබ්බෙසු)

12. පාඨකවාසං

මිනි විනොසි. උය්‍යානස්ස ව සරස්ස ව මජ්ඣෙ සබ්බ-
 රතතමණ්ඩපං උට්ඨති. සො ගච්ඡන්තො වත්තාරො මාසෙ
 සබ්බරතතමණ්ඩපෙ කිංකි; වත්තාරො මාසෙ උය්‍යානෙ.
 නිවත්තන්තොපි තථෙවාති. සො සරං ගන්ත්වා එවං වදති:
 “සබ්බරතතමණ්ඩපෙ යං යං ජනා ඉච්ඡන්ති, තං තං
 හරන්තු”ති සොසාපෙසි. මහාජනො තතො යං යං ඉච්ඡති
 තං තං හරිත්වා කුට්ටබ්බිකාව හුත්වා උසහම්මතස්ස වණ්ණං
 වණ්ණන්ති, එදිසො එදිසො ව උසහම්මතොති. තස්ස යසං
 උග්ගතං රාජා සුත්වා මචේරං උප්පාදොත්වා අමච්ච පුච්ඡති:
 උසහම්මතං මාරෙස්සාමාති. අමච්චා එවමානංසු: ත සකකා
 මාරෙත්වා. රාජා විනොසි: සො තිණ්ණං මාසානං අච්ච-
 යෙන උය්‍යානං ගච්ඡති. තදා තස්ස මාතෘපිතරො ගාභාපෙස්සා
 මිනි. අථ තස්මිං උය්‍යානං ගතෙ රාජා තස්ස මාතෘපිතරො
 බක්ඛාපෙසි. සො භුතපි උය්‍යානෙ සුබං අනුභවිත්වා සරං
 ආගන්ත්වා මාතෘපිතරො අදිස්වා රකකිකෙ පුච්ඡිත්වා රඤ්ඤ
 බක්ඛිතභාවං ඤාත්වා “අතිගාලොහා අභබ්බො¹³ සන්තො¹⁴
 මෙසං මාතෘපිතරො කොචි බක්ඛිත්වා ගතො අත්ථි” ති වත්වා
 අත්තන්තො කණ්ණෙ සුත්තකං [ගහෙත්වා පිලෙසි.] තස්මිං
 පිලිතෙ සො රාජා ආවත්තපරිවත්තකො හුත්වා භූමියං
 නිපති. වෙජ්ජාපි ත සකකාන්ති කිඤ්චි සුබං කාතුං. රාජා
 සයං බුජ්ඣත්වා තස්ස මාතෘපිතරො මුඤ්චාපෙසි. මහුස්සා
 සුත්වා විනොසු: උසහම්මතස්ස මාතෘපිතරො නිද්දොසා
 බක්ඛාපිතාති කුඛා “රාජානං වධෙනතු; ත අඤ්ඤෙති” කට්ඨාති
 ව කඨලාති ව ගහෙත්වා රඤ්ඤෙසි සො උකම්පිත්වා
 මාරෙත්වා සොසනං කාරාපෙසු: කො රාජා භොති ති.
 ජාතපදිකා තාගරිකා ව සබ්බෙ සන්තිපතිත්වා වදන්ති:
 අඤ්ඤෙ රජ්ජං කරිස්සති, ත සකකා කාතුං ති උසහම්මතං
 ව රජේ ධපෙසු. සො ධම්මෙත රජ්ජං කාරෙත්වා තිණ්ණි
 වද්දති සුචු. පුජෙත්වා සග්ගපරායණො අත්තොසිති.

සඤ්චෙසිතිමං.

(76. රජතපුඤ්ජ වන්දු.)

සීහලදීපෙ එකො ගහපති පකකං පතසඵලං ලභිත්වා
කාලං සොසෙති. මලයෙ සතත අරහන්තා පටිවසන්ති. තං
සොසනං සුත්වා ආගන්ත්වා පතසඵලං ගහෙත්වා ඡපේරා
එකෙන මගෙන ගතා. මලයගිරිවාසී පේරො ලෙණේ වසති.
සො තං ගහපතිකං පෙසෙසී: තං ගච්ඡාති, මය්ගම්පි
පාපුණාතිති. ගහපතිකො ගන්ත්වා තෙසං තමත්ථං ආරො-
වෙසී. තෙ තස්ස සබ්බං හස්සලණංව කචචරංව සොධාපෙත්වා
එකභාගං දෙනති. සො තං හරිත්වා මලයගිරිවාසීපේරස්ස
අදුසී. පේරො තං එවමාහ: එතෙන මගෙන ගච්ඡාතිති.
සො තෙන ගච්ඡන්තො අදුස පසුතං රජතපුඤ්ජං, දීඨ්වා
අභයරඤ්ඤ ආවිකම්. රාජා පඤ්චති සකටසතෙති ආතෙත්වා
මහාවේනියස්ස හෙඨා විවිතිත්වා උපරිවේනියං අකාසී.
ගහපතිකස්ස ව සුචණ්ණාලංකාරදීති දත්වා මහන්තං
යාතන්තරං දෙති. සො මහාඉස්සරො ජාතොති.

ජබ්බිසතිම.

(77. ධම්මසුතමච්ඡ වන්දු.)

එකො භික්ඛු සමුද්දෙ තාවායං විත්තුප්පාදකණං
පවතෙනති.¹⁵ එකො මවේඡා සොසං සුත්වා තාවාය
පච්ඡතො පච්ඡතො එති. සො මනුස්සෙති විචො කාලකතො.
සො මහාසාලෙ සම්බිකුලෙ නිබ්බතො. සො භික්ඛු
-දස්සනෙ තුඨ්ථො සතතවසීකො හුත්වා පබ්බජ්ජතො තෙ
පිටකො ජාතො; සබ්බාසුමනිකෙත්ථරො ති'ස්ස නාමං ජාතං. සො
වේනියෙ වන්දිතුං භික්ඛිත්වා නාගදීපං ආගතො චුලගිරි-
මහාගිරිතං අන්තරෙ දුඨගාමණීරඤ්ඤ¹⁶ උය්‍යානෙ
රමති. සො පලංකං ආභුජ්ජවා [සීසං කණ්ඨං¹⁷ මහනෙතන
බුධාරමමණපයොගෙන අරහන්තං පතෙතාති.

සතතවිසතිම.

15. පරිවතෙනති හිතබ්බං. 16. A. බුද්දකරඤ්ඤ H. සුද්දක
රඤ්ඤ 17. K. කමා.

(78 මහාධම්මනඤ්ඤෝර වස්ත්‍ර.)

චූලගිරිවාසී¹⁸ මහාධම්මනඤ්ඤෝරො¹⁹ මහාඔවාද
දායකො ථෙරො දභිනං තදිතං අනතරෙ තියොජනමනෙතො²⁰
යානෙ ආයතෙන²¹ සහසුප්පං²² ධම්මකරකමනනං
එකතොව කන්ධා තං සබ්බං ඔකාසං පුරෙසි එසො මහාඔවා-
දදායකො ථෙරොති සුත්වා මහාගාමෙ මහාවිහාරෙ ආදස-
සහසුසා භික්ඛු පටිවසනතා නික්ඛන්තුං²³ ථෙරසු සනතිකෙ
දුතෙ පාහෙසුං. අගතාගතා භික්ඛු අරහතනං පත්තා, පුත
අඤ්ඤතරං චුච්ඡපබ්බජිතං පෙසෙසුං. සො ගත්ත්වා
“අරහන්තානං භනෙන් භික්ඛුතං වචනං ත කරොසී” ති?
“කරොමි, මංසලොකිතමිපි තෙසං දාතුං ච සකෙකාමි” ති වත්තා
තසු ධම්මකථං අකාසී. සො අරහතනං පත්වා ගතො,
ථෙරොපි ගතො. අනතරෙ ච [මහා] සභිවස්සො මහානාග-
ඤ්ඤෝරො අරහතනං අපපතො අධිමුතෙන නික්ඛිත්තධුරො
විහරති. සො “ත්ථං (භික්ඛු) හත්ථිං නිමිණ්ණාති” ති ථෙරං
ආණ්ණපෙසී. සො හත්ථිං නිමිණ්ණී, මහාථෙරො දිස්වා භාසී. තෙන
අත්තානං ඤාත්වා පුත විපසිසිත්වා අරහතනං පත්තො, මහාගාමෙ
මහාවිහාරං පත්තො, තත්ථ ආදසභික්ඛුසහසුසා පටිවසන්ති,
සභිමත්තා මහාථෙරා තෙපිටක-පරියන්තිරා²⁴ තෙ අපරෙති
බහුකෙති සබ්බං ථෙරං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති. ථෙරෙ තෙසං
විස්සුලෝඡනෙත පයමදිවසෙ සහසුසං අරහන්තා, දච්ඡසහසුසා
අතාගාමී, නිසහසුසා සොතාපන්නා, දුතියදිවසෙ දච්ඡසහසුසා
අතාගාමී අරහතනං පත්තා, තතියදිවසෙ නිසහසුසා
සොතාපන්නා අරහතනං පත්තා. එවං මහාඔවාදදායකො
ථෙරො කසුපසු භගවතො කාලෙ භික්ඛු හුත්වා කුසලං
අකාසීති.

අභිවිසන්තිමං.

18. H. K. නලගිරිවාසී. 19. අභිකථාසු “ධම්මදින්නඤ්ඤෝරො” ති පඤ්ඤා-
යති. 20. K. තියොජනමෙගග. 21. K. අයතතෙන 22. සිහසුප්පං.
23. H. කිංසකිංසුති. K. කිංසකිත්තුං. 24. A. H. තෙපිටකා
පරිහාරා ලඛා

79. සුමනේණපුප්ඵභගයථෙරසා වත්ථු:

දකඛිණගිරිමහාවිහාරසා ගාමමිති එකසා කුලසා දසො සායං සාමිනො කුමමං ත කරිසානි, විහාරෙ යෙව කිඤ්චි කිඤ්චි කරොනො අවජනි. සො පච්ඡා සාමි කෙන විසාප්පිනො පබ්බජිතා පුප්ඵගච්ඡකං රොපෙති. ඉදං බුඩ්ධවර්තං පුඤ්ඤං අකාසි සො තනො චුතො එකසමිං ගහපතිකුලෙ ජාතො සත්තකබ්බතාං මහාධම්මසවණං අකාසි. තනො චුතො ඉසාරියකුලෙ ජාතො සත්තවසසිකො හුතා බුරගො අරහත්තං පතො, තං දිවසං ධම්මසවණං සොසෙසි. යාව බුහවලොකා සුඤ්ඤං මාතාපිතාරො පතසා දතං දතුකාමා භික්ඛුසහසාං නිමනොනනි. සාමනේරො භණති: බ්‍රහ්ම භික්ඛුති මා විනොථ; විත්තං යෙව පසා දෙථාති. සාමනේරසා පුඤ්ඤානුභාවෙන යත්තකා භික්ඛු ආගච්ඡනි, තත්තකානම්පි භත්තං ත බිසති.

එකුනතිංසතිමං.

(80. අම්බබාදකතිසාථෙර වක්ථු.)

බ්‍රාහ්මණතියහයෙ එකො භික්ඛු ජ්ඣවජාපිට්‍රිනොපි වනෙ ආභිණ්ඩනො අම්බරුකං උපගඤ්ඡී. තසා [රුක්ඛසා ඵලානි භුමියං පතිතානි. තථාපි කප්පියකාරකසා අභාවෙන] ත පරිභුඤ්ඡී. එකො පුරිසො තත් ආගන්තා අම්බාති ඔවිති: පෙරොපි එකං අම්බං යාපි සො එවමාන: ආචුසො තයා පටිගහණිතුං කිං ත සකකාති? සොපි තෙන අත්තමනො එවමාන: “අජාපි කප්පියකාරකං මග්ගඤ්ඡී ඵවරුපෙ දුබ්භිකෙහි වත්තමානෙ අත්තනො තාව ජීවිතං රකඛ; කිං කරොසි සිලෙන”ති එකං අදනාව ගතො. කකබලො අතරියො සො ඝරං ගන්තා සපුත්තදුරො ඵලානි බාදනො සබ්බං ආරොවෙසි. තසා හරියා වචනං සුතා තං පරිභාසිතා “අහො අතරිය, පාපදිසික, ඵවරුපං භික්ඛුං දිසා පරිවච්ඡසි. තත් තයා සබ්බං සංවාසො”ති වතා ඝරතො නිගන්තා. තද එකො සබ්බො සිලවා පුරිසො

ආගවිජ්ඣි. ථෙරො³ උක්කාසී. සො ථෙරස්ස පතතං ගහෙතවා අමබ්පාතං කතවා හං භික්ඛුං උපඨපෙසී. සො උඨාතුමපි ත සකෙකාති, කුතො පටිගගතිතුං. උපාසකො තං උක්කපිතො උථෙ කතො පටිගගහෙතො පිඨාපෙති. ථෙරො පිටිතො අස්සන්තො⁴ අහොසී. උපාසකො භික්ඛුං පිඨං ආරොපෙතො අගමාසී. ථෙරො තස්ස පිඨං යෙව සංවෙගං ජනෙතො විපස්සතං වසෙස්සො අරහත්තං පාපුණී. සො විඤ්ඤාණස්ස අනුසාරෙන “අරහත්තං පතෙතො මෙ සාමිකො”ති යාවජ්ඣං තං උපඨාසී.

තිංසතිමං.

(81. මහානාග-චූලලතාගතේර වද්දු.)

සීහලදීපෙ යෙව යොතකභිරිවත්ඛබ්බෙරො⁵ දො භාතිකා පබ්බජ්ජා, මහානාගො ව චූලතාගො ව, ඡවස්සාති මාතාපිතරො ත පස්සන්ති. අරහත්තං පත්වා පත⁶ ජෙඨො කණ්ඨං හණති: මාතාපිතරො පස්සිස්සාම; පරමදුක්කරකරා එතෙති. හොතුති සමපට්ඨිතො තෙ ව ආගන්ති: විහාරෙ භික්ඛු ප්‍රච්ඡන්ති: අසුකං තාම ගහපතිං ව ගහපතාතිං ව අරොගෙ ජාතාථාති. “ආමා” ති. “අප්පමත්තා කිඤ්චි කුසලං කරොන්ති”ති? ආම; එකං නිව්චහත්තං දෙනති. ථෙරිකා පත ආසනසාලං සමමජ්ජති; පාතීයං උපඨපෙති, ආසනාති පඤ්ඤපෙතිති. තතො කණ්ඨො ජෙඨං වදති: අමහාකං ගමනං කුසලෙන යොජෙස්සාමාති. හොතු, අප්පමත්තා⁷ ගවජාමාති. ජෙඨො හණති එතං වචනං: මාදිසාකං⁸ පත සමණාකං අභිවාදන-පච්චුප්පාත-අඤ්ඤ-කමම-සාමිවිකමාදිති⁹ කරොන්තා තෙ මහන්තස්ස කුසලස්ස භාගිතො භවිස්සන්ති. ආයාම¹⁰ භික්ඛාය භිණ්ඩන්තා පස්සිස්සාමා’ති¹¹, භිණ්ඩිතො පස්සිංසු¹². ථෙරියා දිඨමනො කුටෙ පක්ඛිත්තසදිසං පුබ්බසිතෙහං උප්පන්නං, සා ජෙඨං

3. තභි. (සබ්බෙසු) 4. K. වසවා 5. K. -වත්චත්ථු. 6. K. අරහත්තො පත 7. A. H. ආයාම තත්. 8. A. H. මම සමාදිකං. 9. K. අංජලිකමම යාගුමපි ආතිරිතො කාලං. 10. K. අගාරං. 11. A. H. පටිසිස්සාමාති. 12. A. H. පටිසිංසු.

පුළු “මහාතාගොසි නිං තාතා”ති? සො “පච්ඡා [සීතං] පේරං පුළුඡා”ති වදති. සා කණ්ඨං පුළුඡ: “චූලතාගොසි නිං තාතා”ති? “පුරතො පේරො තහාසති”ති? දොපි ජතා වචනං කපේතුං අනිච්ඡන්තා භිණ්ඩිතා අඤ්ඤං ගාමං ගත්තා “ඉදුනි දොපි දිසා’මෙහති”ති. පේරිකාපි නිවෙසතා නිකම්භිතා අත්තතො ගාමෙ භිකූ දිසවා පුළුඡ: එතෙ භනොත දො මම පුත්තා හොනතිති? “ත ජාතාමි තව පුත්තහාවං, ආගතා පත තුමො යෙව පුළුඡන්ති”ති. පේරි තත් තත් මගහනති දවින්නං ගාමානං අත්තරෙ යෙ තෙ ගතා තෙ පුළුඡන්ති ඉතරං ගාමං සමපන්නා. තෙ ව පේරා එකාසතිකා ඉධ භිණ්ඩිතා ගමිසාමාති තත් භිණ්ඩිනති. පේරිකා තෙ භිණ්ඩිනො දිසවා “එඵ පේරා”ති වදති. කණ්ඨො භණති: “භනොත පේරියා භාගං ගණහවා”ති. ත¹³ සකකා ගණතිතුං”ති. පේරිකාපි සමපාපුණ්ණිතා ජෙඨස්ස පාදෙ නිපතිතා පුත කණ්ඨස්ස පාදෙසු පතිතා ඉතො ව එතො ව දවින්නං මජ්ඣෙ විප්පලපනති ආවටති; තෙ ව නිවත්තා පෙසි. යාව පරිතිබ්බාණකාලො, තාව තෙ තත්ඵ වසිංසු. මාතුයා සරෙ විතථෙ වතදුරුති ආතෙතා සරං කරිංසු. එවංභි සාසතෙ පබ්බජිතො මාතරං ගත්තාපි ත ජාතාපෙනති; කිමපන භාතුහගිනිතංති.

එකතිංසතිමං.

(82. මංගණවාසී පේර වක්‍රු)

සිහලදීපෙ මංගණවාසී බුද්ධකතිස්සන්ධෙරස්ස වක්‍රු: රාජා මංගණථෙ ගහපතිකෙ ගාමකුටෙ පුළුඡති: අමහාකං වජ්ඣි තබ්බයොග්ගං පේරං ජාතාඵ; මයං වජ්ඣිතා දුග්ගතිහයා විමුවිච්ඡාමාති. තෙ කපේසු: බුද්ධකතිස්සන්ධෙරො තාම මංගණවිහාරවාසී සීලවා අරහාති. තං සුතා රාජා කොටියා ජතෙති සබ්බං නිග්ගතො පඤ්ච යොජනාති පදසාව ගච්ඡති. පේරො පඨමං යෙව දිබ්බවකබ්බතා දිසවා “අජ්ජ රාජා ආගමිස්සති; සො මං¹⁴ පසස්සිත්වා පසන්නාකාරං¹⁵ කරිස්-

13. A. H. සොදණ්ඩො 14. මයං (සබ්බෙසු. 15. පණ්ණාකාරං (සබ්බෙසු.

සති. කිං මයං එතෙහි කිලෙසෙති? ආහං. පිණ්ඩපාතං යෙව ඉච්ඡාමි”ති රාජානං වක්ඛෙවතුං නිවාසනං ජාණ්ඩප්ප මාණං කත්වා පලලංකෙ නිසිදිත්වා අධොමුඛො කථෙත භූමිං ලිඛි, [පක්ඛන්තං විජාරං අභිධම්මනයෙ¹⁶]. රාජා එකකොව අදුතියො අවසෙසෙ ඛති යපෙත්වා ථෙරස්ස නිසජ්ජට්ඨානං පාවිසි. ථෙරො රාජා ආගතොති ජාතනොතාපි සිසං න උකඛිපි. රාජා දිස්වා “තවකමමික - මහලලකො අයං; හත්තුකකුච්චං පි’ස්ස න විගච්ඡති” ති තතො ව නිවනො, ථෙරො විනොසි: රාජා අමහාකං තාදිසානං මූලෙ විතතං පදුසෙත්වා අකුසලහාගී හවිස්සති, මයා රාජා වාරෙ- තබ්බොති¹⁷, පරිනිබ්බාණසමයෙ තථා අබ්භාසි යථා කුටාගාරං තගරං ගච්ඡෙය්‍ය රාජා ව පසිදෙය්‍යාති. අථ පරිනිබ්බුතො කුටාගාරස්ස අඛන්තතරෙ සරීරං නිකඛිපිංසු. කුටාගාරං වෙහා සෙත ආගතං දිස්වා මනුස්සා අනුබන්ධිංසු. යථා තෙ හත්ථෙහි සමපට්චන්ති තථා ආකාසෙ නිඨති. තෙ සමපට්චන්ති, තගරං පෙසෙන්නි. තං ප්‍රපාරාමස්ස පුරතො සිලාමය වෙනියස්ස උපරිතො ගන්ත්වා තං වෙනියං සත්තතාලමතො ආකාසෙ උකඛිපිත්වා අභාසි. තස්මිං ධීතෙ ව්‍යග්ගකේරස්ස ආරොවෙසුං: “තුමහාකං සභායො බුද්ධතිස්සත්ථෙරො පරි නිබ්බුතො” ති. එතං සුත්වා ධම්මසභායං අනොවාසිකස්ස හත්ථෙ විජති. දත්වා වෙහාසං අබ්භාගන්ත්වා කුටාගාරං පවිසිත්වා දුතියමක්ඛෙව පරිනිබ්බාසි. ඤෙපි ජනා සභායකා අහෙසුං පුරිමහවෙ. බුද්ධකතිස්සත්ථෙරො පත අසොක ධම්මරාජාති වදන්ති. අථ රාජා ජාතිත්වා “අහො වක්ඛි තොමිති” ති අතෙකපරියායෙන විලපිත්වා කුටාගාරං තහෙ ව උකඛිපාපෙත්වා මහතා සකකාරෙන [ආනයාපෙත්වා ආලාහතකිච්චං කාරෙසි]. එවං¹⁸ සප්පරිසා සකගුණෙහි තුඡ්ඣං ගච්ඡන්ති ති.

ද්වන්තිංසනිමං.

16. H. පොත්පකෙ නච්චි. 17. K. ජාතෙතබ්බොති. A. H. ධාරෙ තබ්බොති. 18 K. එදිසො

පුරිමානි සභාථවත්තානි සමපණ්ණාසා හොනති. තානි
ඉමෙහි බන්ධනංසවත්තානි සංඛං ආසීති හොනති. පුරිමානි
ගන්ධරො අසිසතෙය්‍යසභස්සානි, ඉමානි පඤ්චසතානි.
සබ්බානි තිසභස්සානි වෙදිතබ්බානි.

*චූලඋපාසිකා කුසලඋපාසකො
හංකාලඋපාසකො මහාදෙවො
උපාසිකා කෙසකලාපෙ
සුමනදුරිකා කම්බුමො
දුලිඤ්ඤා පේරිකා දුගගතිත්ථි
මිත්තකේරො මහාචූලී උපාසකො
සුවණ්ණකාරො කොනෙතා

චතුකේථා චගෙහා

*මාලෙය්‍යදෙවකේරො, දුඨගාමණී මහාරාජා,
භණ්ඩාගාරිකතිස්සො, තිස්සදුරිකා, කම්මාරො
තමබ්සුමනකේරො, දුලිඤ්ඤා උපාසකො,
සුමනදුරිකා, මහාගාමබාලිකා,
කාකවණ්ණතිස්සමහාරාජා,
සාලිකුමාරො, රජේජාවාදං

පඤ්චමො චගෙහා

* K පොත්තෙ ඉමානි උද්දනානි නස්ති. තානි පන සභාථවත්තානං
අනෙක යොජෙතබ්බානි

සහකරු නාමමාලා

අවිච්ඡිකාසෙල 67, 68

අජිකාචිනිගාම 91

අසිච්ඡාදාසකා 126

අනුරාධපුර 1, 2, 5, 11, 17
39, 49, 111, 115, 119, 121
122, 123, 151

අනුරාධ විහාර 111

අකිකරජ 151

අකිකාරවෙනිය 149

අභයකේර (සුවණ්ණපුප්ඵ)
166

අමබාදකතිස්සපේර 166

අසොකධම්මරාජ 75, 81,
139, 169

අසොකමාලිනී 27, 29

ආචරියධම්මදිනා 134

ආලොකවෙනිය 149

ආලාරබාලපට්ඨන 57

උජ්ජේනී 68

උත්තරාපථ 150

උපසිංගවිහාර, 65

උපාසහ විහාර, 63

උමාපති 77

උසහමිත්ත 162

කකුසකිබ්බ 43

කංගුගාම 112. - පබ්බත
112

කණිකාරගාම 12

කණ්ඩකසොලපට්ඨන 35

කතපියපුත්තතිස්ස 82, 84

කප්පතිලලවිහාර, 102

කප්පිකලගාම 102-3

කමුප්පවගාම 109

කමෙබ්බජගාම 10, 14

කමුප්පවගාම 158

කමුබ්බඋපාසක 97, 98, 99.

කරිඤ්ඤ 111

කසිපෙන 44

කස්සපබ්බ 27, 45, 130, 165

කාකඤ්ඤිගාම 105

කාකච්ඡානතිස්ස 128-9

කාවේරිපට්ඨන 39

කාසිනගර, 46

කාලකඤ්ඤතිස්සකේර, 143

කාලකඤ්ඤවිහාර, 21, 25,
145

කාලකඤ්ඤතිස්ස 144

කුට්ටබ්බියපුත්තතිස්ස 93

කුණ්ඩලතිස්සකේර 133

කුන්තකමාර 107

- කෙලාසවිහාර 110
 කොකානිජකණ්ඩගිරි 71
 කොණ්ඩපුද්විහාර, 57
 කොන්තිපුත්තපේර, 75
 කොරණ්ඩමහාලෙන් 153
 බුද්ධනිසංසඤ්චර, 169, 153
 ගඤ්චාරවොර, 74 - ජනපද
 74
 ගාමවාසී ධම්මරක්ඛිත 160
 ගිරිවායජනපද 99
 ගොතමබුඩ 41, 44, 47
 චන්ද්‍රදරිකා 146
 විකම්ණණතගර, 70
 විත්තගුත්තඤ්චර, 153
 විත්තගොවිහාර, 60
 විත්තලපබ්බත 145, 160
 විත්තාභඤ්චර, 61
 විතලොක 136
 චුලලනිසංසඤ්චර, 79, 80
 චුලලථපාසක 94, 97
 චුල්ලී උපාසිකා 82, 83, 91,
 97, 99
 චුලලතාගපේර, 167
 චුලලපිණ්ඩපාතිකසං 14
 චුලගිරි - මහාගිරි 164 - 5
 චුලතාගසාමණේර, 83
 චුලසුමනා 155
 චුළාමණිවෙතිය 10, 13
 වෙතියගිරි 31, 47, 48, 140
 145, 150
 වෙතියපබ්බත 10, 94
 වෙසිගාම 101
 ජලබුද්ධ, 7, 8, 13
 ජෙනවතවිහාර, 149
 ඩාකලොණනිසං 6
 තණ්ඩුලපෙත 47, 49
 තම්බපණ්ණේදීප 3, 9, 10,
 34, 36, 47, 50, 52, 55,
 83, 84, 91, 99, 105 - 6-9,
 115, 123, 125 - 8
 තම්බසුමනඤ්චර, 24, 119
 නිසංතුත්තවාය 1, 2, 11
 ථමාපෙත 43
 ථලතාගභවත 148
 පේරපුත්තාභය 111
 දකවාසිකාගඤ්චර, 110
 දකම්ණගිරිවිහාර, 166
 දුතඤ්චර, 160
 දීඝභාණකආභය 160
 දීඝාට්‍රිගාම 97
 දීඝාට්‍රිප 53
 දුඨගාමණී 11, 12, 29, 111,
 164
 දෙවලපාසක 93, 94
 ධම්මගුත්තඤ්චර 110, 112,
 113.

බමමනඤ්ඤාය, 35, 62

තඤ්ඤාය 9, 116

තාගදීප 7, 147 - 8 - 9

තිස්සදනජනපද 36

පඨවිවාලකධම්මරක්ඛිත
143

පතාකපෙන 52, 54

පබ්බතවෙනිය 104

පබ්බතවිහාර, 50

පාටලිවෙනිය 149

පාටලිපුත්ත 79, 80, 81, 100,
101, - 2, 140, 162

පාසාණපෙන 39

පියංගුදීප 145 - 6, 150

පියංගුදීපෙ තිස්සකේරො
34, 109

පුණණවෙසිලුගාම 100

පොරිමාසි තදී 57

පුස්සදෙවකේර, 20, 21, 25

බලිවද්දපෙන 55, 56

බොධිපිඨිජනපද 37

බ්‍රාහ්මණතියභය 151, 162
166

භණ්ඩාගාරිකතිස්ස 115 - 8

භත්තනතරායකරපෙන 50,
52

භුමංගණගාම 5

මඩගණවාසිබුද්දතිස්ස 168

මකොරමමයුරමංසකේර 18

මරිච්චිචි විහාර, 111, 112

මලයරථ, 112, 128

මලයගිරිවාසි 164

මලයවාසි මහාසංඝරක්ඛිත
160

මහලීරථ 129

මහාකොට්ටිදෙව 150

මහාකොණ්ඩනිත් 39

මහාකොණ්ඩපට්ටන 136

මහාගාම 100, 104-7, 165,
141

මහාචූල උපාසක 105

මහාදත්ත 15, 11, 17

මහාදෙව උපාසක 36, 39, 91

මහාදෙවිපේර, 128

මහාධම්මනඤ්ඤා 165

මහාතාගපේර, 85, 165-7

මහානිඛිපබ්බත 63

මහපද්මපේර 157

මහාවිහාර, 150-1

මහාවාග්ගකේර, 139

මහාසුමමකේර, 159

මහාසෙනරාජ, 153

මාණවකගාම 159

මාතුදෙවිකා තාගි 147

මාලෙය්‍යකේර 10, 13

- මාලෙය්‍යදෙවනේර, 109, 110,
112, 113
මිත්තනේර, 102-3-4.
මිලකඛ්ඛදෙස 136
මෙතෙතය්‍ය 10, 11, 12, 14.
සුගඛිරපබ්බත, 151
යොතකභිරි 167
යොතකමහාධම්මරක්ඛිත
143
රොහණජනපද 10, 39, 50;
52, 145-7, 111
රොහණනේර, 161
චන්තගාම 36
චාතගණධම්මලය 155
චාමමතද්දිගාම 55
චිලලගාම 94
චිත්තකමම 125
චිතාරදෙව් 129
චෙජයන්ත පාසාද 10
ච්‍යග්ගනේර 112, 113, 169
සතිකකණ්ඩරාජ 161
සඛාතිස්සරාජ, 2, 11, 32,
49, 88, 91, 96, 99, 117, 121,
138, 139, 141-4-6, 156
සඛාසුමනනේර 164
සමුද්දකාගරාජ 148
සංසුත්තනිකාය 21
සාතවාහනරාජකුල 120
සාලිකුමාර, 26, 27, 29, 32,
130
සාහුථලදෙස 57
සිහලදීප 20, 39, 126, 136,
137-8, 141-2-3-6, 150
155-7-8, 161-2-4
සිහලධර 126
සුමනා උපාසිකා 83
සුමනා දුරිකා 5, 6, 7, 8
සුමනා බාලිකා 123-4
සුමනා යුවතී 94, 95
සුරථජනපද 57, 59, 63, 65,
67, 70
සුවණ්ණහුමි 92, 107
සොකඛ්ඛුමිකගාම 97
සොණනේර, 151
සොණදුරක 149
හංකාලා උපාසිකා 89
හංකාලගාම 89
හරිතාලනිස්ස 5, 7, 8,
10, 11
හරිතාලගාම 7, 11

බුද්ධතා නායක හිමිතුමන්ගේ අන්‍ය කෘති

	රු. ශ.
1. ඉතාපැරණි සිංහල බණකතා සිහලවනුවේ අනුවාදය	2.50
2. මගේ බණපොත	4.00
3. හිසුංසියං චිතතෙරුන්ගේ ගමන් විස්තරය	5.00
4. ථේරවාදී බෞද්ධවාදීයෝ	3.00
5. සම්පාතිකයෙහි බෞද්ධවාදීයෝ (සිතියම් සහිතයි)	3.00
6. භාරතීය බෞද්ධවාදීයෝ (ඉන්දියානු මහායානික තෙරවරුන්ගේ චරිතයි)	3.50
7. අටුවාපරික්ෂණය හා අටුවාකථාවස්තු (අටුවාවල තිබෙන කථා සිංහලෙන්)	3.00
8. පාලිසාහිත්‍යය I	3.75
9. එම II	4.00
10. අභිධම්මාවතාරය හා තාමරූපපරිච්ඡේදය (පාලිපොත් දෙකක්)	4.00
11. විතියවිතිච්ඡය හා උත්තරවිතිච්ඡය	4.50
12. පාලි සිංහල අකාරාදිය	7.50
13. පාලි-ඉංග්‍රිසි අකාරාදිය (රෙදිබැම්ම) එම කඩදැසිබෝඩි බැම්ම	12.00 10.00
14. ඉංග්‍රිසි පාලි අකාරාදිය	30.00
15. පඨමපාඨාවලි (මුල් පාලිපාඨමිපොත)	1.00
16. පාලිපාඨාවලි (දෙවෙනි පාලිපාඨමිපොත)	2.00
17. කල්‍යාණීශාසනවංශය	2.00

18.	කල්‍යාණී ශිලාලිපි (පාලිය හා සිංහල පරිවර්තනය)	1.00
19.	අභිධම්මානුකූල ස්වරූපය	1.00
20.	ත්‍රිපිටක සූචිය (තුන් පිටකයේ සූත්‍රකාමාදිය ඇතුළත්)	4.00
21.	පාලිභාෂාවතරණය I	2.00
22.	එම දෙවෙනි	2.75
23.	,, තෙවෙනි	3.50
24.	ලිපිසංග්‍රහය (ඓතිහාසික ධර්මශාස්ත්‍රිය ලිපිවලින් යුක්තයි)	5.00
25.	Aids to Pali Conversation and Translation	4.00
26.	Corrections of Geiger's Mahavansa etc.	6.00
27.	New Pali Course I	3.00
28.	,, II	5.00
29.	Higher Pali Course	6.00
30.	ධම්මපදය හා ඉංග්‍රීසි පරිවර්තනය	2.00
31.	නිච්ඡානුවාදය (1911 හේ වාදයකි)	1.50
32.	ජිනකාලමාලි පෙළ හා පරිවර්තනය (සියමේලියු ලක්දිව පුවත් ඇතුළත් වැදගත් ඉතිහාස ග්‍රන්ථයකි)	3.00
33.	පාලි වාක්‍යරචනා හා පරිවර්තන පරිචය	1.50